

Matjaž Geršič
Mojca Kumin Horvat
Erik Logar
Drago Perko
Primož Pipan

ZEMLJEPISNA
IMENA
SLOVENSKEGA
PORABJA

GEORITEM 33

GEORITEM 33

ZEMLJEPISNA IMENA SLOVENSKEGA PORABJA

**Matjaž Geršič
Mojca Kumin Horvat
Erik Logar
Drago Perko
Primož Pipan**

Založba ZRC

GEORITEM 33

ZEMLJEPISNA IMENA SLOVENSKEGA PORABJA

Matjaž Geršič
Mojca Kumin Horvat
Erik Logar
Drago Perko
Primož Pipan

LJUBLJANA 2024

GEORITEM 33

ZEMLJEPIŠNA IMENA SLOVENSKEGA PORABJA

Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Erik Logar, Drago Perko, Primož Pipan

© 2024, ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika

Urednika zbirke: Drago Perko, Matjaž Geršič

Uredniški odbor zbirke: David Bole, Mateja Breg Valjavec, Rok Ciglič, Mateja Ferk, Matej Gabrovec, Primož Gašperič, Matjaž Geršič, Maruša Goluža, Mauro Hrvatin, Blaž Komac, Jani Kozina, Matej Lipar, Erik Logar, Janez Nared, Drago Perko, Primož Pipan, Katarina Polajnar Horvat, Nika Razpotnik Visković, Daniela Ribeiro, Aleš Smrekar, Mateja Šmid Hribar, Jure Tičar, Jernej Tiran, Maja Topole, Mimi Urbanc, Matija Zorn

Urednika knjige: Matjaž Geršič, Drago Perko

Recenzenta: Primož Gašperič, Miha Koderman

Avtorji poglavij: Matjaž Geršič (1 Dosedanja obravnava Slovenskega Porabja, 2 Metodologija raziskovanja zemljepisnih imen Slovenskega Porabja, 3 Upravna razdelitev Slovenskega Porabja, 6 Nastajanje slovenskih zemljepisnih imen, 8 Pokrajinska imena Slovenskega Porabja, 10 Ledinska imena Slovenskega Porabja, 12 Hišna imena Slovenskega Porabja, 13 Krošelj), Erik Logar (4 Geografski oris Slovenskega Porabja), Primož Pipan (5 Zgodovinski oris Slovenskega Porabja), Drago Perko (7 Tipizacija in standardizacija zemljepisnih imen), Matjaž Geršič, Drago Perko (9 Imena naselij Slovenskega Porabja), Mojca Kumin Horvat (11 Slovar ledinskih imen Slovenskega Porabja)

Kartografi: Manca Volk Bahun, Matjaž Geršič, Jure Tičar, Domen Turk

Fotografi: Akoš Dončec, Matjaž Geršič, Marija Kozar Mukič, Primož Pipan

Prevod izvirka: Deks, d. o. o

Oblikovalka naslovnice: Tanja Radež

Oblikovalec notranjosti: Drago Perko

Izdajatelj: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU

Za izdajatelja: Matija Zorn

Založnik: Založba ZRC

Za založnika: Oto Luthar

Glavni urednik: Aleš Pogačnik

Računalniški prelom: SYNCOMP d. o. o.

Tisk: PRESENT d. o. o.

Naklada: 250 izvodov

Prva izdaja, prvi natis, prva e-izdaja, Ljubljana 2024

Prva e-izdaja je pod pogoji licence Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:

<https://doi.org/10.3986/9789610508144>.

Avtor fotografije na naslovnici je GezaKurkaPhotos, Adobe Stock (mesto Monošter/Szentgotthard).

Knjiga je nastala v okviru raziskovalnih programov Geografija Slovenije (P6-0101), Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (P6-0038) in Dediščina na obrobjih (P5-0408), ki jih financira Javna agencija za znanstveno-raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije ter ciljnih projektov Mikrotoponimi v Porabju (V6-2110) in Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (V6-2109), ki ju poleg agencije financira še Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Katalogna zapisa o publikaciji (CIP) so pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

Tiskana knjiga

COBISS.SI-ID=181853187

ISBN 978-961-05-0813-7

E-knjiga

COBISS.SI-ID=181905155

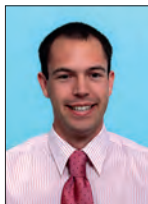
ISBN 978-961-05-0814-4 (PDF)

GEORITEM 33

ZEMLJEPISNA IMENA SLOVENSKEGA PORABJA

Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Erik Logar, Drago Perko, Primož Pipan

AVTOR

Matjaž Geršič

matjaz.gersic@zrc-sazu.si

<https://giam.zrc-sazu.si/gersic>

Rodil se je leta 1983 na Jesenicah. Po končani osnovni šoli v Lescah se je vpisal na Gimnazijo Kranj, kjer je leta 2002 maturiral. Leta 2003 se je vpisal na študij geografije in zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 2009 je diplomiral z delom *Pionirske rastlinske vrste na prodiščih v zgornjem toku reke Save*, za katerega je prejel fakultetno Prešernovo nagrado. Leta 2010 je zaključil študij zgodovine z diplomskim delom *Domobranstvo in poveljni poboji v učbenikih in učnih načrtih za gimnazije od osamosvojitve do danes*. Po končanem študiju je opravil pripravništvo na Gimnaziji Kranj in strokovni izpit na Ministrstvu za šolstvo. Marca 2012 se je zaposlil na Geografskem inštitutu Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter pridobil naziv asistenta. Leta 2016 je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani obranil doktorsko disertacijo in z delom nadaljeval na Geografskem inštitutu kot znanstveni sodelavec. Leta 2017 je za odmevne rezultate raziskovalnega dela na področju zemljepisnih imen prejel Melikovo priznanje za mladega znanstvenika.

Od novembra 2018 je pomočnik predstojnika inštituta, od konca leta 2017 pa predseduje Komisiji za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Je član Delovne skupine za eksonyme (*Working Group on Exonyms*) ter Vzhodnosrednjeevropskega in jugovzhodnoevropskega jezikovno-zemljepisnega oddelka v okviru UNGEGN-a (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*, Skupina izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena). Je tudi član Izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije, predsednik Skupne komisije za imenoslovje pri ICA/IGU s strani Mednarodne kartografske organizacije (ICA) in član nekaterih drugih združenj. Njegovi raziskovalni področji sta zemljepisna imena in fizična geografija. V letih 2022 in 2023 je opravil trimesečno raziskovalno gostovanje na Univerzi kralja Sauda v Saudovi Arabiji.

AVTORICA

Mojca Kumin Horvat

mojca.horvat@zrc-sazu.si

<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/sodelavci/mojca-kumin-horvat-sl>

Mojca Kumin Horvat se je rodila leta 1984 v Murski Soboti. Maturirala je na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru. Leta 2007 je diplomirala na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, smer slovenistika, leta 2012 je na isti smeri doktorirala z disertacijo *Morfološka struktura in geolingvistična interpretacija rastlinskih poimenovanj v slovenskih narečjih*, leta 2016 pa na isti ustanovi diplomirala na smeri polonistika, prav tako z geolingvistično tematiko. Od leta 2007 dela v Dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, kjer se ukvarja s terenskim zbiranjem narečnega gradiva in njegovo analizo. Med letoma 2010 in 2016 je bila asistentka za slovenski jezik na Oddelku za slovenistiko FF UL. Leta 2017 je opravila enomesečno raziskovalno gostovanje na Inštitutu za poljski jezik PAN v Krakovu. Leta 2020 je bila na ISJFR ZRC SAZU ponovno izvoljena v naziv znanstvena sodelavka. Je soavtorica

in sourednica Slovenskega lingvističnega atlasa 1, 2 in 3 ter avtorica Besedotvornega atlasa slovenskih narečij. Od leta 2008 sodeluje pri pripravi Slovenskega lingvističnega atlasa. Kot rojena govorka prekmurščine posebno pozornost posveča raziskavam prekmurskega narečja. Od leta 2017 je članica uredniškega odbora portala Fran, od leta 2018 je članica Pomurske akademsko-znanstvene unije, od leta 2019 pa je članica Jezikovnotehnološkega razvojnega centra na ISJFR ZRC SAZU. V času študija je bila trikrat prejemnica štipendije Ustanove patra Stanislava Škrabca, dvakrat pa štipendije Pomurske izobraževalne fundacije. Redno objavlja znanstvene članke in sodeluje na konferencah.

AVTOR

Erik Logar

erik.logar@zrc-sazu.si

<https://giam.zrc-sazu.si/logar>

Erik Logar se je kot mladi raziskovalec na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU zaposlil leta 2018. Ukvarja se z geografijo podeželja in preučevanjem teritorialnega razvoja. Doktoriral je leta 2023 z delom Znamčenje območij kot prispot k razvoju podeželja v Sloveniji. Je soavtor šestih znanstvenih člankov.

V obdobju med 2009 in 2015 je študiral geografijo in zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 2012 je za delo Sodobna vloga polkmetov na primeru Voklega prejel Priznanje Oddelka za geografijo za odlično zaključno seminarsko nalogo, leta 2015 pa je za magistrsko delo Gradniki in učinki socialnega kapitala v podeželski skupnosti: primeri z Gorenjske in Sauerlanda dobil fakultetno Prešernovo nagrado. S študijskimi obiski se je izpopolnjeval na Slovaškem (Univerza v Prešovu) in Nemčiji (Katoliška univerza Eichstätt - Ingolstadt in Univerza v Münstru). Leta 2021 je prejel Štipendijo dr. Bojana Erhartiča ZRC SAZU za študijski obisk poslovne šole EM Lyon v Franciji. Leta 2022 je prejel Pohvalo Zveze geografov Slovenije. Je honorarni sodelavec Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in turistični vodnik z licenco Turistično gostinske zbornice Slovenije.

AVTOR

Drago Perko

drago.perko@zrc-sazu.si

<https://giam.zrc-sazu.si/perko>

Rodil se je leta 1961 v Kranju, kjer je leta 1980 končal gimnazijo. Na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani je leta 1985 diplomiral, leta 1989 magistriral in leta 1993 doktoriral. Od leta 1986 dela na Geografskem inštitutu Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Med letoma 1993 in 2018 je bil njegov predstojnik, med letoma 2019 in 2023 pa je bil predsednik Upravnega odbora ZRC SAZU. Od leta 1995 je član Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije in od leta 2021 član Pravopisne komisije SAZU in ZRC SAZU. Med letoma 2007 in 2016 je bil nacionalni koordinator za geografijo in član Znanstvenoraziskovalnega sveta za humanistiko pri takratni Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Ukvarja se predvsem z regionalno geografijo, geografskimi tipizacijami in regionalizacijami, geografskimi informacijskimi sistemi, geomorfometrijo, digitalno tematsko kartografijo in zemljepisnimi imeni. Je urednik in sourednik več znanstvenih knjižnih zbirk ter revij. Njegova bibliografija v domačih in tujih publikacijah obsega več kot 800 enot. Je soavtor in sourednik več obsežnih temeljnih del o Sloveniji: Krajevni leksikon Slovenije leta 1995, Geografski atlas Slovenije leta 1998, Slovenija:

pokrajine in ljudje leta 1998, Nacionalni atlas Slovenije leta 2001, *Slovenia in Focus* leta 2007, Popisni atlas Slovenije 2002 leta 2007, *The Geography of Slovenia: Small but Diverse* leta 2020. Leta 1985 je prejel študentsko Prešernovo nagrado Filozofske fakultete, leta 1989 Fajglovo nagrado in leta 1999 nagrado Zlati znak ZRC. Zveza geografov Slovenije mu je leta 1997 podelila Bronasto plaketo, leta 2009 Srebrno plaketo in leta 2022 Zlato plaketo.

AVTOR

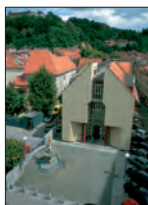
Primož Pipan

primoz.pipan@zrc-sazu.si

<https://giam.zrc-sazu.si/pipan>

Primož Pipan je od leta 2004 zaposlen na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti kot raziskovalec na Geografskem inštitutu Antona Melika. Je (so)avtor več publikacij in objav na temo naravnih nesreč in zemljepisnih imen, v zadnjem času pa tudi soavtor objav na temo kulturne dediščine. Ukvarja se predvsem z geografijo naravnih nesreč, zemljepisnimi imeni, politično geografijo in regionalno geografijo.

Leta 2004 je na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani diplomiral z delom *Čezmejno sodelovanje ob slovensko-hrvaški meji v Istri kot zunanji meji Evropske unije*. Leta 2011 je na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem doktoriral z delom *Primerjava popotresne obnove v Italiji in Sloveniji po potresih v Zgornjem Posočju in Furlaniji*. Med letoma 2005 in 2023 je bil član izvršnega odbora Ljubljanskega geografskega društva, kjer je bil najprej zadolžen za pripravo ekskurzij po Sloveniji in zamejstvu, od 2014 do 2019 njegov predsednik, do 2023 pa podpredsednik. Od leta 2023 je član izvršnega odbora Zveze geografov Slovenije. Je član uredniškega odbora knjižnih zbir *Geografija Slovenije* in *Georitem*.

IZDAJATELJ

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU

giam@zrc-sazu.si

<http://giam.zrc-sazu.si>

Inštitut je leta 1946 ustanovila Slovenska akademija znanosti in umetnosti in ga leta 1976 poimenovala po akademiku dr. Antonu Meliku (1890–1966). Od leta 1981 je sestavni del Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Leta 2002 sta se inštitutu priključila Inštitut za geografijo, ki je bil ustanovljen leta 1962, in Zemljepisni muzej Slovenije, ustanovljen leta 1946. Ima oddelke za fizično geografijo, humano geografijo, regionalno geografijo, naravne nesreče, varstvo okolja, geografski informacijski sistem in tematsko kartografijo ter fizičnogeografski laboratorij, zemljepisno knjižnico in zemljepisni muzej. Na inštitutu je od leta 1995 sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije.

Ukvarja se predvsem z geografskimi raziskavami Slovenije in njenih pokrajin ter pripravo temeljnih geografskih knjig o Sloveniji. Sodeluje pri številnih domačih in mednarodnih projektih, organizira znanstvena srečanja, izobražuje mlade raziskovalce, izmenjuje znanstvenike. Izdaja znanstveno revijo *Acta geographica Slovenica*/Geografski zbornik ter znanstvene knjižne zbirke *Geografija Slovenije*, *Georitem*, GIS v Sloveniji, Regionalni razvoj, Naravne nesreče in CAPACities.

GEORITEM 33

ZEMLJEPISNA IMENA SLOVENSKEGA PORABJA

Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Erik Logar, Drago Perko, Primož Pipan

UDK: 91:811.163.6'373.21(439Porabje)

COBISS: 2.01

IZVLEČEK

Zemljepisna imena Slovenskega Porabja

Skrb za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine slovenskega naroda je ena od pomembnih nalog raziskovalk in raziskovalcev. K nesnovni dediščini kot neodtujljiv del slovenskega jezika spadajo tudi zemljepisna imena. Ta so zaradi različnih procesov še posebej ogrožena v zamejstvu, zato njihovo raziskovanje na tem prostoru terja še posebno skrb. Dober zgled za raziskovanje zemljepisnih imen v zamejstvu vidimo na avstrijskem Koroškem. To nas je na ZRC SAZU vodilo k sorodnim raziskavam v Slovenskem Porabju. Osredinili smo se na mikrotoponime, torej hišna in ledinska imena. Skušali smo slediti metodologiji z avstrijske Koroške, kar bi omogočalo medsebojno primerjavo rezultatov. Ugotovili pa smo, da se zgodovinski viri med avstrijskim in ogrskim delom monarhije nekoliko razlikujejo, zato smo poglobljeno raziskovanje hišnih imen na podlagi primarnih virov opustili in se osredinili na ledinska imena. V prvi fazi smo ledinska imena identificirali na podlagi primarnih virov, zemljiških katastrov, podatkovnih baz geodetske uprave in rezultatov predhodnih raziskav. Rezultat prve faze dela so bili terenski zemljevidi, s pomočjo katerih smo pri informantih na terenu preverili njihovo poznavanje imen, vsakodnevno rabo ter narečno podobo posameznega imena. Pogovore smo zvočno posneli, kar nam je omogočilo znanstveno transkripcijo imen. Končni rezultat raziskave je slovar ledinskih imen z dodanim zemljevidom. Vsako ime je zapisano v treh različicah, znanstveni fonetični transkripciji, v poenostavljeni fonetični transkripciji in v poknjiženi transkripciji, kot osnova za morebitno standardizacijo s strani madžarske komisije za standardizacijo zemljepisnih imen. Slovar poleg imenskih različic vsebuje tudi identificirana imena v uporabljenih virih ter morebitna dodatna pojasnila o izvoru imena in druge s strani informantov pridobljene podatke. Ugotovili smo, da so številna slovenska imena še vedno v uporabi med krajevnim prebivalstvom, hkrati pa opažamo, da so nekatera, ki jih navajajo najstarejši viri, žal že utonila v pozabo. Pri hišnih in drugih imenih povzemamo rezultate sorodnih raziskav z namenom, da je celotna materija zemljepisnih imen v Porabju združena na enem mestu. Monografijo dopolnjujejo tudi poglavja o geografskih in zgodovinskih značilnostih obravnavanega prostora ter o standardizaciji zemljepisnih imen.

KLJUČNE BESEDE: narečje, zemljepisno ime, kulturna dediščina, ledinsko ime, hišno ime, manjšina, geografija, slovenski jezik

GEORITEM 33

ZEMLJEPISNA IMENA PORABJA**Matjaž Geršič, Mojca Kumin Horvat, Erik Logar, Drago Perko, Primož Pipan**

UDC: 91:811.163.6'373.21(439Porabje)

COBISS: 2.01

ABSTRACT

Geographical Names of the Rába Valley

Preserving Slovenia's intangible cultural heritage is an important task for Slovenian researchers. This intangible heritage also includes geographical names as an inseparable part of the Slovenian language. Because of various processes, these names are especially at risk in ethnically Slovenian cross-border areas, where it is thus especially vital to study them. A good example of studying geographical names in cross-border regions can be observed in Austrian Carinthia. This led ZRC SAZU to start performing similar research in the Rába Valley, focusing on microtoponyms (i.e., house names and field names). The aim was to pursue the same methodology as applied in Austrian Carinthia, which would make it possible to compare the research results. However, certain differences were established in the historical sources for the Austrian and Hungarian parts of the former Austria-Hungary, and so the originally planned in-depth analysis of house names based on primary sources was abandoned and the focus was placed on field names alone. In the first stage, field names were identified based on primary sources, land cadasters, the Slovenian Surveying and Mapping Authority databases, and the results of previous research. The result of the first stage of the work process was field maps, which were used to check the informants' familiarity with the names, and the everyday use and dialect form of an individual name. The conversations with the informants were recorded, which made it possible to transcribe the names precisely. The final result of the research is a dictionary of field names with an accompanying map. Each name is provided in a phonetically transcribed form, a simplified standardized form, and a standardized form as a basis for potential later standardization by the Hungarian committee for the standardization of geographical names. In addition to these three versions of the names, the dictionary contains the names identified in the sources used and any additional etymological explanations and other information provided by the informants. It has been determined that many Slovenian names are still being used by locals, but that some that were listed in the oldest sources have unfortunately already sunk into oblivion. With regard to house names and other names, the results of similar studies are summarized, so that the entire body of geographical names in the Rába Valley is gathered in one place. The volume is also complemented by chapters on the geographical and historical characteristics of the area studied and the standardization of geographical names.

KEYWORDS: dialect, geographical name, cultural heritage, field name, house name, minority, geography, Slovenian

Vsebina

1	Dosedanja obravnava Slovenskega Porabja	13
2	Metodologija raziskovanja zemljepisnih imen Slovenskega Porabja	17
3	Upravna razdelitev Slovenskega Porabja	18
4	Geografski oris Slovenskega Porabja	23
5	Zgodovinski oris Slovenskega Porabja	30
6	Nastajanje slovenskih zemljepisnih imen	54
7	Tipizacija in standardizacija zemljepisnih imen	57
7.1	Zemljepisno ime	57
7.2	Vrste zemljepisnih imen	58
7.3	Standardizirana zemljepisna imena	60
7.4	Standardizacijski dokumenti zemljepisnih imen	61
7.5	Imenika zemljevidov v merilu 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000	62
7.6	Zbirka Register zemljepisnih imen	66
7.7	Standardizacija zemljepisnih imen na večjezičnih območjih	70
8	Pokrajinska imena Slovenskega Porabja	74
9	Imena naselij Slovenskega Porabja	78
10	Ledinska imena Slovenskega Porabja	83
11	Slovar ledinskih imen Slovenskega Porabja	88
11.1	O porabskih govorih prekmurskega narečja	88
11.2	Metodologija zbiranja in zapisovanja	89
11.3	Slovar porabskih mikrotoponimov	92
11.4	Struktura geselskega članka	92
12	Hišna imena Slovenskega Porabja	176
13	Krošelj	193
14	Sklep	193
15	Viri in literatura	195
16	Seznam slik	203
17	Seznam preglednic	205

1 Dosedanja obravnava Slovenskega Porabja

Slovenci so ne glede na območje bivanja del istega naroda. Zato jih moramo najprej dojemati kot Slovence, šele nato pa jim dodajati pristavke, kot so zdomci, zamejci, izseljenci in podobno. Dogodki v evropski zgodovini so poskrbeli, da vsi Slovenci ne živimo znotraj iste politične tvorbe. Kar pa ne pomeni, da si tisti zunaj političnih meja v znanstvenoraziskovalnem gledišču ne zaslužijo enake obravnave, kot ti, ki živijo v Sloveniji. Morda bi bilo pošteno celo obratno; saj so zaradi asimilacijskih procesov kljub določenem pravnem varstvu predvsem z vidika jezika, kulturne, običajev in drugih prvin bolj ogroženi.

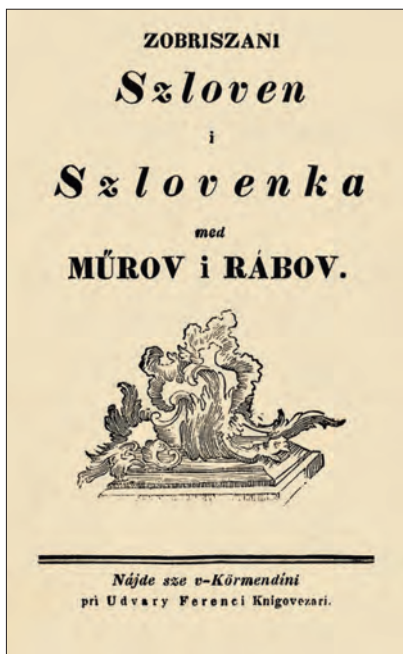
To je bil glavni motiv, da smo na ZRC SAZU skladno z dokumentom Strategija razvoja Slovenije 2030 in razvojnim ciljem »Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete« pripravili projektni predlog z naslovom Mikrotoponimi v Porabju. Projektni predlog je bil sprejet, sofinancirali sta ga Javna agencije za raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije ter Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Strategija razvoja Slovenije (Šooš s sodelavci 2017) nacionalno identiteto razume kot pomemben dejavnik družbene kohezije, kot ključni sestavini pa izpostavlja jezik in kulturo. Kultura je razumljena kot odsev stanja, dialoga in odnosov v družbi in oblikuje nacionalno identiteto. Hkrati prispeva k prepoznavanju naše samobitnosti in odprtosti družbe, k razvoju ustvarjalnosti, inovativnosti in sodelovanju ter je pomemben dejavnik gospodarskega in regionalnega razvoja. Raznolikost slovenskega kulturnega prostora je posledica njegove umeščenosti na stičišču tradicionalno raznolikih kultur. Kulturnozgodovinska pestrost temelji na zgodovinskem izročilu in pokrajinski razčlenjenosti ter je temelj kulturnega slovenstva, najrazvidnejši nosilec skupne identitete pa je slovenski jezik. Slednji je del bogate kulturne dediščine, ki je pomembna razvojna možnost družbe. Pomembna pa je tudi krepitev povezanosti s Slovenci v sosednjih državah. Skupen slovenski kulturni prostor naj bo tako povezan, da bo omogočal izkoriščanje vseh kulturnih, političnih in gospodarskih zmogljivosti. Cilj strategije je nacionalno kulturo in slovenski jezik razvijati kot dejavnika identitete, prepoznavnosti in gospodarskega napredka. Doseganje tega cilja bo doseženo:

- z razvijanjem in ohranjanjem slovenskega jezika, kulture ter kulturne in naravne dediščine;
- s krepitvijo nacionalne identitete in varovanjem kulturne raznolikosti;
- s spodbujanjem dobrega in na sodelovanju vseh temelječega upravljanja kulturne dediščine;
- s spodbujanjem kulturnega udejstvovanja in z digitalizacijo, ki omogoča ohranjanje, dostopnost in promocijo kulturnih vsebin;
- z omogočanje odprtega dostopa do jezikovnih orodij in virov ter kulturnih vsebin vsem, še posebej invalidom in osebam z različnimi oblikami funkcionalne oviranosti;

- s krepitvijo sodelovanja med gospodarstvom in kulturo, s spodbujanjem ustvarjalnosti in ustvarjalnih industrij ter raziskovalnih umetnosti kot sinergij med znanostjo in umetnostjo;
- s spodbujanjem mednarodnega kulturnega sodelovanja, promocije slovenske kulture in športa v mednarodnem okolju, povezovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter z razvojem učinkovitega sistema javne diplomacije za boljšo prepoznavnost in dvig ugleda Slovenije v svetu (Šooš s sodelavci 2017, 30).

Najstarejši znani pisni vir, ki ga hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani in je označen s predmetno oznako »Porabje«, je *Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov i Rábov* (slika 1). Naslov v prevodu pomeni izobraženi Slovenec in Slovenka med Muro in Rabo. Delo je bilo izdano leta 1845. Gre za neleposlovno delo avtorja Jožefa Košiča, pomembno predvsem z gledišča rabe prekmurskega knjižnega jezika. Gradivo za knjižico je Košič črpal predvsem iz zapiskov štajerskega duhovnika, politika in pisatelja Božidarja Raiča ter knjige *Blashe ino Neshiza v nedelski sholi* Antona Martina Slomška iz leta 1842. To je tudi razlog, da Košič svojega imena na knjigo ni zapisal. V knjigi se pojavijo tudi nekatera zemljepisna imena, na primer Števanovci v obliki Stevanovi.

Slika 1: Naslovnica knjige *Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov i Rábov*.

Po Raiču, ki je Prekmurje in ozemlje do Rabe prehodil leta 1860, je konec 19. stoletja to storil Anton Trstenjak. Svojo pot je začel poleti 1883, na terenu zbrano gradivo pa dopolnjeval do leta 1903. Gradivo, ki je bilo sprva namenjeno objavi v Slovenski matici, je zaradi Trstenjakove smrti ostalo v arhivu. Nanj je opozoril sodelavec Pokrajinskega muzeja v Mariboru Viktor Vrbnjak. V knjigi Slovenci na Ogrskem iz leta 2006 je devet poglavij (Šovegeš Lipovšek 2008). Z gledišča zemljepisnih imen sta najzanimivejši Prebivališče Slovencev med Muro in Rabo ter Potopisne črtice. Kot zanimivost omenimo, da Trstenjak za Štefanovce uporablja ime Štefanovci. Pravi da so: »... na istočni meji zadnji slovenski jezi proti madžarski povodnji. Ali to je slab jez, slaba slovenska postojanka. Slovenščina tud vidno hira. V šoli se uči samo madžarski, nemški nič, ker tod ni Nemcev, kakor ob štajarski meji. Slovenščina je pastorka, dasi je vsa župnija slovenska. V šoli se rabi Agustičev »Prirodopis« in »Početni katekizmuš za mladju dčtu vře katoličanske. U Pešti 1871«. V cerkvi se poje slovenski, toda učitelj mora včasih zapeti tudi kako pesem v madžarskem jeziku! Otroci znajo vsi mažarski govoriti, posebno dečki. Nekaj se mažarski nauče v šoli, a najeveč od Mažarov. Poleti namreč hodijo očetje na Mažarsko mlatit in kosit. Otroci gredo ž njimi in se tam popolnoma mažarski nauče ...« (Trstenjak 2006, 49–50).

Pri raziskovanju Porabja iz obdobja med obema vojnama ne smemo prezreti dela Naši onstran meje, ki ga je uredil Peter Pavlovič in je bilo izdano leta 1933 v Ljubljani (Pavlovič 1933). Knjižica vsebuje šest prispevkov; trije govorijo o Julijskih Jugoslovanih, dva o slovenskem Korotanu, zadnji pa ima naslov Naš narod med Rabo in Donavo. V njem M. Goriški oriše gradiščanske Hrvate in porabske Slovence.

Pregledno besedilo z naslovom Slovensko Porabje sta leta 1945 objavila Jože Maučec in Vilko Novak (Maučec in Novak 1945). Delo poleg uvoda vsebuje poglavja Zemlja in ljudstvo, Preteklost Porabja, Jezik, Ljudsko življenje, Narodnost v luči madžarske vede in statistike, porabski Slovenci zahtevajo priključitev k Sloveniji, Slovenska radgonska okolica in Zaključki. Zanimiv pa je zemljevid Prekmurje in Porabje, ki ima med drugim vrisano narodnostno mejo (slika 2). Porabje je bilo tedaj razumljeno precej širše, kot danes.

Leta 1948 je Vilko Novak v Slovenskem etnografu objavil članek z naslovom Etnografski značaj slovenskega Porabja. Novak slovensko Porabje opredeli kot slovenske kraje v okolici Monoštra, ki so po trianonskem mirovnem sporazumu ostali na Madžarskem ter pomadžarjene vasi s tedaj neznatno slovensko manjšino – to so Farkašovci, Žida, Trošče in Čretnik.

Leta 1976 je o porabskih Slovencih pisal tudi Tržačan Drago Pahor. Kot Primorca ga je še posebej zanimal primer etnične ogroženosti z nasprotnega roba domovine in je iskal vzporednice z beneškimi Slovenci. Tudi Pahorjev prispevek je splošen; gre za oris pokrajine, zgodovine, kulture, šolstva, jezika.

Slika 2: Zemljevid Prekmurje in Porabje (Maučec in Novak 1945). ► str. 16

Raziskovalni presežek Porabje doživi z deli Marije Kozar Mukič. Leta 1982 skupaj s Frančekom Mukičem v zbirki Naši kraji, ki jo je izdajala Mohorjeva družba iz Celja, objavita delo z naslovom Slovensko Porabje. Knjižica poleg zemljepisnega, zgodovinskega, gospodarskega in etnološkega orisa Porabja vsebuje tudi krajšo povest, narečni slovarček in bibliografijo o Slovencih na Madžarskem (Mukič in Kozar 1982).

Leta 1983 je Kozar-Mukič izdala dvojezično monografijo Slovensko Porabje. Gre za etnološko topografijo slovenskega ozemlja kot del projekta Način življenja Slovencev 20. stoletja. Porabje je bilo prvo zamejsko območje, ki je bilo obravnavano v tem okviru, monografija pa kot prva dvojezična (Kozar-Mukič 1983). Kozar Mukič je soroden vsebinski razrez uporabila tudi pri raziskovanju Gornjega Senika. Leta 1988 je izdala monografijo Felsőszölnök – Gornji Senik (Kozar Mukič 1988). Zadnji omenjeni deli sta brez dvoma najpoglabljenejši razpravi na pokrajinski oziroma krajevni ravni v Slovenskem Porabju. Pozneje so izšla posamezna dela, ki osvetljujejo posamezne raziskovalne izzive, povezane s Porabjem. Največ se mu posveča Katalin Munda Hirnök (na primer 2007 in 2016), skupaj z Mojco Medvešek (na primer 2017) in Jelka Pšajd (na primer 2007). Najsodobnejše celovito delo slovenskega zamejskega prostora pa je znanstvena monografija Slovenske manjšine v sosednjih državah, ki jo je pripravil Jernej Zupančič (2022). Vsa ta omenjena dela so pomembna tudi za imenoslovne študije, kot je pričujoča. Zemljepisna imena so namreč nujna za osnovno orientacijo v prostoru in njihovo rabo, oblike pa lahko črpamo tudi iz del, ki v osnovi niso imenoslovna.

2 Metodologija raziskovanja zemljepisnih imen Slovenskega Porabja

Ob prijavi projekta, katerega rezultat je pričujoča monografija, smo glede metodologije izhajali iz sorodnih raziskav na ozemlju Slovenije (na primer Klinar s sodelavci 2012). Zato smo tako zasnovali tudi raziskovalno delo. Najprej je bila predvidena identifikacija hišnih in ledinskih imen iz arhivskih virov in druge literature, zatem pa preverba na terenu in hkrati snemanje ter zapis glasovne podobe teh imen. Ko smo začeli z raziskovalnim delom, je bila ena od prvih ugotovitev, da se arhivski viri med avstrijsko in ogrsko polovico države po tipu razlikujejo. Protokolov franciscejskega katastra, kjer bi bila zapisana hišna imena, za ogrski del države ni bilo (obstaja le poznejša različica iz začetka 2. polovice 19. stoletja). Prav tako ni t. i. statusa animaruma, ki je vsaj za območje Kranjske temeljni vir za tovrstna raziskovanja. To je potrdila tudi sodobna literatura (Dončec 2018). Metodologijo smo zato nekoliko prilagodili.

Ker delo obravnava različne tipe zemljepisnih imen, so tudi metode dela nekoliko različne. V grobem jih lahko razdelimo na kabinetne in terenske. Kabinetne obsegajo

študij virov in literature ter poznejše analize zbranega gradiva, terenske pa obisk domačinov in razgovore z njimi ter snemanje teh pogovorov. Slednje smo uporabili le pri raziskovanju ledinskih imen, pri ostalih tipih smo uporabili le kabinetne metode dela. Natančnejša metodologija je pojasnjena pri posameznemu tipu imen.

3 Upravna razdelitev Slovenskega Porabja

Madžarska je upravno razdeljena na treh NUTS (*francosko: nomenclature des unités territoriales statistiques* oziroma *nomenklatura statističnih teritorialnih enot*) ravneh. Na ravni NUTS 1 jo sestavljajo Közép-Magyarország (osrednja Madžarska), Dunántúl (zahodni del države) in Alföld és Észak (vzhodni del države). Na ravni NUTS 2 je 8 pokrajin, na ravni NUTS 3 pa 20 administrativnih enot (NUTS 2023). V madžarskem jeziku se imenujejo *vármegye*, kar v slovenščino prevajamo s pojmom županija. Naselja, ki so uradno večjezična in jih poseljujejo tudi Slovenci, so na skrajnem zahodu Madžarske, v Železni županiji (madžarsko: *Vas megye*, nemško: *Eisenburg*) (slika 3).

Na Madžarskem je skupaj 3178 naselij in delov naselij (v primeru glavnega mesta) oziroma teritorialnih enot na najnižji ravni (podatek za 1. 1. 2022). Umeščena so v 7 različnih tipov (preglednica 1) (Detailed Gazetteer of Hungary 2023).

Preglednica 1: Število naselij na Madžarskem po tipih (Detailed Gazetteer of Hungary 2023).

tip naselja (madžarsko)	tip naselja (slovensko)	število naselij
főváros	glavno mesto	1
fővárosi kerület	okrožja glavnega mesta	23
község	vas	2680
megyei jogú város	mesto z okrajnimi pravicami	5
megyeszékhely, megyei jogú város	sedež okraja in mesto z okrajnimi pravicami	18
nagyközség	velika vas	127
város	mesto	324

V številnih naseljih na Madžarskem poleg Madžarov živi še 13 drugih narodnosti. To so bolgarska, grška, hrvaška, poljska, nemška, armenska, romska, romunska, rutejnijska, srbska, slovaška, slovenska in ukrajinska (preglednica 2) (Detailed Gazetteer

Slika 3: Upravna razdelitev območja, kjer živijo Slovenci na Madžarskem.

of Hungary 2023). Pogoji, da je v nekem naselju ali delu naselja priznana narodnost, je 25 posameznikov iste narodnosti, ki se tako opredelijo in so vključeni v volilni imenik (Mikešy 2023).

Preglednica 2: Število naselij s priznano živečo narodnostjo (Detailed Gazetteer of Hungary 2023).

narodnost	število naselij
bolgarska	35
grška	35
hrvaška	118
poljska	45
nemška	404
armenska	33
romska	1176
romunska	66
rutenijska	43
srbska	47
slovaška	113
slovenska	10
ukrajinska	33

Slovenska narodnost je priznana v 10 teritorialnih enotah najnižje ravni. To so Alsószőlőnok/Doljni Senik/Unterzemming, Apátistvánfalva/Števanovci, Budapest 11. kerülete (Budimpešta, 11. okrožje), Felsőszőlőnok/Gornji Senik, Kétyölgy/Verica-Ritkarovci, Mosonmagyaróvár/Wieselburg-Ungarisch Altenburg, Orfalu/Andovci, Szakonyfalu/Sakalovci, Szentgotthárd/Monošter in Szombathely (Sombotel). Od teh 11 teritorialnih enot Slovenci avtohtono poseljujejo 6 naselij v Porabju.

V preteklosti je bilo zdajšnje območje šestih naselij razdeljeno na 16 katastrskih občin (slika 4). Katastrska izmera je bila narejena med letoma 1857 in 1858. Skozi zgodovino so se spreminjale tudi meje nekaterih naselij oziroma so se le ta združevala in razdruževala. Leta 1937 je bilo do tedaj samostojno naselje Otkovci (*Újbalászfalva*) priključeno Števanovcem (*Apátistvánfalva*). Naselji Ritkarovci in Verice sta bili med letoma 1944 in 1946 združeni v naselje *Vashegyaljo*, med letoma 1946 in 1950 ločeni na naselji Ritkarovci in *Vashegyaljo* (Verice), leta 1950 pa ponovno združeni v *Kétyölgy*. Naselje Židova (tudi Žida) (*Zsida*) je bilo Monoštru pripojeno leta 1950, naselje Slovenska ves pa leta 1983. Del Monoštra je bilo tudi nekdanje samostojno naselje Farkašovci/Farkasfa (Kozar-Mukič 1984; Kozar-Mukič 1998).

Slika 4: Katastrske občine v Porabju med letoma 1857 in 1858.

4 Geografski oris Slovenskega Porabja

Porabje je območje na skrajnem zahodu Madžarske. Zaradi obmejne lege ima območje obliko trikotnika: na skrajni zahodni točki ga zamejuje slovensko-madžarsko-avstrijska tromeja, proti vzhodu pa se razprostira med državnima mejama s Slovenijo na jugu in Avstrijo na severu (Hirnök 1998). Vzhodna meja Porabja, ki območje razločuje od preostalega ozemlja Madžarske, poteka približno po črti med Budinci in Monoštom. Območje je poimenovano po reki Rabi in je z upravnega vidika del Železne županije (Klemenčič s sodelavci 1969; Kozar-Mukič 1983).

Čeprav Porabje s približno 100 km² površine (Zupančič 2000) predstavlja zgolj odstotek ozemlja Madžarske, pa ima zaradi tam živeče slovenske narodne skupnosti pomembno vlogo pri meddržavnem sodelovanju s Slovenijo (Kozar-Mukič 1993). Območje je zaradi obmejne lege in mešane etnične podobe prostorsko stičišče slovenskega in madžarskega naroda (Olas 1973). Je prizorišče, kjer se vsakodnevno kažejo učinki odnosov med narodom z gospodarkega, kulturnega, socialnega in političnega vidika. Porabje je zato izvrsten, čeprav nemalokrat spregledan prostorski poligon za preučevanje večplastnih sinergij različnih geografskih procesov in tokov dveh evropskih narodov (Klemenčič s sodelavci 1969). Porabju se je z geografskega vidika smiselno posvetiti ne zaradi nostalgije po izgubljenem ali pozabljenem delu slovenskega ozemlja, temveč predvsem zaradi funkcij, ki jih lahko tamkajšnja skupnost opravlja v pogojih informacijske družbe, ki jih nudi pravni, politični, gospodarski in kulturni vpliv združene Evrope (Zupančič 2000). Za boljši vpogled in razumevanje razmer na območju pa bodo v naslednjih odstavkih najprej osvetljene temeljne fizičnogeografske in družbenogeografske značilnosti Porabja.

Porabje leži na prehodnem območju med Alpami in Panonsko nižino (Klemenčič s sodelavci 1969). Z geološkega vidika je Porabje del območja Panonske kotline, ki je nastala v terciarju s tektonskim ugrezanjem. Zaradi tega je kotlino zalilo plitvo morje, v katerem so nastale 4000 metrov debele morske in jezerske usedline (Olas 1973). Območje Porabja je bilo v tem času del plitvega zaliva Panonskega morja, ki se je zaradi skupnih lastnosti sedimentov imenoval Graški zaliv (Hirnök 1998). Za današnjo geomorfološko podobo območja je pomembna tudi lega ob t. i. Rabskem snopu oziroma nizu tektonskih prelomov, ki so Porabju ob součinkovanju z zunanji silami in preoblikovalnimi procesi izoblikovale njegovo današnjo podobo. Severni del Porabja od Dolnjega Senika do Monoštra je ravninski in zaradi reke Rabe nasut s prodnati naplavinami (Klemenčič s sodelavci 1969), medtem ko se na južnem delu območja ob meji s Slovenijo z Goriškega nadaljuje gričevnat svet iz ilovnatih in peščenih mladoterciarnih sedimentov (Zupančič 2022). Gričevja Goriškega in Porabja sta geološka enota, ki predstavlja zahodni rob Panonske nižine (Maučec in Novak 1945; Perko in Orožen Adamič 1998).

Slika 6: Zemljevid Slovenskega Porabja.

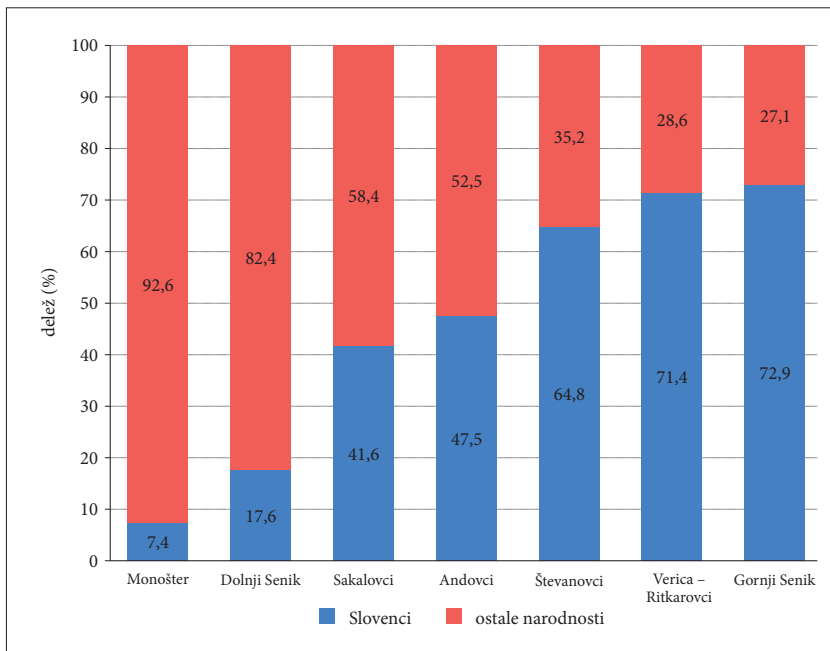
Podnebje Porabja je zmerno celinsko, vendar se v njem vsaj posredno kaže tudi vpliv Alp (Klemenčič s sodelavci 1969). Srednja temperatura zraka v januarju je od -2°C do $-2,5^{\circ}\text{C}$, julija pa okrog 19°C (Hirnök 1998). V povprečju območje prejme 800 milimetrov padavin letno, kar je več padavin kot kjerkoli drugje na Madžarskem, vendar pa obenem tudi manj kot kjerkoli v Sloveniji (Razvojna agencija Slovenska krajina 2023). V poletnih mesecih se neredko pojavlja suša (Klemenčič s sodelavci 1969). V osrednjo vodno žilo, reko Rabo, se predvsem z juga izliva več manjših vodotokov (Pavlovič 1933), kot so Seniški potok, Sakalovski potok, Grajka, Žida, Haršaš in Husas. Meja s Slovenijo je v Porabju tudi razvodnica med Muro in Rabo. Porabje nima večjih stoječih voda. Med naselji, zlasti v gričevnatem delu Porabja, so severna pobočja gričev v veliki meri poraščena z gozdom, ki zlasti na Madžarskem zaradi relativno velikih količin padavin slovijo kot priljubljena destinacija za gobarjenje (Visit Hungary 2023). Gozdovi so mešani, v 70 % prevladuje smreka, med listavci pa gaber in hrast.

Porabju kot območju z družbenogeografskega vidika daje svojevrsten značaj predvsem slovenska narodna skupnost, ki v nasprotju z večino slovensko govorečega ozemlja na Ogrskem (t. i. *Slovenska krajina* oziroma *Vendvidék* v madžarščini – pri statističnih popisih na Madžarskem se je vse do 1981 namesto izraza Slovenec uporabljal »Vend«; Zupančič 2000) ni bila s Trianonsko mirovno pogodbo leta 1920 priključena h Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem se je Porabje z upravnega vidika ločilo od sosednjega Prekmurja in Goriškega (Kozar-Mukič 1983). Območje je izgubilo sicer dotlej prevladujoče družbene in gospodarske vezi z zahodom in jugom, zato se je primoralo preusmeriti predvsem na madžarsko govoreči vzhod (Zupančič 2000). Tamkajšnja slovenska narodna skupnost pa se je v novonastali Madžarski soočila s težkimi gospodarskimi in političnimi razmerami ter težnjami po asimilaciji (Maučec in Novak 1945). Odtlej je Porabje poseben »geografski laboratorij« za preučevanje obmejnosti, obmejnih odnosov in čezmejnega povezovanja v pogojih ohranjanja kulturne različnosti (Bufon 2001). V Porabju se lahko opazuje razvoj slovenskega narodnega ozemlja onkraj meja matične države: raziskovalci lahko z različnih vidikov proučujejo tako vpetost tega območja v regionalne, nacionalne in čezmejne tokove in vezi, kot tudi izzive in priložnosti porabskih Slovencev zaradi tega položaja.

Na območju Porabja se je za Slovence ob popisu leta 2022 opredelilo 3965 oseb, kar nakazuje pozitiven trend (leta 2011 okrog 2800). Problematika glede statističnih popisov in izzivov glede kriterijev opredeljevanja pri porabskih Slovencih je bila sicer že večkrat predmet živahnih razprav (prim. Zupančič 2000). V Porabju je sicer šest naselij, kjer zgodovinski in popisni viri kažejo na pretežno slovensko govorčjo prebivalstvo: Gornji Senik, Dolnji Senik, Sakalovci, Števanovci, Andovci in Verica-Ritkarovci. Število naselij je bilo pred upravno reformo po demokratizaciji Madžarske sicer večje, vendar so manjša naselja združili v skupne administrativne

enote (na primer Verica-Ritkarovci in Števanovci-Otkovci; Zupančič 2000). Teh šest naselij je opredeljenih kot podeželska naselja (v zgodovinskih virih se jih opisuje kot »vasi«; Maučec in Novak 1945) z manj kot 500 prebivalci. Največji vpliv na fiziognomsko in gospodarsko podobo naselij je imela kmetijska dejavnost. Na severnem, uravnanim delu Porabja so naselja gručastega tipa (Dolnji Senik, Sakalovci), medtem ko na jugu zaradi gričevja prevladujejo razložena naselja (Andovci, Števanovci).

Z vidika poljske razdelitve so razmere zaradi večstoletne skupne zgodovine podobne kot na Goričkem: prevladujejo prehodne oblike med grudami in delci (Kozar-Mukič 1983). Nekdaj velike grude so na severnem delu Porabja zaradi lažje mehanizirane obdelave preurejene v ozke in dolge njive, medtem ko delci nimajo pravih oblik. V Porabju zaradi omejenih naravnih danosti za kmetijstvo ni bilo kolektivizacije in zaokroževanja kmetijskih posesti, temveč se je ohranila drobna zemljiška posest in pretežno samooskrbno naravnane kmetije, ki tamkajšnjemu prebivalstvu ne omogoča polne možnosti za preživetje (Klemenčič s sodelavci 1969). Večina kmetij ima od 1 do 3 hektare obdelovalnih zemljišč (Zupančič 2022). Porabski Slovenci so zato zaposleni v Monoštru in drugih gospodarskih središčih na Madžarskem

Slika 7: Delež opredeljenih za Slovence v popisu leta 2022.

(na primer mesto Szombathely, glej Kozar-Mukič 2018) ali celo v drugih državah Evropske unije.

Z območja se zato že od konca 19. stoletja prebivalstvo trajno odseljuje v druga gospodarska središča, med drugim tudi v Severno Ameriko (Mukič in Kozar 1982). Dodatni spodbujevalni dejavnik je bila nova državna meja in posledično obmejna lega po prvi svetovni vojni, ki je z nastankom železne zavesa po drugi svetovni vojni »odrezala« stike in gospodarsko, kulturno in politično povezanost porabskih Slovencev z matično državo. Demografske razmere se v Porabju v obdobju po drugi svetovni vojni slabšajo tako z vidika naravnega prirastka, migracijskega salda, števila otrok v družinah kot tudi z vidika povprečne starosti prebivalstva (Munda Hirnök in Medvešek 2016). Porabski Slovenci zaradi večplastnih naravnih in družbenih dejavnikov nikoli niso bili gospodarsko močna skupnost in niso imeli velike skupnosti intelektualcev, bili pa so tudi precej politično neaktivni (Medvešek 2003).

Mesto **Monošter** je upravno, gospodarsko in kulturno središče Porabja, kjer domujejo nekatere upravne in društvene strukture porabskih Slovencev (Kozar-Mukič 1993; Zupančič 2000). Leži na skrajnem vzhodnem robu slovensko govorečega Porabja. Mesto je večnacionalno, saj v njem živijo tudi madžarsko in nemško govoreči prebivalci (Pavlovič 1933). Monošter je z naselji, kjer živi slovenska narodna skupnost, tesno povezan že od srednjega veka dalje (Maučec in Novak 1945). V mestu je bila namreč leta 1183 ustanovljena cistercijanska opatija, ki je imela posesti in s tem vpliv tudi na razvoj slovenskega Porabja (Kozar-Mukič 1983). Z industrializacijo in gradnjo železnice je mesto v drugi polovici 19. stoletja postalo najbolj razvito gospodarsko, kulturno in izobraževalno središče Železne županije, kjer so delovali številni intelektualci, med drugim madžarski politik Kálmán Széll ter slovenski jezikoslovec in etnolog Avgust Pavel (Kozar-Mukič 2021). Zaradi sprememb državnih meja, zlasti pa zaradi lege ob neprodušno zaprti meji z Jugoslavijo po drugi svetovni vojni (»železna zavesa«), je razvoj naselja vsesplošno stagniral. Zaradi tovrstnih nespodbudnih kazalnikov in zatona industrije v Monoštru se je ob procesu demokratizacije na Madžarskem in po osamosvojitvi Slovenije skušalo na več načinov spodbuditi teritorialni razvoj Porabja. Za krepitev povezav s Slovenijo so leta 1992 odprli mejni prehod Martinje – Gornji Senik, porabske Slovence pa so želeli opolnomočiti in pomagati z razvojem zakonodaje o varstvu narodnih in etničnih manjšin na Madžarskem. Ustanovili so tudi Zvezo Slovencev na Madžarskem, ki povezuje slovenska društva na Madžarskem. V Monoštru ima za lažje vzdrževanje vezi med slovensko narodno skupnostjo in matično državo sedež tudi Generalni konzulat Republike Slovenije Monošter, ki spada pod okrilje Veleposlaništva Republike Slovenije na Madžarskem. Porabski Slovenci imajo tudi svoje medije: Radio Monošter, časopis Porabje in dvojezične šole ter nekaj muzejskih in kulturnih ustanov.

Gornji Senik je naselje z največjim deležem slovensko govorečega prebivalstva. Kljub obmejni legi velja za dejansko središče Slovenskega Porabja (Kozar-Mukič 1988).

Od leta 1995 v naselju za temeljno varstvo in podporo narodnosti deluje Državna slovenska samouprava (Državna slovenska samouprava 2015). Iz Gornjega Senika so izšli tudi za slovensko narodno skupnost pomembni intelektualci, kot so Jožef Košič, Andraš Horvat, Alojz Gašpar, Marija Kozar Mukič in Janoš Kühar. Slednji je bil več kot 50 let župnik v Slovenskem Porabju in je zaslužen za obnovo cerkve in župnišča; po njem se imenuje Küharjeva spominska hiša, kjer domujejo nekatere etnografske zbirke in dokumenti o življenju porabskih Slovencev (Državna slovenska samouprava 2015). Munda Hirnök in Medvešek (2017) ob tem opozarjata na veliko vlogo Katoliške cerkve pri ohranjanju slovenščine v Porabju tako pri bogoslužjih kot tudi ob drugih dogodkih in okoliščinah (prireditvah, oratorijih, verskemu in posvetnemu tisku), vendar se zaradi različnih okoliščin tudi ta zmanjšuje.

Leta 2006 je bila ustanovljena tudi Razvojna agencija Slovenska krajina, ki si prizadeva za kulturni, turistični in gospodarski razvoj Porabja, kjer živi slovenska narodna skupnost. Agencija upravlja tudi s Slovensko vzorčno kmetijo, ki ob koncih tedna nudi gostinsko dejavnost in oddaja turistične apartmaje (Razvojna agencija Slovenska krajina 2023).

Severovzhodno od Gornjega Senika, na ravnici ob reki Rabi in avstrijski meji, je naselje **Dolnji Senik**, ki je po številu prebivalcev skorajda pol manjši od Gornjega Senika in je trojezično naselje. Najbolj znan objekt v naselju je cerkev Marijinega oznanjenja iz 19. stoletja. Dolnji Senik je bil kraj delovanja dveh pomembnih intelektualcev, ki imata zaslugo za razvoj jezika in kulture porabskih Slovencev. V prvi polovici 19. stoletja je kot župnik 39 let deloval Jožef Košič. Poleg pastoralnega delovanja med porabskimi Slovenci velja omeniti tudi njegov dragoceni prispevek k popisu krajevine zgodovine, k zbiranju etnološkega gradiva in pisateljevanje. Po njem se imenuje dvojezična šola v Gornjem Seniku (Mukič in Kozar 1982). Ob prelomu 19. v 20. stoletje je v Dolnjem Seniku deloval tudi duhovnik Jožef Sakovič, ki je skrbel za razvoj in prenovu prekmurskega jezika, zlasti v nabožnih knjigah in časopisih. Naselje je danes znano tudi po manjši hidroelektrarni na Rabi in kot začetna točka za vožnjo s kanuji in kajaki. Preostala naselja so še manjša od Gornjega in Dolnjega Senika in jih v tem zapisu samo prostorsko umestimo in osvetlimo glavne posebnosti.

Vzhodno od Dolnjega Senika je naselje **Sakalovci**, v katerem deluje folklorno društvo porabskih Slovencev, ki ohranja tradicijo lokalnih plesov (Folklorna skupina Zveze Slovencev 2023). Po ustnem izročilu naj bi po bitki pri Monoštru leta 1664 pri Sakalovcih pokopali pobite Turke (Razvojna agencija Slovenska krajina 2023). Naselje je obdano z gozdovi, zato se je tu ohranila tradicija lova. Jugovzhodno od Sakalovcev je naselje **Števanovci**, ki je znano po monumentalni baročni cerkvi svetega Stefana Hardinga, ki je po župnijski cerkvi v Monoštru drugi največji sakralni objekt v Porabju. V Števanovcih je od leta 2007 tudi muzejska zbirka o železni zavezi, ki prikazuje življenje ob skorajda neprehodni gospodarski, jezikovni in kulturni ločnici v obeh državah ter življenje mladih vojakov v času služenja vojaškega roka

v obmejnih karavlah (Stražarji ob meji 2023). Zanimiva je tudi zbirka o pripomočkih, ki so jih uporabljali za ilegalno prečkanje meje, ter spominske knjige z zgodbami domačinov in stražarjev. Razstavljena so tudi vozila, žičnate ograje, orožje, oprema za pse in konje, oblačila in obutev ter oprema obmejnih pisarn (Spomini z obeh strani ... 2023). Južno od Števanovcev, tik ob meji s Slovenijo, so **Andovci**, ki so od vseh naselij v Slovenskem Porabju najmanjše in najbolj razloženo. V Andovcih je za turiste urejena porabska domačija, ki prikazuje tipično arhitekturo in rabo prostorov v hiši na tem območju. Posebnost hiše je lončena peč, s katero so ogrevali hišo. Na dvorišču domačije je skala »Mali Triglav«, ki jo je porabskim Slovencem daroval Triglavski narodni park in simbolično povezuje slovensko narodno skupnost v Porabju z osrednjo identitetno točko slovenstva. Ob Andovcih je močvirje Črna mlaka, ki se je obdržalo še iz sklepne faze zadnje ledene dobe in je življenjski prostor številnih endemičnih rastlinskih ter živalskih vrst. Zahodno od Andovcev je naselje **Verica-Ritkarovci**, ki je bilo po upravnih reformah ob demokratizaciji Madžarske združeno iz dveh naselij in je zato v novejših statističnih virih znano tudi pod imenom Dve Dolini (madžarsko *Kétvölgy*; Josipovič 2016). V naselju je urejena spominska hiša Karla Dončeca, ki prikazuje tradicijo lončarstva v Porabju, ter spomeniško zavarovana brunarica, ki je krita s slamo. Leta 2011 so na griču nad naseljem postavili tudi nov razgledni stolp, s katerega se ob lepem vremenu vidi do Alp, velik del Slovenije in Panonske nižine. Kozar-Mukič (1983) izpostavlja odročnost naselja Ritkarovci, saj do tja ni avtobusne povezave.

Pomemben dejavnik razvoja v Porabju je po demokratizaciji na Madžarskem postal tudi Narodni park Órség (zemljepisno ime *Órség* se v slovenščino prevaja s *Stražna pokrajina*). Park se razprostira na 44.000 hektarjih, na katerih je 44 naselij. Poleg Porabja park obsega tudi območje Órség, dolino reke Rabe in območje Szentgyörgyvölgy (Narodni park Órség 2023). Skupaj s Krajinskim parkom Goričko in Naravnim parkom Raba (nemško *Naturpark Raab*) od leta 2006 tvorijo trilateralno partnerstvo Trideželni park Goričko-Raab-Órség, ki je podlaga za medparkovno sodelovanje in pravna osnova za pridobivanje evropskih sredstev za čezmejne projekte na področju ohranjanja narave in trajnostnega razvoja (Trideželni park Goričko-Raab-Órség 2023). Usmeritev Narodnega parka Órség je v nasprotju s sosednjima parkoma v Sloveniji in Avstriji vezana na stroge varovalne ukrepe naravnih habitatov, kar na eni strani predstavlja tudi potencialni omejitveni dejavnik pri že tako šibkem gospodarskem razvoju in gradnji infrastrukture, po drugi strani pa prinaša nove priložnosti na področju turizma, krepitev prepoznavnosti in oglaševanja, povezovanja in sodelovanja lokalnih skupnosti in podobno (Zupančič 2022).

Porabski Slovenci so zaznamovani s težkimi izkušnjami kulturne izolacije, skoraj polstoletnega življenja ob neprehodnem mejnem režimu in vsaj delno celo z izkušnjo mačehovsko-ignorantskega odnosa s strani države matičnega naroda. Slovenska narodna skupnost je kljub maloštevilnosti in zelo omejenemu številu intelektualcev,

šibki gospodarski podobi ter pritiskom asimilacije ostala vitalna in prilagodljiva (Zupančič 2022). Navkljub številnim izzivom, s katerimi se sooča slovenska narodna skupnost v Porabju, ima to območje velik potencial in številne priložnosti z vidika raziskovanja, družbenogospodarskega razvoja ter grajenja novih medkulturnih vezi med Madžari in Slovenci. Z osamosvojitvijo Slovenije, procesom demokratizacije v obeh državah in predvsem z integracijo v Evropsko unijo se je začela pospešena krepitev prehodnosti, povezljivosti in sodelovanja obmejnih območij. Boleče zgodovinske izkušnje zato ne smejo postati argument, s katerim bi porabski Slovenci opravičevali zaton rabe slovenščine v Porabju, neaktivnost ali pasivnost v delovanju upravnih in društvenih struktur samoupravne narodne skupnosti in vsesplošen upad iniciativnosti ne le na gospodarskem, temveč tudi kulturnem, političnem in društvenem življenju (Kozar-Mukič 1993). Številni raziskovalci so v preteklih desetletjih poglobilni vir težav v Slovenskem Porabju namreč videli v tem, da sta procesa industrializacije in urbanizacije območje povsem zaobšla (Mukič in Kozar 1982; Medvešek 2003; Munda Hirnök in Medvešek 2016). Zdi se, da postmoderni in postindustrijski način življenja, ki išče neokrnjenost in pristnost, takim območjem krepí privlačnost in odpira nove možnosti (Bauman 2002; Lefebvre 2013). Jih bodo porabski Slovenci prepoznali in uporabili v svoj prid?

5 Zgodovinski oris Slovenskega Porabja

Prebivalci na območju današnjega Porabja in Prekmurja so skupno zgodovino v ogrskem delu Avstro-Ogrske monarhije delili do konca prve svetovne vojne. Trianonska mirovna pogodba iz leta 1920 je razbila enotnost nekdanjega ogrskega distrikta Slovenska krajina (Tótság) in začel se je ločen zgodovinski, kulturni, narodnostni in jezikovni razvoj Porabja in Prekmurja. Slovenščina v Porabju se je začela razvijati drugače kot v Prekmurju, njena raba pa je bila v zadnjem stoletju močno okrnjena, saj do nedavnega zanjo ni bilo niti formalnopravne niti institucionalne podpore. Po razmejitvi so Slovence v okolici Monoštra v slovenskem tisku najprej omenjali kot »rabske« Slovence, pozneje pa sta se uveljavili poimenovanji porabski Slovenci in Slovensko Porabje (Szlovenvidek), ki sta povsem prevladali po drugi svetovni vojni. Slovensko Porabje danes pojmuje kot slovensko etnično ozemlje med mursko-rabskim razvodjem na jugu in reko Rabo na severu, po prvi svetovni vojni priključeno k Madžarski.

Trianonska mirovna pogodba je večji del ozemlja nekdanjih ogrskih Slovencev priključila k današnji Sloveniji, severozahodni del pa k Avstriji in Madžarski; v slednji živijo Slovenci v porečju Rabe in od tod tudi njihovo ime – porabski Slovenci. Izjema pri tem sta bili naselji na Madžarskem ob meji s Slovenijo v Železni županiji – Somorci; Olas (1995) jih imenuje Somorovci (Szomoróc) in Krčica (Kercaszomor), v katerih je pred 1920 živelo slovensko-madžarsko prebivalstvo.

Po senžermenski mirovni pogodbi iz leta 1919 in trianonski mirovni pogodbi se je slovensko etnično ozemlje med rekama Muro in Rabo razdelilo na 3 dele: Prekmurje je bilo vključeno v matično državo Slovencev, med mursko-rabskim razvodjem in Rabo pa se je izoblikovalo dvodelno Slovensko Porabje. Na Madžarskem danes porabski Slovenci prebivajo na 94 km². Na gričevnatem Goričkem so to naselja Andovci (Orfalu), Gornji Senik, (Felsősölnök), Števanovci (Apátistvánfalva) ter Verica-Ritkarovci (Kétyölgy), v ravninskem delu pa Dolnji Senik (Alsósölnök), Sakalovci (Szakonyfalu) ter Monošter (Szentgotthárd). V Monoštru je bil do 1969 sedež okraja, 1983 pa je dobil status mesta in so k njemu priključili še sosednje naselje Slovenska ves (Rábatótfalu) (Hirnök 1998), ki pa je leta 2023 še vedno označeno z nekdanjimi krajevnimi napismi. V podeželskih naseljih so prebivalci s slovenskim maternim jezikom predstavljali večino, v Monoštru pa manjšino (Olas 1995).

Z zgodovinskega vidika pod slovensko Porabje spada tudi območje današnje avstrijske zvezne dežele Gradiščanske južno pa tudi severno od reke Rabe. V nasprotju z drugimi avstrijskimi zveznimi deželami z več stoletno tradicijo je Gradiščanska nastala iz nekdanjega ogrskega ozemlja, ki po prvi svetovni vojni ni postalo del Madžarske, temveč je bilo priključeno k Avstriji, podobno, kot je bilo Prekmurje priključeno

PRIMOŽ PIPAN

Slika 8: Tromejnik med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo. Slovenski del mejnega kamna ima vpisana dva datuma: 10. 9. 1919 – senžermenska pogodba; razpustitev Avstro-Ogrske, 4. 6. 1920 – trianonska pogodba; določene meje Madžarske.

k Sloveniji. Ta zahodni del Slovenskega Porabja na Gradiščanskem v dolini Dobre (Doiberbach) je danes popolnoma ponemčen. Na nekdanje slovensko etnično ozemlje spominjajo osebna, krajevna in ledinska imena. Nekdanji ogrski distrikt Slovenska krajina (Tótság) je obsegal tudi župniji Dobra (Neuhaus am Klausenbach) in Sveti Martin ob Rabi (St. Martin an der Raab) v porečju Dobre. Še 1910 so bili Slovenci izpričani tudi v naseljih Grič (Gritsch), in na levem bregu Rabe v Ženavcih (Jennersdorf) in Modincih (Mogersdorf). Na območju zahodnega dela Slovenskega Porabja v Avstriji zemljevid »Prekmurje in Porabje« (Maučec in Novak 1945, 31) našteva naselja: Dobra, Toka, Suhi mlin, Straža, Velika, Grič, Sveti Martin, Stankovci, Ženavci, Svetica in Modinci.

Nekdanje slovensko etnično ozemlje je v Avstriji in na Madžarskem segalo na sever čez Rabo, na vzhodu pa do Stražnega ozemlja (Orszeg). V 13. stoletju so sestavljali Slovenci četrtno prebivalstva v sedanjih naseljih Slovenskega Porabja in v 18 naseljih Stražnega ozemlja (Hirnök 1998). Zgodovinsko so Slovenci na Madžarskem živeli v treh županijah. To so Železna županija (Vas Megye), Županija Zala (Zala Megye) in Somodska županija (Somogy Megye).

Naselitev Slovanov med Muro in Rabo je verjetno potekala v več fazah. O njihovem naseljevanju v 6. stoletju ni sledov, so pa iz 9. stoletja. Izpričana sta sicer redka in narodnostno nehomogena poselitve ob Blatnem jezeru in obstoj prafar v Prekmurju. Med Slovani so živeli tudi redki prvotni prebivalci in priseljenci germanskega rodu z zahoda (Olas 1995).

Vzhodnoslovensko ozemlje med Muro in Rabo je bilo od prihoda Madžarov (okrog 880–896) naprej pod oblastjo ogrskih kraljev Arpadovičev in je v tem okviru ostalo do 1919 (Šebjanič 1992).

Za Slovence, ki so živeli na tem območju, se je postopoma uveljavil termin ogrski Slovenci.

Od začetka 18. stoletja je za to skupino Slovencev (sami sebe so imenovali Sloveni) veljalo, da govorijo »naš slovenski jezik« (Franc Temlin), sredi 19. stoletja Jožef Košič Prekmurce imenuje z besedama »Sloven in Slovenka«, Josip Valentin Gruden pa ob objavi Košičevega spisa »Starine železnih in salajskih Slovanov« uporabi ime »ogrski Slovenci«. Poleg poimenovanja ogrski Slovenci se je pri Madžarih uveljavilo ime Vendi ali Vandali, za vse Slované po oznaka »tot« (Grafenauer 1994). Poimenovanje »vend« izvira iz nemške besede wind, windisch, s katero so prvotno označevali na nemškem jezikovnem območju živeče Slované (Kozar-Mukič 1997). Po letu 1919 so druga imena v Prekmurju opustili, prevladalo je ime Slovenci, med porabskimi Slovenci pa se je delno ohranilo ime Vendi (Grafenauer 1994). Bellosics (2016, 83) piše, da so sosednji Madžari Vende (pravilneje Slovence), ki živijo v jugozahodnem kotu Železne županije in v zahodnem kotu Zalske županije, imenovali tudi Böhméci in Tóti (po pokrajini Tot/Tótság); Hrvati ob Muri pa so jim rekli Böhnjeci.

Cerkvenoupravno je slovensko ozemlje na levem bregu Mure od leta 1094 spadalo k zagrebški škofiji, po 1176 pa je bil severni del območja v okviru Železne županije

priključen győrski škofiji. Ogrski vladarji so v 12. stoletju podelili posest tega območja posvetnim in cerkvenim velikašem (Šebjanič 1992).

V 11. stoletju je bilo Porabje gozdnato, močvirnato in redko poseljeno. Leta 1183 je madžarski kralj Bela III. ustanovil cistercijski samostan, posvečen srednjeveškemu svetniku Gotardu, po katerem je mesto Monošter dobilo svoje madžarsko in nemško ime Szentgotthárd oziroma Sankt Gotthard. Sveti Gotard je bil varuh potujočih trgovcev, kar nakazuje na trgovsko prehodno območje porabske doline. Cistercijanci so za obdelovanje svoje posesti potrebovali delovno silo, ki so jo v tistem času sestavljali tam živeči Slovenci ter priseljeni Slovenci iz Prekmurja, Koroške in slovenske Štajerske, pa tudi iz hrvaških posestev. Na območju opatije so ustanovili naselja, od katerih so se nekatera ohranila vse do danes (Kozar-Mukič 1984).

Kolonizacija v 12. in 13. stoletju, ki so jo na madžarski strani opravljali benediktinci, je gostoto prebivalcev povečala tudi na gričevnatih območjih Pomurja in Porabja. V Porabju je nova naselitev v glavnem povezana z redom cistercijanov, ki se je 1183 naselil ob Rabi na območju Monoštra. Imena takrat nastalih novih naselij se tako kot v drugih delih severozahodne Slovenije (v nasprotju z imeni starejših naselij) končujejo na -ci. Na kmetijsko ugodnejšem ozemlju, poseljenem že prej, so Gornji Senik, Dolnji Senik, Slovenska ves, Trošče, Čretnik, na gričevnatem, manj ugodnem delu, ki so ga kolonizirali cistercijani, pa Števanovci, Otkovci, Andovci, Farkašovci in Ritkarovci (Olas 1995).

Porabske vasi so torej med 13. in 16. stoletjem nastajale na posestvih cistercijske opatije v Monoštru ter veleposestniških družin Széchy, Nádasdy in Batthyány. V listinah je prvič omenjena Slovenska ves (kot Villa Sclavorum leta 1221). O obstoju vasi Sakalovci (Zakonfolua) in Števanovci (Estevanfaloa) izvemo iz pravde med monoštrskim opatom in njegovimi podložniki leta 1350. Dolnji in Gornji Senik (Zelnuk inferior et superior) se leta 1378 pojavljata še kot eno naselje, leta 1387 pa že kot ločeni vasi, omenjeni skupaj z imeni vasi Verica (Perbese), Ritkarovci (Mechnuk) ter Ivánfalva (Iwanfolua – zdaj območje Janezovega brega na Gornjem Seniku). Ime vasi Andovci (Orfalou) se prvič pojavi leta 1538. Vas Otkovci (Börgölin, Balázsfalva) omenjajo listine od 16. stoletja dalje; najprej leta 1548 (Zelko 1996; Bajzek Lukač 2017).

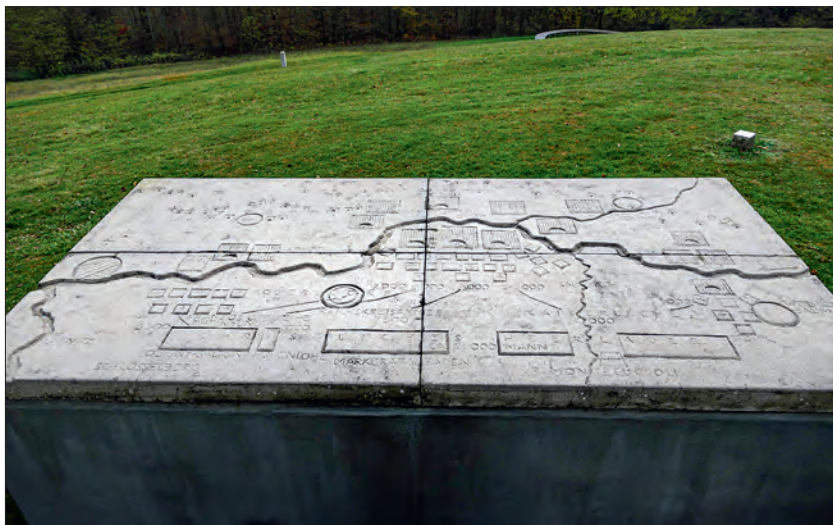
Naselja Slovenskega Porabja so pripadala dvema gospostvoma; imeli so jih cistercijani in rodbina Batthyány (Gornji Senik, Dolnji Senik, Verica). Naselja posvetnega gospodstva se ločijo od drugih po obliki poselitve, po ledinskih imenih in tudi po krajevnem govoru, čeprav je temelj obeh prekmursko narečje. Te naselitve ni mogoče časovno enačiti s kolonizacijo cistercijanov; verjetno je starejša. Takšno starost dopuščajo tudi nekateri madžarski raziskovalci, ki domnevajo, da je že Árpád, ki je pripeljal Madžare v Panonsko kotlino, spodbudil obdelavo železove rude v Železni županiji na podlagi slovanske tradicije (Olas 1995). Leta 1331 je omenjen v Murski Soboti poseben arhidiakoniat za Slovensko krajino (Tótság) (Šebjanič 1992).

V 16. in 17. stoletju so protestantsko gibanje spoznali tudi zemljiški gospodje Slovencev med Rabo in Muro. Novo vero so morali prevzeti tudi njihovi podložniki. Po vizitacijskem zapisniku iz leta 1627 so bili prebivalci vasi Gornji Senik in Ritkarovci evangeličani. Za slovenske podložnike je nova vera pomenila priložnost za učenje pisanja in branja v materinščini (Zelko 1996). V Gornjem Seniku so šele takrat ob protestantski fari (1698) dobili tudi šolo s poukom v maternem jeziku, čeprav je bila reformacija na Madžarskem zgodnejša od slovenske (Olas 1995). Hkrati s protestantizmom so v porabski prostor prišli tudi Turki. Monoštrski samostan je v času turških vpadov prenehal z delovanjem in je dobil izključno obrambno vlogo. Cistercijanom je bila vrnitev v samostan onemogočena zaradi spora z rodbino Széchy, ki je takrat upravljala mesto. Samostanska utrdba je bila porušena v času upora protestantskega plemiča Istvána Bocskaija (1604–1606) (Munda Hirnök 2023).

Na območju Porabja je 1. 8. 1664 potekala pomembna bitka med združeno krščansko vojsko iz različnih evropskih dežel, ki se je v obrambni bitki zoperstavila turškim napadalcem. Znana je kot bitka pri Monoštru, dejansko pa je potekala na območju med Modinci (Mogersdorf) v današnji Avstriji, kjer stoji glavno zgodovinsko obeležje in Monoštrum na današnjem Madžarskem. Cilj približno 120.000 glave turške vojske južno od reke Rabe je bil prečkati reko ter nadaljevati osvajalni pohod na sever proti Dunajskemu Novemu mestu in Dunaju. Krščansko »združeno evropsko« vojsko je vodil pogodbenik avstrijskega dvora Raimondo Montecuccoli, turško pa vezir Ahmed Köprülü. Krščansko vojsko, ki je bila petkrat manjša od turške, so sestavljale predvsem avstrijske, nemške, francoske, italijanske in madžarske čete. V avstrijskih četah so bili tudi Slovenci (Štajerci, Kranjci in Korošci), v madžarskih pa tudi ogrski Slovenci in Hrvati. Bitka se je končala po sedmih urah, ko je velik del turške vojske utonil v Rabi. Turški napad na Dunaj je bil preprečen in podpisan je bil mirovni sporazum v Vasvárju, ki je pomenil preobrat v političnem razvoju takratnih velesil.

Do leta 1677 je bil Monošter brez cerkve, takrat novozgrajeno cerkev pa je kmalu zasenčila sedanja baročna cerkev, zgrajena v 2. polovici 18. stoletja. Postavljena je bila skupaj z novim cistercijanskim samostanom, gradili pa so jo med letoma 1748 in 1779. Cesarica Marija Terezija je leta 1777 ustanovila škofijo v Sombotelu (Szombathely). Pred tem je bila škofija v mestu Győr. S tem je cerkveno-upravno združila katoliške Slovence med Rabo in Muro. Prvi sombotelski škof János Szily je vse Slovence v Železni županiji in županiji Zala združil v eni dekaniji, ki se je v madžarščini imenovala Vendvidék, v slovenščini pa Slovenska krajina (tudi Slovenska okroglina) (Munda Hirnök 2023).

Za Porabje pomembna osebnost 19. stoletja je pesnik, jezikoslovec, zgodovinar in etnolog Jožef Košič, ki je bil med letoma 1816 in 1828 župnik na Dolnjem Seniku, do leta 1867 pa na Gornjem Seniku, kjer je tudi pokopan. Po njem je danes poimeenovana dvojezična osnovna šola na Gornjem Seniku (Munda Hirnök 2023).

PRIMOŽ PIPAN

Slika 9: Spominska plošča v Modincih prikazuje bitko pri Monoštru s položajem obeh armad ob reki Rabi.

PRIMOŽ PIPAN

Slika 10: Spominski kompleks v Modincih v spomin na bitko pri Monoštru.

Leta 1872, ko je bila odprta železniška proga med Sombotelom in Gradcem, je začel pomen trgovine v Monoštru hitro naraščati (Kozar-Mukič 1984). Ugoden geografski položaj mesta na stiku avstrijskega in madžarskega dela monarhije je pospešil razvoj industrije (tovarna igrač, tovarna ur, tovarna svile, tovarna kos, tobačna tovarna), ki je za svoje delovanje potrebovala veliko delovne sile, zaradi česar je mesto doživljalo veliko prebivalstveno rast.

Zemljiška odveza je leta 1848 slovenske kmete na Ogrskem osvobodila podložništva, vendar so zaradi velike razdrobljenosti posesti in visoke naravne rasti števila prebivalcev morali na delo v notranjost Madžarske. Po nastanku Avstro-Ogrske leta 1867 je bila zaradi novega madžarskega nacionalizma zanikana pravica drugih narodov na Ogrskem do lastnega razvoja; tudi položaj ogrskih Slovencev se je bistveno poslabšal. Manjšinski zakon iz leta 1868 je poudarjal le enoten madžarski narod, uradni jezik je bil madžarski, javna raba drugih jezikov je bila prepuščena krajevni upravi. Slovenci na Ogrskem so govorili javno slovensko samo še v cerkvi, leta 1898 so bila madžarizirana vsa slovenska imena, pomadžarjenih je bilo veliko slovenskih priimkov. Volilni zakon je diskriminiral agrarno podeželje, pospešena industrializacija je povzročila množično izseljevanje v tujino; do leta 1910 se je izselilo z območja sedanjega Prekmurja v ZDA 5867 ljudi, iz devetih naselij Slovenskega Porabja med letoma 1909 in 1914 v ZDA 604, v notranjost Madžarske 93 in v druge države 100 ljudi (Šebjanič 1992).

Do konca prve svetovne vojne so bili porabski Slovenci političnoupjavno, kulturno in gospodarsko povezani s prekmurskimi Slovenci v skupni madžarski državi. V ZDA, kamor so se pred prvo svetovno vojno močno izseljevali, so še zdaj sorodstveno in jezikovno povezani (Olas 1995).

Na tem mestu omenimo Avgusta Pavla, jezikoslovca, narodopisca in pesnika, ki se je leta 1886 rodil na Cankovi v današnjem Prekmurju – takratni Slovenski krajini (Tótság) na Ogrskem. Pavel ima za porabske Slovence simbolem pomen. Po končani nižji gimnaziji v Monoštru (1897–1901) in višji gimnaziji v Sombotelu (1901–1905) je v Budimpešti študiral slavistiko, latinščino in madžarščino ter 1909 diplomiral. Leta 1913 je doktoriral iz primerjalne slovanske filologije. Dobro je obvladal tudi nemščino. V različnih madžarskih mestih je poučeval na gimnazijah. Po prvi svetovni vojni se je kot gimnazijski profesor ustalil v Sombotelu. V županijskem muzeju (Vasvármegyey múzeum) je bil vodja knjižnice, za katero je sestavil tri tiskane kataloge, kustos etnološke zbirke ter pozneje tudi ravnatelj. Na Madžarskem ga poznajo pod imenom Pável Ágoston. Opredeljujejo ga kot literata, prevajalca, znanstvenika, jezikoslovca in etnologa. Urejal je domoznanske revije ter objavljajl pesmi v prekmurščini in madžarščini. Pomembna je zlasti njegova monografija o glasoslovlju slovenskega narečja Cankove, ki je temeljni prispevek k preučevanju prekmurščine. Bil je plodovit pisec. Prevajal je iz madžarščine v slovenščino, zaradi delovnega okolja in življenjskih razmer predvsem iz slovenščine v madžarščino, med drugim tudi

nekaj Cankarjevih del ter slovenske ljudske pesmi. Po njem se danes imenuje Pavlova hiša v avstrijski Potrni (Laafeld) vzhodno od Radgone, kamor so se njegovi starši preselili iz Cankove. Leta 1941 je bil habilitiran za privatnega docenta južnoslovanskih jezikov in književnosti na Univerzi v Szegedu. Umrl je 1946 v Sombotelu. V Monoštru so po Avgustu Pavlu poimenovali leta 1983 ustanovljen muzej, ki ima zbirko tudi v slovenskem jeziku (Kozar-Mukič 2021).

Oktobra 1918 je bila razglašena madžarska republika, ki jo je vodil grof Mihály Károlyi. Nova oblast bi morala zagotoviti premirje, rešiti vprašanje madžarskih meja in nacionalno vprašanje, demokratizirati državo ter izvesti agrarno reformo. Nova oblast ni pričakovala vrnitve ozemeljske celovitosti predvojne Madžarske, upala pa je, tako kot Slovenci, da se bo uveljavilo načelo o samoodločbi narodov. V zvezi s tem je nastala zamisel o slovenski avtonomiji v okviru »Vendske krajine« kot samostojne županije. Nova madžarska republika ni mogla preprečiti širjenja vesti o množičnem deklaracijskem gibanju in načrtih nove jugoslovanske države, ki so prihajale z zborovanj v Ljutomeru in Radgoni. Narodni svet za Štajersko se je kljub nezainteresiranosti vlade v Ljubljani odločil za vojaško zasedbo slovenskega ozemlja na Ogrskem. Konec 1918 je njegove načrte zaustavil nepremišljen osvobodilni pohod hrvaškega kapetana Jurija Jurišiča, ki ga je madžarska vojska po nekaj dneh pregnala iz Murske Sobotne. Jugoslovanska delegacija je na mirovni konferenci v Parizu med drugim pripravila zahtevo po priključitvi slovenskega ozemlja med Muro in Rabo k Jugoslaviji. Marca 1919 je Socialistična stranka Madžarske razglasila Madžarsko republiko svetov, ki je razširila oblast tudi na slovensko etnično ozemlje. Vlogo namestnika ljudskega komisarja za »Vensko krajino« je opravljal Vilmoš Tkalec. Zaradi poudarjenega razrednega načela ta oblika avtonomije ni pomenila narodne samostojnosti. Tudi nekajdnevna Murska republika leta 1919 je bila le poizkus odcepitve od sovjetske oblasti in zavarovanja posameznih interesov (Fujs 1992).

Vrhovni svet mirovne konference je zahtevo po priključitvi slovenskega ozemlja k Jugoslaviji 12. 5. 1919 zavrnil, že 9. 6. 1919 pa sprejel predlog območne komisije za mejo po razvodnici med Muro in Rabo. Dne 12. 8. 1919 je po odstopu vlade svetov v Budimpešti jugoslovanska vojska zasedla Prekmurje, Slovensko Porabje pa je ostalo v madžarski državi. Leto dni po tem dogodku je bil 4. 6. 1920 podpisana trijonska mirovna pogodba, ki je določila mejo med Kraljevino SHS in Madžarsko. Ime je dobila po dvorcu v Versaillesu pri Parizu, kjer je bila podpisana. Madžarski parlament je 15. 11. 1920 pogodbo ratificiral (Fujs 1992).

S to razmejitvijo so se zrahljale in pretrgale že utrjene povezave s trgovskimi središči v Porabju s tistimi v Prekmurju. Gospodarsko in prometno je bilo Porabje že od nekdaj bolj kot na sever in vzhod usmerjeno na jug in zahod (Maučec in Novak 1945). Prebivalci v obmejnem območju so se znašli v težkem gospodarskem položaju. Majhne kmetije niso zadostovale za preživetje. V monoštrskih tovarnah je bilo

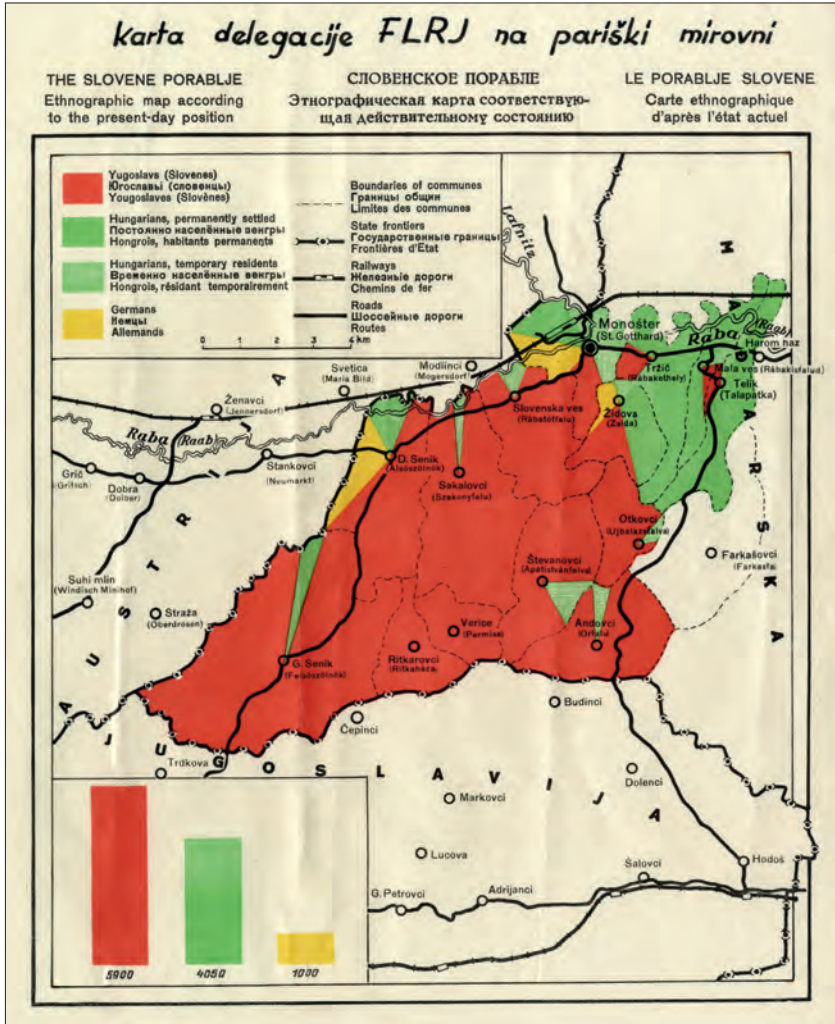
premalo delovnih mest, tudi siva ekonomija ni pomagala, zato so se vrste sezoncev in izseljencev vse bolj daljšale (Munda Hirnök 2023).

Veleposlaniška konferenca v Parizu je sprejela 10. 11. 1922 v Trianonu določeno mejo za veljavno mejo med Kraljevino SHS in Madžarsko, 8. 7. 1924 pa je bil v Zagrebu podpisan razmejnitveni dokument. Govorice o ponovni priključitvi Prekmurja oziroma posameznih naselij k Madžarski so se širile med madžarskim prebivalstvom še nekaj let. Spodbujali so jih vodilni madžarski politiki, ki so si v času vlade regenta Mikloša Horthyja prizadevali za revizijo trianonske mirovne pogodbe. Pri tem je odločilno sodeloval slovenski rojak Sándor Mikola, izvedenec v madžarski delegaciji v Parizu in avtor knjižice *A vendség multja és jelene* (Budapest 1928), samosvojega poskusa utemeljitve vendske teorije: Slovenci na Ogrskem naj bi bili »vendskega« ali keltskega izvora, s prihodom Slovanov so sprejeli slovanski jezik, po svoji kulturi pa so postali Madžari. Madžarski iredentistični časopisi so bili na Slovenskem prepovedani, v Kraljevini SHS pa je legalno izhajalo več iredentističnih in protijugoslovanskih časopisov. Ti so predvsem zanikali narodno istovetnost prekmurskih Slovencev z drugimi Slovenci, češ da so Prekmurci samostojen narod z »vogrsko« miselnostjo (Fujs 1992).

V Trianonu določena meja je bila deloma krivična, ker je na obeh straneh pustila strnjena slovenska in madžarska naselja. Po madžarskih podatkih iz 1920 je tedaj živelo v Slovenskem Porabju 6087 Slovencev, v Prekmurju pa 14413 Madžarov. Pozneje se Slovenci skladno z madžarsko narodnostno politiko v štetjih ne omenjajo niti v Slovenskem Porabju niti v drugih delih Madžarske (Fujs 1992).

Porabski Slovenci so se s Prekmurci ponovno znašli v isti državi med drugo svetovno vojno, ko je bilo 16. 12. 1941 Prekmurje priključeno k Madžarski. Takrat se je pojavilo nekaj dodatnih razlag narodnostnega izvora Slovencev med Muro in Rabo. Madžarski raziskovalci so na primer dognali, da vendskega vprašanja ni, ker ni Vendov, temveč so samo Madžari. Hkrati pa je nova madžarska uprava imela avtohtone prebivalce Prekmurja, kamor so sodili tudi Slovenci – za razliko od Primorcev, ki so se v Prekmurje priselili zaradi fašističnega pritiska v Italiji, in jih je, z namenom utrjevanja vzhodne narodnostne meje po prvi svetovni vojni, naseljevala oblast v Ljubljani – za sebi lojalne državljane, ki jih je treba le prepričati, da so »Vendi«, kar naj bi bil začetek spoznanja, da so Madžari. B. Bálint je dobil nalogo, da izdela topografijo slovenskega ozemlja. Ta naj bi bila ob slovnici »vendskega« jezika temeljno razikovalno delo o »Vendih« in »vendskem jeziku«. Slovnico je posebna komisija naročila Avgustu Pavlu, vendar je niso natisnili, ker je bila »preveč slovenska« (Fujs 1992).

Po drugi svetovni vojni je bila obnovljena trianonska meja med Madžarsko in Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo. Po podpisu Pariške mirovne pogodbe 10. februarja 1947 so se odnosi Madžarske s sosednjimi državami izboljšali, kar je še posebej veljalo za Jugoslavijo. Z njo je Madžarska še istega leta podpisala kulturni sporazum ter Sporazum o prijateljstvu, sodelovanju in vzajemni pomoči. Stiki

Slika 11: Zemljevid delegacije Federativne Ljudske Republike Jugoslavije na pariški mirovni konferenci iz leta 1946 prikazuje, da so takrat v Tržiču vzhodno od Monoštra še živeli Slovenci, v Židovi je bilo 16 % Slovencev, 36 % Nemcev in 48 % Madžarov, v Dolnjem Seniku je bilo Nemcev še več kot 25 %, večina prebivalcev Otkovcev pa je bilo Slovencev.

prebivalcev ob jugoslovansko-madžarski meji so bili nemoteni, dvolastnikom so vzajemno zagotovili prestopne dokumente, da so lahko obdelovali zemljo na drugi strani meje (Stipkovits 1994).

Meddržavna pogodba med Jugoslavijo in Madžarsko iz leta 1947 je prepovedovala vsako jezikovno in kulturno neenakopravnost hrvaške, slovenske ali srbske manjšine na Madžarskem.

Stiki s porabskimi Slovenci so bili nemoteni in neposredni do resolucije Informbiroja 1948, ko je Madžarska tudi na 102 km dolgem mejnem odseku z jugoslovansko mejo, na območju zdajšnje Slovenije, potegnila bodečo žico, postavila minska polja, strelne jarke in opazovalne stolpe. Porabske Slovence, ki so kazali naklonjenost do matične domovine, so začeli preganjati (Čačinovič 1992).

Zaradi geografskega položaja v žepu med Avstrijo in Jugoslavijo se je celotno območje Slovenskega Porabja znašlo pod posebnim varovalnim režimom. Za ponazoritev razmer, povezanimi z življenjem ob močno zastraženi državni meji in z njo povezanimi strogimi varovalnimi ukrepi, s katerimi so se soočali porabski Slovenci, povzemamo podatke in opise iz muzeja v Števanovcih, kjer od 1. 12. 2007 deluje edini državni muzej mejne straže za vso Madžarsko z naslovom Stražarji ob meji - muzejska zbirka o železni zavesi. V njem je mogoče videti opremo, pohištvo, dokumente,

PRIMOŽ PIPAN

Slika 12: Hodulje z jelenjimi nogami, s kakršnimi so hoteli prebežniki pretentati madžarske graničarje, ki so preverjali varovalni pas, preoran in na fino pobranan, da bi se poznale sledi morebitnih prebežnikov.

orožje in vozila madžarskih varuhov sprva neprodušne, pozneje pa vse bolj prepustne meje proti Jugoslaviji in Avstriji.

Leta 1950 je Madžarska namestila tehnične ovire iz bodeče žice, med žične ograje pa so postavili 10 metrov široko minsko polje in varovalni pas. Ta pas so najprej preorali, nato pa še zelo na fino pobranali, tako so naredili širok pas, na katerem se je poznala vsaka sled morebitnih prebežnikov. Varovalni pas je služil za ugotavljanje pogostnosti poskusov prebegov čez mejo (Muzejska ... 2021).

Obveza vseh obmejnih kmetov je bila, da so z oranjem in branjem sami vzdrževali mejni pas, ki je prebežnikom oteževal bežanje čez mejo. A nekateri prebežniki so si izdelali nekakšne nizke hodulje z jelenjimi parklji na spodnji strani. S temi hoduljami so na preoranem mejnem pasu puščali jelenove sledi, da bi zamotili mejne stražarje. Na podlagi uredbe št. 16/1950 IV. Glavnega oddelka Ministrstva za notranje zadeve so od 20. junija 1950 na meji Madžarske z Jugoslavijo uredili 15 kilometrov široko obmejno cono. Enake ukrepe so od 1. septembra 1952 z uredbo št. 0390/1952 razširili tudi na avstrijsko mejo. Znotraj mejnih con so določili 2 km širok pas ostrejšega nadzora in znotraj tega so določili od 50 do 500 metrov širok obmejni pas. V določene cone in pasove so lahko vstopili le s pisnimi dovolilnicami policije ali Službe za obmejni nadzor, v 50-metrskem pasu so se lahko zadrževali le stražniki. Poostritve so povzročile precejšno napetost med obmejnimi prebivalci. Slabe razmere v vodstvu Madžarske komunistične partije in države ter vzdušje stalnega sumničenja so dodatno pripomogle k strogosti dela Službe za obmejni nadzor (Muzejska ... 2021).

Porabski Slovenci so se znašli pred svojo najtežjo preizkušnjo, ko so jih brez pravnomočne obsodbe odvedli v delovna taborišča Hortobágy na vzhod Madžarske. Pridružili so se tisočim drugim družinam z območij vzdolž železne zavese na meji Madžarske z Avstrijo in Jugoslavijo, ki so predstavljali potencialne notranje sovražnike v hladni vojni. Deportacije so se začele 23. junija 1950. Odpeljali so jih do železniške postaje v Monoštru, od koder je sledil železniški prevoz na drug konec Madžarske. Tam so morali v nečloveških bivalnih razmerah pod nadzorom oboroženih stražarjev opravljati prisilno delo na državnih kmetijskih posestvih. Domov so se vrnili po amnestiji leta 1953, ki jo je uvedla vlada Imreja Nagya.

Za bolj nazorno predstavitev razmer skoraj v celoti navajamo nekatere dele pripevka Munda Hirnčokove (2013, 207–211). Iz Porabja je bilo deportiranih 68 družin oziroma 210 oseb. Največ družin je bilo deportiranih iz tistih vasi, ki so neposredno mejile na Jugoslavijo (Gornji Senik, Števanovci, Verica). Razlogov za deportacije je bilo veliko. Eden verjetno najbolj pomembnih je bila nevarnost vojne, zato je bilo treba odstraniti, nevtralizirati potencialnega notranjega sovražnika. Deportiran je bil lahko kdorkoli, dovolj je bilo, da je imel nekdo večjo hišo ali kmetijo ali veliko stanovanje v mestu. Poleg pridobitve imetja ljudi se je oblast hotela znebiti tudi sloja izobražencev, nemalokrat pa je šlo za osebno zamero lokalnih političnih struktur do sovaščanov, kar potrjujejo tudi pričevanja še živečih deportirancev. Enega izmed

povodov oziroma ciljev deportacij lahko iščemo v nepremišljeni politiki, ki se je pokazala v pretiranem pospeševanju industrije, pri načrtovanju državnih zadrug ter pri preoblikovanju narave, zato pa so potrebovali poceni delovno silo. Med cilje deportacij lahko uvrščamo še izoliranje razrednega sovražnika od družbe, deklasiranje in zmanjševanje njihovega vpliva in po vsej verjetnosti tudi prevzgojo. Za deportacije je iz obmejnega pasu je bilo dovolj, če so bili dvolastniki zemljišč, imeli sorodnike v tujini (stiki z zahodom), sorodnike ali prijatelje na drugi strani meje (to so bili t. i. »titoisti«). Kar nekaj družin iz Porabja je zaradi omenjenega »razloga« pristalo v prisilnem delovnem taborišču. Nekateri so zaradi strahu pred deportacijami izbrali emigracijo v Jugoslavijo. Arhivski podatki kažejo, da so zaradi njihovega pobega posledice čutili družinski člani, ki so ostali doma, veliko med njimi je bilo deportiranih. Takšna usoda je doletela tudi eno izmed družin iz Slovenske vesi. Sin, učitelj slovenskega jezika, je zbežal v Jugoslavijo, starša sta bila člana Demokratične zveze južnih Slovanov. Očeta so najprej zaprli, potem pa je bil skupaj z ženo deportiran (Munda Hirnök 2013).

Deportacije sta izvajali Državna varnostna služba (Államvédelmi Hatóság – ÁVH) in policija brez kakršnega koli vnaprejšnjega opozorila, običajno sredi noči, v tajnosti. Pri tem so sodelovale tudi lokalne politične strukture. Družina je morala v kratkem času (v nekaj urah) pripraviti najbolj nujne potrebščine, odpeljali so celo družino s starejšimi, otroki in bolnimi vred. Družina je izgubila svoje celotno premoženje, njihove hiše, stanovanja in zemlja so bili zaplenjeni. Pričevanja porabskih deportirancev nazorno ilustrirajo ozračje nočnih akcij. Za ilustracijo naj navedem nekaj poudarkov pričevalke z Verice: »... avoši (*kratica za predstavnike Državne varnostne službe, opomba avtorja (Munda Hirnök)*) so ob pol enih ponoči zbudili starše. Na drugi strani hiše je bil gasilski dom. Očeta so gnali tja. Še zdaj vidim, ko se je oče vrnil, na sebi je imel obleko, v kateri je spal, in je rekel materi: 'Julija, moramo se spakirati!'. Bil je bled, mama je bila popolnoma zmedena, ničesar ni mogla ukreniti ...« (Munda Hirnök 2013).

Za lokacijo deportiranja teh ljudi so izbrali območje Državne zadruge Hortobágy na vzhodu Madžarske, kjer so postavili 12 taborišč zaprtega tipa, ki so delovala med letoma 1950 in 1953. Na teh lokacijah so izvajali komunistično »preoblikovanje narave« (zemljo so na silo preoblikovali v njive in so poskušali udomačiti kulturne rastline, kot so bombaž in riž). Podatki kažejo, da so bili porabski Slovenci v petih taboriščih (Lászlómajor, Kónya, Elep, Tedej, Tizzaszentimre). Državne zadruge niso bile pripravljene na namestitve deportiranih družin, zato so se deportiranci znašli v neznosnih okoliščinah. Bivali so v hlevih in drugih gospodarskih poslopljih, v nekaterih primerih tudi zunaj, brez strehe nad glavo. V taborišču Kónya tanya so morali deportiranci sami skidati gnoj iz ovčjega hleva, na tla so položili slamo, tisti, ki so imeli kakšno ponjavo ali laneni prt, so to položili na slamo, tisti, ki pa tega niso imeli, so ležali na slami. V teh prostorih je neznosno smrdelo. Hiše in bivalne enote v taboriščih so tvo-

rile zaprto območje, kamor so druge osebe lahko vstopile le z dovoljenjem krajevnega policijskega poveljnika ali vodje županijske policijske postaje. Deportiranci brez dovoljenja niso smeli zapustiti zaprtega območja ne bivalnega prostora kakor tudi ne delovnega mesta. Varovanje deportirancev so opravljale posebne policijske postaje (»K« rendőrőrs). Policisti so se zelo grobo vedli do deportirancev (večkratno preštevanje ljudi, tudi ponoči, nemalokrat so se tudi fizično znašali nad njimi in podobno). Poleg fizičnega nasilja so deportirance tudi duševno mučili. Ko so prispeli v taborišče, so jim poleg kmetijskega orodja in živali odvzeli tudi osebne dokumente. Taboriščniki se spominjajo, da so policisti že prvi dan izjavili, da bodo ostali do konca življenja v taboriščih, po njihovi smrti pa bodo »z njihovimi trupli pognojili zemljo«. Pozneje so širili govorice, da jih bodo izselili v Sibirijo. Deportiranci so tako živeli v stalni negotovosti. Delo, ki so jim ga določili, so morali opraviti pod policijskim nadzorom. Kršitelje pravil so kaznovali, nemalokrat so se tudi fizično znašali nad njimi. V glavnem so opravljali poljedelska dela (žetev bombaža in riža, delo z živino in podobno). Ljudje, ki so delali, so dobivali za plačilo hrano. Ker je bilo med deportiranci veliko otrok, starejših in bolnih oseb, ki niso bili sposobni dela, so morali za njih skrbeti družinski člani oziroma skupnost. Hrano so lahko kupovali redko, če so sploh imeli s čim. Hrano, ki so jo ukradli med delom (poljščine) ali dobili od »svobodnih« ljudi, s katerimi so prišli v stik med delom zunaj taborišča, so na skrivaj pretihotapili v taborišče. Če so jih policisti zalotili, so jim hrano odvzeli in jih nemalokrat tudi kaznovali. Šolanje otrok je bilo pomanjkljivo ali ga sploh ni bilo. Na začetku so deportiranci sami poskušali urediti in izvajati pouk, saj so bili med njimi tudi učitelji. Na začetku Ministrstvo za izobraževanje v taboriščih še ni ustanovilo šol, pozneje pa je ukazalo Svetu županije Hajdú-Bihar, naj zaposluje »politično razvite« učitelje, ki jih bo financirala država. Podatki še živečih taboriščnikov kažejo, da so bile med taborišči razlike v vseh pogledih (bivanjski pogoji, hrana, nadzor in podobno), tudi ko govorimo o šolanju otrok. Tako so bili otroci na primer v taborišču Lászlómajor prikrajšani za šolanje, kot mi je povedala A. N. iz Otkovcev: »... Mi otroci nismo mogli hoditi v šolo, zaostali smo, kar se tega tiče ...«. Higienške razmere in gneča so bile neznošne. Bivalni prostori so komaj omogočali možnosti za umivanje. O zdravniški oskrbi ne moremo govoriti. V taborišča je redkokdaj prišel zdravnik, napotitev v bolnišnice pa je bila prej izjema kot pravilo. Terenski in arhivski podatki kažejo, da so bili ti ljudje prisiljeni iskati službo in nastanitev v različnih delih Madžarske, ki niso sodili v »prepovedana« območja. Večina porabskih Slovencev je po zaprtju taborišč našla delo in »novi dom« zlasti v kmetijskih zadrugah v Železni županiji blizu Porabja (Munda Hirnök 2013).

Njihova vrnitev je bila mogoča šele leta 1956, ko je Madžarska začela urejati odnose z Jugoslavijo. Posledično je Ministrski svet 8. marca delno odpravil obmejni pas in tehnične ovire na madžarsko-jugoslovanski meji, maja pa je Vojaški svet odredil odstranitev tehnične opreme (Munda Hirnök 2013).

Šele z odlokom Ministrskega sveta 29/1956. (IX. 8.) so deportirancem vrnili premoženjske pravice in pravico do vrnitve na bivše domove; bili so upravičeni do 5000 forintov podpore ter največ 10.000 forintov posojila za novi začetek. Iz prošenj za podporo in posojila kakor tudi iz pričevanj bivših deportirancev lahko ugotovimo, da so se porabski Slovenci začeli vračati na svoje domove proti koncu leta 1956 in v letu 1957. Del deportirancev (zlasti mlajši) se ni nikoli vrnil, saj so si drugje ustvarili družine. Marsikdo je za stalno zapustil Porabje oziroma Madžarsko po izbruhu revolucije oktobra 1956 (Munda Hirnök 2013).

Po vrnitvi v Porabje so deportirance čakale prazne, uničene in izropane hiše. S pomočjo sorodnikov in sovaščanov so začeli graditi novo življenje, kar ni bilo preprosto. Nema lokrat je prišlo do napetosti med njimi in vaščani, zlasti s predstavniki vaških oblasti, za katere so vedeli, da so sodelovali pri deportacijah. Bili so še dolga leta stigmatizirani, ne le v očeh vaške skupnosti, temveč tudi v širši družbi (Munda Hirnök 2013, 207–211).

Po Stalinovi smrti 5. 3. 1953 so se izredne razmere na madžarskih mejah začele umirjati, saj je padel tudi madžarski stalinistični režim, ki ga je vodil Mátyás Rákosi. Pod reformistično vladavino Imre Nagyja, ki je položaj premijerja zasedel 4. 4. 1953, je na madžarskih mejah prišlo do »otoplitve« mejnega režima. Začelo se je zmanj-

Slika 13: Spomenik slovenskim pregnancem iz Porabja v delovna taborišča na Hortobágy 1950–1953 stoji pred slovenskim kulturnim centrom Lipa v Monoštru.

ševati število osebja Službe za obmejni nadzor. 18. 4. 1955 je prosovjetska linija madžarske komunistične partije s premierskega položaja odstavila Imreja Nagyja in ga iz politike umaknila v profesuro (Rainer 2009; Medmrežje 1; Medmrežje 2; Medmrežje 3). Čeprav je premier postal András Hegedüs, je pod Nagyjevo vlado zastavljena liberalizacija varovanja madžarskih meja nemoteno potekala naprej še leto in pol – vse do madžarske vstaje. Aprila 1956 je Madžarska na jugoslovanski in avstrijski meji začela odpravljati minska polja, z delom so končali 15. septembra. Na jugoslovanski meji so odpravili bodečo žico in območje predali prebivalstvu. Čezmejni promet se je hitro povečeval, še vedno pa je potekal skladno s strogimi nadzornimi ukrepi, kar je močno obremenilo nadzorne točke. Po zatrtju protisovjetske madžarske vstaje 4. novembra 1956 je na madžarski meji zopet prišlo do zaostrovanja razmer. Zaradi množičnosti prebežnikov, ki so zapuščali Madžarsko, so na začetku leta 1957 zopet vzpostavili minska polja na meji z Avstrijo, na meji z Jugoslavijo pa so 2. februarja ponovno vzpostavili obmejno cono (Muzejska ... 2021). V dveh mesecih po zatrtju madžarske vstaje so podobno kot mnogi drugi Madžari tudi nekateri porabski Slovenci izkoristili še zadnjo priložnost za pobeg čez mejo v sosednjo Avstrijo.

Zaradi porasta čezmejnega prometa so leta 1964 uvedli prva manjša olajšanja pri prehodu madžarske meje. Turisti z zahoda so lahko dobili trimesečni posebni vizum od 15. junija do 15. septembra. Sporazum o maloobmejnem prometu med Jugoslavijo in Madžarsko, ki je začel veljati februarja 1966, je olajšal življenje prebivalcem 15-kilometrskega obmejnega pasu. 1. 7. 1966 je bil med Jugoslavijo in Madžarsko odprt mejni prehod Dolga vas - Rédcis – prvi mejni prehod med Slovenijo in Madžarsko (Munda Hirnök in Medvešek 2016). Pred tem je bilo potovanje v Slovenijo mogoče prek Avstrije ali Hrvaške (Ružič 2008). Kot posledica otoplitve odnosov med državama je bil dne 4. 7. 1967 ponovno odprt mejni prehod Hodoš-Bajánsénye, a le za obmejni promet, tako da so mejo lahko prestopali prebivalci z obeh strani meje, ki so živeli tik ob meji. Čas obratovanja mejnega prehoda je bil omejen in sicer v letnem času od 6. do 20. ure in v zimskem od 8. do 17. ure (Golob 2007). Prebivalci Čepincev v Prekmurju so tako končno lahko obiskali svoje streljaj oddaljene sorodnike v sosednji Verici v Porabju, a čez mejni prehod Hodoš je bilo do njih kar 70 kilometrov vožnje – v eno smer! Mejni prehod Hodoš je bil šele 1975 prekategoriziran v meddržavnega, kar je pomenilo, da so lahko mejo prestopali vsi državljani Jugoslavije in Madžarske. 1. 7. 1977 je bil prekategoriziran v mednarodnega, a še vedno z omejenim časom obratovanja do decembra istega leta. Od decembra 1978 dalje je bil odprt neprekinjeno.

Med letoma 1965 in 1970 je na madžarsko-avstrijski meji minsko polje zamenjal elektronski opozorilni sistem. Po Zakonu o potnih listih iz leta 1970 je Madžarska 1. januarja 1972 uvedla nov tip potih listov, ki je bil veljaven v 7 socialističnih državah za petletno obdobje z možnostjo enkratnega podaljšanja, vendar je bilo še vedno treba imeti dovoljenje za izstop iz Madžarske pri vsakem izstopu iz države. To je tudi porabskim Slovencem omogočilo potovanje v Jugoslavijo. Delegacije Izvršnega

sveta Skupščine SR Slovenije so po 1972 redno obiskovale Madžarsko in obmejni Železno in Zalsko županijo. 1. januarja 1979 je začel veljati mednarodni sporazum o ukinitvi vizumske obveznosti med Madžarsko in Avstrijo, ki je bil ratificiran 5. maja 1978 (Muzejska ... 2021).

Geopolitične spremembe, ki so 1989 potekale na območju srednje Evrope, so vplivale tudi na Slovensko Porabje in porabske Slovence. 27. 5. 1989 so se pri tromejniku med Avstrijo, Jugoslavijo in Madžarsko ob mednarodnem mirovnem srečanju srečali župani mest Murske Sobote - Andrej Gerenčer, Fürstenfelda - Erich Kospach in Körmenda - Jenő Kericsmar ter v prisotnosti številnih častnih gostov in mnogih sodržavljanov iz treh dežel Avstrije, Madžarske in Slovenije v praznični obliki obeležili prizadevanja njihovih mest in dežel za mir in prijateljstvo skupne domovine Evrope.

27. 6. 1989 sta se na meji, ob kateri je potekala železna zavesa, srečala zunanja ministra Avstrije – Alois Mock in Madžarske – Gyula Horn. Do avgusta je Madžarska odpravila mejni pas. Prvi žebelj v krsti železne zavese med Slovenskim Porabjem in Slovenijo je bil dogodek 80 kilometrov severno od Monoštra. 19. 8. 1989 je na polju pri Sopronpuszti ob avstrijsko madžarskem mejnem prehodu St. Margarethen potekal Panevropski piknik v organizaciji madžarske opozicije, Imreja Pozsgajja in Otta von Habsburga. Udeležilo se ga je med 15.000 in 20.000 ljudi. Ob 15.00 je množica z golimi rokami odstranila železno ograjo, pomagali pa so ji tudi graničarji. Okoli 600 državljanov Nemške demokratične republike, ki so se na piknik z avtomobili pripeljali iz počitnikovanja ob Blatnem jezeru, je peš odšlo v Avstrijo, za njimi pa so na madžarski strani meje ostali njihovi zapuščeni trabanti. Vzhodnonemške begunce so najprej namestili v prvi avstrijski vasi, jih z avtobusi do 21.00 že prepeljali na Dunaj, od koder so še isti večer s posebnim vlakom odpotovali na Bavarsko. To je bila prva razpoka v Berlinskem zidu in začetek konca Nemške demokratične republike. Ker so 40 let trajajoči omejitveni ukrepi postali nevzdržni, je Madžarska leta 1989 na državni meji ukinila tehnične ovire oziroma omejitve, ki so prispevale k popolnemu varovanju meja.

Osamosvojitve Slovenije 1991 je za Slovensko Porabje pomenila odprtje meje in ponovno povezavo z matičnim narodom. 20. 8. 1992 je bil med Madžarsko in Slovenijo odprt meddržavni mejni prehod Martinje–Gornji Senik (Ružič 2008), ki ni deloval že vse od konca druge svetovne vojne. 28. 3. 2002 je bil odprt meddržavni mejni prehod Čepinci–Verica (Ketvolgy).

Po vstopu Slovenije in Madžarske v Evropsko unijo 1. maja 2004 je bila med državama ukinjena carinska kontrola, 21. 12. 2007, ko sta obe državi postali članici šengenskega območja, pa je šlo v zgodovino tudi preverjanje osebnih dokumentov na meji. Tako je bil končno za vse zopet možen prost prehod državne meje po cesti med Andovci v Porabju in Budinci v Prekmurju, kar je bilo po osamosvojitvi Slovenije možno le za maloobmejni promet.

PRIMOŽ PIPAN

Slika 14: Spominska plošča ob srečanju predstavnikov treh dežel na tromejniku 27. 5. 1989.

PRIMOŽ PIPAN

Slika 15: Kopija vabila na Panevropski piknik 19. 8. 1989, ki je odprl vrata v železni zavesi.

10. 1. 2014 je bila odprta nova petkilometrsko asfaltna cesta med mejnim prehodom Čepinci–Verica in Gornjim Senikom, pomembna prečna povezava za Slovensko Porabje, ki je pot med krajema skrajšala kar za dvajset kilometrov. Do tedaj je namreč cesta iz prve doline v drugo vzporedno dolino vodila le skozi Monošter.

Položaj ob nekdanji železni zavesi je najbolj prizadel najmanjše porabsko naselje Andovci. Število prebivalcev se je tam tako zmanjšalo, da so leta 2000 krajani v dejanju obupa in opomina kar sami sebi postavili spomenik živim – spominsko ploščo z imeni in priimki 56 oseb, ki so leta 2000 še živele v Andovcih.

Po tem se je stanje v Andovcih začelo rahlo izboljševati. V vasi so na primer uredili porabsko domačijo, kjer je na ogled značilna porabska kmečka hiša z lončeno pečjo. 25. 8. 2007 so na dvorišču domačije postavili »Mali Triglav« znan tudi pod imenom Porabski Triglav. Gre za skalo, ki jo je Andovcem daroval Triglavski narodni park. Ta simbol slovenstva sta postavila Porabsko kulturno društvo in Turistično društvo Andovci. V podstavku Malega Triglava je vgrajenih sedem kamnov iz vseh sedmih slovenskih vasi Porabja. Tu je tudi začetek vsakoletnega etapnega pohoda na Triglav, s katerim želijo porabski Slovenci med drugim pokazati svojo zavednost slovenstvu.

Za vpogled v zgodovinski oris Slovenskega Porabja je pomemben opis geografa Ludvika Olasa iz Enciklopedije Slovenije iz leta 1995, ki ga je napisal za geslo Porabski Slovenci in ga tu skoraj v celoti povzemamo. Po uradnih madžarskih virih je leta 1920

PRIMOŽ PIPAN

Slika 16: Mejni prehod Čepinci–Verica (Kétvolgy), odprt 28. 3. 2002, in smerokaz za novo cesto med Verico in Gornjim Senikom.

PRIMOŽ PIPAN

Slika 17: Spomenik živim v Andovcih iz leta 2000.

PRIMOŽ PIPAN

Slika 18: Porabski Triglav v Andovcih.

živel v Železni županiji na Madžarskem 6087 prebivalcev s slovenskim (vendskim) maternim jezikom. To pa je bil le del slovensko govorečih prebivalcev na Madžarskem; v drugih županijah in Budimpešti so živeli slovenski izobraženci, obrtniki, pogosti so bili tudi mešani zakoni. Nekaj Slovencev je takrat še prebivalo v Šomodski županiji med Blatnim jezerom in Dravo; tja so se množično preseljevali v času protireformacije, tam ustanovili svojo faro (Surd) in šole. V prejšnjih stoletjih je bilo s Slovenci poseljeno ozemlje ob Rabi večje in se je širilo tudi na avstrijsko stran reke; to dokazujejo ledinska in krajevna imena ter v slovenskem jeziku napisani urbarji iz 18. stoletja (Olas 1995).

Pri navajanju števila Slovencev v Porabju je treba vedno upoštevati tudi, po kakšnem merilu se je to ugotavljalo. Bližje resničnemu stanju je opredelitev po maternem jeziku, manj zanesljiva pa po narodnosti; rezultati so močno odvisni tudi od popisovalca. Največ Slovencev po maternem jeziku je v Železni županiji ugotovil popis prebivalstva iz leta 1920, in to 5182, po popisu 1930 jih je bilo 4732, po zadnjem popisu pred drugo svetovno vojno 1940 pa 4455; po popisu 1970 3009, po popisu 1980, v katerem je že uporabljen uradni naziv Slovenci, pa 2764 po maternem jeziku, od tega 1565 tudi po narodnosti.

K takemu razvoju so pripomogle politične razmere; odločilno je bilo obdobje po 1948, ko so preseljevali prebivalce ob jugoslovanski meji v notranjost države, in po letu 1956, ko so bežali v tujino predvsem mladi ljudje. Nazadovanje števila slovenskih prebivalcev za okrog 1000 v prvih dveh desetletjih po drugi svetovni vojni (Ingolič 1969) se ne da utemeljiti niti s padcem naravne rasti niti z uradnimi podatki o selitvenem gibanju prebivalcev. K obmejnemu pasu je s posebno ureditvijo ob železni zavesi pripadalo celotno Slovensko Porabje. V njem je bilo mnogo mladih uslužbencev in vojakov iz notranjosti Madžarske. Nekateri od teh so sklepali zakonske zveze z domačinkami in se naseljevali v slovenskih vaseh blizu Monoštra, v katerem so se zaposlili. V teh družinah je bil občevalni jezik madžarščina v vseh generacijah; tudi mati, ki se je izobraževala v madžarskem jeziku in govori slovensko narečje, se v družbi in družini izraža v madžarščini. Tako se na primer v Slovenski vesi med Slovenci, ki predstavljajo več kot polovico vseh prebivalcev, že leta 1980 ni nihče opredelil za slovensko narodnost. Na narodnost se veže tudi pravica do izobraževanja v maternem jeziku. Mnogo slovenskih žena se je skupno z možmi preselilo v notranjost Madžarske ali v tujino (Olas 1995).

Praznjenje Slovenskega Porabja so povzročale tudi prometne razmere. Monošter je v zračni črti oddaljen od Budimpešte 210 km, po cesti 250 km in po železnici 300 km; povezava z glavnim mestom je zato ugodna. Podeželska naselja Slovenskega Porabja so brez železniške zveze, njegov gričevnati del je bil brez sodobnih cest, kar je oteževalo vsakodnevne migracije v službo in šole. Ker zunaj Monoštra v Porabju ni večjih neagrarnih obratov, ki bi zaposlovali odvečno delovno silo z individualnih kmetij, se je s Slovenci poseljeno podeželje praznilo; mladi so se selili k delovnim mestom.

Negativni migracijski saldo večkrat presega že oslABLJENO naravno rast prebivalcev. Slovensko Porabje je bilo zelo slabo prometno povezano tudi z matično Slovenijo (Olas 1995).

Zaradi neugodnih naravnih razmer v gričevnatem Porabju socialistično kmetijstvo zanj ni kazalo zanimanja. Slovensko Porabje je eno redkih območij na Madžarskem, kjer po drugi svetovni vojni ni bila izvedena kolektivizacija kmetijstva. Prevladujejo samooskrbne kmetije. Dve tretjini kmetijskih zemljišč sta bili še vedno v zasebni lasti. Ker je bila donosnost kmetijstva premajhna za preživljanje kmečkih družin, se je tu ohranila tradicionalna oblika sezonskega zaposlovanja kmečkega prebivalstva. Poleti so odhajali na delo na velika državna posestva v notranjosti Madžarske, kjer so bili plačani tudi v naturalijah (živinska krma), nekateri pa so občasno delali v sosednji Avstriji (Olas 1995).

Leta 1973 je z združitvijo specializiranih kmetijskih združnih skupin na Dolnjem Seniku in v Števanovcih nastala specializirana KZ Slovenska krajina; člani so bili v glavnem Slovenci. Redili so predvsem govedo, prašiče in perutnino. Po vinogradniški krizi konec 19. stoletja se vinogradništvo v Slovenskem Porabju ni obnovilo. V letih 1930–50 je bilo zelo razvito sadjarstvo, predvsem pridelovanje jabolk in sliv. Pomemben dodatni vir preživljanja je gozdarstvo in nabiranje gozdnih sadežev. Pred prvo svetovno vojno sta bila razširjena lončarstvo in tkalstvo, zdaj ima storitvena obrt lokalni pomen (Hirnök 1998).

Hitra asimilacija Slovencev je tudi posledica izgube narodne samobitnosti zaradi politične in geografske osamljenosti, pomanjkanja stalne povezave z matičnim narodom in prenehanja bogoslužja v slovenskem jeziku. Redčenje poseljenosti in staranje prebivalcev sta posledica agrarne usmeritve, nerazvite infrastrukture, industrializacije Monoštra – pomembnega zaposlitvenega središča porabskih Slovencev ter selitev v razvitejše dele države. Poleg trajnega izseljevanja je bilo nekoč značilno tudi sezonsko zaposlovanje. Še pred letom 1998 je 4–5 % aktivnega prebivalstva opravljalo sezonsko delo zunaj domačega kraja. V začetku devetdesetih let 20. stoletja sta v Monoštru prenehali delovati tovarni svile in kos, zato se jih je veliko začelo voziti na delo v sosednjo Avstrijo. Pozneje so se zaposlili tudi v novi avtomobilski tovarni Opel v Monoštru (Hirnök 1998).

K nazadovanju slovenske skupnosti v Porabju sta prispevala tudi izobraževalni sistem in cerkev. Dve osemletni osnovni šoli sta v Monoštru, po ena na Gornjem Seniku in v Števanovcih; v njih je učni jezik madžarščina. Maternemu jeziku (slovenščina ali nemščina) je posvečenih nekaj ur tedensko, dvojezično pa poučujejo tudi predmet spoznavanje okolja v 1. in 2. razredu; več kot 95 % učne snovi se podaja samo v madžarskem jeziku. Tako je bilo tudi med obema vojnoma, čeprav sta trianonska mirovna pogodba in na Dunaju podpisana pogodba zahtevali drugače. Šole na narodnostnih območjih na Madžarskem so bile razdeljene v 3 kategorije (A, B, C). V kategorijo B so bile ob 87 drugih šolah uvrščene tudi 3 slovenske. V njih naj bi potekal pouk

maternega jezika, prirodopisa, fizike, kemije, risanja, telesne vzgoje in nauka o gospodarstvu v maternem jeziku, pouk madžarščine, zgodovine, zemljepisa, ustave pa v madžarskem jeziku. Kljub državni uredbi (1923) tak pouk ni bil nikoli uresničen (Olas 1995).

V Slovenskem Porabju so tri samostojna katoliška župnijska središča: Monošter, Gornji Senik in Števanovci. V zadnjih dveh sta do smrti zadnjih starejših duhovnikov (pred 1990) potekala bogoslužje in verouk v porabskem narečju; zdaj je v števanovski župniji nameščen župnik, domačin z Gornjega Senika, ki v obeh navedenih župnijah opravlja bogoslužje in verouk v madžarščini. Starejši verniki iz Sakalovcev se sami zbirajo v cerkvi in molijo ter pojejo v maternem jeziku. Pri spovedi jih župnik (po maternem jeziku Slovenec) nagovarja v madžarščini, izpovedujejo pa se v svojem narečju (Olas 1995).

Narodnostne pravice porabskih Slovencev so skupinske; vezane so na celotno skupnost in ne na kraj bivanja. Slovencem je po zakonu zagotovljena pravica uporabljati materni jezik, možnost izobraževanja v tem jeziku ter ohranjanje in razvijanje svoje kulture. Po zakonu je jezik v vzgojno-izobraževalnem procesu v vrtcih in šolah madžarščina. Otroci se lahko v vrtcih in šolah na vseh stopnjah izobražujejo v maternem jeziku. Za to se morajo pri vpisu in vrtce in šole odločiti njihovi starši. Ugodno vpliva zgledna ureditev dvojezičnega šolstva v prekmurskih naseljih z madžarskim prebivalstvom. Pripadniki slovenske narodne skupnosti imajo pravico uporabljati materni jezik na sodišču v pisni in ustni obliki. Upravičeni so do dvojezičnih krajevnih napisov in tabel na javnih zavodih. Urejanje manjšinskih pravic pospešujejo slovensko-madžarski dogovori, med drugimi Bilateralna pogodba o posebnih pravicah slovenske manjšine na Madžarskem in madžarske manjšine v Republiki Sloveniji (1992, ratificirana 1994) (Olas 1995).

Za ohranitev slovenskega jezika in kulture v Porabju skrbijo dvojezične knjižnice v Monoštru, na Gornjem Seniku in v Števanovcih. Povezane so s Pokrajinsko in študijsko knjižnico v Murski Soboti, ki jih vsako leto oskrbi z novimi knjigami.

Slovensko narodno skupnost v Porabju povezuje Zveza Slovencev na Madžarskem s sedežem v Monoštru; ta skrbi tudi za javna občila in nove publikacije. Njena predhodnica Demokratična zveza Južnih Slovanov (DZJS) na Madžarskem, se je razvila iz Antifašistične fronte južnih Slovanov, organizirane po drugi svetovni vojni, in je poleg slovenskega, hrvaškega in srbskega življa združevala še prebivalce slovaške narodnosti. Začela je delovati po kongresu oktobra 1947, a so njeno društveno avtonomnost v času informbirojevske gonje proti Jugoslaviji že leta 1948 ukinili. Samostojno je zopet zaživela leta 1960. Po dopolnjenem statutu iz 1983 je DZJS »zastopala v ustavi zagotovljene kolektivne in posamične pravice in interese madžarskih državljanov hrvaške, srbske in slovenske narodnosti«. Temeljni cilj je bilo politično in kulturno-organizacijsko ter informativno-vzgojno delo za pospeševanje socialistične graditve na Madžarskem in spodbujanje uveljavitve narodnostnih pravic. Med nalogami zveze

je bilo tudi spodbujanje prijateljstva ter sodelovanja Ljudske republike Madžarske z drugimi državami, posebej socialističnimi, v prvi vrsti s Socialistično Federativno Republiko Jugoslavijo. Tedensko glasilo DJZS so bile Narodne novice – Ljudski list, ki je za Slovence v Porabju objavljala do srede osemdesetih let eno stran, nato pa tri strani v slovenščini. Med njenimi rednimi izdajami je bil tudi Narodni Kalendar, ki je imel prilogo v slovenskem jeziku. V zadnjih letih svojega obstoja je DZJS razvila še leposlovno, kulturno, zgodovinsko in narodopisno publicistično dejavnost. Od 1986 do njene ukinitve 1990 je izdajala poseben Slovenski koledar (Šebjanič 1988), ki ga od 1991 dalje izdaja Zveza Slovencev na Madžarskem. Po razpadu DZJS so mladi izobraženci iz Slovenskega Porabja, ki so končali študij na Univerzi v Ljubljani in Visoki pedagoški šoli v Sombotelu, z nekaj starejšimi narodnimi delavci, ki so tudi v prejšnjem obdobju delovali za ohranitev porabskih Slovencev, 27. 10. 1990 na Gornjem Seniku iz slovenskega Društva Lipa ustanovili lastno osrednjo povezovalno organizacijo porabskih in drugih Slovencev na Madžarskem – Zvezo Slovencev na Madžarskem s sedežem v Monoštru. Od leta 1990 deluje tudi Slovensko društvo v Budimpešti (Ropoš 2015).

Porabski Slovenci so bili v obdobju Jugoslavije skoraj brez organiziranih oblik delovanja in brez manjšinske infrastrukture, v obdobju po osamosvojitvi Slovenije pa se je njihov položaj bistveno izboljšal. Madžarska je po prvih demokratičnih volitvah 1990 in z vstopom v Svet Evrope začela spreminjati odnos do manjšin. Madžarski parlament je 1993 sprejel Zakon o pravicah narodnih in etničnih manjšin, ki je manjšinam omogočil, da ustanovijo lokalne in državne samouprave. Leta 1994 so izvolili slovenske lokalne, 1995 pa Državno slovensko manjšinsko samoupravo. Njena glavna naloga je zastopstvo slovenske narodnosti v prid poglobitve narodnostne in kulturne identitete na področjih maternega jezika, šolstva, kulture, politike in gospodarstva. Za uveljavljanje in uresničitev teh ciljev je ustanovila in prevzela slovenske narodnostne, šolske in kulturne inštitucije ter medije. Ustanovni občni zbor je s svojim prvim sklepom za sedež Državne slovenske samouprave (DSS) določil naselje Gornji Senik. Osrednjo stavbo so slavnostno predali namenu 28. junija 1998, temu je 20. avgusta sledila predaja izpostave v Budimpešti (Ropoš 2015).

Od 18. 11. 1998 v Monoštru deluje Generalni konzulat Republike Slovenije. Novembra 1998 so porabski Slovenci v Monoštru dobili Slovenski kulturni in informativni center oziroma Slovensko hišo. Njegovo izgradnjo je financirala večinoma slovenska vlada. V centru so hotel in restavracija Lipa, kongresna in razstavna dvorana, v njem imajo sedež Zveza Slovencev na Madžarskem, uredništvo časopisa Porabje in Radio Monošter, od ustanovitve 2006 pa tudi Razvojna agencija Slovenska krajina.

DSS, Zveza Slovencev na Madžarskem in Slovenska manjšinska samouprava Monošter–Slovenska ves so leta 1997 za informiranje, krepitev identitete in jezikovne kulture ter negovanje ljudskega izročila Slovencev v Porabju ustanovile Radio Monošter. Od leta 2000 je njegov edini lastnik DSS. Med 23. junijem 2000 in 31. decembrom

2011 je radio predvajal program 8 ur tedensko. Od 1. januarja 2012 se je radijski program razširil na 28 ur tedensko in sicer vsak dan med 12. in 16. uro. Radio Monošter oddaja programe v slovenskem jeziku, večinoma v porabskem narečju, včasih v knjižni slovenščini, redko, če sogovornik ne govori slovenščine, tudi v madžarščini. Prednost Radia Monošter je, da ne oddaja iz kakšnega daljnega središča, ampak z geografskega območja, kjer živi večina manjšine. DSS je leta 2009 ustanovila in uredila prvo Slovensko zbirko – Kúharjevo spominsko hišo – na Gornjem Seniku v starem župnišču. V prostorih zbirke potekajo delavnice za spoznavanje slovenstva in tabori za šolarje. DSS je 1. julija 2012 od občin Gornji Senik, Dolnji Senik in Sakalovci prevzela pravice vzdrževalca nad gornjeseniško Dvojezično osnovno šolo in vrtcem Jožefa Košiča od občin Števanovci, Verica-Ritkarovci in Andovci pa Dvojezično osnovno šolo Števanovci (Ropoš 2015).

Zveza Slovencev na Madžarskem od 1991 izdaja časopis Slovencev na Madžarskem – tednik z naslovom Porabje. Članki v njem so pisani v knjižni slovenščini in v porabskem govoru, nekateri pa so prevedeni v madžarščino. Časopis obvešča bralce predvsem o območnih dogodkih v Železni županiji in Porabju ter na kratko o dogajanjih v Sloveniji in na Madžarskem. Za Slovence na Madžarskem ima velik pomen, dobiva pa ga skoraj vsaka slovenska družina v Porabju (Munda-Hirnök 1995). Prva številka časopisa Porabje je izšla 14. 2. 1991. Najprej je izhajal kot štirinajstdnevnik na šestih, pozneje na osmih straneh, od 2015 izhaja tedensko na osmih, od 2017 pa na dvanajstih straneh. Časopis tiskajo v Murski Soboti. V preteklosti ga je 60 % financirala Slovenija, zdaj pa ga 70 % financira Madžarska, saj je postal stalna postavka v madžarskem državnem proračunu.

Močna je tudi založniška dejavnost. Zveza Slovencev na Madžarskem vsako leto izda Slovenski koledar – Letopis Slovencev na Madžarskem, ter več knjig predvsem literarnih piscev porabskih Slovencev in iz Slovenije (Hirnök 2001). Znotraj zveze delujejo številne kulturne skupine. Zveza pripravlja likovne razstave in kolonije avtorjev iz Slovenije in Madžarske, uveljavile so se tudi vsakoletne tradicionalne prireditve kot sta na primer kulturni praznik in Porabski dnevi.

6 Nastajanje slovenskih zemljepisnih imen

»Zaradi geografske lege slovenskega etničnega ozemlja in njegove zgodovine je pri etimologiziranju slovenskih imen eno od osnovnih vprašanj vprašanje porekla, tj. ali je ime slovanskega, germanskega, romanskega ali madžarskega izvora. Odgovor na to vprašanje je včasih znan na prvi pogled, ... mnogokrat pa tako zastrt, da se izlušči šele ob koncu uspešne etimološke analize« (Snoj 2002a, 37).

Slovenski imenotvorni proces oziroma tvorjenje in poimenovanje objektov na ozemlju, poseljenem s Slovenci, je bil najbolj intenziven od 6. do 13. stoletja, to je

od prvega kolonizacijskega vala takoj po naselitvi Slovanov do notranje kolonizacije nekaj stoletij pozneje. Ob koncu tega obdobja je bilo na našem ozemlju skorajda več naselbin kot zdaj, še posebej v višjih legah. Za razliko od ostalih Slovanov so alpski razmeroma zgodaj začeli ustanavljati stalne naselbine, saj je v zgodnjih zgodovinskih virih omenjenih okrog 30 nedvomno slovanskih krajevnih imen že pred prihodom ali vsaj v času prihoda misijonarjev Cirila in Metoda (okoli leta 850) (Bezljaj 1965). Zemljepisna imena na zdajšnjem slovenskem ozemlju tudi od slovanske kolonizacije dalje niso bila imuna na pestro zgodovinsko dogajanje (Jakopin 1990). Prvi je slovenska zemljepisna imena z etimološkega vidika sistematično in z znanstveno utemeljeno metodologijo obravnaval Franc Miklošič. Skladno z duhom časa je za etimološko razpravo zadoščala identifikacija korenskega morfema. Raziskovalci 20. stoletja, med katerimi je treba izpostaviti Luko Pintarja, Karla Štreklja, Frana Ramovša in Franceta Bezljaja, so analizirali tudi jezikoslovne znake, ki jih kažejo morfološke značilnosti imena, besedo ali imenotvorni sufiks, sklanjatev, etnik in adjektiv (Snoj 2002a). Fran Ramovš, še bolj zavzeto pa raziskovalca druge polovice 20. stoletja France Bezljaj in Dušan Čop, so zagovarjali spoznanje, da je predpogoj za uspešno etimološko analizo poleg upoštevanja morfoloških značilnosti in kritične analize srednjeveških zapisov tudi analiza narečnih oblik. Standardizacija imen je bila na Slovenskem prepogosto v rokah jezikoslovno neizobraženih kartografov, zato je marsikatera knjižna ali poknjižena imenska oblika zavajajoča (Snoj 2002a), čeprav sta (tako Šivic-Dular 2016) zgodovinsko in etimološko zapisovanje kot načeli za normiranje knjižnega jezika v 19. stoletju predvidevala raznarečevanje narečnih imenskih oblik (kot pri občnih imenih) ni bila pa izdelana teorija poknjiževanja lastnih imen, kjer ima odločilno identifikacijsko vlogo prav tesna zveza med krajevno glasovno podobo zemljepisnega imena in obliko raznarečevanja, ki še danes povzroča težave.

Zaradi zapletenosti jezikovno-zgodovinskih razmer se slovensko imenoslovje pogosto srečuje s predslovenskimi imenskimi prvinami (ilirskimi, keltskimi, latinskimi in celo predindoevropskimi), še pogosteje pa s poznejšimi vplivi nemščine, furlanščine, italijanščine, madžarščine in srbsčine/hrvaščine (Jakopin 1990). Predslovenskih, substratnih zemljepisnih imen je pri nas le nekaj odstotkov. Med njimi je največ imen večjih rek, obenem z nekaterimi pokrajinskimi, krajevnimi in gorskimi imeni. Ponekod v stranskih dolinah imajo predslovenska imena celo manjši potoki in neznatni kraji. Število tovrstnih imen narašča od vzhoda proti zahodu, kar marsikaj pove o najstarejših odnosih med Slovani in staroselci.

Večina naših zemljepisnih imen pa je rezultat slovenskega imenotvornega procesa (Bezljaj 1965). Za prepoznavanje slovenskih imen predslovenskega, substratnega izvora je nujno stalno ugotavljanje odnosa med fonetičnimi in morfološkimi značilnostmi podedovanega slovanskega in adstratnega romanskega, nemškega (tu tudi superstratnega) oziroma madžarskega apelativnega in imenskega gradiva (Furlan 2002). Med adstratne vplive v slovenščini štejemo vplive sosednjih jezikov od začetka

pokristjanjevanja (od 9. stoletja) dalje. Te vplive v grobem delimo na romanske, nemške, madžarske in južnoslovanske. Romanske delimo po kronoloških in jezikovnih kriterijih na tri plasti: nediferencirane romanske vplive na zahodni etnični meji je težko ali celo nemogoče razlikovati od starejših substratnih vplivov. Sem prištevamo imena, sprejeta v alpsko slovanščino, v katerih na eni strani zasledimo kakšno za alpsko slovanščino značilno fonetično spremembo, na drugi pa nam kak lingvistični znak dokazuje, da je ime prevzeto nekaj stoletij po slovanski naselitvi teh krajev. Značilen primer je oronim Matajur (Snoj 2002b; Snoj 2009)

Mlajši adstratni vplivi na slovenskem zahodu so furlanski in beneški. Med seboj ju lahko razlikujemo le v primerih, ko ime vsebuje neko furlansko oziroma beneškoitalijansko jezikovno posebnost. Več toponimov romanskega izvora je tudi v osrednji Sloveniji, vendar so tamkaj tvorjena že iz slovenskih apelativov, prevzetih iz beneške italijanščine ali furlanščine (na primer Fužina, Fužine).

Bavarski adstrat je najmočnejši na severu, zlasti na Koroškem, Štajerskem in v severnem delu Prekmurja. Južneje so bavarski vplivi bolj superstratnega kot adstratnega značaja. Med 10. in 15. stoletjem je na slovenskem etničnem ozemlju nastalo več kot 20 večjih nemških enklav, od katerih sta se do 20. stoletja ohranili le dve, kočevska in soriška. Prebivalci ostalih so se zlili z okoliškim slovenskim življem, vendar so njihovi govori zapustili globoke sledi v apelativnem in onomastičnem besednem fondu.

Med superstratne vplive štejemo vplive jezika kolonistov, ki so se naselili znotraj strnjenege slovenskega ozemlja ali pa so čelno naselili mejna območja nekdanjega slovenskega ozemlja in ga tako zmanjšali. Romanskih superstratnih elementov je v slovenskih zemljepisnih imenih malo, saj romansko prebivalstvo v nasprotju z Nemci skorajda ni koloniziralo slovenskega etničnega ozemlja, Furlani pa, razen v Kanalski dolini, sploh ne. Eden redkih primerov italijanske kolonizacije je naselitev kolonistov iz okolice Bergama v Laško na Štajerskem po letu 1544. O cerkvenolatinskem superstratu lahko govorimo pri imenih svetnikov (hagionimi) in iz njih izpeljanih toponimih, v katerih so razvidne za (cerkveno) latinščino tipične posebnosti, oziroma, v katerih ni mlajših romanskih, germanskih ali slovanskih sprememb. Tirolski superstrat v imenskem fondu vsebuje na primer toponim Vinharje nad Poljansko dolino (Snoj 2002b).

Na Slovenskem je tudi mnogo toponimov, ki so s slovenskimi imenotvornimi sredstvi tvorjeni iz nemških antroponimov.

Madžarski vplivi so večinoma superstratni, zgodovinsko pogojeni z vdorom madžarskih nomadskih plemen v osrednje Podonavje v 10. stoletju in njihovo poznejšo poselitvijo tega območja. Madžarski vplivi poenjujejo od vzhoda proti zahodu. Največ jih je v Porabju na Madžarskem, nekoliko manj v Prekmurju, ki je do leta 1918 pripadalo ogrskemu delu dualistične Avstro-Ogrske, še manj med Muro in Dravo, ki je bila v srednjem veku mejna reka med Štajersko in Ogrsko. Zahodno od Drave je

teh vplivov zelo malo. Južnoslovanske vplive lahko zaradi nikdar ostro začrtane jezikovne meje med slovenskimi in hrvaškimi dialekti opredelimo samo kot superstratne. Ta superstrat so večinoma uskoški begunci z Balkana. Kolonizacija hrvaških naseeljencev je vidna v redkih toponimih v slovenski Istri, na Dolenjskem in Koroškem. Superstratni vpliv zahodnih Slovanov je dokazljiv le v priimkih ljudi, ki so se priseljevali v okviru Avstro-Ogrske (Snoj 2002b). Slovenske oblike imen so izpričane dokaj pozno, največkrat šele v 19. stoletju (Bezljaj 1969).

7 Tipizacija in standardizacija zemljepisnih imen

Na ozemlju, kjer živijo Slovenci, je vsaj nekaj sto tisoč zemljepisnih imen v slovenskem jeziku (Perko in Geršič 2021). Delček tega so tudi zemljepisna imena, ki jih uporabljajo Slovenci v Slovenskem Porabju na Madžarskem in tako aktivno ohranjajo del slovenske kulturne dediščine.

Zemljepisna imena so namreč pomembna kulturna dediščina vsakega naroda. So temeljni gradnik vseh civilizacij oziroma kultur, saj prostor polnijo s pomeni in razvijajo prostorske identitete (Perko, Jordan in Komac 2017). Tudi Slovenija, še posebej kot mlada država, utrjuje svojo identiteto z zemljepisnimi imeni, saj se tuji s Slovenijo, Slovenci in slovenskim jezikom pogosto prvič srečajo prav prek zemljepisnih imen, ko jih vidijo na zemljevidih ali jih slišijo v medijih.

Zemljepisna imena v jezikih z malo govorc, kakršna je slovenščina, so pogosto ogrožena, še bolj pa to velja za zemljepisna imena narodnih manjšin, kamor spadajo tudi porabski Slovenci, najmanjša slovenska manjšina v zamejstvu. Za ohranjanje ogroženih zemljepisnih imen je njihova standardizacija še posebej pomembna. V postopku standardizacije je treba upoštevati, da se pravila za standardizacijo zemljepisnih imen na enojezičnih in večjezičnih območjih nekoliko razlikujejo.

7.1 Zemljepisno ime

Z zemljepisnimi imeni se v življenju srečujemo na osebnih dokumentih, poštinih pošiljkah, cestnih napisih, zemljevidih, svetovnem spletu, televiziji, v časopisih in drugih medijih. So neizogiben del vsakdanjega sporazumevanja, kar pa velikokrat otežuje njihova neenotna raba. Procesu njihovega nujnega poenotenja pravimo standardizacija zemljepisnih imen.

Zemljepisno ime se veže na strogo določen zemljepisni pojav, ki ga nedvoumno določa in poposamezni (Furlan, Gložančev in Šivic-Dular 2000). Oblikuje se na natančno določenem jezikovnem območju in v določenem času (Šivic-Dular 1988). Na območjih stika različnih jezikov imajo lahko isti zemljepisni pojavi večjezična imena. Tako je tudi v Sloveniji, čeprav je majhna, saj je geografsko in kulturno zelo raznolika

(Perko Ciglič 2020; Perko, Ciglič in Zorn 2020; Perko, Ciglič in Hrvatini 2021). S pokrajinsko raznolikostjo Slovenije je povezana tudi njena zemljepisnoimenska raznolikost (Geršič, Ciglič in Perko 2018).

Tu živita italijanska in madžarska avtohtona manjšina s svojimi zemljepisnimi imeni, na drugi strani pa so Slovenci, ki živijo v obmejnih območjih sosednjih držav, tamkajšnjim zemljepisnim pojavom dali slovenska imena, tudi porabski Slovenci, seveda.

Zemljepisna imena imajo poleg jezikoslovnega in zemljepisnega vidika še druge vidike, na primer zgodovinskega, saj so tudi okno v preteklost (Perko, Jordan in Komac 2017). Skozenj se v slovenskih zemljepisnih imenih zrcali vpliv ljudstev, ki so v različnih zgodovinskih obdobjih poseljevala ta košček srednje Evrope, kjer zdaj živijo Slovenci.

7.2 Vrste zemljepisnih imen

Za standardizacijo je pomembno, v katero vrsto spada zemljepisno ime, saj se glede na vrsto zemljepisnih imen v nekaterih jezikih in državah razlikujejo pravopisni in zakonski okviri.

V Sloveniji, na primer, pri uporabi velike začetnice velja za imena naselij drugo pravopisno pravilo kot za vsa ostala zemljepisna imena. Pri naseljih se vse besedne sestavine imena, razen veznikov in predlogov, pišejo z veliko začetnico, pri vseh ostalih zemljepisnih imenih pa samo prva beseda, če ostale besede niso že same po sebi lastno ime. Na primer pri naselju *Lendavske Gorice* se obe besedi pišeta z veliko začetnico, pri gričevju, kjer to naselje leži, pa se druga beseda piše z malo začetnico, torej *Lendavske gorice*.

Tudi zakonodaja v Sloveniji od leta 2008 ločuje med naselji in ostalimi zemljepisnimi pojavi, saj predpisuje, da v državi ne smeta biti dve naselji z istim imenom, dva drugovrstna zemljepisna pojava, na primer gori, pa imata lahko enako ime.

Za zapis slovenskih imen znotraj Slovenije tako veljata slovenski pravopis in zakonodaja, za zapis madžarskih in italijanskih imen znotraj Slovenije pa slovenska zakonodaja ter madžarski oziroma italijanski pravopis. Enako za zapis slovenskih zemljepisnih imen v Slovenskem Porabju na Madžarskem veljajo madžarska zakonodaja in slovenska pravopisna pravila.

Zemljepisna imena ali toponime (slika 19) lahko razvrščamo na različne načine (Perko in Geršič 2021). Glede na **izvirnost** imena ločimo endonime za imena pojavov v enem od jezikov, ki se govorijo na ozemlju določenega zemljepisnega pojava, in eksnime za imena pojavov v enem od jezikov, ki se ne govorijo na ozemlju določenega zemljepisnega pojava, če se razlikuje od endonima tega pojava. Glede na **razsežnost** poimenovanega zemljepisnega pojava ločimo makrotoponime za imena obsežnih

Slika 19: Temeljne vrste zemljepisnih imen. ►

zemljepisnih pojavov in mikrotoponime za imena najmanjših zemljepisnih pojavov. **Vrsto** poimenovanega zemljepisnega pojava ločijo različni *-nimi*, kot so na primer hidronimi za imena voda. Če upoštevamo še **lego** in **poseljenost** poimenovanega zemljepisnega pojava, lahko toponime na najvišjih treh ravneh hierarhično razdelimo takole (Gundacker 2014; Backus Borshi 2015; Urazmetova in Shamsutdinova 2017; Bijak 2019; Perko 2022; Perko, Geršič in Zorn 2023):

- I kozmonimi (imena zemljepisnih pojavov zunaj Zemlje),
- II geonimi (imena zemljepisnih pojavov na Zemlji),
- IIA anojkonimi (imena neposeljenih zemljepisnih pojavov),
- IIA1 oronimi (imena oblik površja),
- IIA2 hidronimi (imena voda),
- IIA3 horonimi (imena prostorskih enot),
- IIB ojkonimi (imena poseljenih zemljepisnih pojavov),
- IIB1 astionimi (imena mest in zemljepisnih pojavov v njih),
- IIB2 komonimi (imena vasi in zemljepisnih pojavov v njih).

Večina temeljnih vrst zemljepisnih imen ima tudi podvrste. Hidronimi, na primer, se delijo vsaj še na okeanonime za imena oceanov, pelagonime za imena morij, limnonime za imena jezer, potamonime za imena rek, rejtronime za imena potokov in helonime za imena mokrišč (Kladnik, Geršič in Perko 2020).

7.3 Standardizirana zemljepisna imena

Standardizacija je načrtno vzpostavljanje usklajenih pravil za najprimernejšo urejenost nekega področja, ki jo izvaja standardizacijski organ iz strokovnjakov, uporabnikov in odločevalcev na tem področju, **standardizacija zemljepisnega imena** pa je postopek ugotavljanja in določanja enotne obvezujoče pisne oblike imena zemljepisnega pojava na temelju izbranih meril (Perko in Geršič 2021) oziroma proces, ki na temelju izbranih meril določi enotno in obvezujočo pisno podobo imena zemljepisnega pojava (Dobrovoljc 2013).

Standardizacijski organ za vsak zemljepisni pojav praviloma izbere le eno ime, določi vse sestavine imena z njihovim nespremenljivim vrstnim redom in mu tako opredeli jezikovno in zemljepisno pravilen zapis (Kladnik in Perko 2013). Šele tako standardizirano zemljepisno ime nedvoumno določa zemljepisni pojav, ki ga poimenuje, saj je eno samo in invariantno, torej nima dvojnic (Furlan, Gložančev in Šivic-Dular 2000).

Slovenija se je lotila urejanja zemljepisnih imen po osamosvojitvi leta 1991. Ker resolucije OZN spodbujajo države k ustanovitvi nacionalnih teles za zemljepisna imena, je slovenska vlada 14. 9. 1995 ustanovila nacionalni standardizacijski organ kot svoje stalno delovno telo in nanj prenesla skrb za zemljepisna imena. Vanj je vključila geografe, jezikoslovce, kartografe in predstavniki nekaterih pristojnih ministrstev.

Poimenovala ga je Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (Kladnik, Geršič in Perko 2020).

Odločilno vlogo pri standardizaciji imajo jezikoslovci, zemljepisci in odločevalci na različnih ravneh, saj so zemljepisna imena na splošno lahko sporna s treh vidikov:

- **jezikovnega**, predvsem kadar imena niso usklajena s pravopisnimi pravili,
- **zemljepisnega**, predvsem kadar imena niso usklajena z zemljepisnimi okoliščinami,
- **pravnoformalnega**, predvsem kadar imena niso usklajena s pravnimi akti (Perko in Geršič 2021).

Sporno pa je tudi poimenovanje različnih zemljepisnih pojavov z enakim imenom, kar pa je zaradi neobvladljivega števila imen v vseh jezikih sveta praktično nerešljivo. V slovenskem jeziku se problem enakih imen naselij najpogosteje rešuje z dodajanjem levega ali desnega pojasnjevalnega določila. Na primer pri imenu naselja *Sveti Jurij ob Ščavnici* je beseda *Sveti* levo določilo osnove imena *Jurij*, besedna zveza *ob Ščavnici* pa desno določilo.

Komisija pri svojem delu upošteva predvsem resolucije Organizacije združenih narodov o zemljepisnih imenih in slovenski pravopis ter slovensko zakonodajo, še posebej Zakon o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb, ki je bil sprejet 29. 2. 2008 in med drugim predpisuje postopek imenovanja ali preimenovanja naselja (Perko in Geršič 2021; Perko 2022).

Komisija deluje na več ravneh:

- na **globalni ravni** zastopa interese Slovenije v imenoslovnih organih OZN,
- na **regionalni ravni** deluje v Skupini za vzhodni del srednje Evrope in jugovzhodno Evropo '*East Central and South-East Europe Division*', ki je ena od 23 regionalnih jezikovno-zemljepisnih skupin Skupine izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena '*United Nations Group of Experts on Geographical Names*' ali krajše UNGEGN,
- na **bilateralni ravni** sodeluje s sorodnimi komisijami drugih držav, predvsem sosednjih, kjer živijo pripadniki slovenske manjšine, in
- na **nacionalni ravni** skladno z zakoni daje soglasja k spremembam zemljepisnih imen, standardizira slovenske, italijanske in madžarske endonime v Sloveniji in slovenske eksonime v tujini ter izdaja standardizacijske dokumente (Kladnik, Geršič in Perko 2020).

7.4 Standardizacijski dokumenti zemljepisnih imen

Resolucije OZN o zemljepisnih imenih spodbujajo standardizacijska telesa držav k izdajanju standardizacijskih dokumentov in jim priporočajo, da v postopku standardizacije zemljepisnih imen pripravljajo zbirke zemljepisnih imen in tiskajo njihove sezname, to je imenike ali gazetirje (Kladnik, Geršič in Perko 2020).

Do 1. 1. 2024 je slovenska Komisija sodelovala pri pripravi štirih zbirk zemljepisnih imen (zbirka Imena država leta 1994, zbirka Imena naselij leta 1995, zbirka Register zemljepisnih imen leta 1997 in zbirka Slovenski eksonimi leta 2010) in dveh seznamih zemljepisnih imen (Imenik zemljevida v merilu 1 : 1.000.000 leta 2001 in Imenik zemljevida v merilu 1 : 250.000 leta 2007) ter skladno z resolucijami OZN o zemljepisnih imenih, slovensko zakonodajo na področju zemljepisnih imen ter jezikovnim, zemljepisnim in pravnoformalnim vidikom standardizirala (Perko in Geršič 2021; Perko 2022):

- 464 ali 100,0 % od 464 endonimov v Sloveniji in 22 eksonimov zunaj Slovenije v imeniku zemljevida v merilu 1 : 1.000.000,
- 4273 ali 100,0 % od 4273 endonimov v Sloveniji in 26 eksonimov zunaj Slovenije v imeniku zemljevida v merilu 1 : 250.000,
- 426 ali 100,0 % od 426 imen v Zbirki imen držav,
- 9854 ali 4,5 % od 216.638 zapisov imen v Sloveniji v zbirki Register zemljepisnih imen,
- 3605 ali 59,7 % od 6035 imen v Zbirki imen naselij in
- 219 ali 4,3 % od 5044 imen v Zbirki slovenskih eksonimov.

Zbirke in imeniki so skoraj v celoti javno dostopni na spletni strani Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (www.gov.si/teme/standardizacija-zemljepisnih-imen).

Najpomembnejši standardizacijski dokument in vir standardiziranih slovenskih endonimov je trenutno imenik zemljevida v merilu 1 : 250.000, saj obsega vsa standardizirana imena iz zbirke imen naselij, imenika zemljevida v merilu 1 : 1.000.000 ter Registra zemljepisnih imen za merili 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000.

Na Slovensko Porabje segajo trije standardizacijski dokumenti: imenika zemljevidov v merilu 1 : 1.000.000 (slika 20) in 1 : 250.000 (slika 21) ter Register zemljepisnih imen.

7.5 Imenika zemljevidov v merilu 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000

Leta 2001 je Komisija pripravila imenik zemljepisnih imen na Državnem preglednem zemljevidu Slovenije v merilu 1 : 1.000.000 in jih standardizirala. Imenik je še istega leta objavila v dvojezični slovensko-angleški knjigi Zgoščeni imenik zemljepisnih imen Slovenije 'Concise Gazetteer of Slovenia', ki jo je v okviru Zbirke državnih imenikov zemljepisnih imen Združenih narodov 'United Nation Series of National Gazetteers' izdala Geodetska uprava Republike Slovenije. Uvodna poglavja predstavljajo slovenske pokrajine in slovenski jezik, sredi knjige je dvostranski zemljevid s standardiziranimi zemljepisnimi imeni, za njim pa njihov seznam (Perko 2001). Zadnja različica zemljevida je izšla leta 2017 (slika 20).

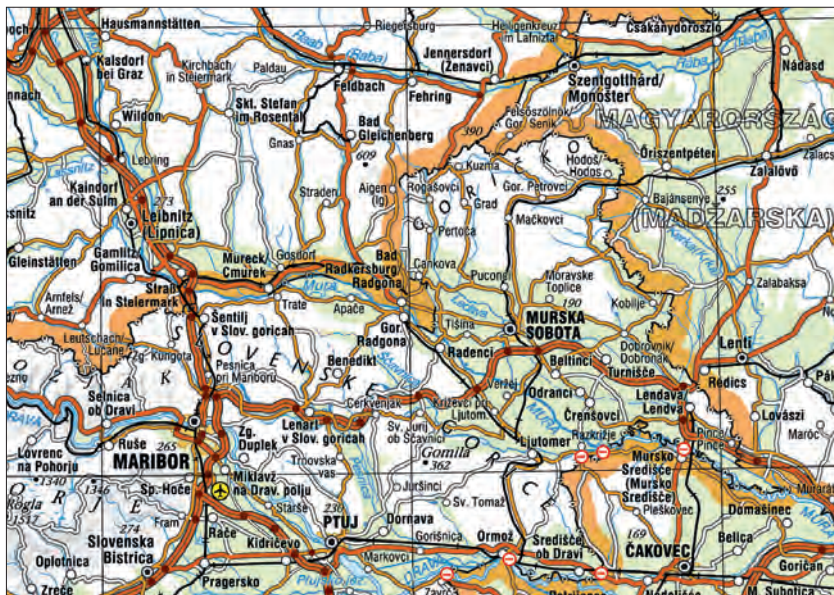
Na zemljevidu je zapisanih 843 zemljepisnih imen, od tega jih je 464 ali 55,0 % v Sloveniji. Na obeh dvojezičnih območjih je zapisanih 12 dvojezičnih imen: 4 so

slovensko-madžarska, na primer mesto *Lendava/Lendva*, 8 pa je slovensko-italijanskih, na primer mesto *Piran/Pirano*.

Na ozemljih, kjer živijo slovenske manjšine, je dvojezično zapisanih 78 slovenskih endonimov (od endonimov v jezikih večinskih narodov so ločeni s poševnico), na primer pristanišče *Trieste/Trst* v Italiji, zunaj slovenskega poselitvenega območja pa še 22 slovenskih eksonimov (slovensko ime je dodano v oklepaju), na primer pristanišče *Rijeka (Reka)* na Hrvaškem.

V Slovenskem Porabju so zapisana 4 slovenska imena. Imeni države *Madžarska* in reke *Raba* sta ob madžarskih imenih zapisani v oklepaju, torej kot slovenska eksonima, imeni naselij *Gornji Senik* in *Monošter* pa za poševnico, torej kot slovenska endonima (slika 20).

Leta 2007 je Komisija pripravila še imenik zemljepisnih imen na Državnem preglednem zemljevidu Slovenije v merilu 1 : 250.000 in jih standardizirala. Leto pozneje je imenik objavila v dvojezični slovensko-angleški publikaciji Imenik zemljepisnih imen Državne pregledne karte Republike Slovenije v merilu 1 : 250 000 'Gazetteer of

Slika 20: Izsek Državne pregledne karte Republike Slovenije v merilu 1 : 1.000.000, na katerem so standardiziranih 464 zemljepisnih imen v Sloveniji in 22 slovenskih eksonimov zunaj Slovenije. Na zemljevidu so tudi 4 slovenska imena v Slovenskem Porabju (© Geodetska uprava Republike Slovenije).

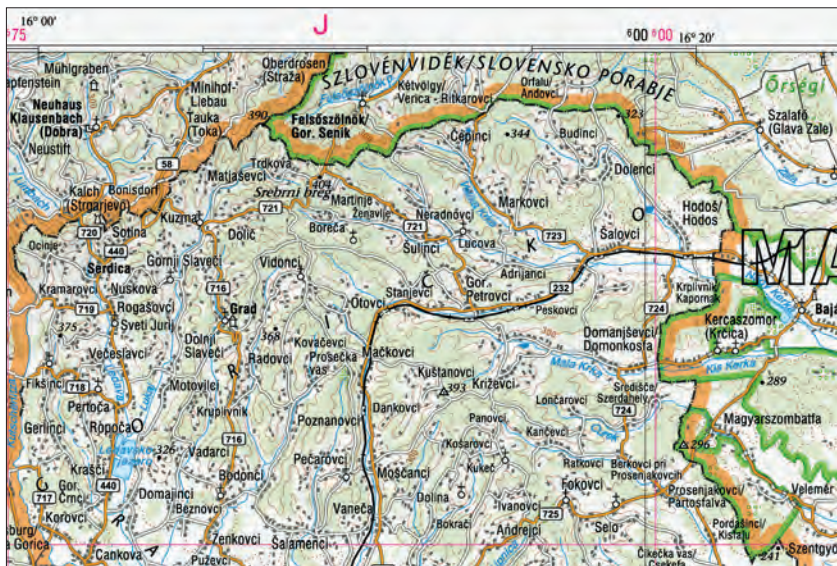
the National general map of the Republic of Slovenia at the scale 1:250,000', ki jo je izdala Geodetska uprava Republike Slovenije.

Na sprednji strani publikacije je zemljevid in na hrbtni strani imenik zemljepisnih imen (Furlan, Gložančev, Kladnik, Perko in Šivic-Dular 2008). Zadnja različica zemljevida je izšla leta 2019 (slika 21).

Na zemljevidu je zapisanih 8203 zemljepisnih imen, od tega jih je 4273 ali 52,1 % v Sloveniji. Na obeh dvojezičnih območjih je zapisanih 52 dvojezičnih imen: 32 je slovensko-madžarskih, na primer vas *Dobrovnik/Dobronak*, 20 pa je slovensko-italijanskih, na primer obmorsko mesto *Izola/Isola*.

Na ozemljih, kjer živijo slovenske manjšine, je dvojezično zapisanih 613 slovenskih endonimov (slovensko ime za posevnic), na primer *Klagenfurt/Celovec* za glavno mesto avstrijske dežele Koroške, zunaj slovenskega poselitvenega območja pa še 26 slovenskih eksonimov (slovensko ime v oklepaju), na primer *Udine (Videm)* za največje mesto v italijanski deželi Furlaniji.

Komisija je torej na zemljevidu v merilu 1:250.000 standardizirala znotraj Slovenije 4221 slovenskih zemljepisnih imen, 32 dvojezičnih slovensko-madžarskih

Slika 21: Izsek Državne pregledne karte Republike Slovenije v merilu 1:250.000, na katerem je standardiziranih 4273 zemljepisnih imen v Sloveniji in 26 slovenskih eksonimov zunaj Slovenije. Na zemljevidu so tudi 4 slovenska imena v Slovenskem Porabju. (© Geodetska uprava Republike Slovenije).

Slika 22: Izsek zemljevida Avstrija v merilu 1 : 3.300.000 iz Atlanta, prvega atlasa sveta v slovenskem jeziku. V današnjem Slovenskem Porabju sta na zemljevidu zapisani dve slovenski zemljepisni imeni: reka Raba in naselje Monoštur.

Slika 23: Izsek zemljevida Slovenija v merilu 1 : 1.452.400 iz Atlasa sveta iz leta 1972, drugega atlasa sveta v slovenskem jeziku. V današnjem Slovenskem Porabju je na zemljevidu zapisano le eno slovensko zemljepisno ime: naselje Monošter.

imen in 20 dvojezičnih slovensko-italijanskih imen, zunaj Slovenije pa 26 slovenskih eksonimov, kar je skupaj 4299 standardiziranih slovenskih imen.

Za standardizacijo 613 slovenskih endonimov zunaj Slovenije so pristojna standardizacijska telesa sosednjih držav.

Tudi na zemljevidu v tem merilu so v Slovenskem Porabju zapisana 4 slovenska imena, vsa za poševnico, torej kot slovenski endonimi. To so naselja *Andovci*, *Verica – Ritkarovci* in *Gornji Senik* ter pokrajinsko ime *Slovensko Porabje* (slika 21). Da število slovenskih imen ni večje, je krivo dejstvo, da zemljevid v merilu 1 : 1.000.000 pokriva celotno Slovensko Porabje do Rabe na severu, zemljevid v merilu 1 : 250.000 pa manj kot polovico.

Zanimiva je primerjava števila slovenskih imen na ozemlju današnjega Slovenskega Porabja med Državnim preglednim zemljevidom Slovenije v merilu 1 : 1.000.000 in zemljevidom Avstrije v merilu 1 : 3.300.000 v Atlantu, prvem atlasu sveta v slovenskem jeziku, ki ga je leta 1869, ko so porabski Slovenci še živeli v isti državi z ostalimi Slovenci, pripravil Matej Cigale (Perko 2023). Na zemljevidu Slovenije so napisi za reko *Rabo* ter naselji *Gornji Senik* in *Monošter*, na zemljevidu Avstrije, čeprav je podrobnost merila bistveno slabša, pa le eno ime manj: reka *Raba* in naselje *Monošter* v obliki *Monoštur* (slika 22). Še slabše je na zemljevidu Slovenije v merilu 1 : 1.452.400 v drugem atlasu sveta v slovenskem jeziku, čeprav je izšel leta 1972, torej več kot 100 let pozneje. Zapisano je namreč eno samo slovensko ime, *Monošter* (slika 23), čeprav je natančnost merila več kot dvakrat tolikšna kot pri Cigaletovem zemljevidu Avstrije.

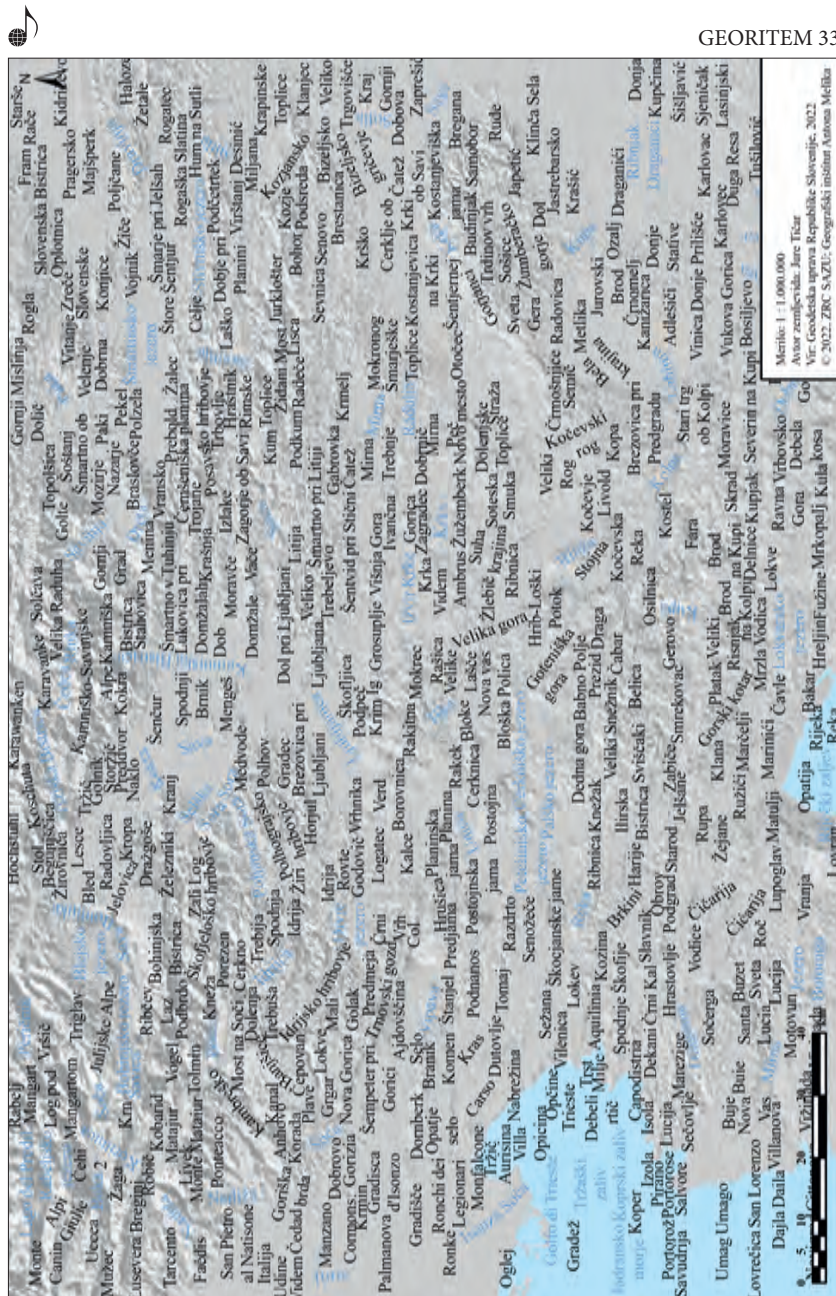
7.6 Zbirka Register zemljepisnih imen

Zbirka Register zemljepisnih imen ali REZI vsebuje zemljepisna imena z državnih zemljevidov v štirih merilih: 1 : 1.000.000, 1 : 250.000, 1 : 25.000 in 1 : 5000 (oziroma 1 : 10.000 za redko poseljena območja) in je največja zbirka zemljepisnih imen v Sloveniji. Geodetska uprava Republike Slovenije jo je vzpostavila leta 1997 in jo redno posodablja. Zadnja obsežnejša posodobitev je bila leta 2021 (slika 24).

Vsak zapis zemljepisnega imena ima 21 polj. Za standardizacijo zemljepisnih je najpomembnejših pet:

- polna oblika zemljepisnega imena,
- vrsta zemljepisnega pojava, ki ga poimenuje zemljepisno ime,
- jezik zemljepisnega imena,
- država, v kateri je zemljepisno ime, in
- avtohtonost zemljepisnega imena.

Slika 24: Izsek zapisov zemljepisnih imen v Registru zemljepisnih imen Geodetske uprave Republike Slovenije za raven merila 1 : 1.000.000 (hidronimi so modri, zapisi ostalih zemljepisnih imen pa črni). ►

Na začetku leta 2023 je bilo v zbirki 213.849 zapisov zemljepisnih imen (158.072 ali 73,9 makronimov in 55.777 ali 26,1 % mikronimov):

- glede na vrsto zemljepisnega imena je bilo 92.969 ali 43,5 % komonimov, 65.003 ali 30,4 % horonimov, 32.130 ali 15,0 % oronimov, 21.878 ali 10,2 % hidronimov in 1.869 ali 0,9 % astionimov,
- glede na jezik je bilo 193.571 ali 90,5 % zapisov v slovenskem jeziku, 12.365 ali 5,8 % zapisov v hrvaškem jeziku, 3867 ali 1,8 % zapisov v nemškem jeziku, 3241 ali 1,5 % zapisov v italijanskem jeziku in 805 ali 0,4 % zapisov v madžarskem jeziku,
- glede na državo je bilo 191.230 ali 89,4 % zapisov v Sloveniji, 12.509 ali 5,9 % zapisov na Hrvaškem, 5507 ali 2,6 % zapisov v Avstriji, 4158 ali 1,9 % zapisov v Italiji in 445 ali 0,2 % zapisov na Madžarskem,
- glede na avtohtonost pa je 213.424 ali 99,8 % endonimov in 425 ali 0,2 % eksonimov (Perko, Tičar in Geršič 2022).

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen je za standardizacijo imen v zbirki pripravila in objavila smernice (Furlan, Gložančev in Šivic-Dular 2000, 2001). Vsa zemljepisna imena za merili 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000 je že standardizirala, saj gre za ista imena, kot so zapisana v obeh tiskanih imenikih. Razlika je le v tem, da je temeljna enota imenikov zemljepisno ime, temeljna enota registra pa zapis zemljepisnega

Preglednica 3: Število in delež (v %) zemljepisnih imen v imenikih zemljevidov v merilu 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000 ter zapisov zemljepisnih imen v Registru zemljepisnih imen po vrstah glede na merilo.

vrsta	imenik		REZI		REZI	REZI	REZI
	1.000.000	250.000	1.000.000	250.000	25.000	5.000	skupaj
oronimi	58	559	133	706	15.275	16.016	32.130
hidronimi	91	612	151	797	7.718	13.212	21.878
horonimi	55	64	29	80	10.212	54.682	65.003
astionimi	85	86	106	110	817	836	1.869
komonimi	554	6.882	738	7.813	34.031	50.387	92.969
skupaj	843	8.203	1.157	9.506	68.053	135.133	213.849
oronimi	6,9	6,8	11,5	7,4	22,5	11,8	15,0
hidronimi	10,8	7,4	13,0	8,4	11,3	9,8	10,2
horonimi	6,5	0,8	2,5	0,8	15,0	40,5	30,4
astionimi	10,1	1,1	9,2	1,2	1,2	0,6	0,9
komonimi	65,7	83,9	63,8	82,2	50,0	37,3	43,5
skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

imena. Ker je neko ime lahko zapisano večkrat, recimo na različnih merilih, je število zapisov v registru večje od števila imen v imenikih (preglednica 3). Za merilo 1 : 1.000.000 je zapisov imen v registru 37,2 % več kot imen v imeniku, za merilo 1 : 250.000 pa 15,9 % več.

Za merilo 1 : 25.000 (68.053 zapisov) so zemljepisna imena le toponomastično preverjena, kar je šele začetna stopnja njihove standardizacije, za merilo 1 : 5000 in 1 : 10.000 (135.133 zapisov) pa še to ne. Poglobljen toponomastični pregled zemljepisnih imen naj bi v sodelovanju z avtohtonimi prebivalci zajemal terensko in pisarniško zbiranje, zapisovanje in obdelovanje zemljepisnih imen, raziskovanje njihovega porekla, narečnega in knjižnega zapisovanja in izgovarjave, pa tudi osnovni pravopisni pregled. Ta del so raziskovalci Geografskega inštituta Antona Melika in Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU za slovenska zemljepisna imena v Slovenskem Porabju opravili v letih 2022 in 2023.

Preglednica 4: Število in delež (v %) zapisov zemljepisnih imen v Registru zemljepisnih imen glede na jezike in države.

jezik	Avstrija	Hrvaška	Madžarska	Italija	Slovenija	skupaj
nemški	3867					3867
hrvaški		12365				12365
madžarski			352		453	805
italijanski		100		2539	602	3241
slovenski	1640	44	93	1619	190175	193571
skupaj	5507	12509	445	4158	191230	213849
nemški	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
hrvaški	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
madžarski	0,0	0,0	43,7	0,0	56,3	100,0
italijanski	0,0	3,1	0,0	78,3	18,6	100,0
slovenski	0,8	0,0	0,0	0,8	98,2	100,0
skupaj	2,6	5,8	0,2	1,9	89,4	100,0
nemški	70,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8
hrvaški	0,0	98,8	0,0	0,0	0,0	5,8
madžarski	0,0	0,0	79,1	0,0	0,2	0,4
italijanski	0,0	0,8	0,0	61,1	0,3	1,5
slovenski	29,8	0,4	20,9	38,9	99,4	90,5
skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

REZI ima na Madžarskem vsega skupaj 445 zapisov zemljepisnih imen, od tega jih je 93 v slovenskem jeziku. Kar 41 zapisov je ime države *Madžarska*: 38-krat je to ime zapisano na merilu 1 : 5000, po enkrat pa na merilih 1 : 1.000.000, 1 : 250.000 in 1 : 25.000. Ostalih 53 slovenskih zapisov predstavlja dejansko 48 različnih zemljepisnih imen.

Na merilu 1 : 1.000.000 je 5 zapisov petih različnih imen: reki *Krka* in *Raba* ter naselja *Gornji Senik*, *Monošter* in *Redič*.

Na merilu 1 : 250.000 je 22 napisov dvajsetih različnih imen, saj je reka *Krka* zapisana 3-krat. Pojavljajo se še vodotoki *Harsaš*, *Husas*, *Mala Krka*, *Seniški potok* in *Velika Krka*, pokrajina *Slovensko Porabje* ter naselja *Andovci*, *Čretnik*, *Dolnji Senik*, *Farkašovci*, *Glava Zale*, *Gornji Senik*, *Krčica*, *Krka*, *Monošter*, *Raba*, *Redič*, *Sakalovci*, *Števanovci* in *Verica - Ritkarovci*.

Na merilu 1 : 25.000 je 25 napisov za 21 različnih imen. Reka *Krka* se pojavlja 4-krat in *Kobiljski potok* 2-krat. Zapisani so še vodotoki *Jošavski potok*, *Mala Krka* in *Velika Krka*, oronimi *Katicin breg*, *Peskoviti breg*, *Slemena* in *Velika Dolina*, krajinski predeli *Mala šuma*, *Šoški les* in *Velika šuma* ter naselja *Črnc*, *Glava Zale*, *Jošavci*, *Krčica*, *Redič*, *Slovenska vas*, *Somorovci*, *Sveta Gospa* in *Verica - Ritkarovci*.

Na merilu 1 : 5000 pa ni nobenega zapisa zemljepisnega imena v slovenskem jeziku. Samo del teh zapisov imen pa se nanaša na zemljepisne pojave v Slovenskem Porabju. Na merilu 1 : 1.000.000 so to 3 zemljepisna imena: reka *Raba* ter naselji *Gornji Senik* in *Monošter*, na merilu 1 : 250.000 13 imen: vodotoki *Harsaš*, *Husas*, *Raba* in *Seniški potok*, pokrajina *Slovensko Porabje* ter naselja *Andovci*, *Dolnji Senik*, *Farkašovci*, *Gornji Senik*, *Monošter*, *Sakalovci*, *Števanovci* in *Verica - Ritkarovci*, na merilu 1 : 25.000 pa le dve imeni: oronim *Katicin breg* in naselje *Verica - Ritkarovci*.

Slovenska zemljepisna imena iz Slovenskega Porabja, ki se pojavljajo na standardiziranih imenikih in v REZI-ju, pa niso standardizirana, saj za njihovo standardizacijo ni pristojno slovensko standardizacijsko telo. Za standardizacijo zemljepisnih imen na večjezičnih območjih sploh veljajo posebna pravila.

7.7 Standardizacija zemljepisnih imen na večjezičnih območjih

Standardizacija zemljepisnih imen na večjezični območjih oziroma v manjšinskih jezikih je še posebej kočljiva, saj pogosto posega v mednarodne odnose. Večjezična zemljepisna imena kažejo na prisotnost manjšin na posameznih območjih, zato je njihova raba lahko deležna različnih pritiskov. Gre torej za zapleteno politično vprašanje, ki vpliva na odnose med državami, največkrat sosednjimi, pa tudi na odnose med večinskimi in manjšinskimi narodi (Geršič in Perko 2022).

Za zemljepisna imena je na svetovni ravni odgovorna Organizacija združenih narodov, ki je za reševanje zemljepisnoimenskih vprašanj ustanovila posebno delovno telo, že omenjeno Skupino izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena ali

UNGEGN 'United Nation Group of Experts on Geographical Names'. Z večjezičnimi zemljepisnimi imeni se ukvarja stalno. Že na svoji drugi konferenci leta 1972 v Londonu je sprejela Resolucijo II/36 o manjšinskih jezikih, s katero priporoča državam oziroma večinskim narodom, da z govorniki in predstavniki manjšinskih jezikov sprejmejo pravilni zapis za vsa zemljepisna imena v manjšinskih jezikih, jih standardizirajo ter objavijo na uradnih zemljevidih in v državnih imenikih (Raper 1996).

Za standardizacijo zemljepisnih imen po svetu (Perko, Jordan in Komac 2017; Kladnik, Geršič in Perko 2020) so odgovorna nacionalna standardizacijska telesa, ki standardizirajo vsa zemljepisna imena znotraj svoje države in sodelujejo s standardizacijskimi telesi drugih držav pri standardizaciji večjezičnih imen v teh državah. Najbolj pogosto gre za dvojezična zemljepisna imena. Tako slovensko standardizacijsko telo standardizira vsa zemljepisna imena v Sloveniji (Perko 2022; Perko, Geršič in Zorn 2023), vendar pri standardizaciji italijanskih in madžarskih zemljepisnih imen na dvojezičnih območjih v Sloveniji sodeluje z italijanskim in madžarskim standardizacijskim telesom.

Podobno slovensko standardizacijsko telo lahko sodeluje z italijanskim, avstrijskim, hrvaškim in madžarskim standardizacijskim telesom pri standardizaciji slovenskih zemljepisnih imen v Italiji, Avstriji ter na Hrvaškem in Madžarskem, torej tudi v Slovenskem Porabju (slika 25).

Slovenija se z dvojezičnimi zemljepisnimi imeni tako srečuje na dva načina:

- prvič kot država, ki rešuje probleme dvojezičnih endonimov znotraj svojega ozemlja, in sicer na območjih, kjer živijo člani italijanske in madžarske manjšine,
- drugič pa kot država, ki skuša sodelovati pri reševanju slovenskih endonimov zunaj svojega ozemlja, in sicer na območjih sosednjih držav, kjer živi slovenska narodna manjšina.

Bistvena razlika med standardizacijo zemljepisnih imen na enojezičnih in večjezičnih območjih je torej v tem, da so v demokratičnih družbah v proces standardizacije manjšinskih zemljepisnih imen vključene tudi manjšine in da se pri njihovem zapisu upoštevajo pravopisna pravila manjšinskih jezikov.

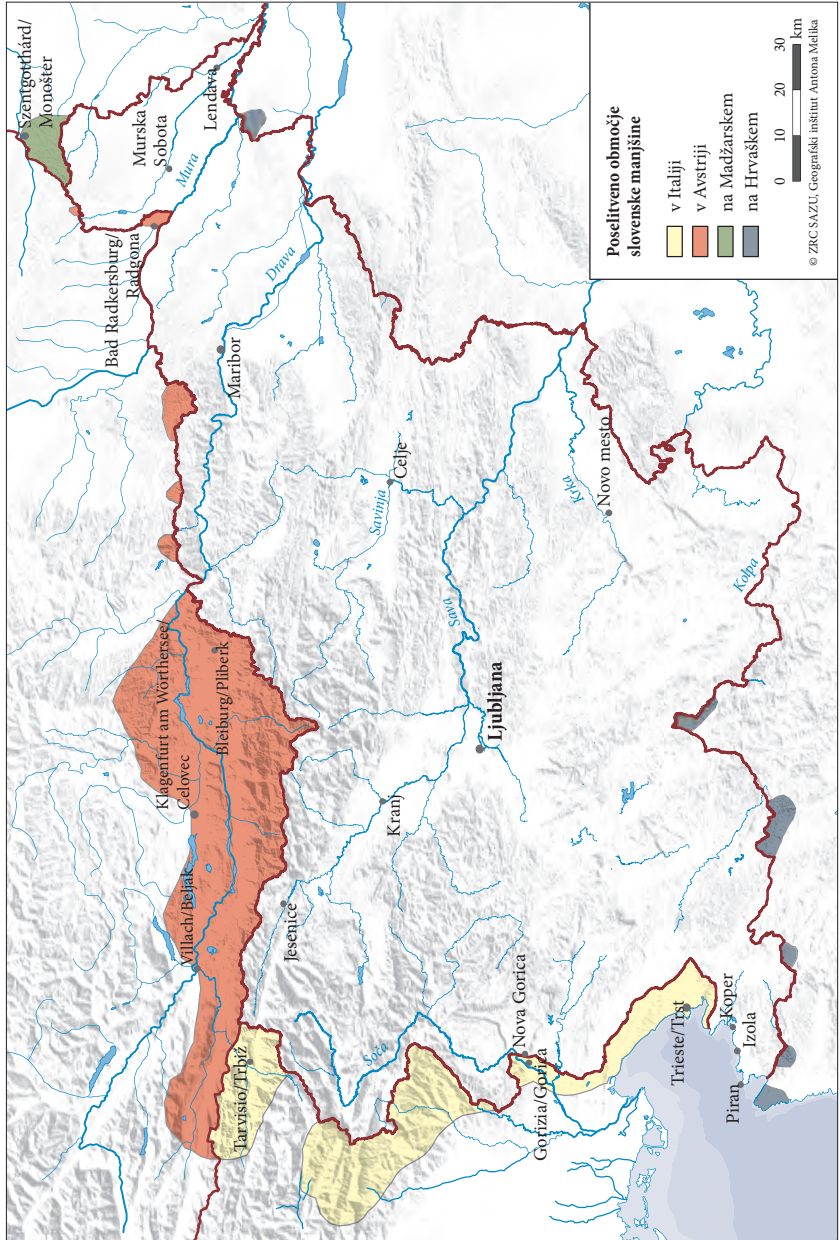
To pomeni, da je pri standardizaciji slovenskih zemljepisnih imen v Slovenskem Porabju:

- obvezno upoštevanje slovenskega pravopisa,
- obvezno sodelovanje predstavnikov slovenske manjšine,
- vsaj priporočljivo, če ne obvezno sodelovanje slovenskega in madžarskega standardizacijskega telesa,
- končno odločanje pa je v pristojnosti madžarskega standardizacijskega telesa.

Predstavljena pravila za standardizacijo zemljepisnih imen na večjezičnih območjih veljajo za endonime, za eksonime pa so v celoti pristojna standardizacijska telesa

Slika 25: Območja avtohtone poselitve Slovencev v zamejstvu. ► str. 72

Zemljepisna imena Slovenskega Porabja

države oziroma jezika, v katerem so ti eksonimi. V slovenskem primeru so slovenski endonimi slovenska zemljepisna imena v Sloveniji in na območjih, kjer živi slovenska manjšina, slovenski eksonimi pa vsa druga zemljepisna imena v slovenskem jeziku. Na Hrvaškem, na primer, je slovenski endonim *Čaber* za hrvaški endonim *Čabar* in slovenski eksonim *Karlovec* za hrvaški endonim *Karlovac*. V Italiji je slovenski endonim *Gorica* za italijanski endonim *Gorizia* in slovenski eksonim *Rim* za italijanski endonim *Roma*, v Avstriji pa slovenski endonim *Beljak* za nemški endonim *Villach* in slovenski eksonim *Dunaj* za nemški endonim *Wien*. Na Madžarskem je slovenski endonim *Monošter* za madžarski endonim *Szentgotthárd* in slovenski eksonim *Budimpešta* za madžarski endonim *Budapest*. Tudi sosednji jeziki imajo svoje eksonime na slovenskem ozemlju, na primer italijanski eksonim *Lubiana* in nemški eksonim *Laibach* za slovenski endonim *Ljubljana* (Perko in Kladnik 2019). Madžarsko zemljepisno ime *Göntérháza* za slovenski endonim *Genterovci* in italijansko zemljepisno ime *Sicciole* za slovenski endonim *Sečovelje* pa nista eksonima, ampak sta madžarski in italijanski endonim, saj naselji ležita na dvojezičnem območju v Sloveniji.

Pomembni slovenski državni dokumenti kot strokovna podlaga za standardizacijo slovenskih endonimov v zamejstvu so že predstavljeni imenik državnega zemljevida v merilu 1 : 1.000.000, imenik državnega zemljevida v merilu 1 : 250.000 in Register zemljepisnih imen, ki pa so prav pri Slovenskem Porabju v primerjavi z ozemlji, poseljeni s Slovenci v Italiji, Avstriji in na Hrvaškem, manj uporabni, saj le deloma pokrivajo območje Slovenskega Porabja.

Slovenska zemljepisna imena v Slovenskem Porabju torej še niso standardizirana. To velja celo za imena naselij, ki jih države običajno, tako je bilo tudi v Sloveniji, standardizirajo najprej (Perko in Geršič 2021). Enako je tudi v ostalih slovenskih sosedah. Manjšinska imena naselij so na deklarativni ravni sicer pravno zaščitena in urejena, še v nobeni pa njeno standardizacijsko telo ni izdalo njihovega uradnega imenika, skladnega s priporočili Organizacije združenih narodov, in končalo postopka njihove standardizacije. Države se sicer razlikujejo po dejanskem uveljavljanju pravic in pravnem varstvu rabe dvojezičnih imen naselij, povsod pa se razmere dolgoročno izboljšujejo. Trenutno je v zamejstvu 487 naselij, ki so ali pa bi lahko bila označena z dvojezičnimi tablamami. Še najmanj dvojezičnih imen naselij je na Madžarskem, vendar so vsa označena z večjezičnimi krajevnimi napismi (Geršič in Perko 2022).

Imena naselij v Slovenskem Porabju in drugje v zamejstvu so torej že na različnih stopnjah v postopku standardizacije, vse ostale vrste slovenskih endonimov v sosednjih državah, na primer oronimi in hidronimi, pa so še povsem na začetni, nulti stopnji standardizacije.

8 Pokrajinska imena Slovenskega Porabja

Pokrajinsko ime **Slovensko Porabje** (madžarsko *Szlovénvidék*) označuje območje zahodne Madžarske, med slovensko in avstrijsko mejo, ki ga na severu omejuje reka Raba (Kozar-Mukič 1988). Hirnök (1998) pod tem imenom razume slovensko etnično ozemlje med mursko-rabskim razvodjem in reko Rabo, ki je bilo po koncu prve svetovne vojne priključeno k Avstriji in Madžarski. Hirnökovo razumevanje imena je torej širše, in poleg ozemlja, kjer bivajo porabski Slovenci kot manjšina na Madžarskem, vključuje tudi dolino Dobre v Avstriji, kjer so sledi slovenstva skoraj popolnoma zabrisane.

Ime Slovensko Porabje je po oceni Zupančiča (2022) relativno mlado. Izkazuje »odnos etničnega jedra do etničnega roba«, pri čemer naj bi bil odločujoč pridevnik »slovenski« (Zupančič 2022, 291).

Če literatura iz časa med obema vojnama govori o »ozemlju rabskih Slovencev« (na primer Goriški 1933, 94), že leta 1945 Maučec in Novak uporabita poimenovanje **slovensko Porabje**. Deželo rabskih Slovencev imenujeta **slovensko Porabje** (str. 6). V nadaljevanju pa pri poimenovanju pokrajine uporabljata ime Porabje.

Prisotnost Slovencev na tem območju lepo nakaže kartograf Peter Kozler (tudi Kosler), ki je med letoma 1848 in 1852 izdeloval *Zemljevid slovenske dežele in pokrajin*.

Slika 26: Izrez iz Kozlerjevega zemljevida z nekaterimi slovenskimi imeni v Porabju.

Zemljevid so konec leta 1852 zasegli. Izšel je z letnico 1853. Na zemljevidu so imena naselij v Porabju v slovenskem jeziku (slika 26). Kot del slovenskega prostora so Porabje dojemali tudi geografi v 20. stoletju. Melik (1946) v prvi tipizaciji Slovenije, ki jo poimenuje *Prirодно gospodarska sestava Slovenije* Porabje označi kot **vinorodne gorice na panonskem robu**, v monografiji Štajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino (Melik 1957) pa za **ozemlje Rabskih Slovencev** oziroma **Rabsko Goričko**.

Na Madžarskem je bilo do leta 1981 namesto imena *Szlovénvidék* v uporabi ime *Vendvidék*. Do prve svetovne vojne je ime poleg Porabja označevalo tudi Prekmurje, v svojem jedru pa uporablja pojem »vend« (Kozar-Mukič 1984). S tem pojmom so Madžari tudi v svojih statistikah označevali slovensko prebivalstvo, izhaja pa iz vend-ske teorije (Zupančič 2022), ki trdi, da Slovani med Muro in Rabo niso Slovenci temveč so keltskega izvora (Maučec in Novak 1945). Ker je ta teorija za Slovence žaljiva, je leta 1981 Svet Železne županije sprejel odlok, s katerim je odpravil uporabo izraza vend in se namesto tega zavzel za uporabo pojma *szlovén*, kar v madžarščini pomeni Slovenec (Kozar-Mukič 1984). Zupančič (2022) predvideva, da je bila takšna odločitev posledica nove politične atmosfere v Evropi, posebej še Delovne skupnosti Alpe-Jadran.

V začetku 19. stoletja je madžarski tisk za Slovence, živeče na levem bregu Mure, uporabljal izraz »tót«. Enako so označevali Slovake in vse druge Slovane na Ogrskem.

Slika 27: Tabla dobrodošlice s pokrajinskim imenom.

Pozneje so pri označevanju Slovencev dodali pridevnik »vendus«. Slovenci so med Madžari tedaj veljali le za hlapce in tiste, ki plačujejo davke. V splošni jezikovni rabi so bile celo nekatere zmerljivke ali žaljivke, kot je »Tót nem ember« v pome-
nu Slovan ni človek oziroma smrdljivi Slovan (Maučec in Novak 1945). Pokrajinska imena, ki izhajajo iz izraza »tót«, so **Tótság**, **Tótföld** in **Tótvidé**. Ime Tótság se kot ime dekanije pojavi že v 12. stoletju. Tudi ta, lahko rečemo zgodovinska imena, imajo lahko negativni prizvok. Slovenske različice omenjenih pokrajinskih imen so Szlovenszka okroglina (tudi Slovenska okroglina, Slovenska krajina, Szlovén kra-
jina).

Ime Slovenska krajina oziroma Slovénka okroglina sicer Kozar Mukič (1996) pre-
vaja kot Vendvidék. Imeni zgodovinskih pokrajin tega območja sta tudi Dobrazemlja
in Belmura.

Pokrajinsko ime, ki ga pri obravnavi Porabja ne smemo spregledati je tudi **Őrség**, ki ga avtorji (na primer Zupančič 2022) v slovenski obliki zapisujejo kot **Stražna pokrajina** (tudi Stražna krajina oziroma Stražno ozemlje). Ime je v madžarski obli-
ki postalo ponovno aktualno leta 2002 z ustanovitvijo narodnega parka *Őrségi Nemzeti Park*. Kljub dejstvu, da narodni park Őrségi Nemzeti Park obsega tudi celotno Slovensko Porabje, Stražna pokrajina (tako Hirnök 1998) ni obsegala s Slovenci nase-
ljenega območja ampak le jugovzhodno ležeče območje. Pahor (1976) navaja, da so tudi tod v 18. stoletju še v 18 vaseh Slovenci predstavljali vsaj četrtino prebivalstva. Stražna pokrajina in Slovensko Porabje se razlikujeta predvsem po nekdanjih pre-
bivalcih in poselitveni strukturi. V Porabju so značilna razpršena naselja s hišami, ki stojijo daleč vsaksebi, v Stražni krajini pa prevladujejo zaselki. Pokrajinsko središče Őriszentpéter sestavlja devet zaselkov. Najpristnejše naselje pokrajine je Szalafő. Slovenska imenska oblika naselja je Sola oziroma Glava Zale (Slovensko Porabje 2023; Sola 2023; Stražna krajina 2023).

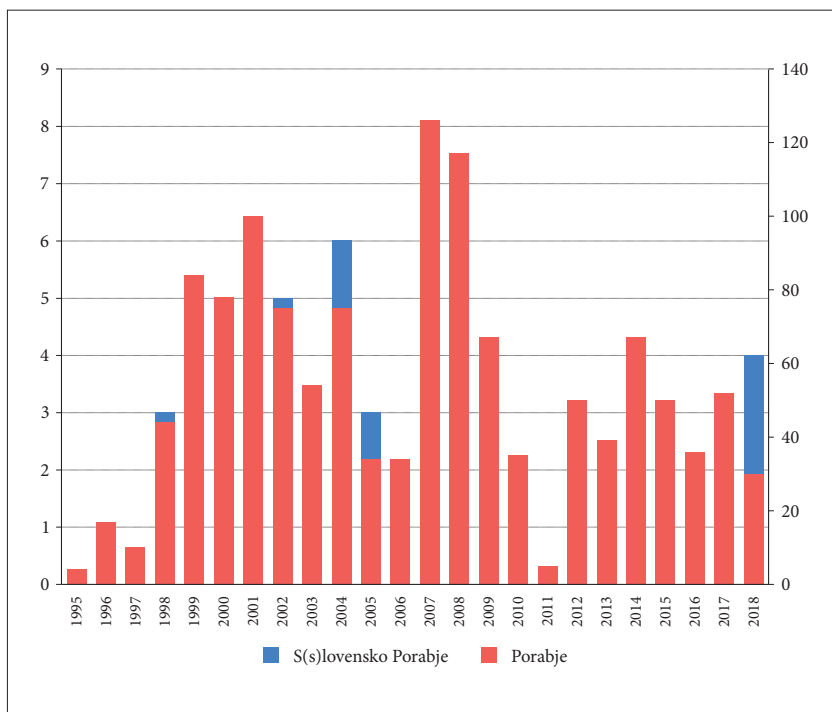
Zadnje pokrajinsko ime, ki ga obravnavamo, in se pojavlja v narodnostno meša-
nem območju, ki ga prečka državna meja med Slovenijo in Madžarsko, je **Hetés**. Tudi to ime je v zadnjem obdobju postalo aktualno zaradi leta 2004 ustanovljenega Parka prijateljstva Hetés. Ta, nekdanj obmejna pokrajina, je po pridružitvi obeh držav Evropski uniji postala prostor združevanja in novih priložnosti tako za krajevno prebivalstvo kot tudi za turiste.

Ime Hetés v prevodu pomeni število sedem. Ozemeljski obseg te pokrajinske enote ni jasno določen in se je skozi zgodovino spreminjal. Bálint Bellosics meni, da sem spada 7 vasi, kar povezuje z imenom pokrajine. Gre za naselja, katerih imena se kon-
čujejo na hét -háza. To so Gálháza, Pálháza, Szijártóháza, Gáborjánháza, Bödeháza, Göntérháza, Nyakasháza. Od teh sta bili Pálháza in Gálháza uničeni med turškimi vpadi, njuni prebivalci pa so ustanovili današnjo Zalaszentpéter. Nyakasháza danes ni naseljeno območje, le ime vinograda, ki ohranja 600-letno zgodovino naselja. Leta 1913 se je kraj imenoval Nyakasházapuszta in je imel 43 prebivalcev. Ferenc Gönczi

je ime Hetés razširil na 17 vasi med rekama Kerka (Krka) in Ledava (Lendva) (Hetési Falvak 2023).

Pogostnost rabe obeh sodobnih poimenovanj, Porabje in S(s)lovensko Porabje smo preverili v referenčnem korpusu pisne standardne slovenščine, ki vsebuje 1.134.693.933 besed iz 38.310 besedil, nastalih med letoma 1990 in 2018. Kot prevladujoča oblika poimenovanja se pojavlja Porabje (slika 28).

Pri imenu S(s)lovensko Porabje lahko ugotovimo, da se v korpusu analiziranih besedil levo določilo, pisano z veliko začetnico, pojavi v 25 primerih in tako zadosti kriteriju imena. V petih primerih se pojavi kot naslov ali na začetku povedi, zato razločitev med imenom in poimenovanjem ni jasna. Prvikrat se velika začetnica pojavi leta 1996 kot naslov, v povedi pa leta 1998.

Slika 28: Pogostnost rabe imen Porabje in S(s)lovensko Porabje

9 Imena naselij Slovenskega Porabja

»Krajevna imena niso nikakšne prazne besede, ampak močna stvarnost živega ljudskega govora iz sedanjosti in preteklosti, zato jih je treba šteti med najstarejše vire zgodovine vsakega kraja, za najzanesljivejši spomenik daljnih, četudi nedatiranih časov in jih varovati vsem in vsakomur« (Rus 1938, 1). Njihova sporočilna vrednost je torej zelo široka, v skrbi za njihovo pravilno rabo in zapis pa se pri posameznikih na nek način kaže pripadnost določenemu kraju.

Za poimenovanje naselij in njihovih sestavnih delov se večinoma uporablja izraz krajevno ime (starejše tudi krajno ime), pa tudi naselbinsko (starejše tudi naseljsko) ime. Z njimi so poimenovani samostojni kraji, pa tudi zaselki, manjši, nesamostojni deli naselij; skupno poimenovanje za oboje je kraj, naselje ali tudi naselbina (Majdič 2002). Vloga krajevnih imen se zrcali tudi pri oblikovanju odnosa do pokrajine in s tem oblikovanju krajevine in regionalne identitete (Urbanc in Gabrovec 2005). Čeprav je proces poimenovanj nenehen, so krajevna imena med bolj stabilnimi in so se od nastanka pred stoletji le v manjši meri spreminjala (Bezljaj 1956; Urbanc in Gabrovec 2005). Izjema so politično motivirane spremembe, ki so najpogostejši razlog sprememb krajevnih imen. Spreminjanje krajevnih ime je namreč eden od mehanizmov, prek katerega vladajoča politika vsiljuje svoje ideje (Urbanc in Gabrovec 2005).

Krajevna imena so onomastični sloj, ki se mu je pri nas od druge polovice 19. stoletja posvečalo največ pozornosti. Glavni raziskovalci so bili Franc Miklošič, Luka Pintar in France Bezljaj (Majdič 2002). V 20. in 21. stoletju so toponomastične raziskave usmerjene predvsem v ugotavljanje etimološkega in etničnega izvora posameznih krajevnih imen (na primer Ramovš 1922 in 1953), njihovih oblikoslovnih značilnosti, raziskovalci pa namenjajo pozornost tudi obravnavi posameznih tipov in skupin krajevnih imen, značilnostim toponimije posameznih delov Slovenije, kronologiji nastajanja krajevnih imen in podobnemu (Majdič 2002; Urbanc in Gabrovec 2005). Krajevna imena so bila obravnavana tudi z besedotvornega in normativnega vidika (Majdič 2002), v zadnjem času pa pridobivajo pomen kot medij, prek katerega se razvija odnos ljudi do pokrajine in s tem identiteta, ali prek katerega poteka psihološki boj za prilaščanje prostora (Urbanc in Gabrovec 2005).

Slovenska naselja so poimenovana s 3360 leksikalno različnimi krajevnimi imeni. Številčna razlika (naselij je približno 6000) je posledica dejstva, da je z enakimi imeni, predvsem občnoimenskega izvora, poimenovanih več različnih naselij. Med leksikalno različnimi imeni samostojnih naselij imajo največjo frekvenco imensko jedro vas s skoraj tristoletimi ponovitvami ter vrh, gora in dol(ina) s po več kot stotimi (Majdič 2002).

Starost krajevnih imen lahko ugotavljamo tudi na podlagi tvorjenja. Starejša so:

- tvorjena iz imen nekdanjih plemen (pri nas praktično ni ohranjenih) ali prebivalcev, s prebivalskoimenskim obrazilom -jane,

- izpeljana iz zemljepisnih občnih imen, na primer polje (denimo Poljane), gora, ali iz občnih imen za morfologijo zemljišča, kakovosti tal, za vode ali negojene drevne vrste (na primer Gabrovka, Smrečje),
- lastna osebna imena običajno moškega spola,
- dvobesedna, katerih levi prilastek izraža razmerje do sosednjega naselja,
- imena s prilastki veliki, spodnji ali dolnji,
- nanašajoča se na objekte iz predslovanskega in zgodnjėslovanskega obdobja ter
- predpomska, ki kažejo na lego naselja v odnosu do kakega naravnega objekta.

Mlajša krajevna imena:

- izhajajo iz poklicev,
- imajo leve prilastke novi, mali, zgornji, gornji,
- so nastala na prvotno neobdelanih zemljiščih, oziroma kažejo na način obdelovanja zemljišč,
- so predpomska, ki izražajo razmerje do grajenih objektov, in podobno (Majdič 2002, 82).

Večina zdajšnjih krajevnih imen je slovanskega izvora, le manjše število je substratnih, predslovanskih, zlasti na zahodu, in adstratnih, germanskih (zaradi tisočletne pripadnosti slovenskega jezikovnega prostora frankovski oziroma pozneje nemško-avstrijski državni skupnosti), pa tudi romanskih in madžarskih. Slovanski priseljenci so v prvih stoletjih po naselitvi zato krajevna imena pogosto tvorili po za kraj pomembni osebi (lahko po začetniku rodu), največkrat z različnimi obrazili. Najstarejša tovrstna krajevna imena so tvorjena iz dvodelnih slovanskih antroponimov, mlajša pa iz biblijskih in germanskih (Majdič 2002, 82).

Pomenska podstava oziroma poimenovalna motivacija krajevnih imen je zelo različna. Polovica je osebnoimenskega izvora. Med njimi je precejšnje število večbesednih, s samostalniškim jedrom vas in selo, osebnoimenskega izvora so tudi številna množinska krajevna imena moškega spola. Ostale pomenske podstave so lahko zelo raznolike. Naselje je lahko med drugim poimenovano po reliefnih značilnostih, kakovosti prsti, poraslosti ali neporaslosti zemljišč, načinu obdelovanja zemljišča in njegovi namembnosti, barvi površja ali vode, stoječih ali tekočih vodah, kamninah ali rudninah, rastlinah in živalih, dejavnostih prebivalcev, objektih, ki so delo človeških rok, vojaških utrdbah in strateško pomembnih lokacijah, pripadnosti oziroma lastniškem statusu v zvezi z nekdanjo družbeno strukturo, skupno oziroma zadružno posestjo in pravno urejenostjo lastninskih razmerij z delitvijo zemljišča, pa tudi po pomembnejših zgodovinskih dogodkih, zlasti vojaških ali vojnih, in podobno (Majdič 2002).

Že omenjeno spreminjanje krajevnih imen je bilo kljub njihovi siceršnji stabilnosti močno zaznavno tudi na območju Slovenije.

Prvi val spreminjanja zemljepisnih imen na Slovenskem v 19. stoletju je bila slovenizacija imen v uradnem (politično-upravnem) in javnem življenju na vseh ravneh (tj. nadomeščanje ponemčenih oblik s slovenskimi in celo slavizacija izvorno

nemških, na primer Maribor), Italijani pa so poitalijančevali vsa imena (tudi priimke) že med dvema vojnama (Šivic-Dular 2015). Največ sprememb so slovenska krajevna imena doživela po koncu druge svetovne vojne, in sicer leta 1955, ko je novo ime dobilo kar 114 naselij. Prva skupina spremenjenih imen so bila imena, ki so izhajala iz krščanske tradicije. Ta so spremenili tako, da so krajevnim imenom odstranili levi prilastek »sveti«, nekatere so tudi deloma ali v celoti spremenili. Druga skupina spremenjenih krajevnih imen je bila povezana z okupatorji v drugi svetovni vojni, ali pa so izhajala iz fevdalne dobe. Leta 1990 sta osamosvojitve Slovenije in uvedba demokratičnih načel sprožila obraten proces, vendar je ob tem dobilo nekdanje ime le 35 naselij (Majdič 2002; Urbanc in Gabrovec 2005). Za to se je zavzemala tudi Rimokatoliška cerkev v Sloveniji (Rode 2022).

Slovenska imena v zamejstvu imajo zaradi tujejezičnega okolja še dodatno vlogo. So namreč prvi in pogostokrat edini vidni simbol prisotnosti manjšine na nekem območju. Posebnost krajevnih imen je tudi njihova upravno-pravna vloga in s tem povezano vprašanje standardizacije.

Slovenska narodna skupnost je ena od trinajstih priznanih narodnih skupnosti na Madžarskem. Pravno varstvo jim zagotavlja ustava, v katero je bilo določilo o varstvu manjšin vključeno ob spremembi leta 1974, ohranilo pa se je tudi po spremembah ustave leta 1990 (Slovinci na Madžarskem 2021). Slovenija in Madžarska sta leta 1992

MARIJA KOZAR-MUKIČ

Slika 29: Star dvojezični napis v Gornjem Seniku. Slovenski napis je večji kot madžarski. Fotografija je nastala pred letom 1982.

podpisali Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji. V 4. členu sta se državi zavezali, da bosta na območjih, kjer živita avtohtoni manjšini, zagotavljali enakopravno uporabo obeh jezikov (Zakon o ratifikaciji ... 1993). Uporaba narodnostnih krajevnih imen pa je določena v 6. členu Narodnostnega zakona iz leta 2011 (Törvény ... 2011). Istega leta je Madžarska sprejela novo ustavo, ki pa ne vključuje več manjšin, ampak narodnosti. V prejšnji ustavi je bil poseben člen, ki je govoril o zaščiti manjšin. V novi ustavi pa so manjšine omenjene posredno, v preambuli, kjer se jih priznava za del države in politične skupnosti. Člen o jeziku pa določa, da država ščiti madžarski jezik, spoštuje pa tudi ostale jezike (Slovenci na Madžarskem 2021). Leta 2007 je bila skladno z Vladno uredbo o določitvi in evidenci uradnih zemljepisnih imen ustanovljena Komisija za zemljepisna imena (Korm. rendlet ... 2007). Manjšinska imena so bila na Madžarskem sprva zapisana le na zemljevidih in v imenikih, od leta 1979 pa so tudi na cestnih tablah, kar pa jim še ne daje statusa uradnih imen. Edini seznam večjezičnih krajevnih imen na Madžarskem je seznam madžarskega statističnega urada, ki je bil prvič objavljen leta 1995, dostopen pa je tudi na njegovih spletnih straneh (Sasi 2019; Detailed Gazetteer of Hungary 2023).

Kot prve omembe s Slovenci poseljenih naselij Kozar Mukič (1988) omenja Villa S. Gotthard (1183), Villa Sclavorum (1221), Zakonfolua (1350), Bergelen (1552),

MATTJAZ GERŠIČ

Slika 30: Trojezični krajevni napis v Porabju.

Estevanfaloa (1350), Mechnuk (1387), Orfalou (1538), Perbese (1387), Iwanfolua (1387) in Zelnuk Superior et Inferior (1378). Dončec (2018) kot prvo omembo Verice navaja leto 1284 v imenski obliki Perbese.

V starejših virih se za Gornji Senik pojavlja ime Gorenji Senik, za Dolnji Senik pa Dolenji Senik. Tudi ime Ritkarovci se pojavlja v obliki Ritkanovci (Goriški 1933).

V preteklosti je slovenska imena imelo več naselij, kot jih izkazuje veljavni seznam imen. Do leta 1983 je bilo samostojno naselje tudi Slovenska ves (madžarsko Rábatótfalu, nemško Windischdorf), ki je bilo tedaj pripojeno Monoštru. Ostala naselja, ki so v preteklosti imela slovenska imena, so bila še Čretnik (madžarsko Csörötnek), Farkašovci (tudi Farkaševci madžarsko Farkasa), Kradanovci (madžarsko Kondorfa), Lak (madžarsko Magyarlak), Mala ves (Rábakisfalud danes Máriaújfalu), Renik (madžarsko Rönök), Telik (Talapatka, danes Máriaújfalu), Tridvor (Háromház, danes del Laka), Trošče (Rábakethely, danes del Monoštra), Žormot (madžarsko Rábagyarmat), Sola (madžarsko Szalafő), Otkovci (madžarsko Újbalázsfalva) in Žida (tudi Židova, madžarsko Zsida). Tako kot Slovenska ves so tudi nekdanja samostojna naselja Farkašovci, Trošče in Žida danes del Monoštra, naselje Otkovci pa so pripojili Števanovcem. Nekatera naselja pa so bila popolnoma asimilirana in se je sled za slovenstvom v njih izgubila. Zanimivo je tudi dejstvo, da so bila nekatera madžarska imena omenjenih naselij spremenjena na začetku 20. stoletja. Nekaterim je bilo dodano levo določilo Rába (na primer Rábakethely, Rábatótfalu in Rábagyarmat). Prvotno madžarsko ime naselja Števanovci je bilo Istvánfalu (Štefanova vas), Otkovcev pa Börgölin (Mikešy 2021). Ime Kétvölgy v pomenu »dve dolini« je nastalo leta 1951. Že leta 1944 so združili naselji Verica (Permise) z Ritkarovci (Ritkaháza) in ga poimenovali *Vashegyalja* (v pomenu Železno Podgorje). Leta 1946 so spojitev razveljavili in Ritkarovcem vrnilo prejšnje ime, Verici pa je ostalo ime Vashegyalja. Leta 1950 so naselji ponovno združili

Preglednica 5: Seznam uradnih dvojezičnih krajevnih imen na Madžarskem.

okrožje	občina	naselje	
		madžarsko ime	slovensko ime
Vas megye/ Železna županija	Szentgotthárd/ Monošter	Orfalu	Andovci
		Alsószölnök	Dolnji Senik
		Felsőszölnök	Gornji Senik
		Szentgotthárd	Monošter
		Szakonyfalu	Sakalovci
		Apátistvánfalva	Števanovci
		Kétvölgy	Verica-Ritkarovci

pod začasnim imenom Ritkaháza, od leta 1951 pa se združeno naselje imenuje Kétvölgy. V 15. in 16. stoletju se v virih kot samostojno naselje omenja Mala Verica (Kispermise) (Dončec 2018). Naselja Čretnik, Farkašovci, Kradanovci in Traušče so bila kot samostojna vključena v popis leta 1890 (Kozar-Mukič 1998).

10 Ledinska imena Slovenskega Porabja

Človek je s svojim delovanjem v pokrajini na podlagi naravnih dejavnikov ustvaril kulturno pokrajino. Glavni preoblikovalec je bilo kmetijstvo. Zaradi različne primernosti zemljišč za obdelavo je bil vaški prostor s poljsko razdelitvijo razdeljen na več delov, poimenovanih z lastnimi imeni (Penko Seidl 2011). Ledine so bile prvotno zaključena zemljišča, kjer je bila raba zemljišč enaka, na primer travnik, pašnik, njiva, sadovnjak (Jarc 2004). Nastale so kot posledica spremembe rodovno-plemenske ureditve družbe v zgodnji fazi etnogeneze Slovencev. Po opustitvi selilnega kmetijstva in ko lov, ribolov ter nabiralništvo niso več zadoščali za prehransko oskrbo, so začeli rediti rastlinojede živali in jih zadrževali v ogradah, kjer so se pasle. Te ograde so imenovali stanovi (Fabčič 2010). Drug način nastanka ledin je kolonizacija nenaseljenih območij. Del površja so iztrebili in zemljišče razdelili na ledine. Spremembe v obdelavi njiv, predvsem kolobarjenje in gnojenje, so povzročile, da se je nekdanja skupna (srenjska) zemlja dokončno razdelila. Najprej je ta proces zajel njive, pozneje travnike, na koncu še gozd. V skupni lasti so ostali le še pašniki (Jarc 2004). Večje ledine so se delile na manjše tudi zaradi različnih družbenih procesov, kot so dedovanje, prodaja, razlašanje, pri čemer so posamezni deli lahko dobili svoja imena.

Beseda ledina izhaja iz indoevropske besedne baze *lendh-, kar pomeni prosta ali neobdelana zemlja. Besede iz te baze v drugih evropskih jezikih pomenijo tudi izkrčeno mesto v gozdu, strnišče, praha, stepa, ozemlje, zemlja, pusta pokrajina, dolina (Snoj 1997, 296). Ledinska imena, po definiciji imena manjšega nenaseljenega kraja (Snoj 2009), označujejo temeljne značilnosti in lastnosti vaškega zemljišča (Kladnik 1999). Razdelitev vaškega prostora na ledinske enote izhaja iz trajnih kolektivnih predstav o naravni delitvi prostora. Meje med posameznimi ledinami pogosto potekajo po naravnih ločnicah, kot so rečne struge, vznožja, ježe teras, pregibi v pobočju, grebeni. Tako so v ledinskih enotah izraženi temeljne značilnosti naravnega prostora in vsi človekovi posegi, nastali v želji, da bi se njegove lastnosti izboljšale (Penko Seidl 2011). Večino ledin so poimenovali domačini, nekatere pa tudi geometri, ki so delali izmere za zemljiški kataster (Ribnikar 1982). Nekatera ledinska imena pa niso nič drugega kot splošni geografski pojmi, prilagojeni določeni geografski lastnosti, pri čemer iz oblike zapisa izhaja, da gre za lastno ime (Fabčič 2010). Sodobni procesi spreminjanja podeželja povzročajo, da zemljiška kategorija znotraj posamezne ledine ni več enotna. Ledina

je tako sicer izgubila prvotni pomen, je pa v zavesti domačinov še vedno zaznavna kot celota, čeprav lahko na njej v sodobnosti opazujemo različno rabo tal.

Čeprav nekatera ledinska imena ne izražajo več lastnosti, po katerih so bila poimenovala, so kljub temu ostala nespremenjena (Penko Seidl 2011). Ledinska imena so bila prvič v avstrijskem delu Habsburške monarhije sistematično zapisana na zemljevidih franciscejskega katastra (Kladnik 1999), pred tem pa so se ohranjala le v ustnem izročilu (Fabčič 2010). Franciscejski kataster sestavljajo zemljevidi in protokoli. Protokoli poleg ledinskih imen vsebujejo različne opise in podatke o stavbah, parcelah in podobnem (Ribnikar 1982). Franciscejski kataster je bil v avstrijskem delu monarhije dokončan leta 1828, leta 1869 pa so izdelali reambulančni kataster, ki pa za vse nekdanje habsburške dedne dežele ni v celoti ohranjen (Ulice v mestni občini Ljubljana 2015). V ogrskem delu monarhije je bila prva katastrska izmera izdelana nekoliko pozneje. Tudi reambulančni kataster vsebuje ledinska imena, zato je tam, kjer je ohranjen, pomemben toponimski vir, na podlagi katerega lahko opazujemo spremembe ledinskih imen med obema izdajama. Tretji zgodovinski vir ledinskih imen so na nekaterih območjih posestni listi posameznih katastrskih občin, nastali konec 19. in na začetku 20. stoletja. Posestni listi so sestavljeni podobno kot franciscejski kataster, imena so zapisana v slovenskem jeziku (Fabčič 2010). Sodoben vir ledinskih imen je Register zemljepisnih imen Republike Slovenije (REZI) v merilu 1 : 5000. Gre za uradno evidenco imen zemljepisnih objektov, ki so stalna in imajo neko časovno, zgodovinsko, etnološko ali družbeno uveljavljeno identiteto (Pogorelnik 1999; Peršolja 2003), zunaj meja Slovenije pa nacionalni registri sosednjih držav. Nenadomestljiv vir, predvsem kadar ugotavljamo aktualno rabo ledinskih imen in njihovo narečno različico, pa so domačini, informanti. Najboljši informanti so starejše osebe, ki poznajo tako domače življenjsko okolje kot tamkajšnji način življenja. Navadno so najboljši informanti kmetje, gozdni delavci, lovci, ribiči (Klinar s sodelavci 2012).

Poseben izziv pri zbiranju ledinskih imen je njihovo zapisovanje. V franciscejskem katastru so za slovensko naseljitveno območje uporabljeni nemški, italijanski in madžarski jezik, v reambulančni različici pa je zapis slovenski. Tudi zapis v REZI-ju je slovenski, izziv pa nastane pri poknjiževanju podatkov, pridobljenih pri informantih, ki pri navajanju imen uporabljajo domače narečje.

Zapis ledinskih imen prilagodimo namenu raziskave; uporabljamo lahko znanstveni dialektološki zapis, poenostavljen narečni zapis ali poknjižen zapis (Klinar s sodelavci 2012). Pri prostorski zamejitvi raziskovanega območja imamo različne možnosti. Za primerjavo med sodobnimi in zgodovinskimi viri se je kot najboljša raven izkazala katastrska občina. Meje katastrskih občin so od izdelave franciscejskega katastra ostale večinoma enake. Druge ozemeljske enote so lahko naselja, župnije, občine, krajevne skupnosti; vendar so njihove meje običajno bolj spremenljive od mej katastrskih občin.

Ledinska imena so rezultat razvoja v pokrajini in jezika (Fabčič 2010). Pri njih se v Sloveniji stikajo raziskovalni interesi jezikoslovcev (jezik), geografov in krajin-

skih arhitektov (prostor) ter zgodovinarjev (zgodovinski viri). Poleg naštetih se z njimi ukvarjajo še narodopisci in etnologi. Veliko posameznikov se z zbiranjem in obravnavo ledinskih imen ukvarja ljubiteljsko, nekatere tovrstne raziskave so zelo kakovostne (na primer Jarc 2004; Silič 2011).

Med bolj sistematične raziskave ledinskih imen na širšem območju Slovenije spada delo Klinarja in sodelavcev na območju Gorenjske (na primer Klinar in Geršič 2014), kot predmet doktorske disertacije pa je na Gorenjskem ledinska imena obravnaval Čop (Čop 1983), na primorskem Livku pa Šekli (Šekli 2006). Med monografskimi publikacijami, ki izpostavljajo problematiko ledinskih imen, omenimo deli Julija Titla Toponimi Koprškega primorja in njegovega zaledja (Titl 2000) in Kraški toponimi (Titl 2006) ter delo Pripoved izročila talov (Fabčič 2010). Med znanstvenimi članki je vredno izpostaviti prispevka Pomen toponimov s poudarkom na ledinskih imenih za preučevanje kulturne krajine (Penko Seidl 2008) in Ledinska imena v prostoru in času (Penko Seidl 2011). Poleg navedenih ledinska imena obravnavajo številni članki v različnih strokovnih in poljudnih revijah, pogosto tudi v krajevnih zbornikih.

Zaradi dolgotrajne rabe lahko ledinska imena izgubijo svoj nekdanji stvarni pomen, predmetno ali besedotvorno prepoznavnost, kar je del njihove narave. Če jo ohranjajo, so nosilec sporočila o stanju in rabi pokrajine v času njihovega nastanka in zanesljiv spremljevalec preoblikovanja kulturne pokrajine od njene prvobitne do sodobne podobe (Peršolja 2002). Ohranjena zemljepisna imena, s katerimi so bili poimenovani polja, travniki, njive, gozdovi, rovti, lazi, poti, vode, deli vasi, deli hribov in planine, so pomemben del nacionalne kulturne dediščine, hkrati pa bogata jezikovna dediščina, ki je v času naglega spreminjanja življenjskega sloga ogrožena bolj kot kdajkoli doslej (Kunaver 1988; Silič 2012). Izjemno kulturno vrednost izključno slovenskih ledinskih imen potrjuje tudi njihova umestitev v UNESCO-v seznam nesnovne kulturne dediščine v sosednji Avstriji (Piko-Rustia 2010). Leta 2010 jih je skupaj s hišnimi imeni Nacionalna agencija za nesnovno kulturno dediščino Avstrije sprejela v seznam avstrijske nesnovne kulturne dediščine. Nesnovna dediščina je opredeljena kot prvina, ki pripomore k ohranjanju kulturne raznolikosti in trajnostnega razvoja v regiji (Klinar 2012). Čeprav so ledinska imena omejena na določeno ozemeljsko skupnost, znotraj katere se je izoblikoval kolektivni spomin, jih je zaradi njihove dediščinske vrednosti nujno ohranjati tudi v pisni obliki. Zapis spominov je namreč edino sredstvo njihove odtegnitve pozabi (Halbwachs 2001). Možnosti za zapis ledinskih imen je več. Med najpogostejšimi oblikami so zemljevidi, najbolje v kombinaciji s spremnim besedilom, kjer so ledinska imena dodatno pojasnjena. Mogoča je tudi spletna različica takšnih zemljevidov, kjer lahko posameznemu ledinskemu imenu dodamo posnetek izgovora v narečju, pojasnjevalne fotografije in podobno.

Ledinska imena v ogrskem delu Habsburške monarhije niso bila značilna le za s Slovenci naseljena območja v Porabju, kot to lahko trdimo za hišna imena.

Njihova posebnost je zrcaljenje slovenskega jezika, ki ga lahko zaznamo v mnogih izmed njih. Ta tip zemljepisnih imen v Porabju sistematično obravnavajo tri dela. Najstarejše in najpopolnejše od njih je monografija *Vas megye földrajzi nevei*, izdana leta 1982 (Balogh s sodelavci 1982). Knjiga obravnava ledinska imena celotne Železne županije. Smernice za zbiranje zemljepisnih imen so pripravili na Inštitutu za jezikoslovje pri Madžarski akademiji znanosti. Imensko gradivo so na terenu zbirali in snemali vzgojitelji, učitelji, dijaki in drugi prostovoljci, pozneje pa so ga pregledali jezikoslovci. Zbiranje gradiva je potekalo med letoma 1965 in 1969. Poleg narečnega zapisa zbranih imen knjiga vsebuje tudi imena iz uradnih katastrskih načrtov in tedaj aktualnih uradnih načrtov posameznega območja. Zbiralci so morali zbrana imena označiti tudi na zemljevidih, pripisati informacije o izvoru imen in druge morebitne zanimivosti. Nemška in južnoslovska imena so v knjigi zapisana v madžarski fonetični transkripciji. Drugo delo, ki omenja ledinska imena v Porabju, je monografija *Felsőszölnök* iz leta 1988, ki jo je napisala Marija Kozar-Mukič. Knjiga vsebuje ledinska imena, označena na zemljevidu, a le za naselje Gornji Senik. Imena so navedena dvojezično, če za posamezno danost obstajata imeni v obeh jezikih, sicer ne. Tretje delo, ki ga velja omeniti na področju raziskovanja ledinskih imen, je diplomsko delo *Földrajzi névanyag feltárása a magyar–szlovén határvidéken*, ki ga je pripravila Hajnalka Kulcsár leta 2015. Avtorica je obravnavala imena v izbranih porabskih naseljih ter v naselju Hodoš v Sloveniji. Med viri je uporabila katastrske zemljevide iz let 1858 in 1928, knjigo *Vas megye földrajzi nevei* in nekatere druge vire. V okviru terenskega dela je sodelovalo pet lokalnih informantov. Drugih razprav na temo ledinskih imen v Porabju ni bilo izdanih.

V okviru projekta smo raziskovalno delo zasnovali v dveh etapah. Najprej smo na podlagi arhivskih in drugih virov sestavili zemljevide z ledinskimi imeni. Najstarejši vir iz katerega smo črpali imena, je bil zemljiški kataster devetih katastrskih občin (preglednica 6, slika 4).

Preglednica 6: Katastrske občine z letnico izmere.

katastrska občina	letnica izmere
Felsőszölnök	1858
Alsószölnök	1858
Orfalu	1858
Permise	1857
Rábatótfalu	1857
Ritkaháza	1857
Szakonyfalu	1858

Zemljevidi katastrske izmere so v georeferencirani obliki prosto dostopni na spletni strani <https://maps.arcanum.com/>, žal pa jih ni mogoče uvoziti v lokalni GIS sistem. Zato smo jih s pomočjo zajema zaslona georeferenciali na podlagi sloja meja naseelij, ki smo ga v vektorski obliki pridobili od Madžarske geodetske uprave. Iz tako pripravljene podlage smo na istih lokacijah, kot so zapisana imena na katastrskih zemljevidih, slednja zapisali tudi v na novo ustvarjen georeferenciran vektorski sloj. Drugi vir, iz katerega smo črpali imena, sta že omenjeni monografiji *Vas megye földrajzi nevei* in *Felsőszölnök*. Obe monografski publikaciji imata dodane zemljevide. Tudi te zemljevide smo skenirali in jih georeferenciali. Na zemljevid smo dodali tudi imena iz uradnih topografskih zemljevidov, ki smo jih v vektorski obliki prejeli od madžarske geodetske uprave (GURM). Dodali smo tudi imena iz skeniranih in georeferenciranih zemljevidov iz let 1928–1931 ter 1998. Vse tako pripravljene georeferencirane sloje z zemljepisnimi imeni smo umestili na digitalni ortofoto posnetek posameznega porabskega naselja. To je predstavljalo osnovo za terensko delo. V okviru terenskega dela smo obiskali 15 domačinov na 7 lokacijah (preglednica 7)

Preglednica 7: Naselja in informanti.

naselje	ime in priimek
Andovci	Karoly Holecz
	Šarlota Škerlak
	Laszlo Holecz
Dolnji Senik	Janos Rojko
Gornji Senik	Martin Ropoš
	Eva Lazar
Otkovci	Anna Nemet Dončecné
Sakalovci	Istvan Majczan
	Janos Takacs
	Elizabeta Schrei
	Irena Libricz
Slovenska ves	Marija Lang
	Ilonka Bartakovič
Števanovci	Laszlo Kovács
Verica	Magda Šömenek

in z njimi opravili poglobljene razgovore. Razgovore smo tudi posneli na zvočni medij, kar nam je omogočalo poznejšo analizo zbranega imenskega gradiva. Za pomoč pri organizaciji srečanj z domačini smo zaprosili Zvezo Slovencev na Madžarskem. Predsednica, gospa Andreja Kovač, se je dogovorila z gospodom Martinom Ropošem, nekdanjim županom Gornjega Senika, ki je odličen poznavalec Porabja in številnih posameznikov.

11 Slovar ledinskih imen Slovenskega Porabja

Slovar vsebuje 357 iztočnic, in sicer zemljepisnih poimenovanj v Slovenskem Porabju. V triindvajsetih primerih zanje obstajata imenski dvojnici. Pri zbiranju imen na terenu v Porabju je sodelovalo štirinajstih informantov. Mikrotoponimi so razvrščeni po abecedi za vsako naselje oziroma zaselek posebej in analizirani v strukturno enotnih geselskih člankih.

11.1 O porabskih govorih prekmurskega narečja

Z vidika narečne klasifikacije, ki na podlagi mlajših jezikovnih razvojev prekmursko narečje notranje deli na dolinske, ravenske in goričke govore, spadajo porabski govori v goričko različico prekmurskega narečja panonske narečne skupine. Govorijo se v osmih vaseh v dolini reke Rabe na Madžarskem, in sicer na Gornjem Seniku (madž. Felsőszölnök), Dolnjem Seniku (madž. Alsószölnök), na Verici–Ritkarovcih (madž. Kétvölgy), v Andovcih (madž. Orfalu), Sakalovcih (madž. Szakonyfalu), Slovenski vesi (madž. Rábatófalva) in Števanovcih (madž. Apátistvánfalva) ter Otkovcih (madž. Újbalászfalva), ki sicer upravno spadajo pod Števanovce. Glede na medsebojne razlikovalne jezikovne značilnosti in glede na zgodovinskoupravno razdelitev Porabja je mogoče govore uvrstiti v dve skupini, ki se razlikujeta predvsem v samoglasniškem in soglasniškem jezikovnem razvoju. Ti dve skupini sta *gornjeseniški krajevni govor*, ki se govori v vaseh Gornji Senik, Dolnji Senik in Ritkarovci, ter *števanovski krajevni govor*, ki se govori v vaseh Števanovci z Otkovci, Verica, Andovci, Sakalovci in Slovenska ves.

Za *števanovski govor* so na sinhroni ravni značilni naslednji dolgi samoglasniki (povzeto po Zorko 1998, 104): *i*: (< *ī; Ma'ri:ja, 'i:ža), *ü*:/ü:ī (< *ū; 'dii:īša, g'rü:īška, ka'pü:sta, 'l'ü:č), *u*: (redko < *ī, npr. 'pu:n, 'ču:n, sicer 'go:ūnčati, 'žo:ūnta), *e*: (< *ē, *ē, *ā; 'lę:d, 'mę:d, 'pe:č, ve'čę:r; 'dę:tra, 'pe:ta, 'ze:la 'vzela'; 'dę:n, s'ne:ja), *o*: (redko v poziciji pred *r*, *m*, *n*, *j*, g'no:j, 'to:rba, pla'fo:n 'strop'), *e:ī* (< *ī; lę:īst, 'ze:īd, 'te:īsti), *a:ī* (v naših terenskih posnetkih informanti ta glas izgovarjajo kot *e:ī*) (< *ē; 'la:īpi, 'ma:īsec, m'la:īko, z'va:īzda), *a:ū* (< *ō in *ō; 'ba:ūg, 'ma:ūč, 'na:ūč, go'la:ūb, 'ma:ūš, 'ra:ūka), *a*: (< *ā; d'va:; po'ka:panje, 'na:stela) in *r*: (< *ī; 'čřf, 'krst, 'tyd, 'přpř 'poper').

Kratki samoglasniki so naslednji: *i* (< *i; *kō'pita*, *li'sica*, *l'ipa*), *ü* (< *u), *u* (< *j̥: *žuna*, *buja* 'bolha'), *ie* (< *ā-, *ē-, *ē̃-; *mieša*, *piesja*, *vieški*, *brieza*, *lieto*, *miesto*; *ženska*), *ö* (< *e*, *u* v položaju za *v* ali pred *r*, *j*: *d'vōma*, *fčōra*, *krōj*), *uo* (*ō, *ò, umičnon. *o*; *guoba*, *tuōča*; *vuola*; *kuonac*, *kuoza*), *e* (< redko, npr. *'edan*), *ā* (< *ā-; *'bāba*, *'māti*, *'brāt*).

Na soglasniški ravni izpostavljamo naslednje značilnosti: *x* je onemel ali prešel v *j* (*g'rā* 'grah', *g'ra:i* 'greh'), zveneči samoglasniki so pred pavzo ohranjeni (*l'ē:d*, *m'ē:d*), končni *-m* je prešel v *-n*, *j* palatalizacija *k* v *c* pred nekdanjo končnico *-i*, ki je sekundarno prešla v *-je* (*mar'tinčēcte*, *sr'ma:cte*); *g* v poziciji pred *e* je prešel v *d'* (*'uodenj* 'ogenj'); *j* je pred zadnjimi samoglasniki, ponekod tudi pred sprednjimi, prešel v *d'* (*d'āblan*, *d'āuša*, *d'ajca* 'jajce'; *d'ra:i'vd'e*) (v naših terenskih posnetkih infomanti ta glas večinoma izgovarjajo kot *g'*, redko tudi kot *d'*); palatalni *ñ* je ohranjen (*ñjiva*, *s'vinja*, *'kuonja*, *'ka:menje*), *v* je v nezveneči poziciji prešel v *f* (*f'küper* 'skupaj', *'tikef* 'buča', *'za:fca* 'zajec'). Sklop *kj* je prešel v *t'* (*'viele* 'veliko', *'fa:šente* 'maškarere'); skupina *šč* da *št'* (*goštica* 'koščica', *'küšter* 'kuščar'); skupina *-olt* se je razvila v *o:ut*, to pa > *o:unt* (*g'o:untati* 'govoriti', *s'ko:unza* 'solza').

Za gornjeseniški govor so na sinhroni ravni značilni naslednji dolgi samoglasniki (povzeto po Mukics 2006: 12): *i*: (< *i; *'zi:ma*, *'vi:no*, *'zi:dati*), *ü*: (< *ü; *k'lü:č*, *d'ü:ša*, *b'rü:s*), *u*: (*'pu:n*, *'ču:n*, *'gu:čati*, *'žu:nta*), *e*: (< *ē, *ē̃, *ā; *'l'ē:t*, *'pe:č*, *sar'ce:*, *'g'etra*, *'p'etek*, *da'vet*; *'de:n*, *'v'e:s*, *'l'ē:n*), *o*: (redko v poziciji pred *r*, *m*, *n*, *j*, *to:r* 'dihur', *'b'o:r*), *e:i* (< *ē̃; *m'l'e:i'ko*, *z'v'e:i'zda*, *s'v'e:i'ča*), *ā:u* (< *ō in *ō̃; *'bā:uk*, *'nā:uga*, *'nā:uč*), *a*: (< *ā; *g'ra:t*, *t'ra:va*, *g'la:va*) in *r*: (< *r; *'č'j'f*, *'k'rt*, *'t'jn*, *'p'rvi*).

Kratki samoglasniki so naslednji: *i* (< *i; *ž'lica*, *'žito*, *'rit*, *f'tič*), *ü* (< *u; *'bükef*, *g'rüda*, *'küšker*; **i* v položaju za *v*, *m*; *'vüiva* 'vidva', *'müš* 'miš', *'tüma* 'tihoma'), *u* (< *j̥:; *'vuna*, *'žuna*, *'buja* 'bolha'), *e* (< *ē; *m'r'ēja*, *č'r'ejšnja*, *s'neja* 'snaha'); *e* (< *ā-, *ē, *ē̃-, umičn. *e*; *g'nes*, *na 'teške* 'na tešče', *'dene*; *fč'era*, *'mečen*, *k'lepan*; *'gedro* 'jedro', *'gečmen*, *'gezjk*; *'sestra*, *'zemla*, *'žena*), *o* (*ō, *ò, umičnon. *o*; *g'ōba*, *'moškj*, *'gōslj*; *'dōber*, *s'kōda*, *'vōla*, *'ōsan*; *s'mōla*, *'kōnec*), *ā* (< *ā-; *v'rāna*, *'žāba*, *s'lāma*).

Na soglasniški ravni izpostavljamo naslednje značilnosti: *x* je onemel ali prešel v *j* (*s'treja*, *bu'je:*, *s'neja*), končni *-m* je prešel v *-n* (*la'ti:n* 'leteti', *gu'či:n*, *'ran* = hram 'hiša'), palatalizacija *k* v *c* pred nekdanjo končnico *-i*, ki je sekundarno prešla v *-je* (*so'da:cke*); *j* pred sprednjimi samoglasniki preide v *g* (*'gezero* = jezero 'tisoč', *'gestj* = jesti, *lid'ge:* 'ljudje'); *j* v priponi *-je* je prešel v *k* (*vlas'ke:* 'lasje', *'li:stke*, *ko'va:čke* (Imn) 'kovač'), palatalni *ñ* je ohranjen (*ñjiva*), *v* je v nezveneči poziciji prešel v *f* (*'za:fca*, *fč'era*); skupina *šč* da *šk* (*goškica* 'koščica', *'küšker* 'kuščar').

11.2 Metodologija zbiranja in zapisovanja

Pri raziskavi smo sledili metodologiji, predstavljeni v knjižici *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen*, avtorjev K. Klinar, J. Škofic, M. Šekli in M. Piko-Rustia (Klinar s sodelavci 2012), ki je aplicirana na primeru koroške in gorenjske narečne skupine.

V začetni fazi smo najprej pregledali dostopne arhivske vire, v katerih so zapisani porabski mikrotoponimi, in pripravili delovno gradivo za terenske raziskave. V sodelovanju z informanti, tj. narečnimi govorci, smo tako za vsak kraj posebej pregledali seznam izpisanih mikrotoponimov, ki so bili v arhivskih virih zapisani na različne načine: v poenostavljeni narečni transkripciji, deloma tudi z madžarskim črkopisom, nekatera imena so bila le v madžarščini ali le v nemščini. Informanti so tako ustrezno identificirali lokacije mikrotoponimov in obenem zanje podali narečno glasovno uresničitev. Obenem so podali kratek opis posameznega imena, torej, kaj ta predstavlja v pokrajini, npr. travnik, gozd, polje ..., navedli so tudi stranskosklonske oblike kot odgovor na vprašani »Kje ste?« oziroma »Kam greste?«, če pa so o imenu poznali še kake posebne informacije, so navedli tudi te, npr. *Žmitin križ*, 'Žmitini je hišo ime'.

Vsi pogovori so zvočno posneti s posebej prilagojeno opremo za terensko snemanje, tj. s terenskimi snemalniki MixPre-3 II in mikrofoni DPA. Skupaj smo posneli okrog dvanajst ur pogovorov.

V kabinetni fazi smo poslušali posnetke s programsko opremo Adobe Audition in transkribirali evidentirane mikrotoponime v vnašalnem sistemu ZRCola, in sicer v treh različnih transkripcijah: v **znanstveni fonetični transkripciji** (ki je pomembna za nadaljnje dialektološke raziskave), v **poenostavljeni fonetični transkripciji** (ki služi za zapis mikrotoponima na regionalnih zemljevidih) in v **standardizirani** (tj. **poknjženi**) **transkripciji** (s pomočjo katere je mogoče mikrotoponim povezati s širšo bazo slovenskih zemljepisnih imen).

Nadalje navajamo značilnosti poenostavljene narečnega zapisa zbranih mikrotoponimov:

- Mesto naglasa je označeno z ostrivcem (*é*), krativcem (*è*) in strešico (*ê*) (npr. *Cirék* (Š), *Cèsta* (V), *Bêrek* (V)).
- Zapis dolžine (kolikosti) in kakovosti naglašene samoglasnika: prozodem *ò* označuje kratkonaglašeni ozki *o* (*Gospòčko* (Š), *Vèlka šònzet* (Š)), prozodem *ê* označuje kratkonaglašeni ozki *e* (*Jèlica* (Š)).
- S strešico je označen kratki široki *ê*, saj sta na ta način v zapisu razlikovana kratki ozki *è* in kratki široki *ê* (*Čètinje*: *Bègnjec*).
- Zapis ponaglasne dolžine v madžarskih imenih (npr. *Fèrčān pùsta* (Š), *Màggorōš* (Š)).
- Nezapisovanje onemelih samoglasnikov (*Sóverca* (GS) = *Severica*, *Ciglénca* (Š) = *Ciglenica*).
- Zapis dolgih dvoglasnikov *ej* in *au* (*Bréjg* (A), *Potáučec* (Š)).
- Kratka diftonga *ie* in *uo* sta v števanovskem govoru zapisana kot *è* (*Pèterin bréjg* (Š), *Cèsta* (V)) in *ò* (*Slovènski pòtok*).
- Zapis labializiranega sredinskega sprednjega samoglasnika *ö* (*Börgölin* (V)).
- Zapis labializiranega visokega sprednjega samoglasnika *ü* (*Lasicina lüknja* (Š)).

- Zapis narečnih soglasniških razvojev (*kj*: *Grájkje* (Š), *ml* (mn): *Kàmlovo* (Š), *tj* (< *k*): *Gláftje* (V), *Cèrtjef* (SV)), razen v besedi *Jarek* (in v vseh besednih zvezah s to osnovo), kjer je zapisano kot *Jarek* in ne *Djárek* (GS), kar je nastalo na podlagi dogovora med informanti in zapisovalci; informanti se namreč z narečnim fonetičnim zapisom te besedo niso strinjali.
- Onezvenečenje soglasnikov na koncu besede ni zapisano (*Mijálin bréjg* in ne *Mijálin bréjk* (Š), *Žmitin križ* (GS)), razen v *Tréjbeš* in ne *Tréjbež* (S), ki ga opravičujejo evidentirane stranskosklonske oblike *Na Trbeše* > *Na Trebeše*.
- Onezvečenje glasu *v* > *f* pred nezvenečim samoglasnikom je zapisano v vseh položajih v besedi (*Léjskofca* (V), *Cèrtjef* (SV)).
- Naglasne ali oblikoslovne dvojnice so ločene s poševnico (*Gàbergje*/*Gábergje* (Š/O)).
- Prva nepredložna sestavina imena je zapisana z veliko začetnico: *Pri Břvi* (Š).

Značilnosti standardiziranega zapisa zbranih mikrotoponimov:

- Poknjizen zapis narečnih dvoglasnikov *au* > *o* (*Potáučec* > *Potočec* (Š)), *ej* > *e* (*Kováčín bréjg* > *Kovačín breg* (Š)), *ij* > *i* (*Gičljna* > *Gičina*), *ie* > *e* (*Cielinã* > *Cělina* > *Celina* (S)).
- Poknjizen zapis narečnega odraza za prednaglasni *i*: 1. (< *u*): *Cirék* > *Curek* (Š), *Bikáuvcica* > *Bukovčica* (SV) in 2. (< *e*): *Cimènt* > *Cement* (SV).
- Poknjizen zapis narečnega odraza za *ə* 1. v priponi *-əc* > *-ac* > *-ec* (*Doléjnji kònac* > *Dolenji konec* (A), *Léjskovac* > *Leskovec* (SV)); 2. sredi besede (*Věška páut* > *Vaška pot* (A)).
- Poknjizen zapis narečnega fonema *ü* > *u* (*Mùzga* > *Muzga*), razen, kadar je ime madžarskega izvora (*Šürü êrdö* > *Šürü erdö*).
- Ohranjenost črke *ö*, kadar je ledinsko ime v povezavi s hišnim imenom (*Köleš breg*) ali kadar je madžarskega izvora *Čiga föld* (A), sicer poknjizen v *e* (*Sõvarca* > *Severica*).
- Rekonstrukcija reduciranih glasov: 1. *i*: *Ciglénca* > *Ciglenica* (Š), *Trnovca* > *Trnovica* (S); 2. *ə*: *Rònc* > *Ronec* (Š); 3. *h*: *Vřnji bréjg* > *Vrhnji breg* (Š), 4. *v*: *Gròfosko* > *Grofovsko* (V), 5. *-lj* > *Stávlanca* > *Stavljaniica* (V).
- Poknjžitev narečnih soglasniških razvojev: *gj* > *j* (*Bréjzgje* > *Brezje* (Š)), *dj* > *j* (*Djáarak* > *Jarek* (Š), *Bréjždje* > *Brezje* (V), *ml* > *mn* (*Kamnovje* (Š), *Na Kamnu* (A)), *šk* > *šč* (*Mála gáuška* > *Mala gošča* (Š)), opustitev sklopa *čr* (*Črěšnjica* > *Češnjica* (A)), opustitev polnoglasja *-ere-* (*Čèreta* > *Čreta* (A)), opustitev *kl* < *tl* (*Binkli* > *Binтли* (SV)).
- Poknjžitev narečnega izglasnega *-n* < *-m* (*Pod žlákon* > *Pod žlakom* (A)).
- Poknjžitev *u*: 1. (< *ol*) (*Dúga zèmla* > *Dolga zemlja*); 2. < *vi* (*Rábina vilica* > *Rabina ulica* (SV)).
- Rekonstrukcija sklopa *vi* (> *j*) (*Lipojca* > *Lipovica* (A), *Ridjájca* > *Rjavica* (A)).
- Rekonstrukcija sklopa *-čko* > *-sko* (*Gospòčko* > *Gosposko* (SV)).

- Rekonstrukcija *h* (*Vrnja grájka* > *Vrhnja grajka* (S), *Podràstek* > *Podhrastek* (S)).
- Poknjžitev narečne pridevniške končnice (*Na Sòlskom* > *Na Solskem* (A)).
- Imena z nejasno etimologijo so poknjžena le glasovno (*Güščin ograd* > *Güščin ograd* (A)), *Malij* > *Maluj* (S), *Zázda* > *Zazda* (S), *Pòd Láu* > *Pod Lo* (SV), *Vorišče* > *Vorišče* (DS).
- Opustitev narečnih oblikoslovnih posebnosti: 1. spol (*Préjk Rába* > *Prek Rabe* (S)), *Stára šonžéta* > *Stara senožet* (S), 2. določna oblika pridevnika (*Bàbini djárek* > *Babin jarek* (SV)).
- Prva nepredložna sestavina imena je zapisana z veliko začetnico (*Pri Brvi*).

11.3 Slovar porabskih mikrotoponimov

Slovarsko so predstavljeni tisti mikrotoponimi, ki smo jih evidentirali na terenu pri informantih, medtem ko mikrotoponime, ki so bili navedeni v arhivskih virih, a jih informanti niso prepoznali, nismo vključili v analizo, saj je bil namen raziskave popis dejanskega poznavanja obstoja mikrotoponimov (dalje mtn), njihovih lokacij in morebitnega poznavanja pomena.

11.4 Struktura geselskega članka

Zbrani mtn so po abecednem vrstnem redu prikazani znotraj enotno strukturiranih geselskih člankov, kjer krepko pisani onaglašeni iztočnici, zapisani v poenostavljeni fonetični transkripciji, sledi podatek o lokaciji imena na zemljevidu, nato ločevalni znak ► temu pa v znanstveni fonetični transkripciji ter v standardizirani različici zapis mtn v osnovni obliki; v kolikor obstaja, je v znanstveni narečni transkripciji pripisana še stranskosklonska oblika mtn, običajno v tožilniku in mestniku ednine, redko tudi v rodilniku ednine. Sledi dokumentarni razdelek, v katerem so citatni zapisi mtn iz različnih virov:

- AO kataster – kataster Avstroogrske monarhije 1957–1958 (preglednica 6),
- Vas megye – Pomogyi, Szabó in Vörös 1982,
- topografija – uradni zemljevidi v merilu 1 : 10.000 iz leta 1998,
- GURM – sodobni vektorski podatki Geodetske uprave Republike Madžarske in
- vojaška izmera – podatki iz let 1927–1931.

Nadalje sledi pomenski razdelek, v katerem je evidentirana kategorija imena (mtn, hidronim ...). Grafična oznaka ⊙ vpeljuje etimološki razdelek, v katerem je razložen nastanek oz. izvor mtn, in sicer s pomočjo naslednjih slovarjev: ESSJ (Bezljaj, Snoj in Furlan 2005), ESSZI (Snoj 2009), e-SSKJ (Ahačič 2023), SSKP (Novak 2006), SSKJ (Slovar ... 2014), SZOTAR (Bajzek Lukač 2019). Grafična oznaka ⊗ vpeljuje morebitne informantove komentarje, ki še dodatno osvetljujejo značilnosti posameznih mtn. S kazalko → so medsebojno povezani sinonimni mtn. Struktura

geselskih člankov je oblikovana na podlagi obstoječe imenoslovne literature, prim. Brozovič 2013, Gostenčnik 2019, Koletnik 2008a, Koletnik 2008b, Koletnik in Holsedl Pertoci 2009, Šekli 2008, Škofic 2014. V slovarju so naselja razvrščena glede na potek terenskega dela, ledinska imena znotraj naselij pa po abecedi.

Števanovci (madž. Apátistvánfalva), z zaselkom Otkovci (madž. Újbalázsfalva)

Ág jagóš (M8) ▶ nar. *ʼÁgʼáʼgɔ:š*, stand. *Agjagoš*; topografija: *Agyagos*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *ʼágʼáʼgɔ:š* (< prim. madž. *agyag* ‘glina, ilovica’). ② Poimenovanje po tipu ilovnate zemlje. → gl. *Malòje*

Áugradgje (N7) ▶ nar. *ʼA:uɣradgʼe*, stand. *Ogradje*; AO kataster: *Ogradji*; mtn v Števanovcih. ① Izpeljano iz občnega imena nar. **ʼa:uɣrad* ‘sadovnjak’, stand. *ograd* ‘ograjen prostor’ s pripono *-je*. ② Poimenovanje ravnine na hribu, kjer so bila nekdanj polja.

Börgölin (R6) ▶ nar. *ʼBörgölin*, stand. *Börgölin*; AO kataster: *Börgölin*; mtn zaselka v Števanovcih. ① Nejasno. ② Nekoč širše poimenovanje za območje Otkovcev znotraj Števanovcev.

Bréjzje (R5) ▶ nar. *Bʼrɛ:izgʼe*, stand. *Brezje*; AO kataster: *Brejzje*; mtn gozda v Števanovcih. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima nar. *bʼreza*, stand. *breza* ‘listnato drevo z belim lubjem (lat. *Betula*)’ s pripono *-je*. ② V tem delu gozda morda prevladujejo breze.

Cigānj tånja (P6) ▶ nar. *ʼCigá:n ʼtånja*, stand. *Ciganj tanja*; Vas megye: *Cigánytanya*; mtn zaselka na hribu v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ʼcigá:n ʼtånja*, to pa iz etnonima nar. *ʼCigá:n* ‘Rom’, stand. *Cigan* ‘pripadnik etnične skupine’ in nar. *ʼtånja* (< prim. madž. *tanya* ‘samotna kmetija/domačija’). ② Poimenovanje območja na hribu, kjer je živela družina romskega porekla.

Ciglénca (N8) ▶ nar. *Ciglɛ:ncá*, stand. *Ciglenica*; AO kataster: *Cziglincza*; mtn območje, kjer so delali opeko v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena **cigel* ‘opeka’ (< nem. *Ziegel* ‘opeka’). ② Na tem območju so nekoč delali/žgali opeko, iz katere so gradili hiše in cerkev.

Cirék (O9) ▶ nar. *Ciʼrɛ:k*, stand. *Curek*; AO kataster: *Csirek*, *Czirek*, Vas megye: *Cirék*, *Czirek*, *Kuti vö*, topografija: *Cirek*, vojaška izmera: *Czirek*, *Czirek*; ime potoka v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *ciʼrɛ:k*, stand. *curek* ‘strnjen, ozek tok tekočine’. ② Na tem območju se pogosto zadržuje meglja.

Čáfarne dolé (N9) ▶ nar. 'Čá:farne do'le:, stand. *Čafarne dole*; mtn doline v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. 'čá:farne do'le:, ki je nastala iz osebnega imena 'Čá:farni in občnega imena nar. 'da:u, stand. *dol* 'dolina'.

Črne mláke (O6) ▶ nar. 'Črme m'láke, stand. *Črne mlake*; AO kataster: *Czerne Mlake*, Vas megye: *Csérno mláké, Czerne Mlaka, Csrna Mlaka*; hidronim v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. 'črme m'láke, to pa iz prid. *črn* 'ki je temne barve' in občnega imena *mlaka* 'plitveja kotanja s stoječo vodo'.

Dolénjčargje (O7) ▶ nar. *Do'leňčarg'e*, stand. *Dolenjčarje*; Vas megye: *Doléncsárgyá, Dolénycsárgyá*; ime dela naselja v dolini v Števanovcih. ① Izpeljano iz imena nar. *Do'leňčar, Dolenjčar* (< prid. *dolenji* 'ki leži nižje') in pripone *-je*.

Fêrčan pùsta (R6) ▶ nar. 'Ferčá:n 'pusta, stand. *Ferčan pusta*; Vas megye: *Fercsán-puszta*; ime dela naselja v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. 'ferčá:n 'pusta, to pa iz madž. imena *Ferčan* in madž. *puszta* 'puščava'. ② V naselju je pet hiš, v katerih živijo priseljenci.

Frkáušin bréjg (S6) ▶ nar. *Fř'ka:ušjn b're:jk*, stand. *Frkošin breg*; AO kataster: *Farkasi Brejk*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *fř'ka:ušjn b're:jk*, to pa iz hišnega imena nar. *Fř'ka:ušjni* in iz občnega imena nar. *b're:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Gâbergje/Gábergje (S6) ▶ nar. 'Gâberg'e (Števanovci), 'Gá:berg'e (Otkovci), stand. *Gaberje*, madž. ekvivalent: *Gjèrtánjoš*; AO kataster: *Gaberje*, Vas megye: *Gyèrtyányos, Gáborgyá, Gyertyános*, topografija: *Gyertyános*; mtn gozda ob potoku v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena, dendronima nar. 'gâber 'gaber', stand. *gaber* 'gozdno drevo z napiljenimi listi in gostim belim lesom (lat. *Carpinus*)'. ② Gaber raste v dolinah, kjer je močvirnato.

Gorica (S6) ▶ nar. *Go'ricá*, stand. *Gorica*; AO kataster: *Goricá, Szólók*; mtn v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *go'ricá* 'vinograd', *gorica* 'gričevnata pokrajina, navadno z vinogradi'. ② Na tem območju so bili včasih vinogradi, danes jih ni več.

Gospáucka gáuška (R5) ▶ nar. *Gos'pa:ucka 'ga:uška*, stand. *Gosposka gošča*; Vas megye: *Gospocská gáustyá, Szákálovské gáustyá, Ur*, topografija: *Urasági erdő*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena stand. *gospod* 'gospodar, lastnik zemlje' in občnega imena nar. 'ga:uška 'gozd', stand. *gošča* 'z gostim grmovjem in drevjem porasel svet'. ② Lastniki tega območja so bili nekdamj grofi. → gl. *Gospôčko*

Gospòčko (R5) ► nar. *Gos'pòčko*, stand. *Gosposko*; Vas megye: *Goszpocská gáustyá, Szákálovské gáustyá, Ur*, topografija: *Urasági erdő*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena stand. *gospod* 'gospodar, lastnik zemlje'. ② Lastniki tega območja so bili nekdanji grofi. → gl. *Gospáucka gáuška*

Gràbe (L10) ► nar. *G'ràbä*, stand. *Grabe*; AO kataster: *Grabe*, Vas megye: *Grábá, Grabe*; mtn doline v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'ràbä* 'jama', stand. *graba* 'jarek, manjša ozka dolina' < srvnem. *grabe* 'jarek'.

Grájkje (R7) ► nar. *G'rà:jk'e*, stand. *Grajke*; AO kataster: *Graika, Grajka*, Vas megye: *Grájká, Kerités*; mtn travnikov v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'rà:jk'a* 'ograja', stand. *grajka* 'ograja' (SSKP). ② Travniki s tem poimenovanjem so bili ograjeni.

Gùnjär (M8) ► nar. *'Gunja:r*, stand. *Gunjar*; mtn doline v Števanovcih. ① Nejasno. ② V kraju obstaja tudi hišno ime *'Gunja:rskj*.

Hársáš pàtak (S6) ► nar. *'Hà:ršáš 'pàtak*, stand. *Haršáš patak*; Vas megye: *Hársas-patak, Hársas potok*, GURM: *Hársas-patak*; ime potoka v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'hà:ršáš 'pàtak* (← prim. madž. *hársas* 'lipov' in madž. *patak* 'potok').

Járak (M9) ► nar. *'Dà:rək*, stand. *Jarek*; AO kataster: *Karby Jarek*; mtn potoka v Otkovcih (Števanovci). ① Nastalo iz občnega imena nar. *'dà:rək* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Jèlica (P7) ► nar. *'Jelica* (Ted v *'Jelico*, Med v *'Jelicij*), stand. *Jelica*; AO kataster: *Jelicza*; mtn v Števanovcih. ① Najverjetneje nastalo iz *jela* 'jelka'.

Kamláuvge (M10) ► nar. *Kám'la:uvge*, stand. *Kamnovje*; AO kataster: *Kamlovje*, Vas megye: *Kámlovgye, Kámlovgyé, Kamlaje, Köves, Kövecs*, vojaška izmera: *Kövecs, Köves (Kamlovje)*, topografija: *Kavicsos, Kövecses*; mtn njiv v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. **kamen* 'kamen', stand. *kamen* 'trdna snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja's pripono *-ovje*. ② Ta polja so bila polna kamenja.

Kòponja (S5) ► nar. *'Kuopõnjá* (Števanovci), *'Kuopõnjä* (Otkovci), stand. *Koponja*; AO kataster: *Na Koponyo*, Vas megye: *Kóponyo*; mtn gozda v Otkovcih (Števanovci). ① Nastalo iz občnega imena nar. *'kuopõnjá* (← prim. madž. *koponya* 'lobanja'). ② Na tem območju je bila nekoč pokopana ženska, lekarnarka, ki se je sama zastrupila, ker ni želela, da bi jo Rusi odpeljali od doma.

Kòvāč hēgj (R6) ▶ nar. *'Kòvā:č 'xed'*, stand. *Kovač hegj*; Vas megye: *Kovács-hēgy*, topografija: *Kovácshegy*; mtn hriba, poraslega z gozdom v Otkovcih (Števanovci). ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'kòvā:č 'xed'*, to pa iz lastnega imena nar. *'Kòvā:č* in nar. *'xed'* (← madž. *hegy* 'gora'). ② Območje poimenovano po lastniku zemljišča. → gl. *Kováčín bréjg*

Kováčín bréjg (R6) ▶ nar. *Ko'vá:čijn b'rē:īg*, stand. *Kováčín breg*; AO kataster: *Bovacsin Brejck*, *Bovaczin Brejk*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ko'vá:čijn b'rē:īg*, stand. *kováčín breg*, to pa iz hišnega imena nar. *Ko'vá:čijn* in iz občnega imena nar. *b'rē:īg* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'. → gl. *Kòvāč hēgj*

Lasicina lūknja (O8) ▶ nar. *La'sicina 'lūknjā*, stand. *Lisičina luknja*; Vas megye: *Lászejcská loknyá*, *Rókalyuk*, topografija: *Rókalyuk*, vojaška izmera: *Leszicsna Lüknya*, GURM: *Laszejcskaliüknya*; mtn v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *la'sicina 'lūknjā*, stand. *lisičina luknja*, to pa iz prid. *lisičín* (← *lisica* 'manjša zver rdečkasto rjave barve z daljšim gobcem in košatim repom') in občnega imena nar. *'lūknjā* 'votlina', stand. *luknja* 'kar nastane na mestu, kjer se snov odstrani, pretrga, predre'). ② Na tem območju so se zadrževale lisice; zemlja je bila pečena, vanjo so lisice izkopale luknjo, naredile lisičino, v kateri so skotile mladiče.

Lōteri rét (N6) ▶ nar. *'Lōterj 'rēt*; stand. *Lōteri ret*; Vas megye: *Lótéri-rét*; mtn dela vasi v smeri Monoštra. ① Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *'lōterj 'rēt* (← prim. madž. *lőtér* 'strelišče' in madž. *rét* 'travnik'). Na tem območju je bilo strelišče za vojaške vaje.

Māgjorōš (R6) ▶ nar. *'Māg'orō:š*, stand. *Magjoroš*; Vas megye: *Magyarós*, *Lejstyá*, *Leistyái*, *Magyorós*, *Mogyorós*; mtn območja ob potoku v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'māg'orō:š* (← prim. madž. *mogyorós* 'leska'). ② Na tem območju raste leskovje.

Majāúr (N8) ▶ nar. *Ma'ja:úr*, stand. *Major*; Vas megye: *Májáúr*, mtn dela vasi v Števanovcih. ① Nejasno. ② Poimenovanje po rastlini, ki jeseni vijoličasto cveti. To rastlino so jedle tudi krave, obenem pa so jo primešali k ilovici, iz katere so gradili hiše.

Máli potáučec (S6) ▶ nar. *'Mā:lj pō'ta:učec*, stand. *Mali potočec*; AO kataster: *Kispatak Bach*, Vas megye: *Kis-patak*, *Málē potocsēc*, *Potoucsác*, *Kispatak*, topografija: *Kispatak dűlő*, GURM: *Kis-patak*, *Kis-patak-dűlő*; mtn potoka v Števanovcih. ①

Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'má:lĵ pŕ'ta:ũčec*, stand. *mali potočec*, to pa iz prid. nar. *'má:lĵ* 'majhen' in iz občnega imena nar. *pŕ'ta:ũčec*, stand. *potočec* ← *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Malôje (M8) ► nar. *Ma'lŕjã* (T/M na *Ma'lŕjã*), stand. *Maloje*; AO kataster: *Maliye*, *Malúe*, Vas megye: *Málojá*, *Malije*, *Szikes*, *Málújĕ türnyák*, vojaška izmera: *Malúje*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nejasno. ② Tip zemlje, sive barve, mešanica ilovice in peska. → gl. *Ágjagóš*

Mijálin bréjg (N8) ► nar. *Mi'já:lĵn b're:ĵg* (Med na *Mi'já:linŕn b'ge:ĵ*), stand. *Mijalin breg*; Vas megye: *Mijálĕn brĕjg*; mtn v Števanovcih. ① Nastalo iz samostalniške besedne zveze nar. *mi'já:lĵn b're:ĵg*, to pa iz hišnega imena *Mi'já:linĵ* in sam. nar. *b're:ĵg* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'. ② Poimenovanje območja, kjer sta cerkev in pokopališče.

Nágj hĕjg (S6) ► nar. *'Nág'xeg'*, stand. *Nagj hegj*; topografija: *Nagyhegy*, Vas megye: *Nagy-hĕgy*, *Vĕlki prĕg*, *Nagyhegy*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *'nág'xeg'* (← prim. madž. *nagy* 'velik' in madž. *hegy* 'gora').

Pàrlag (N7) ► nar. *'Pàrlák*, stand. *Parlag*; topografija: *Parlag*, Vas megye: *Párlongy*, *Parlag*; mtn v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'pàrlák* (← prim. madž. *parlag* 'praha, ledina'). ② Poimenovanje območja, kjer so opuščena polja.

Pàtak (R8) ► nar. *'Pàták*, stand. *Patak*; AO kataster: *Batak Bach*; ime potoka v Števanovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'pàták* (← prim. madž. *patak* 'potok'). ② Potok v dolini, v njem danes ni vode.

Pèterin bréjg (O7) ► nar. *'Pieterĵn b're:ĵg*; stand. *Peterin breg*; Vas megye: *Pétĕrin brĕjg*; mtn dela naselja v Števanovcih. ① Nastalo iz samostalniške besedne zveze nar. *'pieterĵn b're:ĵg*, stand. *peterin breg*, to pa iz hišnega imena nar. **'Pieterĵni* in sam. nar. *b're:ĵg* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Pèterin kríž (L10) ► nar. *'Pieterĵn k'ri:ž*, stand. *Peterin križ*; Vas megye: *Pétĕrin krizs*; mtn območja v gozdu v Števanovcih, kjer stoji križ. ① Nastalo iz samostalniške besedne zveze nar. *'pieterĵn k'ri:ž*, to pa iz hišnega imena nar. **'Pieterĵni* in samostalnika nar. *k'ri:ž* 'križ', stand. *križ* 'priprava iz dveh tramov, lat, položenih drug čez drugega'.

Pòposke gràbe (L8) ► nar. *'Poposke g'ràbe*, stand. *Popovske grabe*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'poposka*

g'rába, stand. *poposka graba*, to pa iz prid. nar. *'popoški*, stand. *popovski* (← *pop* 'duhovnik') in sam. nar. *g'rába* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'. Ⓞ V drugi svetovni vojni je na tem območju strmoglavilo letalo.

Pùoposko (N8) ▶ nar. *'Puoposko*, stand. *Popovsko*; mtn dela naselja v Števanovcih. Ⓛ Nastalo iz prid. nar. *'puoposki*, stand. *popovski* ← *pop* 'duhovnik'. Ⓞ To zemljišče je bilo nekoč v lasti duhovščine.

Potáučec (S7) ▶ nar. *Po'ta:učec*, stand. *Potočec*; AO kataster: *Botocsecs*; ime potoka med travniki v Števanovcih. Ⓛ Nastalo iz občnega imena nar. *po'ta:učec* 'potoček', stand. *potočec* ← *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'. → gl. *Máli potáučec*

Pri Břvi (R5) ▶ nar. *Pri 'Břvi*, stand. *Pri Brvi*; AO kataster: *Pri Brvi*; poimenovane mostička čez potok v Števanovcih. Ⓛ Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *pri 'břvi*, stand. *pri brvi*, kar je izpeljano iz predloga *pri* in občnega imena *brv* 'deska ali bruno za prehod čez vodo'.

Rigo hêgj (R5) ▶ nar. *'Rigo 'xeg*, stand. *Rigo hegj*; Vas megye: *Rigó-hëgy*; mtn hriba v Števanovcih. Ⓛ Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *'rigo 'xeg* (← prim. madž. *rigo* 'kos, vrsta ptiča' in madž. *hegy* 'gora'). Ⓞ Na tem območju živi veliko kosov. Hrib je poimenoval Madžar, zato je mtn še danes le v madžarščini.

Rigojca páut (O8) ▶ nar. *'Rigojca 'pa:ut*, stand. *Rigovica pot*; Vas megye: *Rigyájcá páut*; mtn poti v Števanovcih. Ⓛ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'rigojca 'pa:ut*, stand. *rigovica pot*, to pa iz prid. nar. *'rigojca*, stand. *rigovica* (< nejasno, morda v zvezi z *riga* 'kos zemlje, ki v vodo sega' (Pleteršnik)) in samostalnika nar. *'pa:ut* 'pot, cesta', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Rívnyjek (M9) ▶ nar. *'Ri:vnjek*, stand. *Ribnjak*; mtn območja v Števanovcih, kjer je majhno jezero. Ⓛ Izpeljano iz občnega imena *riba* 'vodna žival, ki diha s škrgami in se premika s plavutmi' s pripono *-njak* (prekm. *-njek*).

Rònc (vároš) (S6) ▶ nar. *'Rònc ('vá:roš)* (Ted v *'Rònc*, Med v *'Ròncj*), stand. *Ronec (varoš)*; Vas megye: *Ronc*; mtn dela naselja Števanovci. Ⓛ Nastalo iz zveze *ronc* (< nejasno) in *varoš* (prim. madž. *város* 'mesto').

Slovènski pòtok (P5) ▶ nar. *Slò'venskĭ 'puotok*, stand. *Slovenski potok*; Vas megye: *Szlovènszki potok*; ime potoka v Števanovcih. Ⓛ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *slò'venskĭ 'puotok*, stand. *slovenski potok*, to pa iz prid.

nar. *slɔ'vɛnski*, stand. *slovenski* 'nanašajoč se na Slovence ali Slovenijo' in nar. *'puotok* 'potok', *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Támasko goščé / Támaska gáuška (M9) ▶ nar. *'Tà:mâsko goš'čɛ*; *'Tà:mâskâ 'ga:uškâ*, stand. *Tamasko gošče / Tamaska gošča*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'tâ:mâskâ 'ga:uškâ*, stand. *tamaska gošča*, to pa iz prid. *tamaski* (< nejasno) in nar. *'ga:uškâ* 'gozd', stand. *gošča* 'z gostim grmovjem in drevjem porasel svet'.

Télica (P8) ▶ nar. *'Te:licâ* (Ted *f'Tɛ:lico*, Med *f'Tɛ:lica*), stand. *Telica*; topografija: *Telica*, Vas megye: *Télicâ/Felicza*, AO kataster: *Telicza*, vojaška izmera: *Telicza*; mtn zaselka v Števanovcih. ① Nejasno.

Törnjek (L10) ▶ nar. *'Törnjek*, stand. *Turnjak*; AO kataster: *Turnjak*; mtn v Števanovcih. ① Izvor korena je mogoče povezovati z etnonimom *Turek* 'pripadnik turškega naroda' ali z obcnim imenom *turen* 'cerkveni stolp, zvonik', na katerega se pripenja pripona *-njak* (pkm. *-njek*). ② Nekateri domačini ta mtn ljudskoetimološko povezujejo s *trnjem*, spet drugi s *Turki*, saj je bila na tem območju monoštrska bitka.

Váncerno (M9) ▶ nar. *'Vá:ncerno* (Ted na *'Vá:ncerno ('ga:uško)*), stand. *Vancerno*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz hišnega imena nar. *'Vá:ncernj*.

Vélka šònzet (P7) ▶ nar. *'Velká 'šònzet* (Ted na *'Velkø 'šònzet*), stand. *Velika senožet*; topografija: *Nagy-rét*, GURM: *Nagy-rét*, Vas megye: *Nagy-rét*, *Vélki dolouvá*, *Nagy-rét*; mtn travnikov v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'velká 'šònzet*, stand. *velika senožet*, to pa iz prid. nar. *'velki*, stand. *velik* in sam. *'šònzet* 'travnik', stand. *senožet* 'travnik v hribovitem svetu, ki se kosi navadno enkrat letno'.

Vrčéjč (N7) ▶ nar. *Vər'čɛ:ič*, stand. *Vrhčič*; Vas megye: *Vrscsɛjcs*; mtn hriba v Števanovcih. ① Izpeljano iz občnega imena *vrh* 'najvišja točka vzpetine' in priponi *-čič*.

Vrñji bréjg (O7) ▶ nar. *'Vərñj b'rɛ:ig*, stand. *Vrhnji breg*; Vas megye: *Vrnyé brék*, *Vmej brék*, *Mehey Breg*, *Méhhegy*; mtn hriba v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vərñj b'rɛ:ig*, stand. *vrhñji breg*, to pa iz prid. nar. *'vərñj* 'zgornji', stand. *vrhñji* (< *vrh*) in nar. *b'rɛ:ig* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Žida pàtak (P4) ▶ nar. *Židâ 'pâtâk*, stand. *Žida patak*; GURM: *Zsida-patak*; ime potoka v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *židâ 'pâtâk* (← prim. madž. *zsidó* 'judovski' in madž. *patak* 'potok').

Židova/Židova (R4) ▶ nar. *Židovâ* (Števanovci), *Ži:dovâ* (Otkovci); AO kataster: *Zidova*. ① Izpeljano iz etnonima *žid* 'jud' s pripono *-ova*. ② Na tem območju so v preteklosti prebivali judje.

Židofska gáuška (O6) ▶ nar. *Židofškâ 'ga:uška*, stand. *Židovska gošča*; mtn gozda v Števanovcih. ① Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *židofškâ 'ga:uška*, stand. *židovska gošča*, to pa iz prid. nar. *židofški* 'judovski', stand. *židovski* (< *žid*) in nar. *'ga:uška* 'gozd', *gošča* 'z gostim grmovjem in drevjem porasel svet'.

Verica - Ritkarovci (madž. Kétvölgy)

Áugrada/Áugradje (J10) ▶ nar. *'A:uğrâdâ/'A:uğrâd'e* (Tmn *'dę:mõ na 'A:uğrâdâ*), stand. *Ograda/Ogradje*; Vas megye: *Ográd*; mtn travnikov in gozda na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *'a:uğrâd* 'sadovnjak, ograda', stand. *ograd* 'ograjnjen prostor' in pripone *-a* oz. *-je*.

Bàlaton (K10) ▶ nar. *'Bâlâtõn*, stand. *Balaton*; Vas megye: *Bálátõn*; mtn travnika na Verici. ① Nastalo iz madž. toponima *Balaton* 'Blatno jezero'. ② Na tem območju je nekoč poplavljal potok, zato je tukaj vedno bilo veliko vode.

Béjli pòtok (J9) ▶ nar. *'Bę:ilj 'puotok* (Med pri *'Bę:ilon pø'tok'j*), stand. *Beli potok*; Vas megye: *Fehér-patak, Potok*; ime potoka na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'bę:ilj 'puotok*, stand. *beli potok*, to pa iz prid. nar. *'bę:ilj*, stand. *beli* in nar. *'puotok*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'. ② Poimenovanje morda po belem mostu čez potok.

Bêrek (J8) ▶ nar. *'Berek* (Ted *'dę:mõ v 'Beretje / v 'Beret'e*), stand. *Berek*; Vas megye: *Bërytá, Berek Velky, Berek vö*, topografija: *Berek alja, Berek völgye*, AO kataster: *Berek Velky*; mtn gozda na Verici. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'berek* 'močvirje' (prim. madž. *berek* 'log = močviren travnik ob vodi, navadno deloma porasel z drevesi'). ② Tu raste veliko zvončkov.

Borovnják (J9) ▶ nar. *Bõrõvn'já:k*, stand. *Borovnjak*; AO kataster: *Barovnyak*; mtn za del vasi na Verici. ① Nastalo iz hišnega imena nar. *Bõrõvn'já:k*.

Bréjždje (J11) ► nar. *B'rɛ:ẓ̌d'e*, stand. *Brezje*; Vas megye: *Bréjžjē*; mtn na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *breza* 'listnato drevo z belim lubjem (lat. *Betula*)' s pripono *-je*.

Bûkonja (K10) ► nar. '*Bûkonjâ*, stand. *Bukonja*; Vas megye: *Bûkonyá*; mtn na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *bukev* 'veliko gozdno listnato drevo z gladkim deblom (lat. *Fagus sylvatica*)', s pripono *-nja*. ☉ Na tem območju rastejo bukve.

Cèsta (K9) ► nar. '*Ciesta*, stand. *Cesta*; Vas megye: *Cészta*; mtn na Verici. ① Nastalo iz občnega imena nar. '*ciesta* 'cesta, pot', stand. *cesta* 'širša, načrtno speljana pot, zlasti za promet z vozili'.

Doléjnjasenička páut (J9) ► nar. *Dø'le:injãse'ni:čkã 'pa:ut*, stand. *Dolenjeseniška pot*; Vas megye: *Dëlënyiszënicská pot*; mtn na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *dø'le:injãse'ni:čkã 'pa:ut*, stand. *dolenjeseniška pot*, to pa iz prid. nar. *dø'le:injese'ni:čki*, stand. *dolenjeseniški* (< *Dolnji Senik*) in sam. nar. '*pa:ut* 'pot, steza', stand. *pot* 'ozek pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Doléjnji vrčanci (J9) ► nar. *Dø'le:injji vř'čã:ncj*, stand. *Dolenji vrhčanci*; Vas megye: *Vřcsãnci dolëjnyë*; mtn dela vasi na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *dø'le:injji vř'čã:ncj*, stand. *dolenji vrhčanci*, to pa iz prid. nar. *dø'le:injji*, stand. *dolenji* 'spodnji' in sam. nar. *vř'čã:ncj*, stand. *vrhčanci*, kar je tvorjeno iz občnega imena *vrh* 'najvišja točka vzpetine' s pripono *-čanc*.

Doléjč (K9) ► nar. *Dø'le:ič*, stand. *Dolič*; mtn gozda na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena *dol* 'dolina' s pripono *-ič*.

Djúgarca (K9) ► nar. '*Dü:gãrcã*, stand. *Jugarica*; Vas megye: *Gyügarcã*; mtn gozda na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena *jug* 'smer na nebu ali zemlji proti položaju sonca opoldne' s pripono *-arica*.

Gelënsček (K11) ► nar. *Gø'lënšček*, stand. *Jelenšček*; AO kataster: *Jelenszek*, Vas megye: *Jëlënstyák*, *Jelenszek*, *Fenyves*, topografija: *Jelenscek*; mtn gozda na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena *jela* 'jelka' s pripono *-ensček*. ☉ Na tem območju raste veliko jelk.

Gerčec (L10) ► nar. *Ger'čë:c*, stand. *Grčec*, morda *Jarčec*; mtn njive na Verici. ① Nejasno. ☉ To območje se nahaja v bližini rezervoarja za vodo.

Gláftje (I10) ► nar. *G'lá:ft'è* (Tmn *'dɛ:mɔ v G'lá:ft'è*), stand. *Glavke*; Vas megye: *Gláfkë, Gláfyá, Glavke, Glánke*, topografija: *Glavke*, AO kataster: *Glavke*; mtn gozda na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena *glava* 'glavi podoben del česa' s pripono *-ka*. ② Na tem območju so bila nekoč polja, danes je gozd.

Goréjnjeseníčka páut (I11) ► nar. *Go'rɛ:ɲjese'ni:čka 'pa:ut*, stand. *Gorenjeseniška pot*; Vas megye: *Goréjnyászényicská pot*; mtn poti na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *go'rɛ:ɲjese'ni:čka 'pa:ut*, stand. *gorenjeseniška pot*, to pa iz prid. nar. *go'rɛ:ɲjese'ni:čki*, stand. *gorenjeseniški* (< *Gornji Senik*) in sam. nar. *'pa:ut* 'pot, steza', stand. *pot* 'ozek pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Goréjnji vrčanci (K10) ► nar. *Go'rɛ:ɲjɲj vř'čá:ncj*, stand. *Gorenji vrčanci*; Vas megye: *Vrcsánci goréjnyë*; mtn dela vasi na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *go'rɛ:ɲjɲj vř'čá:ncj*, stand. *gorenji vrhčanci*, to pa iz prid. nar. *go'rɛ:ɲjɲj*, stand. *gorenji* 'zgornji' in sam. nar. *vř'čá:ncj*, stand. *vrhčanci*, kar je tvorjeno iz občnega imena *vrh* 'najvišja točka vzpetine' s pripono *-čanec*.

Grànica páut (L10) ► nar. *G'ránicá 'pa:ut*, stand. *Granica pot*; Vas megye: *Pri gránici pot*; mtn poti na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *g'ránicá 'pa:ut*, stand. *granica pot*, to pa iz sam. nar. *g'ránicá* 'meja', stand. *granica* 'meja' in sam. nar. *'pa:ut* 'pot, steza', stand. *pot*. ② Na tem območju so nabirali gobe.

Grófosko (K9) ► nar. *G'rófosko*, stand. *Grofovsko*; Vas megye: *Grofoszko*; mtn gozda na Verici. ① Nastalo iz prid. nar. *g'rófoski*, stand. *grofovski*, to pa iz sam. nar. *g'róf* 'grof', stand. *grof* 'plemič, za stopnjo nižji od kneza'. ② Poimenovanje po nekdanjem lastniku gozda, tj. po grofu.

Járek (I9) ► nar. *'Dá:rek*, stand. *Jarek*; Vas megye: *Gyárèk, Jarek, Árok*, AO kataster: *Jarek*, vojaška izmera: *Járek*. Mtn polja na Verici. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'dá:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Kàmen (K10) ► nar. *'Kàmen*, stand. *Kamen*; Vas megye: *Boronyák komán, Borovnijak Kámon, Kámán, Kamen, na Komlaj, Kavicsos*, topografija: *Kamen*, AO kataster: *Kamen*, vojaška izmera: *Kamen*; mtn polja na Verici. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'kàmen* 'kamen', stand. *kamen* 'trda snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja'. ② Poimenovanje po strukturi zemlje, ki je polna kamenja.

Kátalin bréjg / Kátin bréjg (J11) ► nar. *'Kátálin brɛ:ig / 'Kátɲ brɛ:gk*, stand. *Katalin breg / Katin breg*; Vas megye: *Kátën brèg, Kátin brèg, Katharina berg, Katalin h*,

GURM: *Katinberg*, AO kataster: *Katharinaberg*; mtn polja na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'Kâtâljn/Kâtjñ b're:ig*, stand. *katalin oz. katin breg*, to pa iz osebnega imena *Katalin* oz. *Kata* in občnega imena nar. *b're:ig* 'hrib', *breg* 'nagnjen svet, strmina'. ② To je najvišja točka v kraju, tu stoji razgledni stolp.

Köleş bréjg (I11) ► nar. *'Köleş b're:ig*, stand. *Köleş breg*; Vas megye: *Köles brög*, GURM: *Köles-hegy*; mtn dela vasi na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'köleş b're:ig*, stand. *köleş breg*, to pa iz hišnega imena nar. *'Köleş* in občnega imena nar. *b're:ig* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Léjskofca (J10) ► nar. *'Le:jškofcâ* (Ted *'de:n* v *'Le:jškofco*, Med v *'Le:jškofcâ*), stand. *Leskovica*; Vas megye: *Lészkovca*, *Leskowec*, *Leistye*, *Mogyorós*, vojaška izmera: *Leczkovecz*, *Leczkovec*, AO kataster: *Leskowec*, topografija: *Mogyorós*; mtn gozda in polj na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena *leska* 'grm z nazobčanimi listi in visečimi mačicami' s pripono *-ovica*.

Malinina (J11) ► nar. *Ma'linina*, stand. *Malinina*; AO kataster: *Malinye*, Vas megye: *Málininá*, *Malinye*, vojaška izmera: *Malinya*, topografija: *Málnás*; mtn gozda na Verici. ① Izpeljano iz občnega imena *malina* 'murva drevo z napiljenimi listi ali njegov robidnici podoben sad' s pripono *-ina*. ② Na tem območju je raslo veliko *malin* 'murva', ki so bile posajene z državnim odlokom.

Malòja (L10) ► nar. *Mâl'ljå*, stand. *Maloja*; topografija: *Malue*, Vas megye: *Máljijå*, *Málnás*; mtn gozda na Verici. ① Nejasno. ② Na tem območju so bile nekdam njive, danes je gozd.

Máluč (L10) ► nar. *Máluč*, stand. *Maluč*; AO kataster: *Malúč*; mtn na Verici. ① Nejasno.

Pêrmiše (K10) ► nar. *'Permiše*, stand. *Permiše*; GURM: *Permise*; mtn dela vasi na Verici. ① Nastalo iz slovenskega osebnega imena (Bajzek Lukač 2017, 21). ② Kraj *Verica* se je nekdam v celoti imenoval *Permiše*.

Sabáusko (J8) ► nar. *Sâ'ba:uško*, stand. *Sabosko*; Vas megye: *Szoborszko*; mtn polja na Verici. ① Nastalo iz hišnega imena nar. *Sâ'ba:ušti*, tj. družine iz Števanovcev, ki je imela zemljišča na Verici.

Sadéjnčak (K9) ► nar. *Sâ'de:jnčqk*, stand. *Sadinček*; Vas megye: *Szádincsek*; mtn na Verici. ① Nejasno.

Sakaláuska páut (J9) ► nar. *Sáká'la:uska 'pa:ut*, stand. *Sakalovska pot*; Vas megye: *Szákálóvszka pot*; mtn poti na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *sáká'la:uska 'pa:ut*, stand. *sakalovska pot*, to pa iz prid. nar. *sáká'la:uski*, stand. *sakalovski* (← *Sakalovci*) in nar. *'pa:ut* 'pot, steza', stand. *pot*. ☉ Po tej poti se pride v Sakalovce.

Sakaláuski pòtok (J8) ► nar. *Sáká'la:uskj 'pòtok*, stand. *Sakalovski potok*; GURM: *Szakony-patak*; ime potoka na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *sáká'la:uskj 'pòtok*, stand. *sakalovski potok*, to pa iz prid. nar. *sáká'la:uskj*, stand. *sakalovski* (← *Sakalovci*) in nar. *'pòtok*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Stávlanca (L9) ► nar. *S'tá:vláncá* (Ted *'de:məfS'tá:vláncə*, Med *fS'tá:vláncj*), stand. *Stavljanca*; AO kataster: *Stavlanica*, topografija: *Stavlanicza*, Vas megye: *Sztávláncá*, *Stavlanicia*, *Sztinovecz*; mtn gozda na Verici. ① Izpeljano iz deležniške oblike glagola *stavljati* 'ustavljati' in pripono *-ica*. ☉ Nahaja se znotraj območja, imenovanega *Malôja*.

Šáuštarin bréjg (J9) ► nar. *'Ša:uštarin b'rë:jg*, stand. *Šoštarin breg*; Vas megye: *Sosztárën brëg*; mtn na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'ša:uštarin b'rë:jg*, stand. *šoštarin breg*, to pa iz hišnega imena nar. *'Ša:uštarini* in iz občnega imena nar. *b'rë:jg* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Štájerna mùzga (J10) ► nar. *Š'tájerna 'müzga*, stand. *Štajerna muzga*; Vas megye: *Sztájárná müzgá*; mtn gozda na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *š'tájerna 'müzga*, stand. *štajerna muzga*, to pa iz prid. *štajerni* (← *Štajer* 'Štajerska') in občnega imena nar. *'müzga* 'močvirje', stand. *muzga* 'tekočina, ki se pojavi pod lubjem v času rasti' (< psl. **muzga* 'mokrota').

Štévanoska páut (K9) ► nar. *Š'të:vanoskâ 'pa:ut*, stand. *Števanovska pot*; Vas megye: *Stëvánóvszka pot*; mtn poti na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *š'të:vanoskâ 'pa:ut*, stand. *števanovska pot*, to pa iz prid. nar. *š'të:vanoski*, stand. *števanovski* (← *Števanovci*) in samostalnika nar. *'pa:ut* 'pot, steza', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Tórnjak (K9) ► nar. *'Tö:rnjâk*, stand. *Turnjak*; AO kataster: *Türnek*, Vas megye: *Törnyëk*, *Turneh*, *Türnyek*, topografija: *Türnyek*, vojaška izmera: *Türnyek*; mtn gozda in njiv na Verici. ① Nastanek nejasen, morda v zvezi z etnonimom *Turek* 'pripadnik turškega naroda' ali z občnim imenom *turen* 'cerkveni stolp, zvonik', na katerega se pripenja pripona *-njak*. ☉ Na tem območju so bili Turki.

Trájbar dólina (J10) ► nar. *T'rà:jbar 'dolina*, stand. *Trajbar dolina*; Vas megye: *Trájbár dolina*; mtn doline na Verici. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *t'rà:jbar 'dolina*, stand. *trajbar dolina*, ta pa verjetno iz hišnega imena nar. *T'rà:jbar* in občnega imena nar. *'dolina* 'dolina', stand. *dolina* 'nižji podolgovat svet v gričevnati pokrajini'.

Žgalína (J10) ► nar. *Žgâ'li:nâ* (Mmn na *Žgâ'li:nâj*), stand. *Žgalina*; Vas megye: *Zsgalíná*; mtn na Verici. ① Tvorjeno iz deležniške oblike glagola *žgati* s pripomo *-ina*.

Andovci (madž. Orfalu)

Béjli máust (R10) ► nar. *'Bę:ilj 'ma:ust*, stand. *Beli most*; Vas megye: *Pri veľko mosztěj*; poimenovanje mostu čez potok v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'bę:ilj 'ma:ust*, stand. *beli most*, to pa iz prid. nar. *'bę:ilj*, stand. *bel* in občnega imena nar. *'ma:ust* 'most', stand. *most* 'objekt, po katerem vodi pot čez globinske ovire'.

Běšenjōf (O9) ► nar. *'Bešenjōf* (Tmn *'dę:mō* na *'Bešenjōve*), stand. *Bešenjev*; Vas megye: *Bēsönyöv*; mtn gozda v Andovcih. ① Nejasno.

Bòčkorin bréjg (O10) ► nar. *'Bočkorjñ b're:ig*, stand. *Bočkorin breg*; Vas megye: *Bocskorin brěj*; mtn dela vasi v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'bočkorjñ b're:ig*, stand. *bočkorin breg*, to pa iz hišnega imena nar. **'Bočkorjñi* in iz občnega imena nar. *b're:ig* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Bréjg (N10) ► nar. *B're:ig*, stand. *Breg*; Vas megye: *Brěj*, *Hegy*, topografija: *Hegy*; mtn dela vasi v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *b're:ig* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Bréjzgjje (O9) ► nar. *B're:izg'e*, stand. *Brezje*; AO kataster: *Brezgye*, Vas megye: *Brějzgyá*, *Brezgye*, *Nyires*, *Brezgye*, vojaška izmera: *Breszgye*, *Bresgye*, topografija: *Nyires*; mtn gozda v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *breza* 'listnato drevo z belim lubjem (lat. *Betula*)' s pripomo *-je*.

Círėk (N9) ► nar. *C'řė:k*, stand. *Curek*; Vas megye: *Forrázs-völgy*, *Cěrėk*; mtn gozda v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *c'řė:k* 'curek', stand. *curek* 'strnjen, ozek tok tekočine'.

Čêreta (R9) ► nar. *Čeretâ*, stand. *Čreta*; mtn polja v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *Čeretâ*, stand. *čreta* ‘močvirni nižinski svet, porasel s travo in nizkim grmičevjem’.

Čiga föld (O11) ► nar. *Čigâ fölt*, stand. *Čiga föld*; topografija: *Csiga föld*; mtn gozda v Andovcih. ① Prim. z madž. *csiga* ‘polž’ in madž. *föld* ‘zemlja’.

Črêšnjica (O11) ► nar. *Črêšnicâ*, stand. *Češnjica*; Vas megye: *Csrésznyciá*; mtn manjšega zasebnega zemljišča v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *Črêšná* ‘češnja’, stand. *češnja* ‘sadno drevo ali njegov dolgopecljati okrogli koščičasti sadež’ s pripono *-ica*. ② Na tem zemljišču so rasle štiri velike češnje.

Črna mlâka (S10) ► nar. *Čřnâ m'lâkâ*, stand. *Črna mlaka*; AO kataster: *Cserna Mlaka*, Vas megye: *Csrná mláká*, *Fekete tói*, vojaška izmera: *Fekete tói*, *Crna Mlake*, topografija: *Fekete tói dúlő*, GURM: *Fekete-tó*; mtn močvirnatega območja v gozdu v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *Čřnâ m'lâkâ*, stand. *črna mlaka*, to pa iz prid. *črn* ‘ki je temne barve’ in občnega imena nar. *m'lâkâ* ‘jezero’, stand. *mlaka* ‘plitvejša kotanja s stoječo vodo’. ② Na podlagi legende naj bi se na tem območju v zemljo pogreznila cerkev.

Dânistji bréjg (N10) ► nar. *Dânistĵi b'rĕ:ĵg*, stand. *Daniski breg*; mtn hriba v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *dânistĵi b'rĕ:ĵg*, stand. *daniski breg*, to pa iz hišnega imena nar. *Dânistĵi* in iz občnega imena nar. *b'rĕ:ĵg* ‘hrib’, stand. *breg* ‘nagnjen svet, strmina’.

Djâuštje (S10) ► nar. *Dăušte*, stand. *Jelšje*; mtn dela vasi v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima nar. *dăuša*, stand. *jelša* ‘drevo ali grm z nazobčanimi jajčastimi ali srčastimi listi in krogljčastimi plodovi (lat. *Alnus glutinosa*)’, s pripono *-je*.

Dolêjnji kônac (P10) ► nar. *Dolĕ:ĵnjĵi 'kõnac*, stand. *Dolenji konec*; Vas megye: *Dolêjnji konác*; mtn dela vasi v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *dolĕ:ĵnjĵi 'kõnac*, stand. *dolenji konec*, to pa iz prid. nar. *dolĕ:ĵnjĵi*, stand. *dolenji* ‘spodnji’ in sam. nar. *'kõnac* ‘del vasi’, stand. *konec* ‘pre-del, prostorsko najbolj oddaljen od središča’.

Dolica (P9) ► nar. *Dol'licâ*, stand. *Dolica*; AO kataster: *Dolicza*; mtn v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena *dol* ‘dolina’ s pripono *-ica*.

Dožina (O10) ► nar. *Doži:nâ*, stand. *Dožina*; Vas megye: *Dozsijná*; mtn polja in gozda v Andovcih. ① Poimenovanje po hišnem imenu *Dož'i:nâstj*.

Dúga zêmľa (N11) ► nar. *'Du:ga 'zemplâ*, stand. *Dolga zemlja*; AO kataster: *Duga Zemla*, Vas megye: *Dugá zêmľá*, *V doĵgën*, *V duĵgën*, vojaška izmera: *Duga Zemla*, topografija: *Hosszú rét*, *Hosszúföld*; mtn polja v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'du:ga 'zemplâ*, stand. *dolga zemlja*, to pa iz prid. nar. *'du:gi*, stand. *dolg* in občnega imena nar. *'zemplâ* 'njiva', stand. *zemlja* 'zmes zdrobljenih kamnin zemeljske skorje in organskih snovi'. ② Uporabljajo tako slov. kot madž. mtn. → gl. *Hòsu fòld*

Feréncin križ (O10) ► nar. *Feré:ncĵn k'ri:ž*, stand. *Ferencin križ*; Vas megye: *Férencin k'ri:ž*; mtn območja, kjer je stal križ, v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *fe're:ncĵn k'ri:ž*, stand. *ferencin križ*, to pa iz hišnega imena nar. *Feré:ncĵni* in občnega imena nar. *k'ri:ž*, stand. *križ* 'priprava iz dveh tramov, položenih pravokotno drug čez drugega'. ② Križ je stal na območju, poimenovanem *Feré:ncino*.

Gičina (R9) ► nar. *Gi'ci:na*, stand. *Ječina*; AO kataster: *Jecsina*, Vas megye: *Gyicsijná*; mtn gozda v Andovcih. ① Nejasno.

Gjêzera (P10) ► nar. *'Gêzerâ*, stand. *Jezera*; Vas megye: *Gyêzëvá*; mtn polja v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'g'ezero* 'jezero', stand. *jezero* 'večja kotanja, napolnjena z vodo, zlasti s sladko'. ② Na tem območju je bila vedno voda.

Gödör êrdö (R10) ► nar. *'Gödör 'erdö*, stand. *Gödör erdő*; AO kataster: *Lipoicza*, Vas megye: *Lipojá*, *Gödörerdök*, topografija: *Gödör erdő*, vojaška izmera: *Gödör erdő*, *Lipoica*, GURM: *Lipojá*; mtn gozda v Andovcih. ① Prim. madž. *gödör* 'jama, kotanja' in *erdő* 'gozd'. ② Na tem območju rastejo lipe. → gl. *Lipojá*

Gràbe (R10) ► nar. *G'ràbe*, stand. *Grabe*; AO kataster: *Grabe*, Vas megye: *V grábáj*, *Graba*; mtn v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'ràba* 'jama', stand. *graba* 'jarek, manjša ozka dolina' < srvnem. *grabe* 'jarek'.

Grájka (P10) ► nar. *G'rà:jkâ*, stand. *Grajka*; Vas megye: *Grájká*; mtn polja in travnika v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'rà:jkâ* 'ograja', stand. *grajka* 'ograja' (SSKP).

Grés (O10) ► nar. *G'rɛ:s*, stand. *Gres*; Vas megye: *Grész*; mtn dela vasi v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'rɛ:s*, stand. *gres* 'pesek, prod' (< srvnem. *griez* 'pesek, prod, grobo mleto žito').

Güščin ográd (O10) ► nar. '*Güščin* 'ográd, stand. *Güščin ográd*; AO: kataster: *Gyusky Ograd, Gyüsky Ograd*, Vas megye: *Gyüstyin ográd, Gyüstyin ográd, Gyski Ograd, Kigyóföldek, Gyüski Agrád*, topografija: *Kigyó földek*, vojaška izmera: *Kigyóföldek, Gyüski ográd*; mtn travnikov v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. '*güščin* 'ográd, stand. *güščin ográd*, to pa iz *prid. Güščin* (nejasno, verjetno iz hišnega imena) in občnega imena nar. '*ográd*, stand. *ograd* 'ograjen prostor, sadovnjak'.

Hëgvám föld (P10) ► nar. '*Xeg*'*vám* 'föld, stand. *Hëgvám föld*; vojaška izmera: *Hëgvámföld*, topografija: *Hëgvámföldek*; mtn gozda v Andovcih. ① Nejasno.

Hòsu föld (N11) ► nar. '*Hòsu* 'föld, stand. *Hòsu föld*; AO kataster: *Duga Zemla*, Vas megye: *Dugá zëmlá, V dojjën, V dujjën*, vojaška izmera: *Duga Zemla*, topografija: *Hosszú rét, Hosszúföld*; mtn polja v Andovcih. ① Prim. madž. *hosszu* 'dolg', madž. *föld* 'zemlja'. ② Uporabljajo tako slov. kot madž. mtn. → gl. *Dúga zëmla*

Husási pòtok (R10) ► nar. *Hu*'*sá:sj* 'puotok, stand. *Husasi potok*; Vas megye: *Huszászi-patak, Huszászi potok*, GURM: *Huszászi-patak*; ime potoka v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze *husasi potok*, to pa iz madž. *Huszászi* in *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'. ② To je uradno poimenovanje potoka, ki pa ga domačini niso uporabljali.

Járek (R11) ► nar. '*Dà:rek*, stand. *Jarek*; Vas megye: *Gyárëk, Mádgyárká, Medjárko, Magyar, Medgyarke*; ime potoka v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. '*dà:rek*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Kámen (N10) ► nar. '*Ká:men*, stand. *Kamen*; Vas megye: *Kámán*; mtn polja v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. '*ká:men* 'kamen', stand. *kamen* 'trda snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja'.

Kováčino (O11) ► nar. *Kò*'*vá:činò*, stand. *Kováčino*; Vas megye: *Kovácsino, Kovácséknál*; mtn v Andovcih. ① Nastalo iz hišnega imena nar. *Kò*'*vá:čini*.

Lèstarsko (O11) ► nar. *Lèstarsko*, stand. *Lestarsko*; Vas megye: *Lèstárszko*; mtn gozda v Andovcih. ① Nastalo iz hišnega imena nar. '*Lèstárskj*. ② Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Lipojca (R10) ► nar. *'Lipojá*, stand. *Lipovica*; AO kataster: *Lipoicza*, Vas megye: *Lipojá*, *Gödörerdök*, topografija: *Gödör erdő*, vojaška izmera: *Gödör erdő*, *Lipoica*, GURM: *Lipojca*; mtn gozda v Andovcih. ① Nastalo iz občnega imena, dendronima *lipa* 'košato drevo z mehkim lesom, srčastimi listi in dišečimi cveti (lat. *Tilia*)'. ② Na tem območju rastejo lipe. → gl. *Gödör érdő*

Madjárke/Medjárke (R11) ► nar. *Má'd'árke/Me'd'árke*, stand. *Madžarke/Medžarke*; AO kataster: *Medjarko*, vojaška izmera: *Medgyarke, Megyarke*, topografija: *Magyar erdő*; mtn polja v Andovcih. ① Verjetno tvorjeno iz etnonima *Madžar* 'pripadnik madžarskega naroda' s pripono *-ka*.

Malinine (M11) ► nar. *Má'linjine*, stand. *Malinine*; Vas megye: *Máliná, Málné, Málnás, Malne*, topografija: *Málnás*; mtn gozda v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena *malina* 'murva drevo z napiljenimi listi ali njegov robidnici podoben sad' s pripono *-ina*. ② Na tem območju so rasle maline 'murva'.

Malőja (O11) ► nar. *Má'lőjá*, stand. *Maloja*; Vas megye: *Málőjá, Mlőjá*, vojaška izmera: *Malue*; mtn gozda v Andovcih. ① Nejasno. ② Tip zemlje, sive barve, mešanica ilovice in peska.

Mazévec (P10) ► nar. *Má'zē:vec*, stand. *Mazevec*; AO kataster: *Mezővecz*, Vas megye: *Mezevec, Mezővecz, Irtás, Mezevec*, vojaška izmera: *Mezevec*, GURM: *Mazeveci*, topografija: *Irtás*; mtn gozda v Andovcih. ① Prim. madž. *mező* 'polje', s pripono *-vec*. ② Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Mejica (O11) ► nar. *Mej:ca*, stand. *Mejica*; AO kataster: *Megicza*, Vas megye: *Mégicá, Mëjicá, Megicza, Csigaföld, Megica*, vojaška izmera: *Megica*; mtn gozda v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena *meja* 'črta, ki ločuje, razmejuje države ali ozemlja' s pripono *-ica*. ② Območje se nahaja blizu meje s sosednjo vasjo.

Müzga (O10) ► nar. *'Müzga*, stand. *Muzga*; Vas megye: *Müzgá*; mtn močvirnatega območja v Andovcih. ① Nastalo iz občnega nar. *'müzga* 'močvirje', stand. *mužga* 'tekočina, ki se pojavi pod lubjem v času rasti' (< psl. **mužga* 'mokrota').

Na Kámlej (P11) ► nar. *Na 'Ká:mlej*, stand. *Na Kamnu*; AO kataster: *Na Kamley*, Vas megye: *Ná kámlej, Ná kámhá, Na Kamley, Kövecses, Na Kamlej*, vojaška izmera: *Na Kamlei, Na Kamlej*, topografija: *Kövecses*; mtn polja v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *na 'Ká:mlej*, stand. *na kamnu*, to pa iz občnega imena *kamen* 'trda snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja' in predloga *na*. ② Ta polja so polna kamenja.

Na Micino (R11) ► nar. *Ná 'Micino*, stand. *Na Micino*; Vas megye: *Ná nityino*; mtn gozda v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *ná 'micino*, na *micino*, to pa verjetno iz hišnega imena **Micino* in predloga *na*.

Na Sòlskom (S10) ► nar. *Na Sòlskom*, stand. *Na Solskem*; Vas megye: *Ná Szolszkom*; mtn polja in gozda v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *na Sòlskom*, stand. *na solskom*, to pa iz toponima nar. *'Solá* in predloga *na*. ② *Sola* je ime sosednje vasi.

Pod Žlâkon (N10) ► nar. *Pod Žlâkon*, stand. *Pod Žlakom*; Vas megye: *Pod zlok*; mtn gozda v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *pod žlâkon*, stand. *pod žlakom*, to pa iz občnega imena *žlak* 'spodnji, nasuti rob' (< srvnem. *slac* 'širok jarek na vznožju vinske gorice, kamor odteka voda; pot; s poseko narejena čistina, jasa') (ESSJ IV 2005, 462). ② Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Rastika (O10) ► nar. *Râstikâ*, stand. *Hrastika*; Vas megye: *Rësztiká*; mtn gozda v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *hrast* 'veliko listnato drevo z navadno hrapavim deblom in trdim lesom (lat. *Quercus*)', s pripono *-ika*.

Ribnjak (P10) ► nar. *'Ribnják*, stand. *Ribnjak*; Vas megye: *Ribnyák*; mtn polja v Andovcih. ① Izpeljano iz občnega imena *riba* 'vodna žival, ki diha s škrgami in se premika s plavutmi' s pripono *-njak*. ② Območje se nahaja v bližini polja, imenovanega *Jezera*.

Ridjâca (O11) ► nar. *Ri'dâjca*, stand. *Rjavica*; AO kataster: *V Erjaicz*, Vas megye: *V Rigyáca*, *Vërnica*, *Vörös föld*, vojaška izmera: *Verjaice*, *Verjacej*, topografija: *Vërnica*, *Vörös föld*; mtn polja v Andovcih. ① Izpeljano iz prid. nar. *ri'dâ:vi* 'rjav', stand. *rjav* s pripono *-ica*.

Séleš fõldek (P11) ► nar. *'Së:leš 'fõldek*, stand. *Seleš fõldek*; topografija: *Széles fõldek*; mtn v Andovcih. ① Prim. madž. *szeles* 'vetroven' in *föld* 'zemlja'.

Stávlanca (R10) ► nar. *Stá:vlâncá*, stand. *Stavljanica*; Vas megye: *Sztávlâncá*, *Pihenő*, *Sztavlenica*, vojaška izmera: *Stavlenica*, topografija: *Pihenő*. ① Izpeljano iz deležniške oblike glagola *stavljati* 'ustavljati' in pripono *-ica*. ② To območje meji na sosednjo vas – tukaj so se ustavljali vojaki.

Šürü êrdő (N11) ► nar. *'Šürü 'erdő*, stand. *Šürü erdő*; topografija: *Sűrű erdő*, GURM: *Sűrű-erdő*; mtn gozda v Andovcih. ① Prim. madž. *sűrű* 'gost' in *erdő* 'gozd'.

Têlica (P9) ► nar. *'Telicá*, stand. *Telica*; AO kataster: *Telicza*; mtn gozda v Andovcih. ① Nejasno.

Úradalmi êrdök (O9) ► nar. *'Urådålmj 'erdök*, stand. *Uradalmi erdök*; Vas megye: *Uradalmi-erdök, Têlicá, Telicza*, topografija: *Uradalmi erdök*; mtn gozda v Andovcih. ① Prim. madž. *uradalmi* 'gosposki' in *erdő* 'gozd'. ② Lastniki teh gozdov so bili v preteklosti grofi.

Vágás (R11) ► nar. *Vágás*, stand. *Vagaš*; Vas megye: *Vágós*; mtn območja, kjer je bil nekdanj gozd v Andovcih. ① Prim. madž. *vágás* 'poseka'.

Vêška páut (P11) ► nar. *'Veška 'pa:ut*, stand. *Vaška pot*; Vas megye: *Vészka pot*; mtn glavne poti v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'veška 'pa:ut*, stand. *vaška pot*, ta pa iz prid. nar. *'veški* 'vaški', stand. *vaški* 'nanašajoč se na vas' (← *vas* 'manjše naselje') in samostalnika nar. *'pa:ut* 'pot, steza', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

V Dúgon (N10) ► nar. *V 'Du:gon*, stand. *V Dolgem*; Vas megye: *V dovgën*; mtn polja v Andovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne besedne zveze nar. *v 'du:gon*, stand. *v dolgem*, to pa iz prid. nar. *'du:gi*, stand. *dolg* in predloga *v*.

Sakalovci (madž. Szakonyfalu)

Bòrovnjak kâmen (J8) ► nar. *'Borovnják 'kâmen*, stand. *Borovnjak kamen*; AO kataster: *Borovnyak Kamon*, Vas megye: *Boronyák komán, Borovnyjak Kámon*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'borovnják:k 'kâmen*, stand. *borovnjak kamen*, to pa iz hišnega imena nar. *'Borovnják:k* in občnega imena nar. *'kâmen* 'kamen', stand. *kamen* 'trda snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja'.

Cèlina (L3, K5) ► nar. *'Cielinâ*, stand. *Celina*; AO kataster: *Cellina, Zelina*, Vas megye: *Alsó-Cèlina, Szpádnyá Cèjlinâ, Alsó Celina, Cèjlinâ*, topografija: *Alsó Celina, Felső Celina*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'cielinâ*, stand. *celina* 'neobdelana zemlja'. ② Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Cèsta (K5) ► nar. *'Ciestâ*, stand. *Cesta*; Vas megye: *Ciészta, Cesztá, Csészta*, topografija: *Cseszta*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'ciestâ* 'pot, cesta', stand. *cesta* 'širša, načrtno speljana pot, zlasti za promet z vozili'. ② Na tem območju so bili nekoč travniki, danes je poraslo z gozdom.

Cigánjski bréjg (L4) ▶ nar. *Ci'gá:ńskj b'rę:ik*, stand. *Ciganski breg*; mtn dela vasi v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ci'gá:ńskj b'rę:ik*, stand. *ciganski breg*, to pa iz prid. nar. *ci'gá:ńskj*, stand. *ciganski* (← *Cigan*) in iz občnega imena nar. *b'rę:ik* 'hríb', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'. ② Na tem območju stanujejo Romi.

Djàmine (J6) ▶ nar. *'Dãmine* (Tmn v *'Dãminà*), stand. *Jamine*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Morda nastalo iz občnega imena *jama* 'v zemljo narejena vdolbina' s pripono *-ina*.

Dúga zèmla (L3) ▶ nar. *'Du:gã 'ziemlã*, stand. *Dolga zemlja*; AO kataster: *Duga Zemla*, Vas megye: *Hosszu-fõdeki ut, Dugã zámlá, Hosszu földek*, vojaška izmera: *Duga Zemla, Duga zemla*, topografija: *Hosszú földek*; mtn polja v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'du:gã 'ziemlã*, stand. *dolga zemlja*, to pa iz prid. nar. *'du:gi*, stand. *dolg* in občnega imena nar. *'ziemlã* 'njiva', stand. *zemlja* 'zmes zdrobljenih kamnin zemeljske skorje in organskih snovi'.

Dúge njive (K2) ▶ nar. *'Du:ge 'ńive*, stand. *Dolge njive*; Vas megye: *Hosszuak, Dugã nyivá, Alakjáról*; mtn polja v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'du:ge 'ńive*, stand. *dolge njive*, to pa iz prid. nar. *'du:gi*, stand. *dolg* in občnega imena nar. *'ńiva*, stand. *ńjiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin'.

Fája (K5) ▶ nar. *'Fãjã*, stand. *Faja*; AO kataster: *Faja*, Vas megye: *Fájá, Alsó Fájá*, topografija: *Alsó Faja*, vojaška izmera: *Faja*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nejasno. ② Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Grába (M5) ▶ nar. *G'rãbã*, stand. *Graba*; AO kataster: *Graba*, Vas megye: *Grábá, Gödör*, topografija: *Gödör*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'rãbã* 'jama', stand. *graba* 'jarek, manjša ozka dolina' < srvnem. *grabe* 'jarek'.

Grájka (K5) ▶ nar. *G'rã:jkã* (Ted *V g'rã:jko*), stand. *Grajka*; AO kataster: *Graika*, Vas megye: *Grájká, Graika, Grajka*, topografija *Grajka I, Grajka II*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena *grajka* 'ograja' (SSKP).

Grájka pòtok (L4) ▶ nar. *G'rã:jkã 'puotok*, stand. *Grajka potok*; AO kataster: *Graika Potok*, GURM: *Grajka-patak*; ime potoka v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *g'rã:jkã 'puotok*, stand. *grajka potok*, to pa iz občnega imena nar. *g'rã:jkã*, stand. *grajka* 'ograja' in nar. *puotok* 'potok', stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Háromhás tãnja (M8) ▶ nar. *'Xà:ròm'xá:s 'tãnjã*, stand. *Haromhas tanja*; GURM: *Háromhãztanya*; zaselek v Sakalovcih. ① Prim. madž. *három* 'tri', madž. *ház* 'hiša', madž. *tanya* 'samostojna/osamljena domačija'.

Járek (K3) ▶ nar. *'Dã:rek*, stand. *Jarek*; Vas megye: *Gödrös, Gyárëk Lankás*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'dã:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Járek páut (K3) ▶ nar. *'Dã:rek 'pa:üt*, stand. *Jarek pot*; Vas megye: *Gödrösi ut, Gyárëk páut*; mtn poti v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'dã:rek 'pa:üt*, stand. *jarek pot*, ta pa iz sam. nar. *'dã:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina' in samostalnika nar. *'pa:üt* 'pot, steza', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Káut (L2) ▶ nar. *'Ka:üt*, stand. *Kot*; AO kataster: *Kout*, vojaška izmera: *Sarok, Kedlics*, Vas megye: *Sarok, Káut, Kout*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'ka:üt* 'kot', stand. *kot* 'manjše, ozko območje, predel'. ② Na tem območju so bili nekoč polja in travniki, danes je poraslo z gozdom.

Labér (K4) ▶ nar. *Lã'bë:r*, stand. *Laber*; mtn travnika v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnega imena nar. *lã'bë:r*, stand. *laber* 'grušč = ostrorobi odkrušeni kosi kamnine'.

Malűj (M8) ▶ nar. *Mã'lűj* (Imn *Mã'lűjű*, Med *Na Mã'lűjű*), stand. *Maluj*; Vas megye: *Málűjű túrnyák*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nejasno. ② To je območje z ilovnato zemljo, na katerem je raslo večinoma trnje.

Mazéva (L2) ▶ nar. *Mã'zë:vã*, stand. *Mazeva*; mtn v Sakalovcih. ① Prim. madž. *mező* 'polje', s pripono *-eva*.

Na Kãmlë (L5) ▶ nar. *Nã 'Kãmlã*, stand. *Na Kamnu*; Vas megye: *Nã kãmlã*; mtn polja v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *nã 'kãmlã*, stand. *na kamnu*, to pa iz občnega imena *kamen* 'trda snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja' in predloga *na*. ② Na tem območju je peščena zemlja.

Na Trbešë / Trëjbeš (L4) ▶ nar. *Nã Třbešë*: (Tmn) (Ied *Třëjbeš*, Mmn *Nã Třbešã:j*), stand. *Na Trebeše*; AO kataster: *Na Trebescy*, Vas megye: *Kis-Trejbes, Nagy-Trejbes, Trëjbës, Na Trejbesu, Irtások*, vojaška izmera: *Na Trebes*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *nã třbešë*, stand. *na trebeše*, to pa iz občnega imena nar. *třëjbeš* 'krčevina', stand. *trebež* 'zemljišče, svet, s katerega

je odstranjeno drevje, grmovje, zlasti gozd' in predloga *na*. ☉ Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Podrâstek (K3) ► nar. *Pod'râstek*, stand. *Podhrastek*; AO kataster: *Podbrafsztcek*, *Podbrafsztcek*, *Na Podbrafsztcek*, *Na Podrofsztcek*, Vas megye: *Podrászték*, *Podbrasztek*, *Töltyfali*, vojaška izmera: *Pod Rasztek*, topografija: *Tölgyes*; mtn gozda v Sakalovcih. ☉ Izpeljano iz občnega imena, dendronima *hrast* 'veliko listnato drevo z navadno hrapavim deblom in trdim lesom (lat. *Quercus*)', s pripono *-ek* in predpono *pod*. ☉ Na tem območju so bila nekoč polja, danes je poraslo z gozdom.

Préjk Rába (L2) ► nar. *P'rë:jk 'Râ:bâ*, stand. *Prek Rabe*; Vas megye: *Rábán tul*, *Prejk Rábá*, *Prech Raaba*, topografija: *Rábántúli*; mtn gozda v Sakalovcih. ☉ Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *p'rë:jk 'râ:bâ*, stand. *prek rabe*, to pa iz hidronima nar. *'Râ:bâ*, stand. *Raba* in predloga *prek*. ☉ To območje se nahaja ob reki Rabi.

Pri Potáuiki (K3) ► nar. *Př po'ta:ũkĩ*, stand. *Pri Potoku*; Vas megye: *Pri potoku*, *Patak mente*, *Prá potoyé*, topografija: *Patak mellett*; mtn v Sakalovcih. ☉ Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *př po'ta:ũkĩ*, stand. *pri potoku*, to pa iz občnega imena *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda' in predloga *pri*.

Pòpofska gáuška (L7) ► nar. *'Popòfskâ 'ga:ũškâ*, stand. *Popovska gošča*; mtn gozda v Sakalovcih. ☉ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'popòfskâ 'ga:ũškâ*, stand. *popovska gošča*, to pa iz prid. nar. *'popòfski*, stand. *popovski* (← nar. *'pop*, stand. *pop* 'duhovnik') in občnega imena nar. *'ga:ũškâ* 'gozd', *gošča* 'z gostim grmovjem in drevjem porasel svet'. ☉ Lastniki teh gozdov so bili nekdanji cistercijani iz Monoštra.

Rába (L2) ► nar. *'Râ:bâ*, stand. *Raba*; AO kataster: *Raab Flus*, topografija: *Rába folyó*, GURM: *Rába*; ime reke v Sakalovcih. ☉ Prevezeto prek romanskega refleksa *Rábo* iz antičnega poimenovanja te reke, ki je verjetno že indoevropskega, vendar neznanega izvora (Snoj 2009, 339).

Sakaláufski pòtok (J6) ► nar. *Sâkâ'la:ũfskĩ 'puotòk*, stand. *Sakalovski potok*; Vas megye: *Szâkolovski potok*, *Ëkkészdorf Póh*, GURM: *Szakony-patak*; ime potoka v Sakalovcih. ☉ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *sâkâ'la:ũfskĩ 'puotòk*, stand. *sakalovski potok*, to pa iz prid. nar. *Sâkâ'la:ũfskĩ*, stand. *sakalovski* (← *Sakalovci*) in nar. *'puotòk*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Stára šonžéta (K8) ► nar. *S'tá:râ šon'žë:tâ*, stand. *Stara senožet*; AO kataster: *Stavo Sennseta*, vojaška izmera: *Stara Sonseta*, Vas megye: *Öreg-rét*, *Sztará szonzejtá*,

Staro Senseta, topografija: *Oreg rét*; mtn travnika v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *s'tà:râ šon'žę:tâ*, stand. *stara senožet*, to pa iz prid. nar. *s'tà:ri* 'star' stand. *star* in sam. nar. *šon'žę:tâ*, stand. *senožet* 'travnik'.

Stávlanca (M6) ► nar. *S'tá:rvlanca*, stand. *Stavljjanica*; AO kataster: *Stüvlanicze*, vojaška izmera: *Stavlanca*, GURM: *Sztavlanca*, Vas megye: *Sztávláncá, Stüvlanicze*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Izpeljano iz deležniške oblike glagola *stavljati* 'ustavljati' in pripono *-ica*.

Střrmovec/Střrnovec (K4) ► nar. *S'třrmovec/S'třrnovec*, stand. *Strmovec/Strnovec*; AO kataster: *Strinovecz*, topografija: *Stemovec*, vojaška izmera: *Sternovec*, Vas megye: *Sztěrnověč, Szinovecz*, GURM: *Sztrnovec*; mtn njiv in travnikov v Sakalovcih. ① Morda izpeljano iz prid. *strm* 'ki se na kratki razdalji strmo vzpenja' s pripono *-ovec*. → glej *Strnovec* (Dolnji Senik)

Stüdenec (L8) ► nar. *S'tüdenec*, stand. *Studenec*; Vas megye: *Sztudánác*; mtn območja v gozdu, kjer je izvir. ① Nastalo iz občnega imena nar. *s'tüdenec* 'vodnjak', stand. *studenec* 'manjši izvir vode'.

Šurka ledína (M6) ► nar. *'Šurká le'di:nâ*, stand. *Široka ledina*; Vas megye: *Szurká Ládíná*; mtn v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *'šurká le'di:nâ*, stand. *široka ledina*, to pa iz prid. nar. *'šurki*, stand. *širok* 'ki ima razmeroma velik obseg' in občnega imena nar. *le'di:nâ*, stand. *ledína* 'neobdelana zemlja, opuščena, s travo zarasla njiva'. ② To zemljišče so le kosili, niso ga pa obdelovali.

Třrnofca (K4) ► nar. *'Třrnofcá*, stand. *Trnovica*; mtn v Sakalovcih. ① Izpeljano iz občnega imena *trn* 'koničast izrastek pri lesnatih rastlinah' s pripono *-ovica*.

Váraška páut (L2) ► nar. *'Vá:râškâ 'pa:út*, stand. *Varaška pot*; Vas megye: *Gothárdi ut*; mtn poti v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vá:râškâ 'pa:út*, stand. *varaška pot*, ta pa iz prid. nar. *'vá:râški* 'mestni', stand. *varaški* 'nanašajoč se na mesto' (← madž. *város* 'mesto') in samostalnika nar. *'pa:út* 'pot, steza', *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Věšci stüdenec (L4) ► nar. *'Vę:šcį s'tüdenec*, stand. *Vaški studenec*; Vas megye: *Věscsi sztudánác*; mtn območja s studencem v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vę:šcį s'tüdenec*, stand. *vaški studenec*, to pa iz prid. nar. *'vę:šcį*, stand. *vaški* 'nanašajoč se na vas' (← *vas* 'manjše naselje') in občnega imena nar. *s'tüdenec* 'vodnjak', stand. *studenec* 'manjši izvir vode'.

Vr̄nja grájka (L3) ▶ nar. *Vr̄njâ g'râ:jká*, stand. *Vrhnja grajka*; Vas megye: *Fölső-Céline, Vrnýá Grájká*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *v̄r̄njâ g'râ:jká*, stand. *vrhња grajka*, to pa iz prid. nar. *v̄r̄nji* 'zgornji', stand. *vrhnji* 'ki je najvišje' in občnega imena nar. *g'râ:jká* 'ograja', stand. *grajka* 'ograja' (SSKP).

Za Brgáun (K4) ▶ nar. *Za Bř'ga:un*, stand. *Za Bregom*; Vas megye: *Zá brék*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze *za bregom*, to pa iz občnega imena *breg* 'nagnjen svet, strmina' in predloga *za*.

Zázda (J8) ▶ nar. *'Zázdâ*, stand. *Zazda*; mtn gozda v Sakalovcih. ① Nejasno.

Židofca/Židova (L8) ▶ nar. *Židofcâ/Židovâ*, stand. *Židovica/Židova*; AO kataster: *Sidovcsa*, Vas megye: *Zsidávcá, Zsida, Zsidovce*. ① Izpeljano iz etnonima *žid* 'pripadnik judovske vere' s pripono *-ovica*.

Žlebauvgje/Žléjbi (L8) ▶ nar. *Žle'ba:uv̄g'e/Ž'l̄e:jbi* (Mmn *V Žle'bánj*), stand. *Žlebovje/Žlebi*; AO kataster: *Zslabovje*, topografija: *Zslabovje*, Vas megye: *Prá Zslábáj, Zslabovje, Zslabovje*; mtn v Sakalovcih. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *ž'l̄e:jb*, stand. *žleb* 'podolgovata vdolbina v pobočju, nastala zaradi toka vode, plazov' s pripono *-ovje* oz. z množinsko končnico *-i*.

Slovenska ves (madž. *Rábatótfalu*), zaselek Monoštra (madž. *Szentgotthárd*)

Àlšo árok (L2) ▶ nar. *'Álšõ 'á:rok*, stand. *Alšo arok*; Vas megye: *Alsó-mezzei-vizárók*; mtn potoka v Slovenski vesi. ① Prim madž. *alsó* 'spodnji' in madž. *árok* 'jarek'.

Bàbini járek (L2) ▶ nar. *'Bàbiniĵ 'd'à:rek*, stand. *Babini jarek*; Vas megye: *Bábēnē gyárēk*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'bàbiniĵ 'd'à:rek*, stand. *babini jarek*, to pa iz prid. nar. *'bàbiniĵ*, stand. *babini* (< *baba*) in občnega imena nar. *'d'à:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Báutini bréjg (lokacija ni znana) ▶ nar. *'Ba:utinĵ b'r̄e:jg*, stand. *Botin breg*; mtn v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'ba:utinĵ b'r̄e:jg*, stand. *botini breg*, to pa domnevno iz hišnega imena nar. *'Ba:utinĵ* in iz občnega imena nar. *b'r̄e:jg* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Bikáufčica (O2) ▶ nar. *Bi'ka:ufčicâ*, stand. *Bukovčica*; AO kataster: *Bikovcsicza, Bikóvcsicza*; Vas megye: *Bükkös, Bükovcsicá, Bikóvcsicza, Bükkös*, vojaška izmera:

Bukovcica, topografija: *Bükkös*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *bukev* 'veliko gozdno listnato drevo z gladkim deblom (lat. *Fagus sylvatica*)' s pripono *-ovčica*.

Binkli (N2) ► nar. *'Binklĭ* (Red Z *'Binklĭna*), stand. *Bintli*; Vas megye: *Binkli*; mtn dela vasi v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'binklĭ*, stand. *bintlji* 'vejalnik = stroj ali naprava za odstranjevanje plev in primesi pri žitu'. ② Na tem območju so imeli stroj, s katerim so nar. *binklivali* tj. vejali žito.

Borovgje (M3) ► nar. *Borov'g'e;*, stand. *Borovje*; AO kataster: *Borovgyé*, vojaška izmera: *Borovgye*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *bor* 'iglasto drevo z dolgimi iglicami in razbrazdanim lubjem (lat. *Pinus*)', s pripono *-ovje*.

Bréjg (M3) ► nar. *B're:ig* (Med na *Br'g'e:j*), stand. *Breg*; AO kataster: *Brég*, *Breg*, vojaška izmera: *Breg*, Vas megye: *Hégy*, *Brég*, *Breg*, *Hegy*; mtn dela vasi v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *b're:ig* 'hríb', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Büče (M2) ► nar. *'Büče* (Števanovci: Ted *'de:mö* v *'Büčö*, Mmn *'notrj* v *'Büčaj*), stand. *Bučé*; AO kataster: *Bücse*; mtn dela vasi v Slovenski vesi in mtn doline v Števanovcih. ① Nejasno.

Cèlina (M3) ► nar. *'Cielĭnâ*, stand. *Celina*; AO kataster: *Czelhe*, *Célne*, *Vélke Czélne*, Vas megye: *Célnâ*, *Dou*, *Celne Dou*, *Czélna*, topografija: *Nagy Celna*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'cielĭnâ*, stand. *celina* 'neobdelana zemlja'.

Celinka (M2) ► nar. *Ce'linkâ*, stand. *Celinka*; Vas megye: *Cèlinká*, *Czellina*, topografija: *Celinka*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *'cielĭnâ*, stand. *celina* 'neobdelana zemlja' s pripono *-ka*.

Celinka páut (M3) ► nar. *Ce'linkâ 'pa:ut*, stand. *Celinka pot*; Vas megye: *Cigánszka Páut*, *Cèlinká páut*; mtn poti med njivami v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoi-menske samostalniške besedne zveze nar. *ce'linkâ 'pa:ut*, stand. *celinka pot*, ta pa iz občnega imena nar. *ce'linkâ*, stand. *celinka* 'neobdelana zemlja' in občnega imena nar. *'pa:ut* 'steza, pot', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Cèrtjef (N2) ► nar. *'Ciert'ef*, stand. *Cerkev*; Vas megye: *Templom*, *Cerkev*; mtn območja pri cerkvi v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'ciert'ef* 'cerkev', stand. *cerkev* 'stavba, namenjena za krščansko bogoslužje'.

Cimènt (M1) ► nar. *Ci'mènt*, stand. *Cement*; Vas megye: *Cëmènt*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *ci'mènt* 'beton', stand. *cement* 'drobno mlet gradbeni vezivni material iz žganih silikatov in aluminatov'. ② Območje ob Rabi, kjer so se kopali; tam je bil en zbetoniran del.

Čübini vrh (N2) ► nar. *Čübini vřx*, stand. *Čubin vrh*; vojaška izmera: *Tető (Vrh)*, mtn v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *čübini vřx*, stand. *čubini vrh*, to pa iz prid. *čubini*, kar je verjetno hišno ime nar. *Čübini*, in iz občnega imena nar. *vřx* 'vrh', stand. *vrh* 'najvišja točka vzpetine'.

Dolèjnji pòtok (N2) ► nar. *Dòlè:ĩĩĩ 'puotòk*, stand. *Dolenji potok*; mtn potoka v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *dòlè:ĩĩĩ 'puotòk*, stand. *dolenji potok*, to pa iz prid. nar. *dòlè:ĩĩĩ* 'spodnji', stand. *dolenji* 'spodnji' in nar. *'puotòk* 'potok', stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Dúga njiva (O1) ► nar. *Du:gã 'nĩvã*, stand. *Dolga njiva*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'du:gã 'nĩvã*, stand. *dolga njiva*, to pa iz prid. nar. *'du:gi*, stand. *dolg* in občnega imena nar. *'nĩvã* 'njiva', stand. *njiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin'.

Fáluvegì kèrest (N1) ► nar. *Fálu'vegì 'kerest*, stand. *Faluvegi kerest*; mtn dela vasi v Slovenski vesi. ① Prim. madž. *falu* 'vas', madž. *veg* 'konec', madž. *kereszt* 'križ' = 'križ na koncu vasi'.

Gábergje (M2) ► nar. *'Gá:berg'è*, stand. *Gaberje*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *gaber* 'gozdno drevo z napiljenimi listi in gostim belim lesom (lat. *Carpinus*)', s pripono *-je*.

Gorèjnji kríž (M2) ► nar. *Gòr'è:ĩĩĩ k'ri:ž*, stand. *Gorenji križ*; Vas megye: *Fölsökèrészt*, *Gorényè kríz*; mtn območja v Slovenski vesi, na katerem stoji križ. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *gòr'è:ĩĩĩ k'ri:ž*, stand. *gorenji križ*, to pa iz prid. nar. *gòr'è:ĩĩĩ*, stand. *gorenji* (← *gor*) in nar. *k'ri:ž* 'križ', stand. *križ* 'naprava iz dveh tramov, pravokotno položenih drug čez drugega'.

Gorèjnji pòtok (N2) ► nar. *Gòr'è:ĩĩĩ 'puotòk*, stand. *Gorenji potok*; Vas megye: *Fölsò-patak*, *Gorényè pòtok*, GURM: *Kis-patak*; mtn potoka v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *gòr'è:ĩĩĩ 'puotòk*, stand. *gorenji potok*, to pa iz prid. nar. *gòr'è:ĩĩĩ*, stand. *gorenji* (← *gor*) in nar. *'puotòk* 'potok', stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Gospòčka mazéva (O1) ► nar. *Gos'pòčkã mã'zè:vã*, stand. *Gosposka mazeva*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *gos'pòčkã mã'zè:vã*, *gospòčka mazeva*, to pa iz prid. nar. *gos'pòčki*, stand. *gospòčki* (← *gospod* 'gospodar, lastnik zemlje') in občnega imena *mazeva* (← madž. *mezõ* 'polje' s pripono *-eva*).

Gospòčko (O1) ► nar. *Gos'puočkø*, stand. *Gosposko*; AO kataster: *Goszpodn Czélne*, Vas megye: *Gászpodnë Célná*, *Gaszpodna*, *Alsó Célna*, *Gaszpod*, vojaška izmera: *Goszpodne Celne*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena *gospod* 'gospodar, lastnik zemlje'.

Gràbica (M1) ► nar. *G'rãbicã*, stand. *Grabica*; mtn v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena *graba* 'jarek, manjša ozka dolina' < srvnem. *grabe* 'jarek' s pripono *-ica*.

Grájka/Grájke (N1) ► nar. *G'rã:jka/G'rã:jke* (Med na *G'rã:jke*), stand. *Grajka/Grajke*; AO kataster: *Graika*, *Gráike*, *Duge Graike*, *Krátke Gráike*, *Markóvne Graike*, Vas megye: *Grájkë*, *Dugë Grájkë*, *Hosszú*, *Krátké grájkë*, vojaška izmera: *Duga Grajka*, GURM: *Grajka-erdõ*; mtn polja in travnika v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *g'rã:jka* 'ograja', *grajka* 'ograja' (SSKP).

Járák (M3) ► nar. *'Gã:rák*, stand. *Jarek*; AO kataster: *Gyárek*, *Gyarkóve*, Vas megye: *Gödrös*, *Gyárëk*, *Gyarková*, *Völgy*, *Kizs-völgy*, *Málë gyárëk*, AO kataster: *Gyarek*, *Gyarkóve*, topografija: *Kisvölgy*, vojaška izmera: *Gyarek*, *Gyarkova*. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'gã:rák* 'jarek', *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Kêreföld (N2) ► nar. *'Kere'fölt* (Med na *'Kere'földã*), stand. *Kereföld*; AO kataster: *Kereföld*, Vas megye: *Kerek-föld*, *Tyëráföld*, *Kereföld*, *Kerekföld*, vojaška izmera: *Tyeraföld*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Prim. madž. *kerek* 'okrogel' in madž. *föld* 'zemlja'.

Kováčini bréjg (M3) ► nar. *Kø'vá:čini b'rë:ig*, stand. *Kovačín breg*; Vas megye: *Kovácsin brëk*, *Kovácsin Breig*, *Kovácsi h*; mtn travnika v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *kø'vá:čini b'rë:ig*, stand. *kováčini breg*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. *Kø'vá:čini* in iz občnega imena nar. *b'rë:ig* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Lájčur (M1) ► nar. *'Lã:jčur* (Med na *'Lã:jčurã*), stand. *Lajčur*; Vas megye: *Lájesur*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Verjetno nastalo iz nem. *Reitschule* 'jahalna šola' z disimilacijo *r-r* (**rajčur*) > *r-l* (*lajčur*). ② Območje se nahaja blizu Rabe, kjer so se kopali.

Lájčursko (N2) ► nar. *'Lá:jčursko*, stand. *Lajčursko*; Vas megye: *Lájcsurszókó*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *'lá:jčur* s pripono *-sko*. ② Na tem območju so vojaki imeli konje.

Léjskovec (N4) ► nar. *'Le:jškovac*, stand. *Leskovec*; AO kataster: *Leszkovecz*, Vas megye: *Lészkovéc*, *Leiszkoven*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena, dendronima *leska* 'grm z nazobčanimi listi in visečimi mačicami (lat. *Corylus avellana*)', s pripono *-ovec*.

Lüžarsko (O2) ► nar. *'Lüžarsko* (Med *nâ* *'Lüžarskoŋ*), stand. *Lužarsko*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nejasno.

Majtjini bréjg (L2) ► nar. *'Majtjinj b're:ig*, stand. *Majkin breg*; mtn dela vasi v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'majtjinj b're:ig*, stand. *majkin breg*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. *'Majtjinj* in iz občnega imena nar. *b're:ig* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Patřičini léjs (M3) ► nar. *'Pățričinj 'le:jš*, stand. *Patričin les*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *pățričinj 'le:jš*, stand. *patričin les*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **Pățričinj* in občnega imena nar. *'le:jš* 'gozd', stand. *les*.

Pòd Láu (M2) ► nar. *Pòd Láu*, stand. *Pod Lo*; AO kataster: *Pod Lojom*, *Lou*, vojaška izmera: *Pod Lojom*, *Lou*, Vas megye: *Alsómezzó*, *Láu*, *Lou*, *Alsó me*, *Lou*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Nejasno.

Prcòl (N3) ► nar. *Př'còl*, stand. *Pricol*; mtn gozda in polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske predložne besedne zveze nar. *př'còl*, to pa iz občnega imena nar. *'còl* (← nem. *Zoll* 'carina, mitnina') in predloga nar. *př*, stand. *pri*.

Pr Sòbore (M2) ► nar. *Př 'Sòborá*, stand. *Pri soboru*; Vas megye: *Hősök szobra*; mtn območja ob spomeniku v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske predložne besedne zveze nar. *př 'sòborá*, stand. *pri soboru*, to pa iz občnega imena nar. *'sòbor* 'kip' (← prim. madž. *szobor* 'kip').

Püñgrica (N2) ► nar. *'Püñgricá*, stand. *Pungrica*; Vas megye: *Püñgricá*; mtn poti v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *'püñgrád* 'sadovnjak' (← bav. srvnem. *poum(gart)* 'drevesnica') s pripono *-ica*. ② Ta pot povezuje Slovensko ves in Števanovce.

Rábina vilica (M1) ► nar. *'Rá:bjñá 'vilcá*, stand. *Rabina ulica*; Vas megye: *Ráběná vilcá*; mtn poti v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'rá:bjñá 'vilcá*, stand. *rabina ulica*, to pa iz prid. nar. *'Rá:ba* 'hidronim', stand. *raba* in nar. *'vilcá* 'ulica'.

Rigo hêgj (M2) ► nar. *'Rigó 'xeg'* (Med *ná 'Rigó 'xegj*), stand. *Rigo hegj*; Vas megye: *Rigó-hêgy*, mtn polja v Slovenski vesi. ① Prim. madž. *rigo* 'kos; vrsta ptiča' in madž. *hegy* 'gora'.

Sklóuščini bréjg (M2) ► nar. *Sk'la:uščinj b'rë:jg*, stand. *Skloščin breg*; mtn v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *sk'la:uščinj b'rë:jg*, stand. *skloščin breg*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **Sk'la:uščinj*, stand. *Skloščini* in iz občnega imena nar. *b'rë:jg* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Šonžete (N1) ► nar. *Šon'žë:te*, stand. *Senožeti*; AO kataster: *Sunzsete*; mtn travnikov v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnega imena nar. *šon'žë:ta* 'travnik', stand. *senožet* 'travnik, zlasti v hribovitem svetu, ki se kosi navadno enkrat na leto'.

Vájjetno vêje (N4) ► nar. *'Vá:jetno 'veje*, stand. *Vajetno veje*; Vas megye: *Rözse-föld, Vájátno véjë, Vajetno Veje, Rözseföld*, vojaška izmera: *Vajelne Veja, Vajetno veja, Vajetna Veja*, topografija: *Rözseföld*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vá:jetno 'veje* 'suhljad, dračje'.

Váraški léjs (O4) ► nar. *'Vá:raškj 'lë:js*, stand. *Varaški les*; AO kataster: *Váraski Lész*, Vas megye: *Város-erdő, Váraské lész, Váraski Lés*, vojaška izmera: *Városki Lesz*, topografija: *Város erdő*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vá:raškj 'lë:js*, stand. *varaški les*, ta pa iz prid. nar. *'vá:raškj* 'mestni', stand. *varaški* 'nanašajoč se na mesto' (← madž. *város* 'mesto') in samostalnika nar. *'lë:js* 'gozd'. ② Gozd v smeri Monoštra.

Vêška gáušča (N4) ► nar. *'Viešká 'ga:uščá*, stand. *Vaška gošča*; Vas megye: *Községi-erdő, Vinorávnó, Vinoravnó, Községi*, topografija: *Községi*; mtn gozda v Slovenski vesi. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'viešká 'ga:uščá*, stand. *vaška gošča*, ta pa iz prid. nar. *'vieški* 'vaški', stand. *vaški* 'nanašajoč se na vas' (← *vas* 'manjše naselje') in samostalnika nar. *'ga:uščá* 'gozd', stand. *gošča* 'z gostim grmovjem in drevjem porasel svet'.

Židáufce (O4) ► nar. *Ži'da:ufce*, stand. *Židovice*; AO kataster: *Zsidouvcze*, vojaška izmera: *Zsidovce*, topografija: *Zsidai határra*, Vas megye: *Zsidai határra, Zsidovcë, Zsidovcze*, GURM: *Zsidai-határra*; mtn polja v Slovenski vesi. ① Izpeljano iz etnonima *žid* 'pripadnik judovske vere' s pripono *-ovica*.

Dolnji Senik (madž. *Alsószölnök*)

Bàtjāni grùnt (J2) ► nar. *'Bàt'à:nj g'rùnt*, stand. *Batthany grunt*; Vas megye: *Goszpocské grùnd, Hèrscofcfèld*; mtn gozda in polja na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'bàt'à:nj g'rùnt*, stand. *batthany grunt*, to pa iz priimka *Batthany* in občnega imena nar. *g'rùnt* 'posestvo' (< srvnem. *grunt* 'tla, zemlja, posestvo'). ② Lastnik tega zemljišča je bil nekdanj grof *Batthany*. → gl. *Gòspočki grùnt*

Birka tånja (H7) ► nar. *'Birka 'tånjå*, stand. *Birka tanja*; topografija: *Birkatanya*, Vas megye: *Sáfèlhóf, Cselin Schafhof, Birkatanya*; mtn gozda na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'birkå 'tånjå*, stand. *birka tanja*, pri čemer prim. madž. *birka* 'ovca' in madž. *tanya* 'samotna kmetija'. ② Na tem posestvu je bilo nekdanj med 500 in 600 ovc, lastnikov družine *Göc*.

Bródi/Pródi (H5) ► nar. *B'ʀo:dj/P'ʀo:dj*, stand. *Brodi/Prodi*; AO kataster: *Brady Szebritz, Prodi*, Vas megye: *Bródi, Bredy Szebritz Prot. szerint Brodi*, topografija: *Bródi*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nejasno.

Bùhbrùn (H4) ► nar. *'Bux'brun*, stand. *Buhbrun*; AO kataster: *Buchbrun*, Vas megye: *Puhbrun, Buchbrun, Bükkuti*, topografija: *Bükkuti*; mtn na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz nar. *'bux'brun*, stand. *Buhbrun* (← prim. nem. *Buche* 'bukev', prim. nem. *Brunn* 'vodnjak').

Cigájnski bréjg (I3) ► nar. *Ci'gá:jnskj b're:jk*, stand. *Ciganski breg*; Vas megye: *Cigájnyè Vejg*; mtn hriba na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ci'gá:jnskj b're:jk*, stand. *ciganski breg*, to pa iz prid. nar. *ci'gá:jnskj*, stand. *ciganski* (← *Cigan*) in iz občnega imena nar. *b're:jk* 'hríb', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'. → gl. *Låkatoš dòmb*

Còln (H5) ► nar. *'Còln*, stand. *Cöln*; AO kataster: *Gross Zelln*, Vas megye: *Grósz Cöln, Nagymező*, topografija: *Nagymező*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'còln*, stand. *cöln* < prim. nem. *Zoll* 'carina, mitnina'. → gl. *Vélka njiva*

Čàlin (I4) ► nar. *'Čàlin*, stand. *Čalin*; AO kataster: *Cselin Szebritz, Cselin Schafhof, Cselin Lokey*, Vas megye: *Csáling, Csáling Loháj, Cselin Lokey*, topografija: *Celin dűlő*; mtn gozda na Dolnjem Seniku. ① Nejasno. → gl. *Loháj*

Čàlinji potòk (I5) ► nar. *'Čàlinjij pø'tøk*, stand. *Čalinji potok*; Vas megye: *Csálin Póh, Csálinyè potok*; mtn potoka na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske

samostalniške besedne zveze nar. *čâlinjî pø'tøk*, stand. *čalinji potok*, to pa iz prid. nar. *čâlinjî*, stand. *čalinji* (← *Čalin*) in nar. *pø'tøk* 'potok', stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Gigla/Kükla (J4) ► nar. *'Giglâ/Kükklâ*, stand. *Gigla/Kukla*; AO kataster: *Gygla, Gyglu*, Vas megye: *Küklâ, Gyilkos me, Küklë Vejg*, topografija: *Gyilkos*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nastanek mtn morda povezan z madž. *gyilkol* 'ubijati'. ② Na tem območju je bil nekaj nekdaj ubit.

Göc majør (H7) ► nar. *'Göc ma'jør*, stand. *Göc major*; Vas megye: *Göc-major*; mtn gozda na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'göc ma'jør*, stand. *göc major*, to pa iz hišnega imena *Göc* in občnega imena nar. *ma'jør* 'domačija'. ② Na tem posestvu je nekaj živela bogata družina z veliko ovcami.

Göspočkî grünt (J2) ► nar. *'Göspočkî g'rünt*, stand. *Gosposki grunt*; Vas megye: *Goszpockë gründ, Hërscofcëld*; mtn gozda in polja na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'göspočkî g'rünt*, stand. *gosposki grunt*, to pa iz prid. nar. *'göspočkî*, stand. *gosposki* (← *gospod* 'gospodar, lastnik zemlje') in občnega imena nar. *g'rünt* 'posestvo' (< srvnem. *grunt* 'tla, zemlja, posestvo'). ② Lastnik tega zemljišča je bil nekaj grof *Batthany*. → gl. *Bätjäni grünt*

Slika 31: Smerokaz z ledinskim imenom.

Kinčes êrdö (J6) ▶ nar. *'Kinčes 'erdö*, stand. *Kinčes erdő*; topografija: *Kincses erdő*, Vas megye: *Kincses-erdő*; mtn gozda na Dolnjem Seniku. ① Prim. madž. *kincses* 'zakladen' in madž. *erdő* 'gozd'.

Kiš gödör (J5) ▶ nar. *'Kiš 'gödör*, stand. *Kiș gödör*; topografija: *Kisgödör*; mtn na Dolnjem Seniku. ① Prim. madž. *kis* 'majhen' in madž. *gödör* 'jama'.

Kólič (H4) ▶ nar. *'Kò:ljč*, stand. *Količ*; Vas megye: *Kodlics*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nejasno.

Kólič véjg (H4) ▶ nar. *'Kò:ljč 've:jk*, stand. *Količ veg*; Vas megye: *Kodlics Vejg*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'kò:ljč 've:jk*, stand. *količ veg*, to pa iz nar. *'kò:ljč*, stand. *količ* (< nejasno) in samostalnika nar. *'ve:jk*, stand. *veg* (← nem. *Weg* 'pot').

Làkatoš domb (I3) ▶ nar. *'Làkàtoš 'domb*, stand. *Lakatoš domb*; Vas megye: *Slosszè Rigl, Lakatos do*, topografija: *Lakatos domb*, GURM: *Lakatos-domb*; mtn hriba na Dolnjem Seniku. ① Prim. madž. *lakatos* 'ključavničar' in madž. *domb* 'grič'. → gl. *Cigányksi bréjg*

Loháj (H3) ▶ nar. *Lò'xà:j*, stand. *Lohaj*; AO kataster: *Lohey*, Vas megye: *Loháj, Loháj Vejg*, topografija: *Lohaj*, GURM: *Lohaj*; mtn gozda na Dolnjem Seniku. ① Nejasno. → gl. *Čàlin*

Mála loháj (I2) ▶ nar. *'Mà:la lò'xà:j*, stand. *Mala lohaj*; Vas megye: *Mála loháj, Méretéröl*; mtn na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'mà:la lò'xà:j*, stand. *mala lohaj*, to pa iz prid. nar. *'mà:li* 'majhen', stand. *mali* in samostalnika nar. *lò'xà:j*, stand. *lohaj* (< nejasno).

Njifčica (H4) ▶ nar. *'Njifčicà*, stand. *Njivičica*; AO kataster: *Nifezicza*, Vas megye: *Nyifeszicá, Mifeszicza, Kisszántók*, topografija: *Kis szántók*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Izpeljano iz občnega imena *njiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin' s pripono *-čica*.

Njivi (I5) ▶ nar. *'Njivì*, stand. *Njivi*; Vas megye: *Nyivè, Első me, Nyivè Vejg*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'njivì*, stand. *njiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin'.

Potòk (J3) ▶ nar. *Pò'tòk*, stand. *Potok*; Vas megye: *Patak szèr, Póhstroszn, Póhgoszn*; ime potoka na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *pò'tòk* 'potok', *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Préjk Rába (I2) ► nar. *P're:jk 'Rá:bá*, stand. *Prek Raba*; AO kataster: *Preck Raaba, Raabacker*, Vas megye: *Prék Rábá, Rábántúli me*, topografija: *Rábántúli mező*; mtn polja in travnikov na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske predložne zveze nar. *p're:jk 'rá:bá*, stand. *prek raba*, to pa iz hidronima *Raba* in predloga *prek*.

Prve njive (I5) ► nar. *'Prve 'híve*, stand. *Prve njive*; topografija: *Elsőmező*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'prve 'híve*, stand. *prve njive*, to pa iz prid. nar. *'prvi*, stand. *prvi* in občnega imena nar. *'híva* 'njiva', stand. *njiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin'.

Próder grába (lokacija ni znana) ► nar. *P'rø:der g'råbå*, stand. *Proder graba*; mtn na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *próder gråba*, stand. *proder graba*, to pa iz sam. *proder* (< nejasno) in sam. nar. *g'råbå* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'.

Rába (I2) ► nar. *'Rá:bá*, stand. *Raba*; Vas megye: *Rába, Rábá, Ráb, Raab Flusz*, GURM: *Rába*; ime reke na Dolnjem Seniku. ① Prevzeto prek romanskega refleksa *Rābo* iz antičnega poimenovanja te reke, ki je verjetno že indoevropskega, vendar neznanega izvora (Snoj 2009, 339).

Rêndeš mêzö (H8) ► nar. *'Rendeš 'mezö*, stand. *Rendeš mezö*; Vas megye: *Cöln, Rendes me*, topografija: *Rendes mező*; mtn dela naselja na Dolnjem Seniku. ① Prim. madž. *rendes* 'pravilen, urejen' in madž. *mezö* 'polje'.

Sakaláufski pòtok (J6) ► nar. *Sáká'la:ufskij 'pòtok*, stand. *Sakalovski potok*; Vas megye: *Szákolovski potok, Ékkészdorf Póh*, GURM: *Szakony-patak*; ime potoka na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *sáká'la:ufskij 'pòtok*, stand. *sakalovski potok*, to pa iz prid. nar. *sáká'la:ufskij*, stand. *sakalovski* (← *Sakalovci*) in nar. *pòtok*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Seniški potòk (I4) ► nar. *Se'niškij po'tok*, stand. *Seniški potok*; AO kataster: *Ober Zemmingen Bach*, Vas megye: *Fölsőszölnöki-patak, Óbércémik Póh*, GURM: *Szölnöki-patak*; ime potoka na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *se'niškij po'tok*, stand. *seniški potok*, to pa iz prid. *se'niškij*, stand. *seniški* (← *Senik*) in nar. *po'tok*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Stári háj (H5) ► nar. *S'tá:rij 'xáj*, stand. *Stari haj*; AO kataster: *Staraheu*, Vas megye: *Sztároháj, Tréjzsuzsét, Starahen, Öreg*, topografija: *Öreg legelő*, GURM: *Sztarihaj*; mtn gozda na Dolnjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *s'tá:rij 'xáj*, stand. *stari haj*, to pa iz prid. nar. *s'tá:rij*, stand. *stari* in občnega

imena nar. *'xá:j* *'travnik', stand. *haj* (← morda iz nem. *Heu* 'seno'). ☉ Nekdaj so na tem območju bila polja, danes je poraslo z gozdom.

Střnovec (I3) ► nar. *S'třnovec*, stand. *Strnovec*; Vas megye: *Těrnovác*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ☉ Morda izpeljano iz prid. nar. **s'třn*, stand. *strm* 'ki se na kratki razdalji strmo vzpenja' s pripono *-ovec*. → glej *Strnovec* (Dolnji Senik)

Svinski potòk (J2) ► nar. *S'vinskij potòk*, stand. *Svinjski potok*; Vas megye: *Disznópatak, Száópóh, Szvinszki potok, Sau Bach*; mtn potoka na Dolnjem Seniku. ☉ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *s'vinskij potòk*, stand. *svinjski potok*, to pa iz prid. nar. *s'vinskij*, stand. *svinjski* (← *svinja* 'samica prašiča') in nar. *potòk*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Tànja mêzò (H7) ► nar. *'Tànjà 'mezò*, stand. *Tanja mezö*; Vas megye: *Sēliscsá, Silischtsch, Tanyamezö*, topografija: *Tanya mezö*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ☉ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'tànjà 'mezò*, stand. *tanja mezö*, to pa iz sam. nar. *'tànjà*, stand. *tanja* (madž. *tanya* 'samotna kmetija') in nar. *'mezò*, stand. *mezö* 'polje'.

Vêlka njiva (H5) ► nar. *'Velká 'niva*, stand. *Velika njiva*; AO kataster: *Gross Zelln*, Vas megye: *Grósz Cöln, Nagymezö*, topografija: *Nagymezö*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ☉ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'velká 'niva*, stand. *velika njiva*, to pa iz prid. nar. *'velki* 'velik', stand. *velik* in občnega imena nar. *'niva*, stand. *njiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin'. → gl. *Cöln*

Vêlka loháj (I4) ► nar. *'Velká lo'xá:j*, stand. *Velika lohaj*; Vas megye: *Grósz Loháj*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ☉ Nastalo iz občnoimenske besedne zveze nar. *'velká lo'xá:j*, stand. *velika lohaj*, to pa iz prid. nar. *'velki* 'velik', stand. *velik* in občnega imena nar. *lo'xá:j*, stand. *lohaj* (< nejasno).

Vorišče (I2) ► nar. *Vo'rišče*, stand. *Vorišče*; Vas megye: *Voriscse, Szögmezö*, topografija: *Szögmezö*; mtn polja na Dolnjem Seniku. ☉ Nejasno.

Gornji Senik (madž. *Felsőszölnök*)

Baláškin kròšeu (lokacija na sliki 35) ► nar. *Bá'láškin k'rošeu*, stand. *Balaškin krošelj*; Vas megye: *Báláskin krosëo*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ☉ Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *bá'láškin k'rošeu*, stand. *balaškin krošelj*, to pa iz hišnega imena nar. *Bá'láškini* in občnega imena nar. *k'rošeu* 'skupina hiš', stand. *krošelj* (< morda v zvezi s stand. *okrešelj* 'krog, okraj').

Baláškina gràba (E9) ► nar. *Bà'láškiñà g'ràbà*, stand. *Balaškina graba*; Vas megye: *Báláskiná grábá*, *Balaskon jarek*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *bà'láškiñà g'ràbà*, stand. *balaškina graba*, to pa iz hišnega imena nar. *Bà'láškiñi* in sam. nar. *g'ràbà* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'.

Baláškin járek (E9) ► nar. *Bà'láškiñ 'dà:rek*, stand. *Balaškin jarek*; AO kataster: *Baloskin jarek*; mtn potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *Bà'láškiñ 'dà:rek*, stand. *balaškin jarek*, to pa iz hišnega imena nar. *Bà'láškiñi* in sam. nar. *'dà:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'grapa, jarek'.

Bàrkonja (B11) ► nar. *'Bàrkonjâ*, stand. *Barkonja*; AO kataster: *Boukornyó*, Vas megye: *Borkonyá*, *Bárkonyá*, *Bonkornyó*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nejasno.

Bazékina páut (G9) ► nar. *Bà'ze:kíñà 'pâ:ut*, stand. *Bazekina pot*; Vas megye: *Bazékiná páut*; mtn poti na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *bà'ze:kíñà 'pâ:ut*, stand. *bazekina pot*, to pa iz hišnega imena nar. *Bà'ze:kíñi* in občnega imena nar. *'pâ:ut* 'steza, pot', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Bègnjec (F7) ► nar. *'Begnjec*, stand. *Begnjec*; AO kataster: *Begyen*, Vas megye: *Bëgnyëc*, *Bëdnyëc*, *Begyen*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nejasno.

Béka váraš (H9) ► nar. *'Bë:kâ 'vá:râš*, stand. *Beka varaš*; Vas megye: *Békaváros*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz besedne zveze nar. *'bë:kâ 'vá:râš* ← prim. madž. *béka* 'žaba', madž. *város* 'mesto'.

Bòsln ògrad (H8) ► nar. *'Bòsliñ 'ògrât*, stand. *Boslin ograd*; AO kataster: *Bofzlin Ograd*, Vas megye: *Boszlin ográd*, *Ograde*, topografija: *Boszlin ograd*; mtn travnikov in polja na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'bòsliñ 'ògrât*, stand. *boslin ograd*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **'Bòsliñ* in občnega imena nar. *'ògrât* 'sadovnjak, vrt', stand. *ograd* 'ograjen prostor'.

Brèzden (E12) ► nar. *B'rezden*, stand. *Brezden/Brezdem*; AO kataster: *Brezdem*, Vas megye: *Brëzdën*, *Brëzdin*, topografija: *Brezdin*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nejasno, morda v zvezi s stand. *brezdno* 'prepad, globel'.

Brèzden pòtok (E12) ► nar. *B'rezden 'pòto:k*, stand. *Brezden/Brezdem potok*; AO kataster: *Brezdem Bach*; ime potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske

samostalniške besedne zveze nar. *b'rezden 'põtøk*, *brezden/brezdem potok*, to pa iz sam. nar. *b'rezden*, stand. *brezden/brezdem* (< nejasno) in nar. *'põtøk*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Brglaš (E11) ► nar. *Břg'la:š*, stand. *Brglaš*; AO kataster: *Brngylas*; mtn travnika na Gornjem Seniku. ① Nejasno.

Cigajnska graba (C12) ► nar. *Ci'gājnskā g'rābā*, stand. *Ciganska graba*; Vas megye: *Cigányszka grábá*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ci'gājnskā g'rābā*, stand. *ciganska graba*, to pa iz prid. nar. *ci'gājnski*, stand. *ciganski* ← *Cigan* 'pripadnik etnične skupine' in sam. nar. *g'rābā* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'. ② Na tem območju danes ne živijo Romi.

Cürek (A11) ► nar. *'Cürek*, stand. *Curek*; Vas megye: *Cirëk*, mtn območja, kjer izvira potok na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'cürek* 'curek', stand. *curek* 'strnjen, ozek tok tekočine'. ② Izvir se uradno imenuje *'Bāt'ā:nj fõ'rā:š*, ker so ga tako poimenovali vojaki.

Čárdašin križ (F10) ► nar. *'Čā:rdāšjn k'ri:š*, stand. *Čardašin križ*; Vas megye: *Csárdásin krizs*; mtn območja, kjer stoji križ na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'čā:rdāšjn k'ri:š*, to pa iz prid. nar. *'čā:rdāšjn*, tvorjeno iz hišnega imena nar. *'Čā:rdāš* in občnega imena nar. *k'ri:š* 'križ', stand. *križ* 'priprava iz dveh tramov, položenih pravokotno drugi čez drugega, s podobo Kristusa ali brez nje, kot simbol krščanstva'.

Čêlin járek (H9) ► nar. *'Čêljn 'd'ā:rek*, stand. *Čelin jarek*; Vas megye: *Csêlin gyárëk*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'čêljn 'd'ā:rek*, to pa iz sam. nar. *'čêljn* (< nejasno) in občnega imena nar. *'d'ā:rek*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Čêlin páut (I9) ► nar. *'Čêljn 'pā:ūt*, stand. *Čelin pot*; Vas megye: *Csêlinszká páut*; mtn poti na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'čêljn 'pā:ūt*, to pa iz sam. nar. *'čêljn* (< nejasno) in občnega imena *'pā:ūt* 'pot, steza', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Čelina (I9) ► nar. *Čêli:nā*, stand. *Čelina*; AO kataster: *Cselina*; mtn na Gornjem Seniku. ① Nastanek mtn morda v zvezi z občnim imenom *celina* 'neobdelana zemlja'.

Čêpinska páut (F11) ► nar. *'Čêpinskā 'pā:ūt*, stand. *Čepinska pot*; Vas megye: *Csêpinszká páut*, *Věská páut*; mtn poti na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoi-

menske samostalniške besedne zveze nar. *'čepinská 'pá:ut*, ta pa iz prid. nar. *'čepinski* (← toponim *Čepinci*) in občnega imena nar. *'pá:ut* 'pot, steza', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'. Ⓞ Ta pot vodi proti kraju Čepinci.

Četinje (H9) ► nar. *'Četinje*, stand. *Četinje*; Vas megye: *Csēlin málá polouvná*, topografija: *Csetinye mala polovna*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nejasno.

Črklen (B13) ► nar. *'Črklen*, stand. *Črklen*; AO kataster: *Cserklen*, topografija: *Cserklen*, Vas megye: *Csērklēn, Csērkl̄n*; mtn na Gornjem Seniku. ① Nejasno.

Črna bükonja (G7) ► nar. *'Črná 'bükonjã*, stand. *Črna bukovnja*; AO kataster: *Bükonia Begycnyiti*, Vas megye: *Málá csrná bükonyá, Csrná bükonyá*, topografija: *Cserna bükonya*; mtn na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnoimenske samostalniške besedne zveze, nar. *'črná 'bükonjã*, to pa iz prid. nar. *'črn* in nar. *'bükonjã*, tj. dendronima *bukev* 'veliko gozdno listnato drevo z gladkim deblom (lat. *Fagus sylvatica*)', s pripono *-nja*.

Devicin dáu (F11) ► nar. *De'vicjn 'dã:u*, stand. *Devicin dol*; AO kataster: *Diviczin v Fararin Dou*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *de'vicjn 'dã:u*, stand. *devicin dol*, to pa iz hišnega imena nar. *De'vicjni* in občnega imena nar. *'dã:u* 'dolina', stand. *dol* 'dolina'. Ⓞ To ozemlje je bilo nekdanj v cerkveni lasti.

Devicin járek (A11) ► nar. *De'vicjn 'dã:rek*, stand. *Devicin jarek*; AO kataster: *Dövöcsin jarek*, Vas megye: *Divicjn gyárëk*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *de'vicjn 'dã:rek*, stand. *devicin jarek*, to pa iz hišnega imena nar. *De'vicjni* in občnega imena nar. *'dã:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Djánke (F8) ► nar. *'Dã:nke*, stand. *Janke*; AO kataster: *Janke*, Vas megye: *Gyánkë, Janke*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nejasno, morda v zvezi z občnim imenom *janka* 'krilo, žensko oblačilo, ki pokriva spodnji del telesa'.

Dráfcjn bréjg (G8) ► nar. *D'rã:fcjn b'rë:jk*, stand. *Dravčjn breg*; AO kataster: *Dravczin breg*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *d'rã:fcjn b'rë:jk*, stand. *dravčjn breg*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. *D'rã:fcjni* in iz občnega imena nar. *b'rë:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Dráfcjn járek (F8) ► nar. *D'rã:fcjn 'dã:rek*, stand. *Dravčjn jarek*; Vas megye: *Drávcjn gyárëk, Dravczin jarek*, topografija: *Dravcin jarek*; mtn doline, v kateri teče voda,

na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *d'rá:fcjn 'd'á:rek*, stand. *dravčín jarek*, to pa iz hišnega imena nar. *D'rá:fcjni* in občnega imena nar. *'d'á:rek 'jarek'*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Dúga njiva (F10) ► nar. *'Du:gâ 'hivâ* (Ted *'de:mõ na 'Du:gõ 'hivõ*), stand. *Dolga njiva*; AO kataster: *Douganyiva*; mtn polja na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'du:gâ 'hivâ*, stand. *dolga njiva*, to pa iz prid. nar. *'du:gi*, stand. *dolg* in občnega imena nar. *'hivâ 'njiva*, stand. *njiva* 'del zemljišča za gojenje kulturnih, krmnih rastlin'.

Dùgosnúž (E11) ► nar. *'Dugos'nâ:uš*, stand. *Dolgosenož*; AO kataster: *Dugosnos*, *Dugosnos Bach*, *Dugosnos Berg*, topografija: *Dugoznos*, Vas megye: *Dugoznoz*s; mtn na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske besednozvezne podstave *dolga senožet*, to pa iz prid. *dolg* in občnega imena *senožet* 'travnik'.

Dùgosnúž járek (E11) ► nar. *'Dugos'nâ:uš 'd'á:rek*, stand. *Dolgosenož jarek*; Vas megye: *Dugoznozsi gyárèk*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'dugos'nâ:uš 'd'á:rek*, stand. *dolgosenož jarek*, to pa iz občnega imena nar. *'dugos'nâ:uš*, sestavljenega iz prid. nar. *'dugi* 'dolg' in sam. *s'nâ:uš* 'senožet' in občnega imena nar. *'d'á:rek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Fincin járek (B12) ► nar. *'Fincjn 'd'á:rek*, stand. *Fincin jarek*; AO kataster: *Finczin jarek*; ime potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'fincjn 'd'á:rek*, stand. *fincin jarek*, to pa iz hišnega imena nar. *'Fincjni* in občnega imena nar. *'d'á:rek 'jarek'*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Gjéckin dáu (E9) ► nar. *'Gè:čkjn 'dâ:u*, stand. *Gečkin dol*; AO kataster: *Gyeesken Dou*, Vas megye: *Gyécsèk dou*, *Gyeesken Dou*, topografija: *Gyécsèk dou*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'gè:čkjn 'dâ:u*, stand. *gečkin dol*, to pa iz hišnega imena nar. *'Gè:čkjni* in občnega imena nar. *'dâ:u* 'dolina', stand. *dol* 'dolina'.

Grbèšček (F11) ► nar. *G'rbèšček*, stand. *Grebenšček*; Vas megye: *Kakas-domb*, *Kokas-domb*, *Grbinscsèk*, *Hócsèerbèrg*, GURM: *Kakas-domb*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *gr'ben*, stand. *greben* 'podolgovata, ozka izboklina ali vzpetina' s pripono *-šček*. ② Poimenovanje po obliki, ki spominja na petelinov greben.

Gròbčica (D10) ► nar. *G'ropčicã*, stand. *Grobčica*; AO kataster: *Grobcsicá*, topografija: *Gropcsica*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Morda izpeljano iz občnega imena *grob* 'pokriti, zasuti prostor, navadno jama, v kateri je kdo pokopan' s pripono *-čica*.

Gròzna gràba (G7) ► nar. *'Groznã g'rãbã*; stand. *Grozna graba*; AO kataster: *Grozna Graba*, topografija: *Grozna Graba*, Vas megye: *Grozna grábã*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'groznã g'rãbã*, stand. *grozna graba*, to pa iz prid. nar. *'grozen*, stand. *grozen* ← *groza* 'velik strah, združen z odporom do česa' in sam. nar. *g'rãbã* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'. ② To je bila najbolj strma dolina v celi vasi.

Gùbič (B12) ► nar. *'Gubič* (Ted *nã 'Gubičã*), stand. *Gubič*; Vas megye: *Gubics-major*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz hišnega imena nar. *'Gubič*. ② Družina Gubič je imela velike posesti, kmetijo in sadovnjake.

Gùbin dàu (D9) ► nar. *'Gubijn 'dã:u* (Red *od 'Gubjnoğã do'lã:*), stand. *Gubin dol*; AO kataster: *Gubin Dou*, topografija: *Gubin Dou*, Vas megye: *Gubin dou*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'gubijn 'dã:u*, to pa verjetno iz hišnega imena **Gubijn* in občnega imena nar. *'dã:u* 'dolina', stand. *dol* 'dolina'.

Hálál vòlgj (A12) ► nar. *'Xálã:l 'vòlg'*, stand. *Halal vòlgj*; Vas megye: *Halál-vòlgy*, GURM: *Halál-vòlgy*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *xã'lã:l 'vòlg'*, prim. z madž. *halál* 'smrt' in madž. *vòlgy* 'dolina'. ② Na tem območju je bila jugoslovansko-madžarska bitka.

Hàmpu vòlgj (C10) ► nar. *'Xàmpu 'vòlg'*; stand. *Hampu vòlgj*; Vas megye: *Hampu-vòlgy / Szobotá*, GURM: *Hampó-vòlgy*; mtn na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'xàmpu 'vòlg'*, to pa iz hišnega imena nar. *'Xàmpu* in sam. nar. *'vòlg'* (← madž. *vòlgy* 'dolina'). → gl. *Sòbota*

Jàkobi járek (C11) ► nar. *'Jàkòbj 'dã:rek*, stand. *Jakobi jarek*; AO kataster: *Jakop Jarek*, Vas megye: *Jákobi gyárèk, Jápèn gyárèk*, topografija: *Jakobi jarek*; ime potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'jàkòbj 'dã:rek*, stand. *Jakobi jarek*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **'Jàkòbjni* in občnega imena nar. *'dã:rek*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Jánezof** bréjg (E9)** ► nar. *'Já:nezofb'rè:jk*, stand. *Janezov breg*; GURM: *Jánoshegy, János-hegy*; mtn del vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske

samostalniške besedne zveze nar. *Já:nezof b're:ik*, stand. *janezov breg*, to pa domnevno iz hišnega imena nar. *Já:nezovi* in iz občnega imena nar. *b're:ik* 'hríb', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Kálan dáu (H8) ► nar. *'Ká:lân 'dâ:u*, stand. *Kalan dol*; AO kataster: *Kalan Dou*, Vas megye: *Kálán dou, Kalam dou*; mtn travnikov in polja na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'ká:lân 'dâ:u*, stand. *kalan dol*, to pa verjetno iz hišnega imena in občnega imena nar. *'dâ:u* 'dolina', stand. *dol* 'dolina'.

Kâmen (G10) ► nar. *'Kâmen*, stand. *Kamen*; AO kataster: *Kamin*, topografija: *Kamen*, Vas megye: *Kâmên*; mtn polja na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'kâmen* 'kamen', stand. *kamen* 'trda snov, iz katere je sestavljena zemeljska skorja'. ② Poimenovano po tipu zemlje, ki je bila polna kamenja.

Karêč járek (D11) ► nar. *Kâ'reč 'dâ:rek*, stand. *Kareč jarek*; AO kataster: *Kares*, topografija: *Karecs jarek*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *kâ'reč 'dâ:rek*, to pa iz nar. *kâ'reč* (< nejasno) in občnega imena nar. *'dâ:rek*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Kovâčin járek (D11) ► nar. *Ko'vá:čjn 'dâ:rek*, stand. *Kovačin jarek*; AO kataster: *Koro-vacsin Jarek*, Vas megye: *Kovácski gyárëk*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ko'vá:čjn 'dâ:rek*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. *Ko'vá:čjni* in občnega imena nar. *'dâ:rek*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Krâjcarin járek (G11) ► nar. *K'râjçârjn 'dâ:rek*, stand. *Krajcarin jarek*; AO kataster: *Krajczar jarek*, Vas megye: *Krajcár gyárëk*, topografija: *Krajczár jarek*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *k'râjçârjn 'dâ:rek*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. *K'râjçârjni* in občnega imena nar. *'dâ:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Krâjcarin krôšeu (lokacija na sliki 35) ► nar. *K'râjçârjn k'rôšeu* (Med *f k'rôšlj*), stand. *Krajcarin krošelj*; Vas megye: *Krâjçêrin krosëo*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *k'râjçârjn k'rôšeu*, stand. *krajcarin krošelj*, to pa verjetno iz hišnega imena *K'râjçârjni* in občnega imena nar. *k'rôšeu* 'skupina hiš', stand. *krošelj* (< morda v zvezi s stand. *okrešelj* 'krog, okraj').

Krátke (E8) ► nar. *K'râ:tke* (Tmn v *K'râ:tke*, Mmn *f K'râ:tkâj*), stand. *Kratke*; Vas megye: *Krátki, Kratya, Kratka*, topografija: *Kratke*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz prid. nar. *k'râ:tiki*, stand. *kratek*. ② To območje je del Janezovega brega.

Kùlarska gràba (B11) ► nar. *'Kulàrskà g'ràbà*, stand. *Kularska graba*; Vas megye: *Kulárnà grábà*, *Kulárszkà grábà*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'kulàrskà g'ràbà*, stand. *kularska graba*, to pa iz prid. nar. *'kulàrski*, stand. *kularski* ← *Kular* 'hišno ime' in sam. nar. *g'ràbà* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'.

Kùžarna gràba (F9) ► nar. *'Kùžárnà g'ràbà*, stand. *Kužarna graba*; Vas megye: *Küzsárnà grábà*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'kùžárnà g'ràbà*, stand. *kužarna graba*, to pa iz prid. *kužarni* (< nejasno) in sam. *graba* 'grapa, jarek'.

Kvàkin járek (C12) ► nar. *'K'vákijn 'd'à:rek*, stand. *Kvakin jarek*; Vas megye: *Fákèn gyárèk*; mtn na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'k'vákijn 'd'à:rek*, stand. *kvakin jarek*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **K'vákjni* in občnega imena nar. *'d'à:rek* 'jarek', stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Láuka (D11) ► nar. *'Lâ:uka*, stand. *Loka*; Vas megye: *Láoká*; mtn travnika na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'lâ:uka*, stand. *loka* 'nekoliko močvirnat travnik ob vodi'.

Ledína (H9) ► nar. *'Le'djñà*, stand. *Ledina*; AO kataster: *Ledena*, Vas megye: *Lëdiná*, *Gámojszki tránèk*, *Ledina*; mtn travnika na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *'le'djñà* 's travo porasel svet', stand. *ledina* 'neobdelana zemlja'.

Léjšče (E11) ► nar. *'Le:jšče*, stand. *Lešče*; AO kataster: *Lescse*, Vas megye: *Leskë*, *Karecs jarek*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnega imena *leska* 'grm z nazobčanimi listi in visečimi mačicami (*Corylus avellana*)' s pripono *-je*.

Lùjza xégj (C13) ► nar. *'Lujzà 'xeg*, stand. *Lujza hegy*; Vas megye: *Lujza-hëgy*, *Lujzënbërg*, GURM: *Lujza-hegy*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'lujzà 'xeg*, stand. *lujza hegy*, to pa iz imena nar. *'Lujzà* in nar. *'xeg* (← prim. madž. *hegy* 'hrib').

Màgàšne djánke (F8) ► nar. *'Màgàšne 'd'à:nke*, stand. *Magašne janke*; Vas megye: *Mágásně gyánkë*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'màgàšne 'd'à:nke*, to pa iz hišnega imena nar. *'Màgàšni* in občnega imena *'d'à:nke*, stand. *janke* (< nejasno, morda v zvezi z občnim imenom *janka* 'krilo, žensko oblačilo, ki pokriva spodnji del telesa').

Mála poláuva (G9) ► nar. *'Má:lâ pø'lâ:uvâ*, stand. *Mala polova*; Vas megye: *Málá polovná*, topografija: *Mala polovna*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'má:lâ pø'lâ:uvâ*, to pa iz prid. nar. *'má:li* 'majhen', stand. *mali* in sam. nar. *pø'lâ:uvâ* (< nejasno, morda v zvezi s *pol* 'eden od obeh enakih delov celote' s pripono *-ova*).

Martinski bréjg (C13) ► nar. *Mâr'tinski b'rë:jk*, stand. *Martinski breg*; Vas megye: *Mártinszki brëg*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *mâr'tinski b'rë:jk*, to pa iz prid. nar. *mâr'tinski*, stand. *martinjski* (← tpn *Martinje*) in iz občnega imena nar. *b'rë:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'. ② Hrib v bližini državne meje, pri kraju Martinje.

Mêleknò vréje (lokacija na sliki 35) ► nar. *'Meleknø v'rë:je*, stand. *Meleknò vrhje*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'meleknø v'rë:je*, to pa iz prid. nar. *'Meleknø* (< nejasno, morda v zvezi s stand. *mel* 'droben pesek, razpadli delci kamnin') in občnega imena nar. *'vřx* 'hrib', mn. *v'rë:je*, stand. *vrh* 'najvišji vrh vzpetine'.

Miklin dáu (C10) ► nar. *'Miklřn 'dâ:u*, stand. *Miklin dol*; AO kataster: *Miklin Dou*, Vas megye: *Mikl dou*, *Miklin dou*, topografija: *Micklin don*, mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'miklřn 'dâ:u*, to pa verjetno iz hišnega imena **'Miklřni* in občnega imena nar. *'dâ:u* 'dolina', stand. *dol* 'dolina'.

Mikláuřin krøřeu (lokacija na sliki 35) ► nar. *Mik'lâ:uřřn k'røřeu*, stand. *Miklořin krořelj*; Vas megye: *Miklòřin krosëo*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *mik'lâ:uřřn k'røřeu*, stand. *miklořin krořelj*, to pa iz hišnega imena *Mik'lâ:uřřni* in občnega imena nar. *k'røřeu* 'skupina hiř', stand. *krořelj* (< morda v zvezi s stand. *okreřelj* 'krog, okraj').

Ōnzin vrh (F12) ► nar. *'Ōnzřn 'vřx*, stand. *Onzin vrh*; Vas megye: *Onzin vrh*, *Anzin vrh*, topografija: *Ozin vrh*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'Ōnzřn 'vřx*, to pa iz hišnega imena nar. *'Ōnzřni* in občnega imena nar. *'vřx* 'hrib', stand. *vrh* 'najvišji vrh vzpetine'.

Pintarin kriř (H9) ► nar. *'Pintarřn k'riř*, stand. *Pintarin kriř*; Vas megye: *Pintërin křiřs*; mtn območja, na Gornjem Seniku, kjer stoji kriř. ① Nastalo iz samostalniške besedne zveze nar. *'pintarřn k'riř*, to pa iz hišnega imena nar. *'Pintarřni* in samostalnika nar. *k'riř*, stand. *kriř* 'priprava iz dveh tramov, lat, položenih drug čez drugega'.

Plácarin járek (E8) ► nar. *P'lá:carj̄n 'd'á:rek*, stand. *Placarin jarek*; AO kataster: *Plazarin jarek*; ime potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *p'lá:carj̄n 'd'á:rek*, stand. *placarin jarek*, to pa iz hišnega imena nar. *P'lá:carni* in občnega imena nar. *'d'á:rek 'jarek'*, stand. *jarek 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'*.

Poláuva (H11) ► nar. *Po'lá:uvá*, stand. *Polova*; AO kataster: *Polouva*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *po'lá:uvá* (< nejasno, morda v zvezi s *pol* 'eden od obeh enakih delov celote' s pripono *-ova*).

Pòpofsko (F11) ► nar. *'Popofsko*, stand. *Popovsko*; mtn polja na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz prid. nar. *'popofski*, stand. *popovski* ← nar. *'pop* 'župnik', stand. *pop* 'duhovnik'. ② To ozemlje je bilo nekdaj pod cerkvenim lastništvom.

Ravèn (C12, G9) ► nar. *Ra'vèn*, stand. *Raven*; AO kataster: *Raven*, Vas megye: *Rávèn-keleti, Révin*, topografija: *Raven nyugati*; mtn na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. *ra'vèn* 'ravna površina', stand. *raven* 'ravnina'.

Rìvnjek (F10) ► nar. *'Rìvnjek*, stand. *Ribnjak*; AO kataster: *Rybniak*, Vas megye: *Popovszki ribnyèk, Rybniak*; mtn močvirnatega območja na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnega imena *riba* 'vodna žival, ki diha s škrgami in se premika s plavutmi' s pripono *-njak* (prekm. *-njek*).

Sàbo hêgj (G6) ► nar. *'Sàbo 'xeg*, stand. *Sabo hegj*; Vas megye: *Szabó-hègy*, GURM: *Szabó-hegy*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'sàbo 'xeg*, to pa iz madž. *szabó* 'krojač' in madž. *hegy* 'hrib'.

Senički pòtok (D10) ► nar. *Se'nički 'pòtok*, stand. *Seniški potok*; Vas megye: *Szölnök-patak, Potok, Ober Zemming Bach*, GURM: *Szölnöki-patak*; ime potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze, nar. *se'nički 'pòtok*, stand. *seniški potok*, to pa iz prid. nar. *se'nički*, stand. *seniški* (← *Senik*) in nar. *'pòtok*, stand. *potok* 'manjša, v strugi tekoča voda'.

Sêrelem vòlgj (F11) ► nar. *'Szerelem 'vòlg*, stand. *Serelem vòlg*; Vas megye: *Szerelémvölgy*, GURM: *Szerelem-völgy*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'szerelem 'vòlg*, to pa iz madž. *szerelem* 'ljubezen' in madž. *völgy* 'dolina'. ② To območje so poimenovali vojaki, ki so se v tej dolini srečevali s svojimi dekleti.

Seteči járek (B11) ► nar. *se'tečj 'dà:rek*, stand. *Seteči jarek*; AO kataster: *Szetecsi jarek*, topografija: *Szetecsi jarek*, Vas megye: *Szëtecsi gyàrëk*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *se'tečj 'dà:rek*, stand. *seteči jarek*, to pa iz nar. *se'tečj* (< nejasno) in občnega imena nar. *'dà:rek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Skinin križ (D9) ► nar. *S'kinjn k'ri:š*, stand. *Skinin križ*; Vas megye: *Szkinin krizs*; mtn območja na Gornjem Seniku, kjer je križ. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *s'kinjn k'ri:š*, to pa iz hišnega imena nar. *S'kinjni* in samostalnika nar. *k'ri:š*, stand. *križ* 'priprava iz dveh tramov, lat, položenih drug čez drugega'.

Sòbota (C10) ► nar. *'Sòbotà*, stand. *Sobota*; Vas megye: *Hampu-völgy / Szobotà*, GURM: *Hampó-völgj*; mtn na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz toponima *Sobota* 'Murska Sobota'. → gl. *Hàmpu völgj*

Sòbota páut (B11) ► nar. *'Sòbotà 'pà:ut*, stand. *Sobota pot*; Vas megye: *Hampu ut / Szobotà páut, Fö ut, Murszká Szobotà páut*; mtn poti na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'sòbotà 'pà:ut*, stand. *sobota pot*, ta pa iz toponima *Sobota* 'Murska Sobota' in občnega imena nar. *'pà:ut* 'steza, pot', stand. *pot* 'pas zemljišča, pripravljen za hojo ali vožnjo'.

Sòvarca (H9) ► nar. *'Sòvarcà*, stand. *Severica*; Vas megye: *Szëvërcà*; mtn travnika na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnega imena nar. *'sòver* 'sever', stand. *sever* 'smer na nebu ali zemlji proti položaju zvezde severnice'. ⊗ Območje se nahaja na severnem delu vasi.

Srebrni bréjg (C13) ► nar. *Sre'brynj b'rë:jk*, stand. *Srebrni breg*; AO kataster: *Szrebrni breg*, GURM: *Ezüst-hegy*, Vas megye: *Ezüst-hëgy, Kopasz-hëgy, Szrëbërin brëg*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *sre'brynj b'rë:jk*, stand. *srebrni breg*, to pa iz prid. nar. *sre'brynj*, stand. *srebrn* (← *srebro* 'težka žlahtna kovina bele barve') in iz občnega imena nar. *b'rë:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Stàra bùkonja (D9) ► nar. *S'tà:rà 'bükönjã*, stand. *Stara bukovnja*; AO kataster: *Sztara Bykonya*, Vas megye: *Sztàrà bükönyü*, topografija: *Sztara bükonya*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnoimenske samostalniške besedne zveze, nar. *s'tà:rà 'bükönjã*, stand. *Stara bukonja* to pa iz prid. nar. *s'tà:ri* in nar. *'bükönjã*, tj. dendronima *bukev* 'veliko gozdno listnato drevo z gladkim deblom (lat. *Fagus sylvatica*)', s pripono *-nja*.

Stári háj (G6) ► nar. *S'tá:rj 'xá:j*, stand. *Stari haj*; AO kataster: *Sztari hay*, Vas megye: *Sztári Háj, Háj*, topografija: *Stori haj*; gozd na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *s'tá:rj 'xá:j*, stand. *stari haj*, to pa iz prid. nar. *s'tá:rj*, stand. *star* in občnega imena nar. *'xá:j* *'travnik', stand. *haj* (← morda iz nem. *Heu* 'seno'). ② Nekdaj so na tem območju bila polja, danes je poraslo z gozdom.

Šinterska grába (E7) ► nar. *'Šinterskå g'råbå*, stand. *Šinterska graba*; Vas megye: *Sintérská grábá*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'šinterskå g'råbå*, stand. *šinterska graba*, to pa iz prid. nar. *'šinterski*, stand. *sinterski* ← *Šinterni* 'hišno ime' in sam. nar. *g'råbå* 'jama', stand. *graba* 'grapa, jarek'.

Škapéjrin bréjg (G11) ► nar. *Ška'pɛ:irjɛn b'rɛ:jk*, stand. *Škaperin breg*; AO kataster: *Skaperin Brig*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *ška'pɛ:irjɛn b'rɛ:jk*, stand. *škaperin breg*, to pa iz hišnega imena nar. *Ška'pɛ:irjɛni* in iz občnega imena nar. *b'rɛ:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Šlöser járek (G9) ► nar. *Š'løser 'd'å:rek*, stand. *Šloser jarek*; AO kataster: *Schlofsarin*, Vas megye: *Slosszër gyárèk, Schlossarin*, topografija: *Schlosser jarek*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *š'løser 'd'å:rek*, nar. *šloser jarek*, to pa iz sam. nar. *š'løser* (< nem. *Schlosser* 'ključavničar') in občnega imena nar. *'d'å:rek*, stand. *jarek* 'v zemljo narejena ožja podolgovata vdolbina'.

Štèvanin križ (G8) ► nar. *Š'tɛvanjɛn k'ri:š*, stand. *Števanin križ*; Vas megye: *Stévánin krizs*; mtn območja na Gornjem Seniku, kjer stoji križ. ① Nastalo iz samostalniške besedne zveze nar. *š'tɛvanjɛn k'ri:š*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **Š'tɛvanjɛni* in sam. nar. *k'ri:š*, stand. *križ* 'priprava iz dveh tramov, lat, položenih drug čez drugega'.

Štòkin bréjg (E11) ► nar. *Š'tokjɛn b'rɛ:jk*, stand. *Štokin breg*; AO kataster: *Stokin breg*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *š'tokjɛn b'rɛ:jk*, stand. *štokin breg*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. *Š'tokjɛni* in iz občnega imena nar. *b'rɛ:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Tòrkin bréjg (F9) ► nar. *T'ørkjɛn b'rɛ:jk*, stand. *Turkin breg*; Vas megye: *Törkinbèrg*, mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *t'ørkjɛn b'rɛ:jk*, stand. *turkin breg*, to pa verjetno iz hišnega imena nar. **T'ørkjɛni* in iz občnega imena nar. *b'rɛ:jk* 'hrib', stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Török patak (D12) ► nar. *Török 'páták*, stand. *Török patak*, AO kataster: *Turke Bach, Türke Bach*, GURM: *Török-patak*; ime potoka na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'török 'páták*, to pa iz sam. nar. *'török* (← madž. *török* 'turški') in sam. nar. *'páták* (← madž. *patak* 'potok'). ② Potok, ki priteče iz smeri slovenske meje (izvir je v kraju Trdkova). Trdkova se je v zgodovini imenovala z različnimi imeni: *Trekwlgh*, 1387, *Therekwelghye*, 1499, *Türke*, 1698.

Trájber dáu (F9) ► nar. *T'rá:jber 'dâ:u*, stand. *Trajber dol*; AO kataster: *Traybar Dou*, Vas megye: *Sziget, Trejbër dou, Trayber Dou, Trajbár dou*, topografija: *Trajbár don*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *t'rá:jber 'dâ:u*, stand. *trajber dol*, to pa iz hišnega imena *T'rá:jber* in občnega imena nar. *'dâ:u*, stand. *dol* 'dolina'.

Váncerin kròšeu (lokacija na sliki 35) ► nar. *'Vá:nceriŋ k'ròšeu*, stand. *Vancerin krošelj*; Vas megye: *Váncérén krosöo*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vá:nceriŋ k'ròšeu*, stand. *vancerin krošelj*, to pa iz hišnega imena *'Vá:ncerni* in občnega imena nar. *k'ròšeu* 'skupina hiš', stand. *krošelj* (< morda v zvezi s stand. *okrešelj* 'krog, okraj').

Vánkin bréjg (E10) ► nar. *'Vá:nkiŋ b'rë:ik*, stand. *Vankin breg*; Vas megye: *Sziget, Vánkén*; mtn hriba na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'vá:nkiŋ b'rë:ik*, stand. *vankin breg*, to pa iz hišnega imena nar. *'Vá:nkiŋi* in iz občnega imena nar. *b'rë:ik*, stand. *breg* 'nagnjen svet, strmina'.

Vêlka poláuva (H11) ► nar. *'Velká pò'lâ:uvâ*, stand. *Veliko polova*; Vas megye: *Vêlká polovná*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *'velká pò'lâ:uvâ*, to pa iz prid. nar. *'velki* 'velik', stand. *velik* in sam. nar. *pò'lâ:uvâ* (< nejasno, morda v zvezi s *pol* 'eden od obeh enakih delov celote' s pripono *-ova*).

V Lokáj (F10) ► nar. *V Lò'ká:j*, stand. *V Lokah*; AO kataster: *Vlokaj*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske predložne besedne zveze nar. *v lò'ká:j*, kar je mestnik množine sam. nar. *'lâ:uka*, stand. *loka* 'nekoliko močvirnat travnik ob vodi'.

Vràjži dáu (E12) ► nar. *V'rájži 'dâ:u*, stand. *Vrajži dol*; AO kataster: *Sztrafsen Dou*; mtn doline na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnoimenske samostalniške besedne zveze nar. *v'rájži 'dâ:u*, stand. *vražji dol*, to pa iz prid. *v'rájži* 'strašen', stand. *vražji* in občnega imena nar. *'dâ:u*, stand. *dol* 'dolina'.

Vrėje (F9) ► nar. *Vręje* (Tmn na *Vręje*), stand. *Vrhe*; Vas megye: *János-hégy, Vréjé, Jankabërg*; mtn dela vasi na Gornjem Seniku. ① Nastalo iz občnega imena nar. Imn *vřęje*, *vřx* ‘hrib’, stand. *vrh* ‘najvišji vrh vzpetine’. ② To območje se nahaja znotraj Janezovega brega.

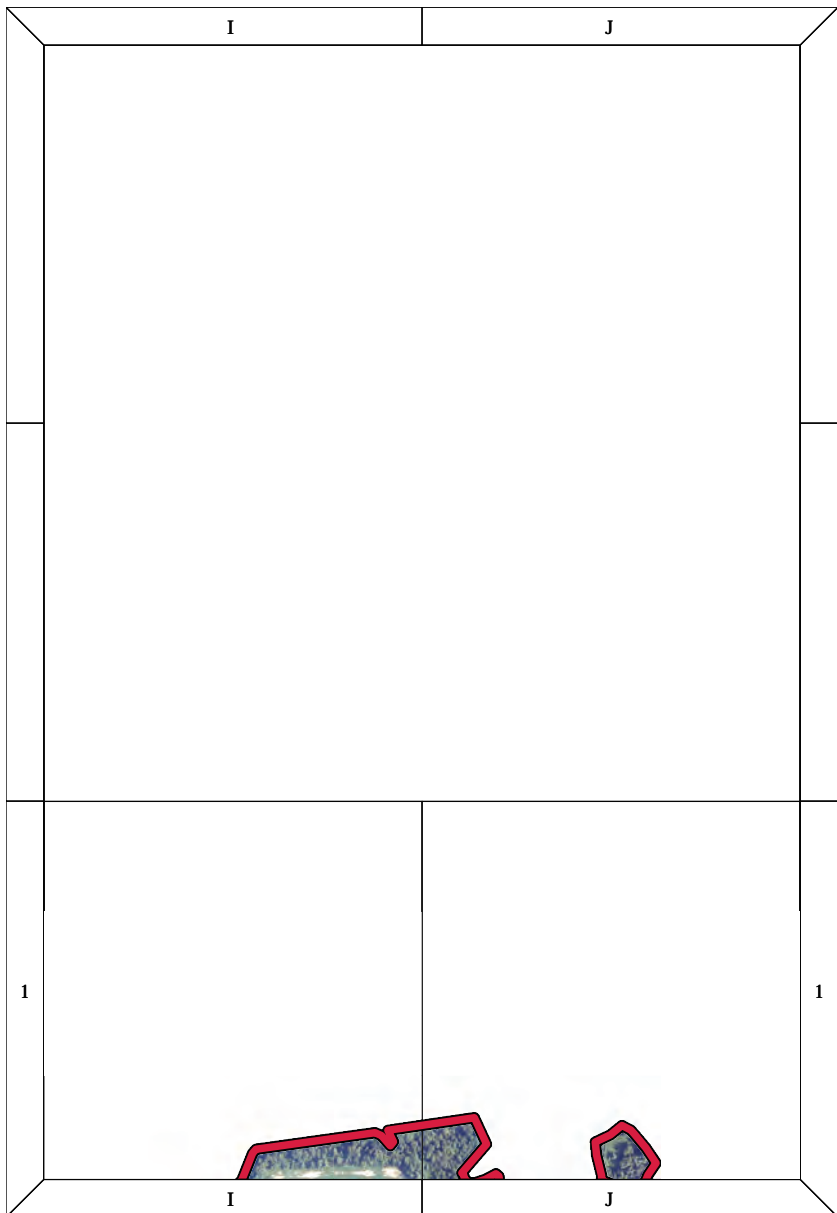
Žlebòj (F8) ► nar. *Žle'boj* (Red *Žle'bojã*), stand. *Žleboj*; AO kataster: *Prezsebay*, Vas megye: *Zslëboj, Prezsebay*, topografija: *Zsleboj*; mtn gozda na Gornjem Seniku. ① Izpeljano iz občnega imena *žleb* ‘podolgovata vdolbina v pobočju, nastala zaradi toka vode, plazov’ s končnico *-oj*.

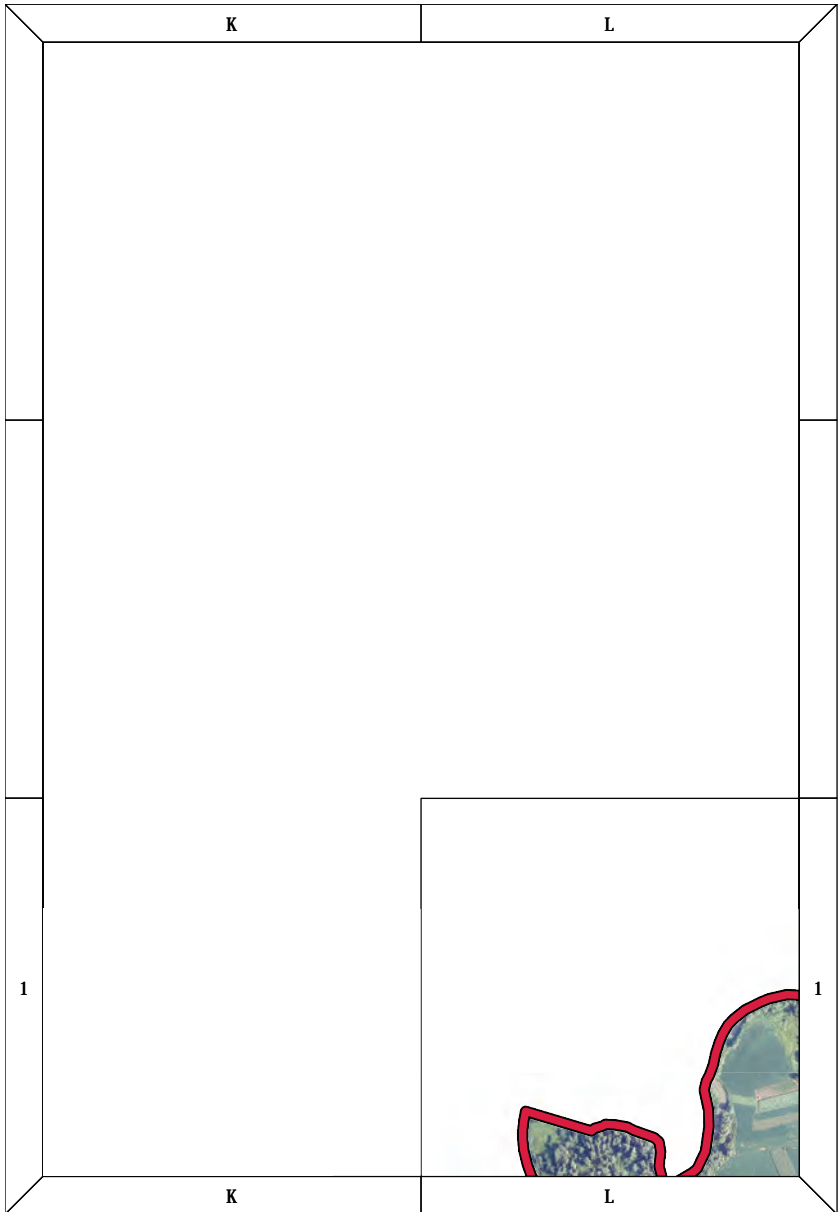
Žmitin križ (C11) ► nar. *Ž'mitjn k'ri:š*, stand. *Žmitin križ*; Vas megye: *Zsmitin krizs*; mtn območja na Gornjem Seniku, kjer stoji križ. ① Nastalo iz samostalniške besedne zveze nar. *ž'mitjn k'ri:š*, stand. *žmitin križ*, to pa iz hišnega imena nar. *Ž'mitjini* in sam. nar. *k'ri:š*, stand. *križ* ‘priprava iz dveh tramov, lat, položenih drug čez drugega’.

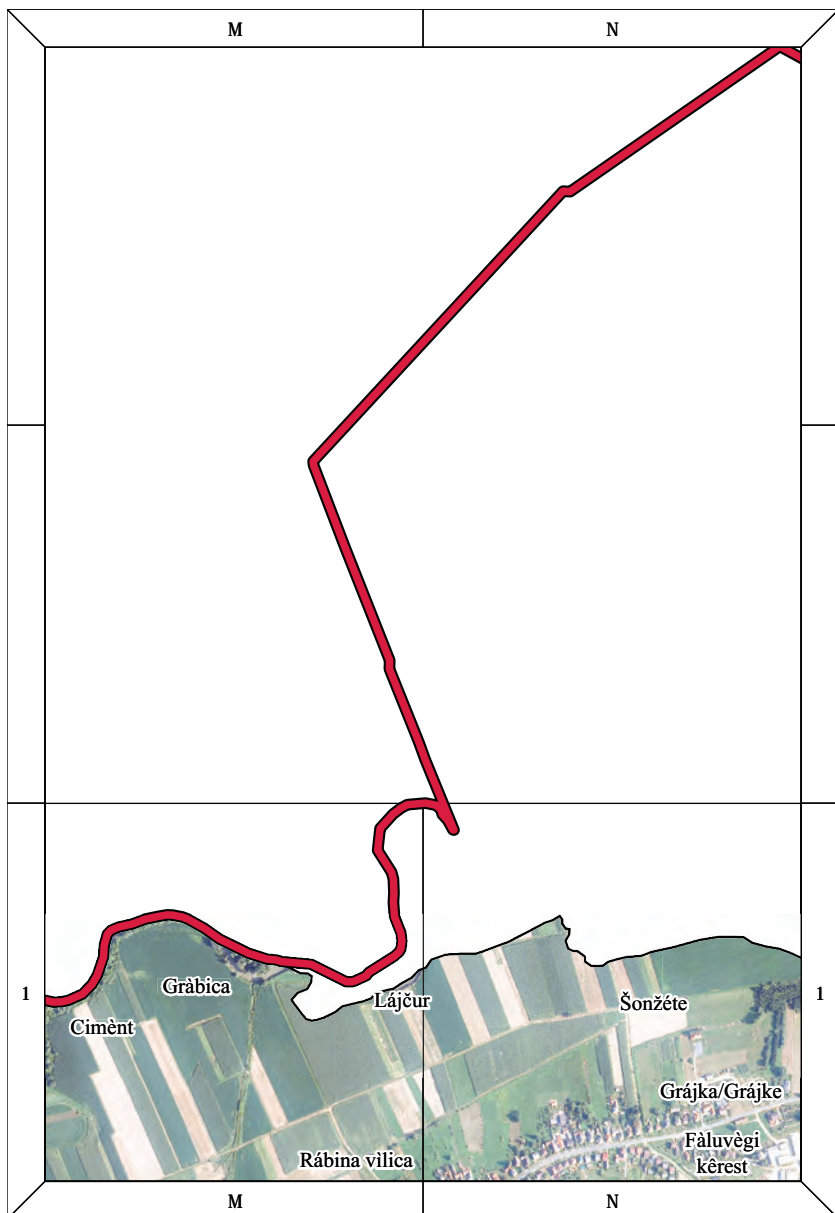
Seznam okrajšav

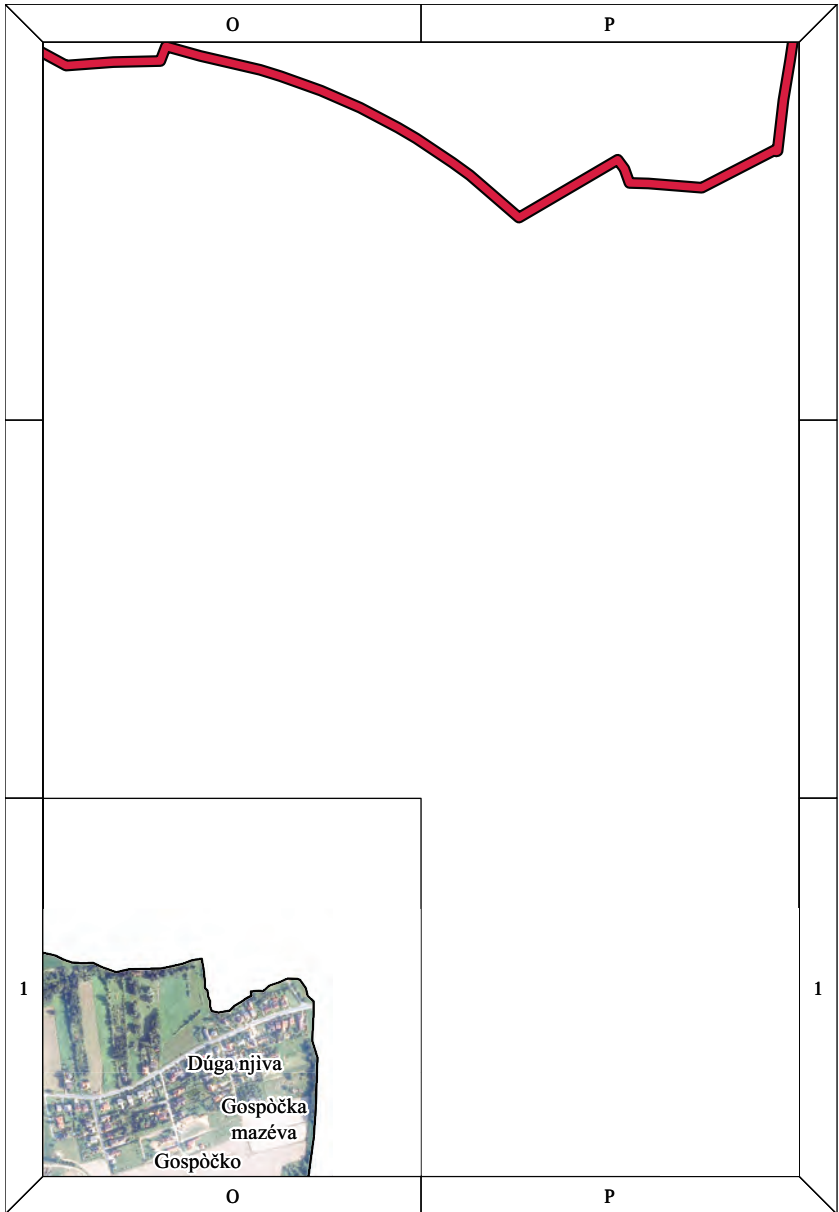
bav.	bavarsko
gl.	glej
Imn	imenovalnik množine
madž.	madžarsko
Med	mestnik ednine
mn.	množina
mtn	mikrotoponim
nar.	narečno
nem.	nemško
prekm.	prekmursko
prid.	pridevnik
prim.	primerjaj
psl.	praslovansko
sam.	samostalnik
slov.	slovensko
srvnem.	srednjevisoknemško
stand.	standardno
Ted	tožilnik ednine

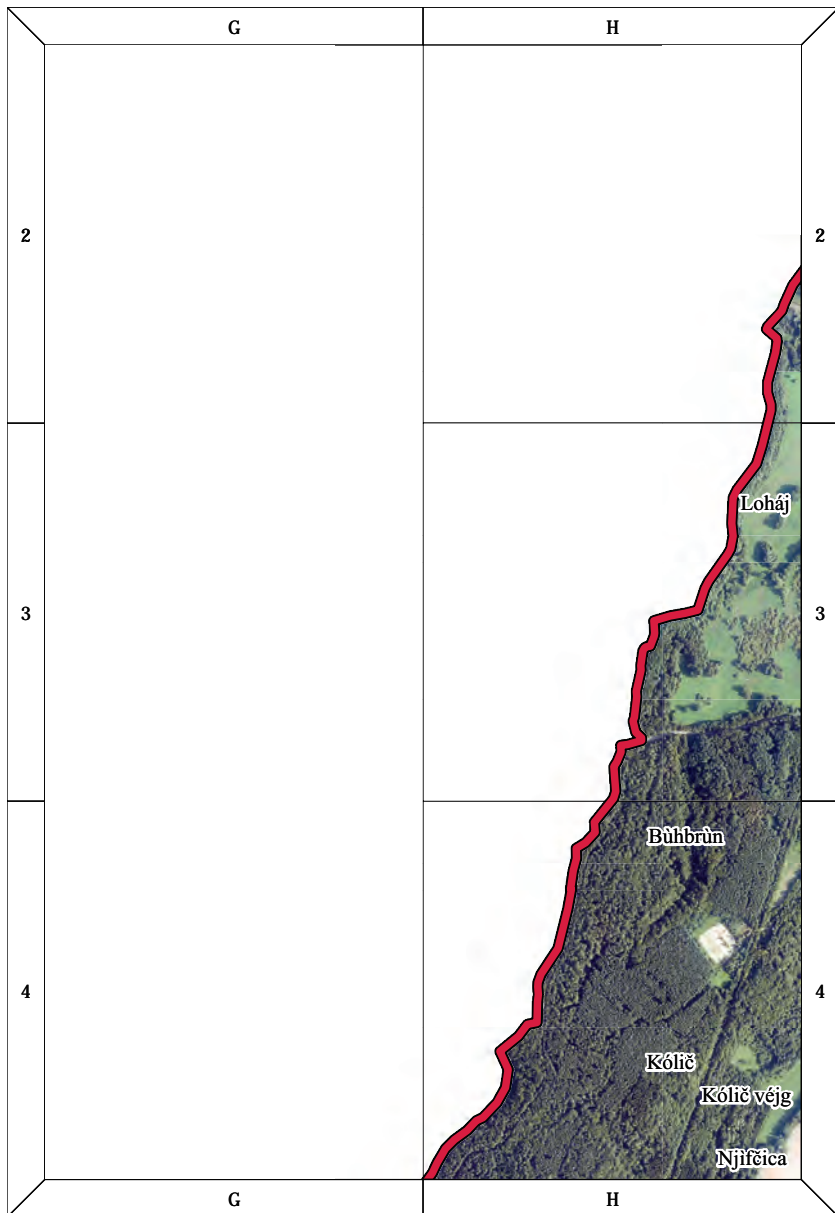
Slika 32: Zemljevid z ledinskimi imeni iz slovarja (Geršič s sodelavci 2024). ► str. 140–175

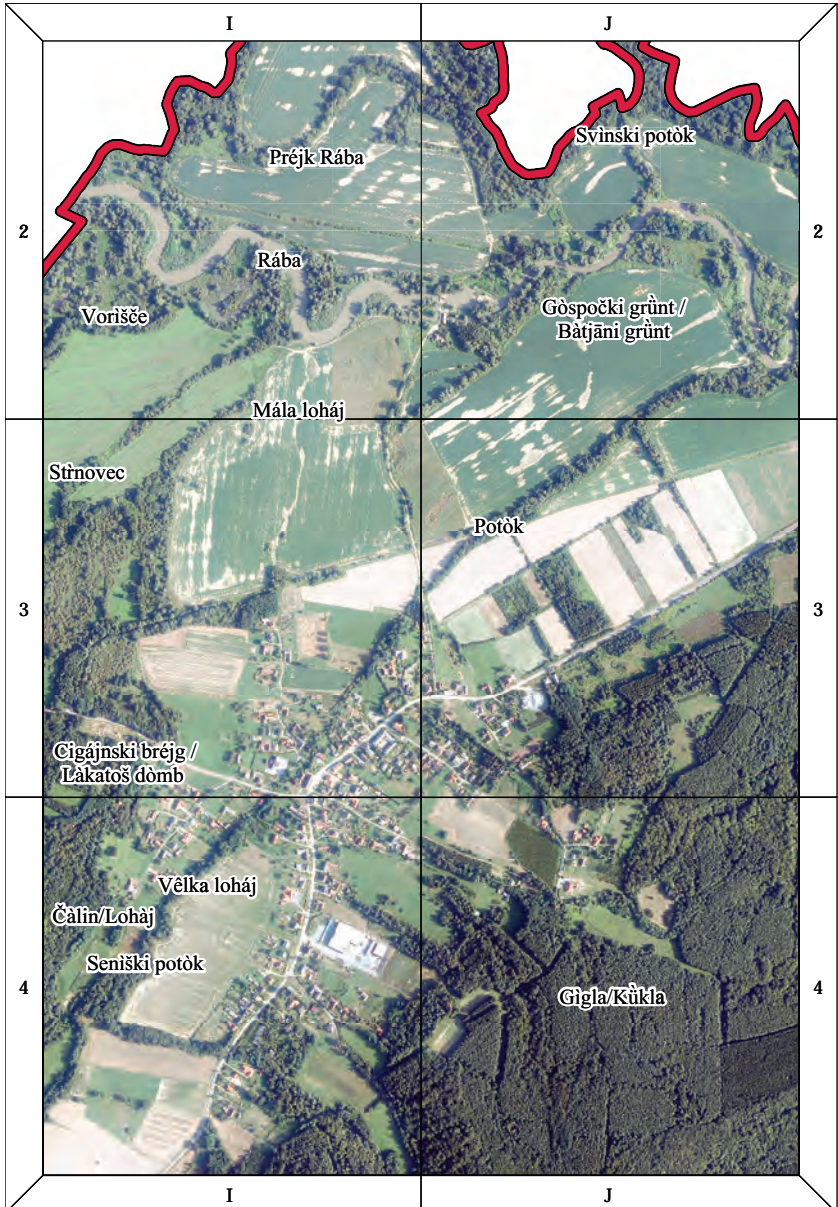

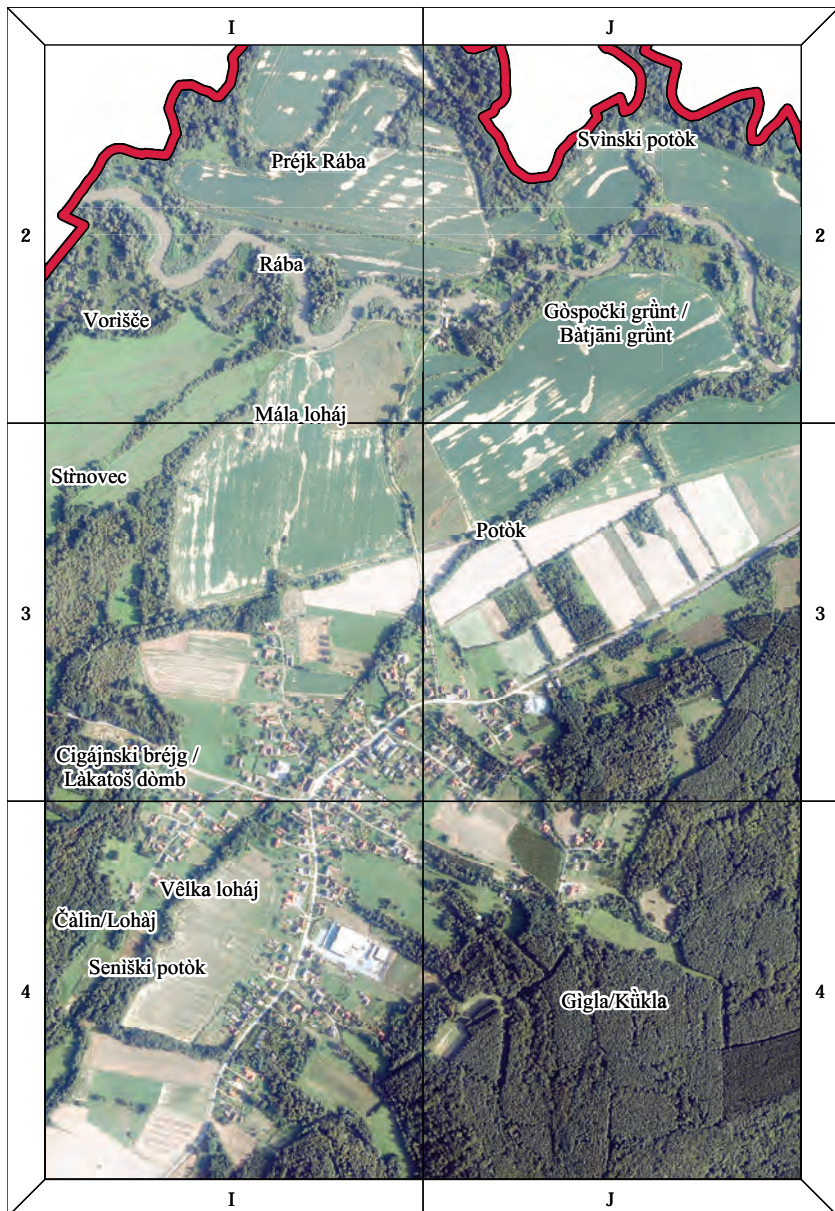

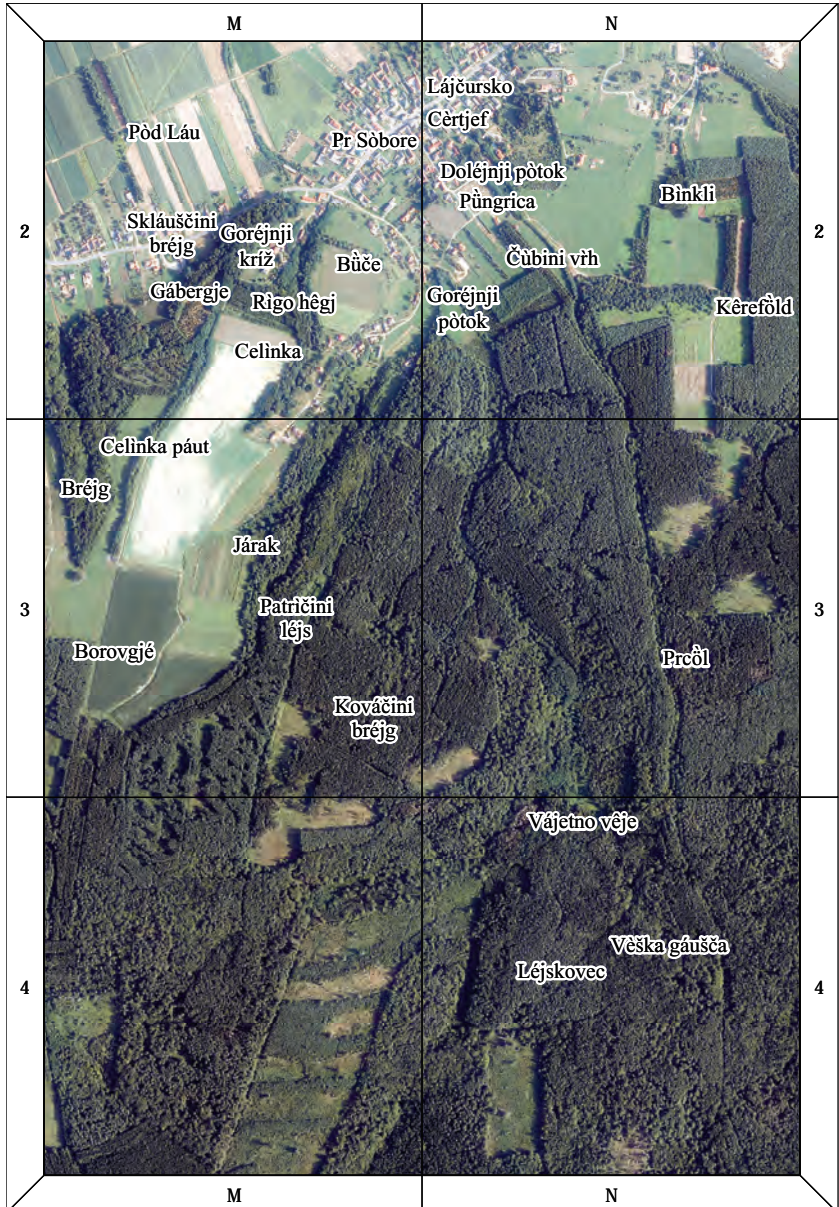

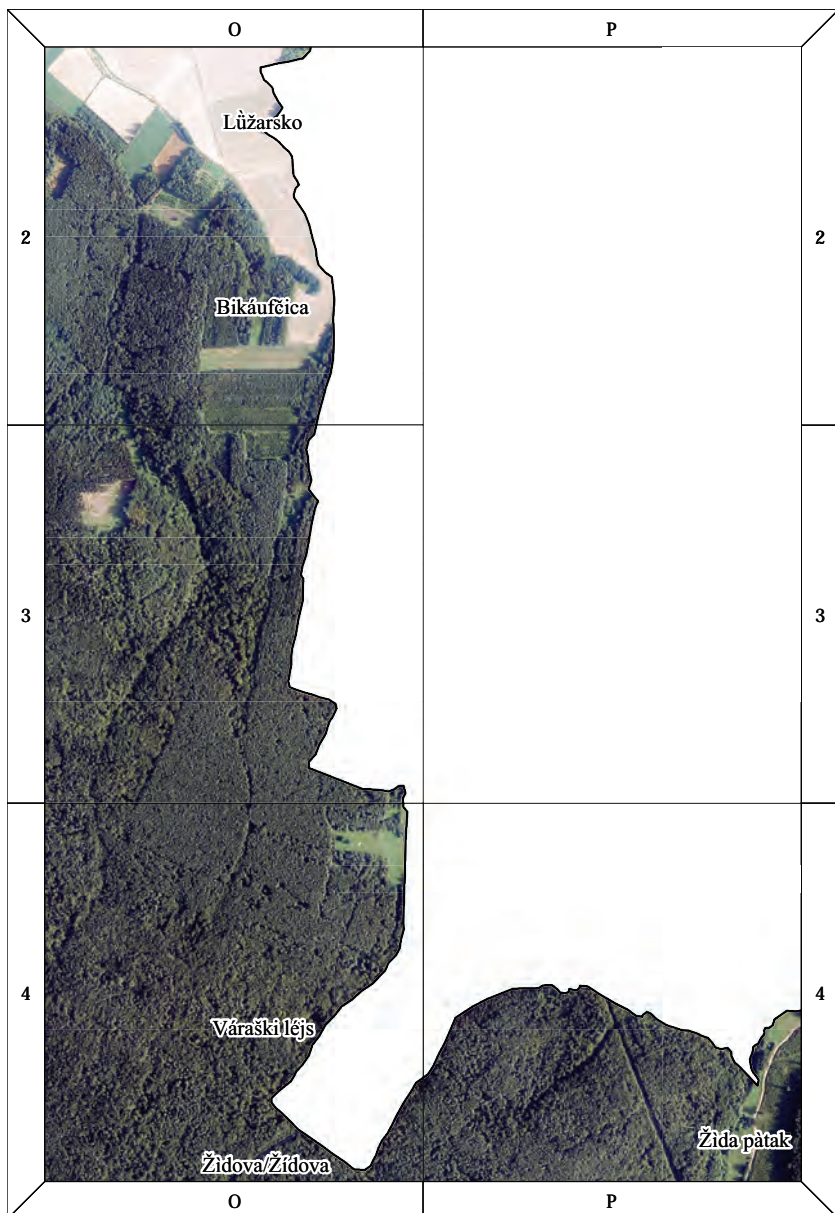

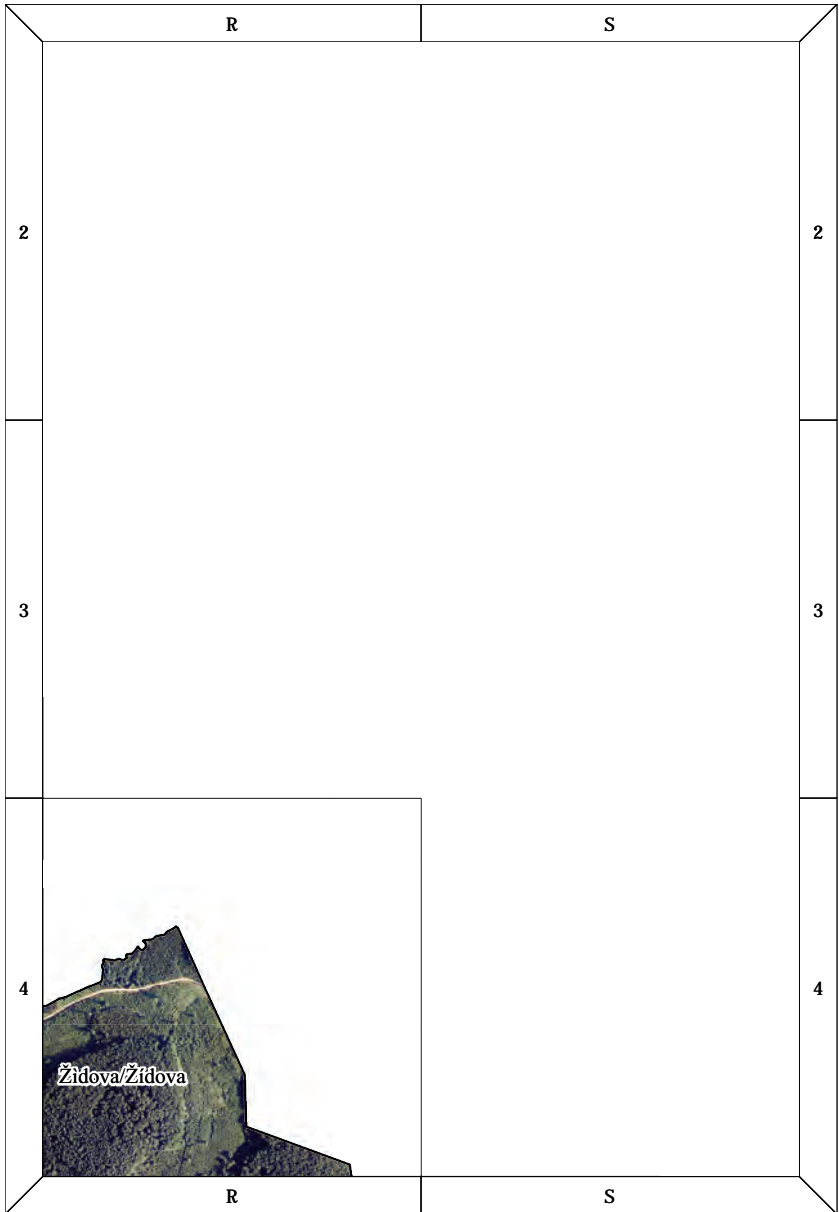

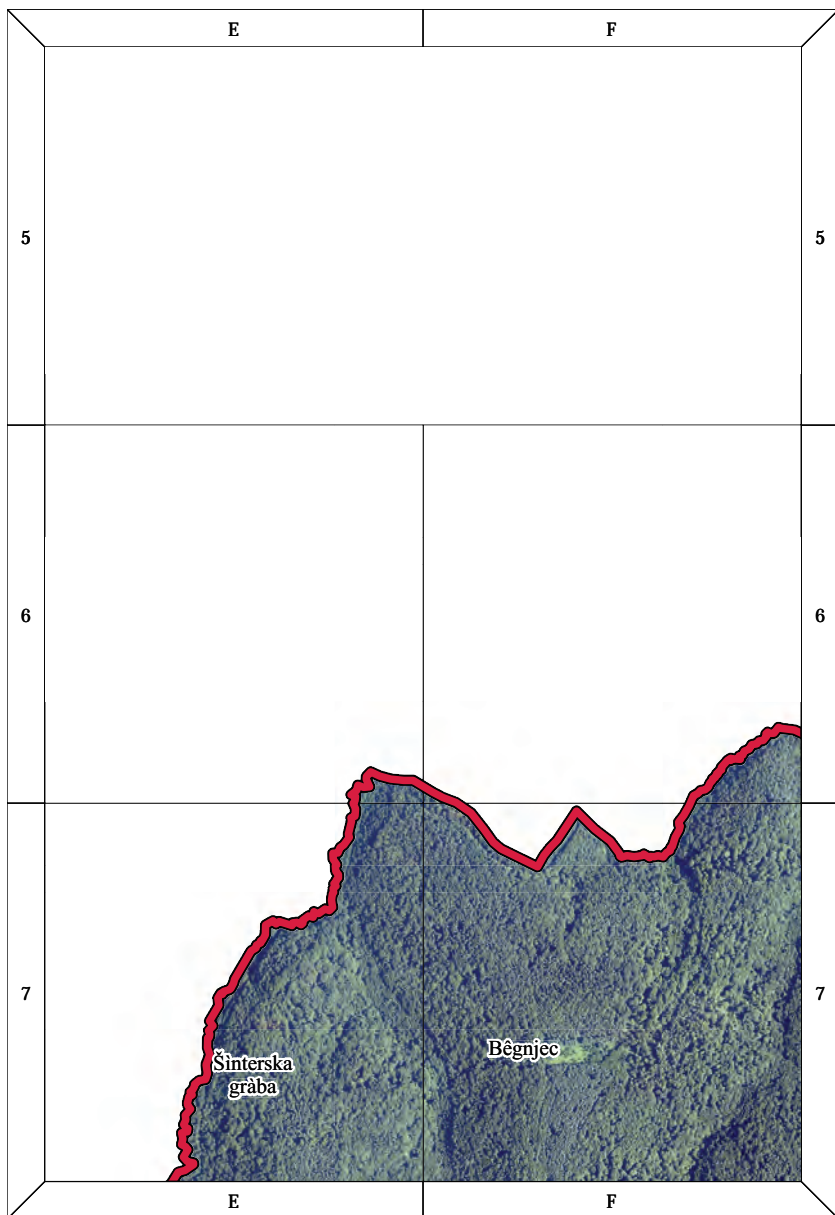

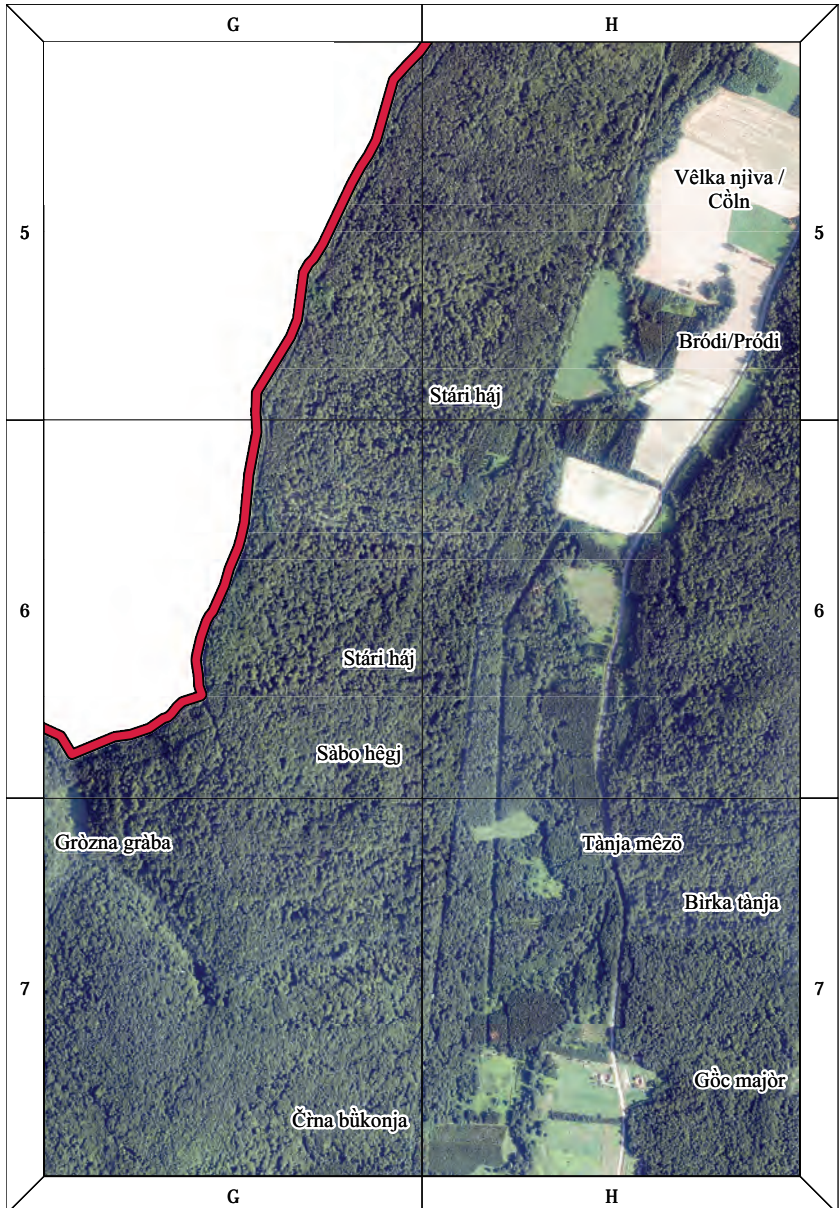

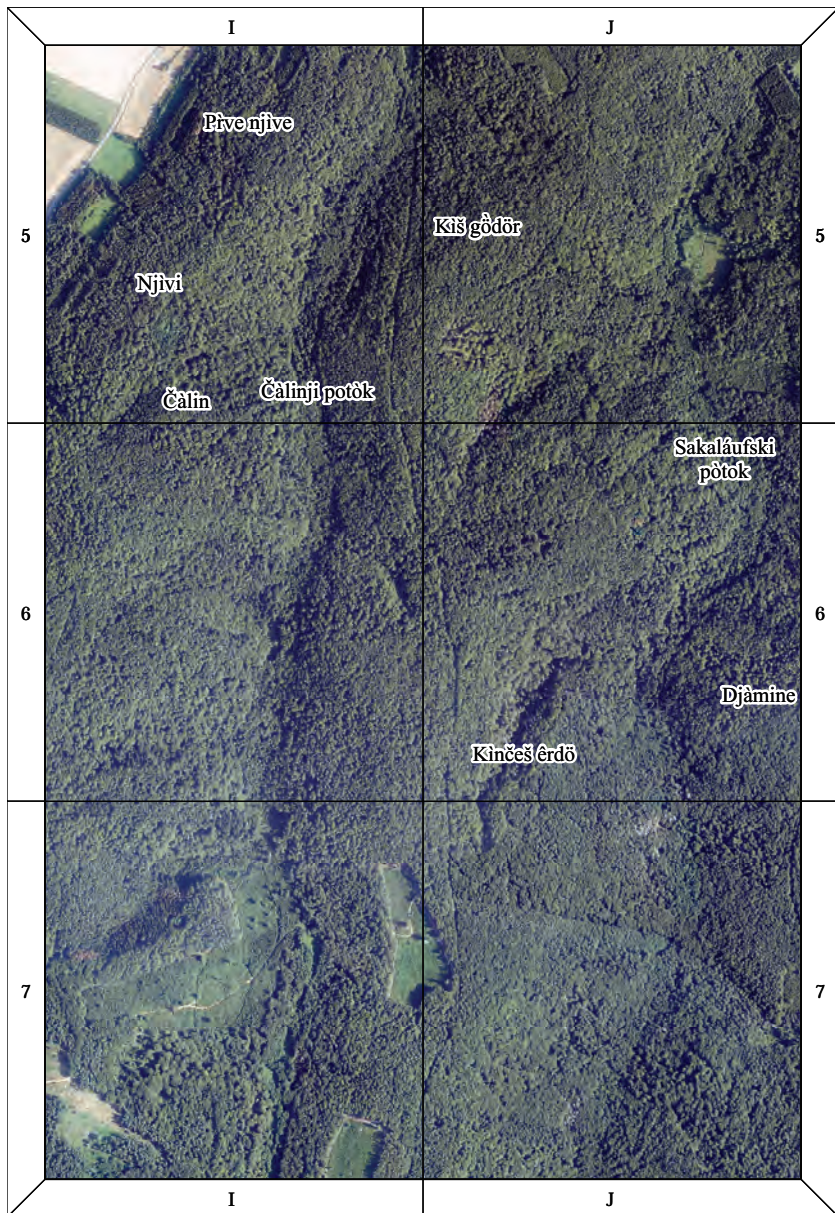

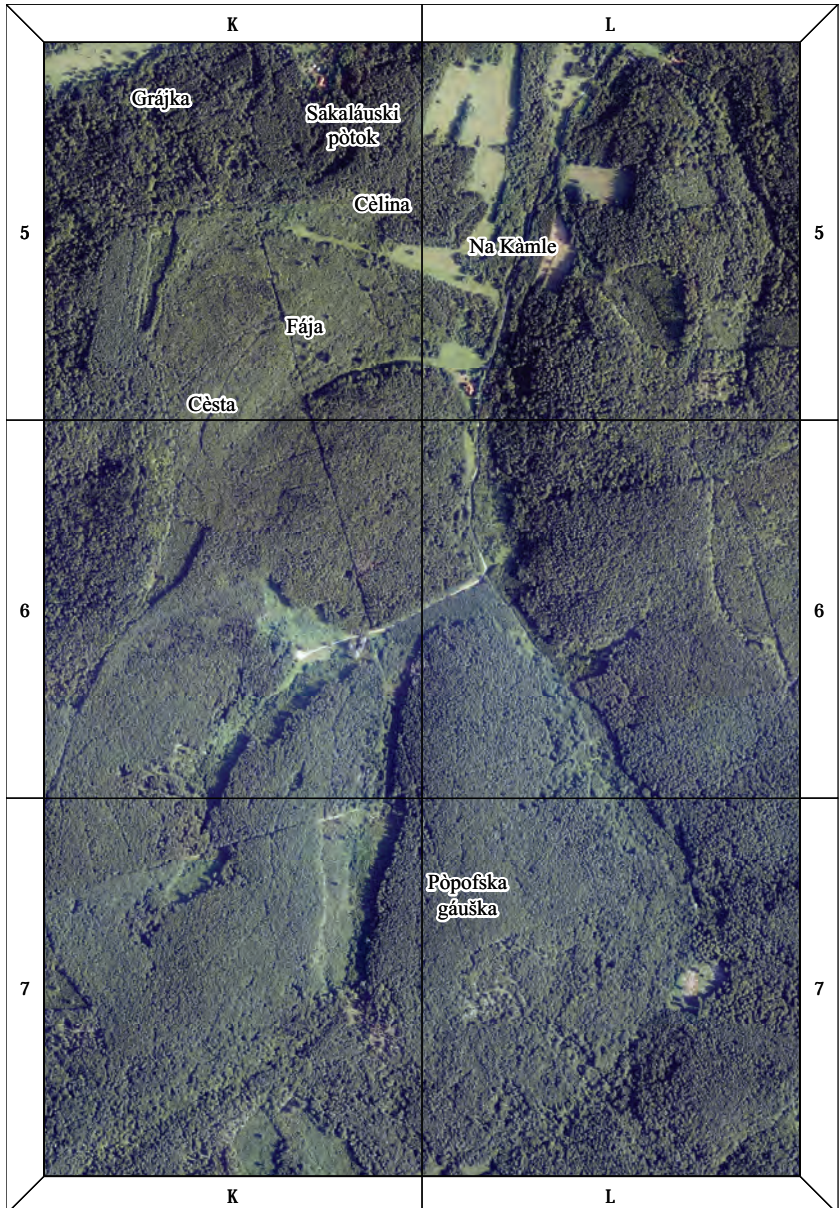

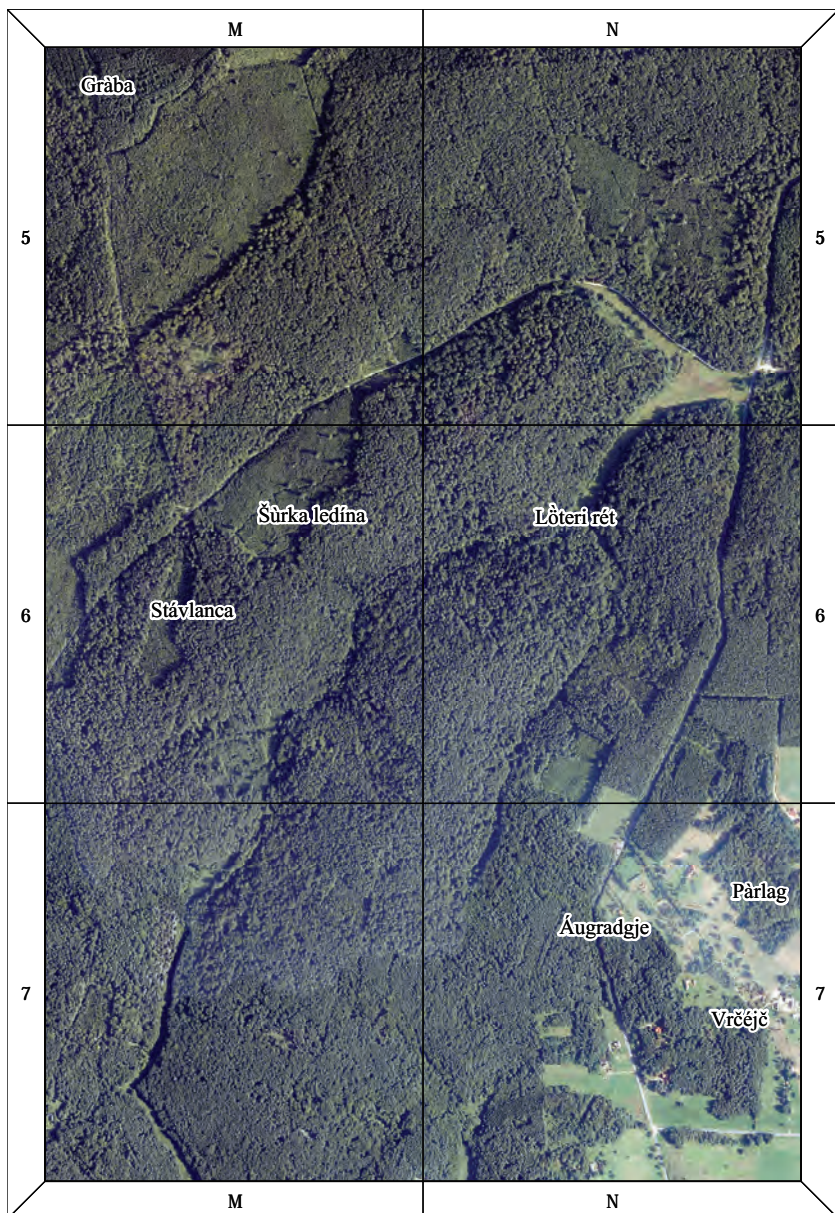

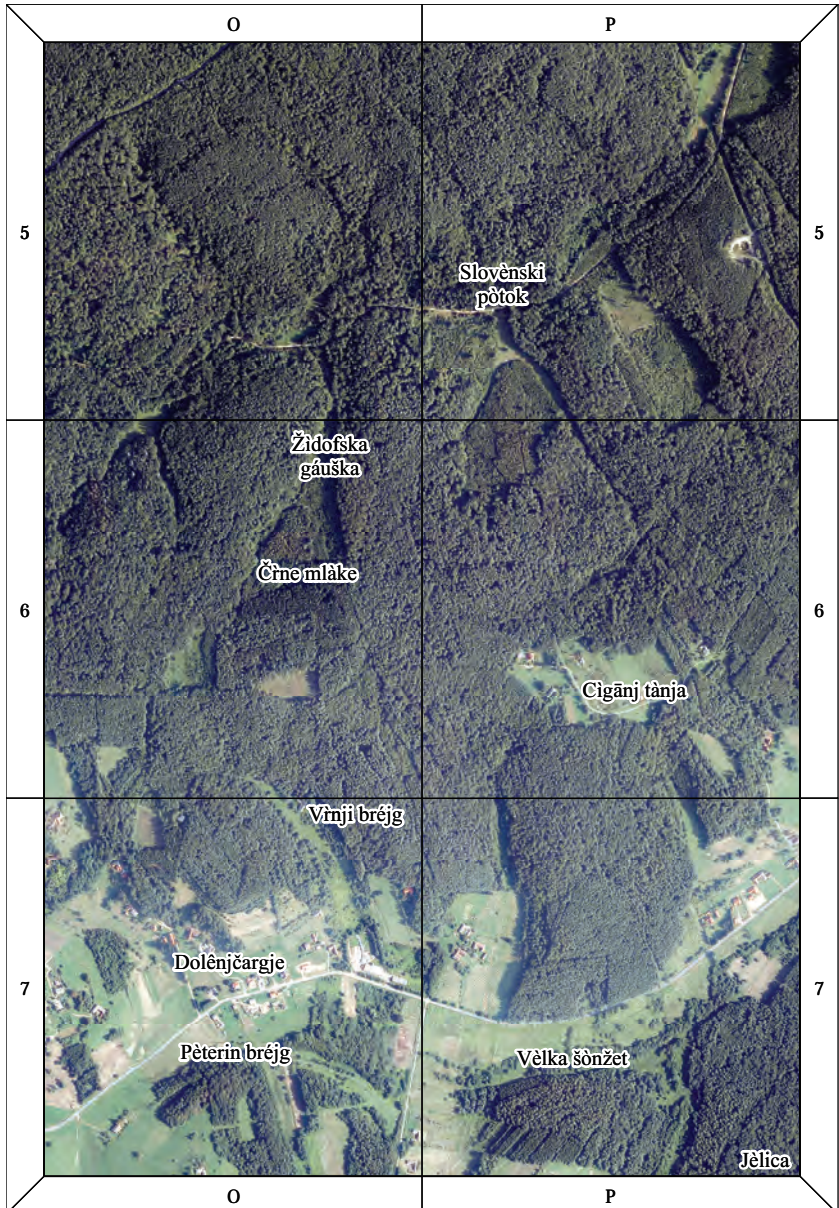

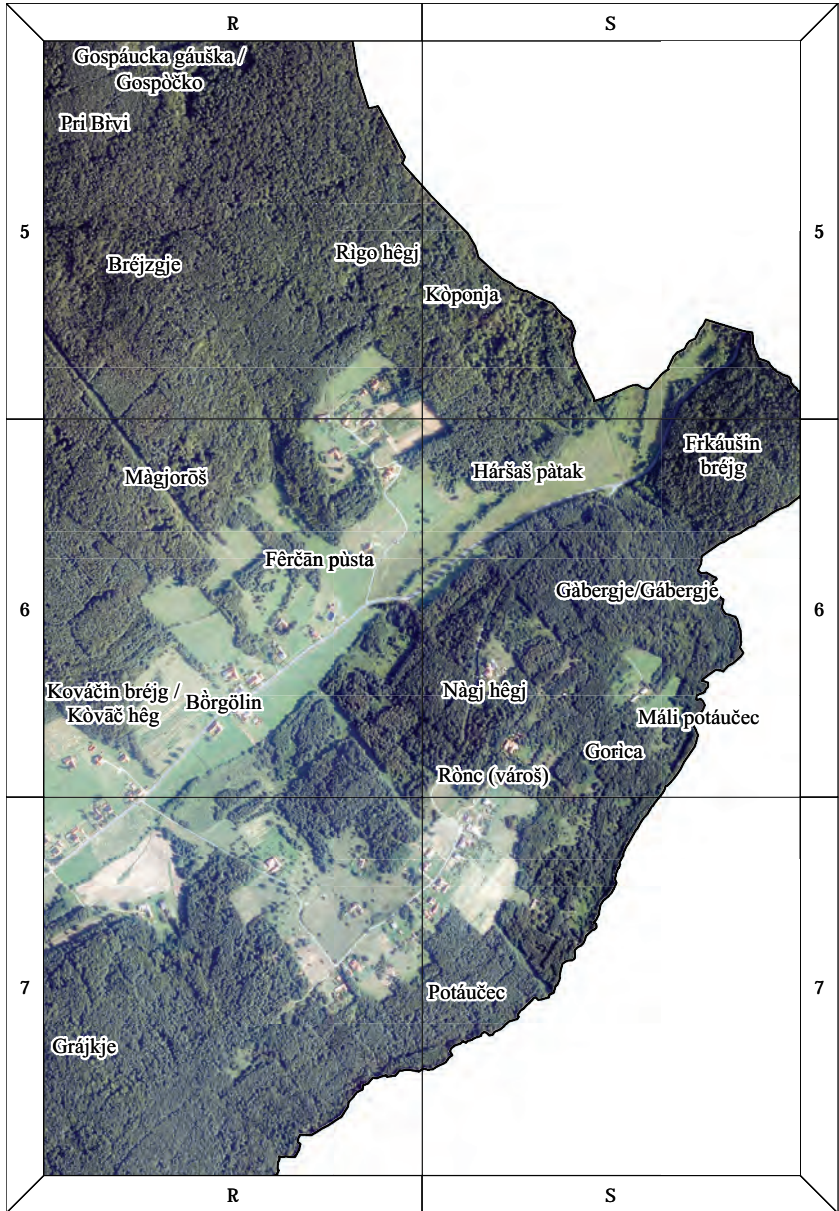

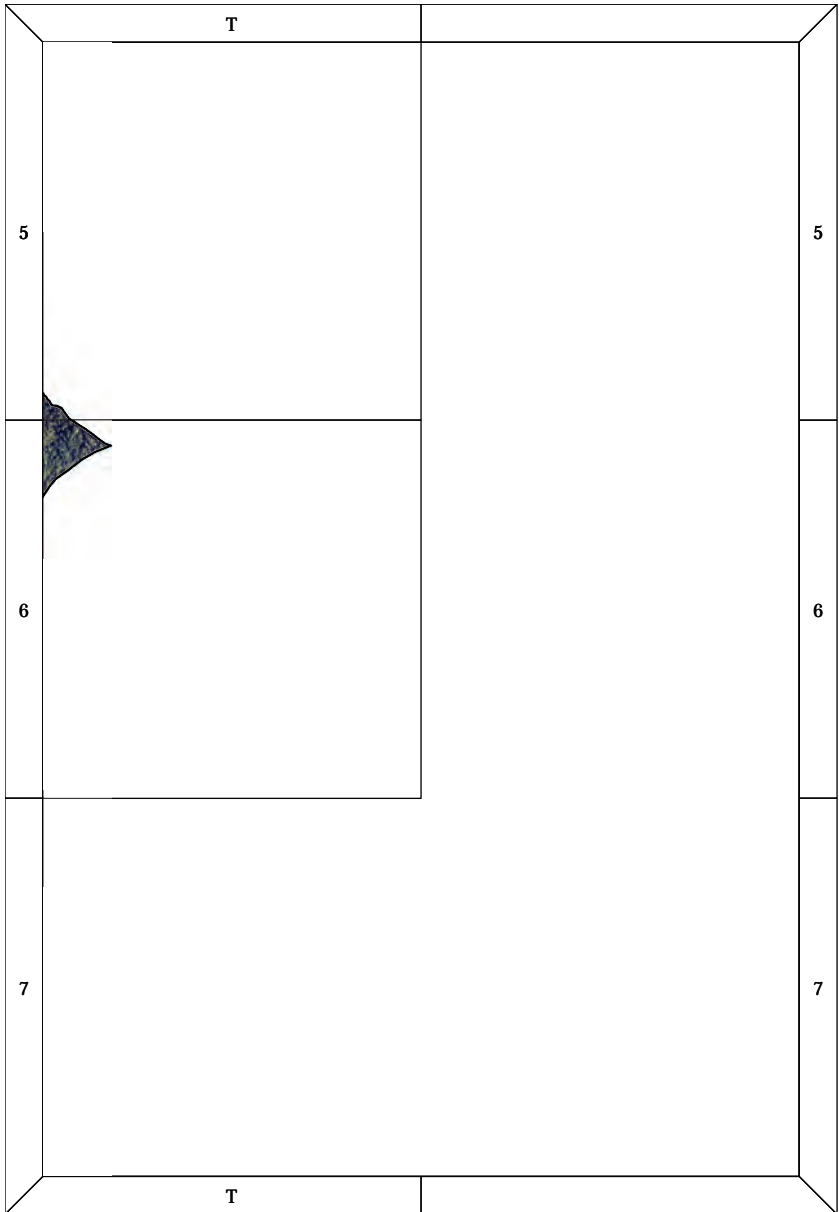

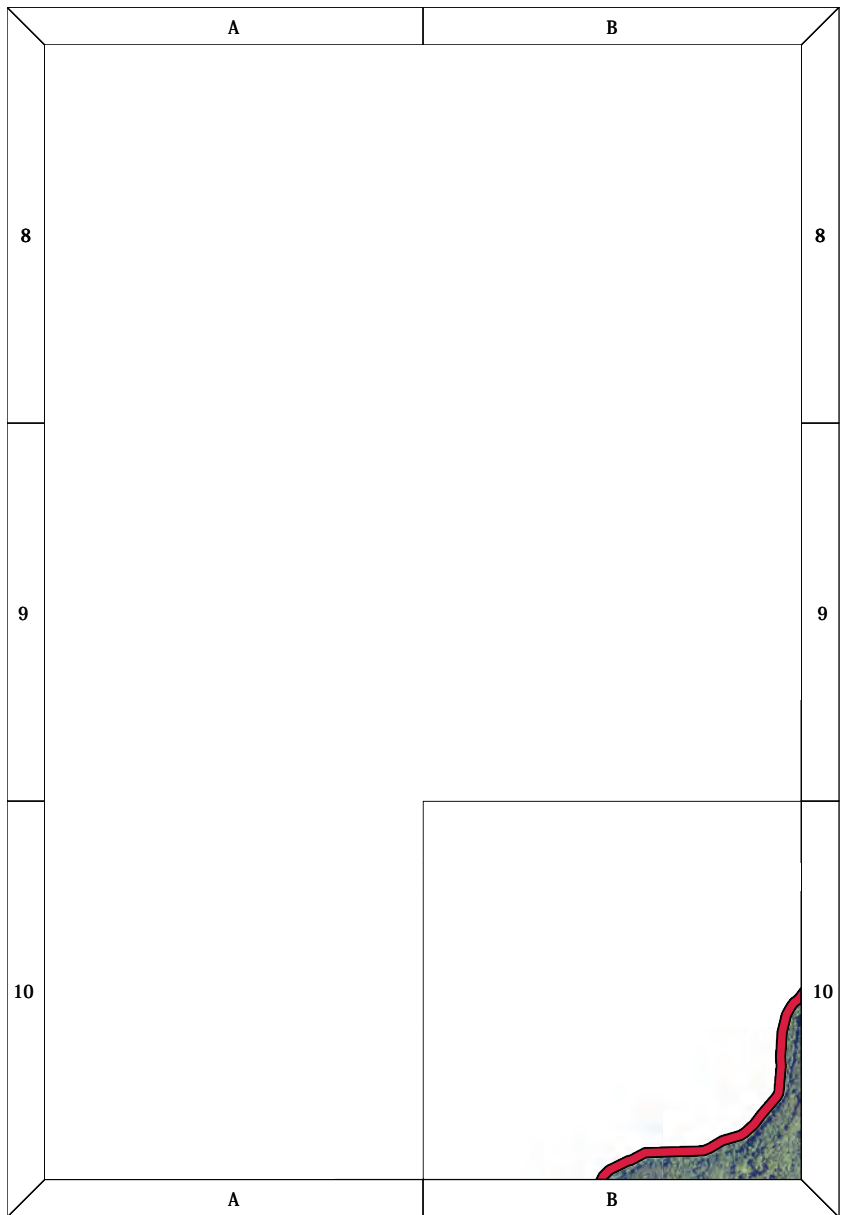

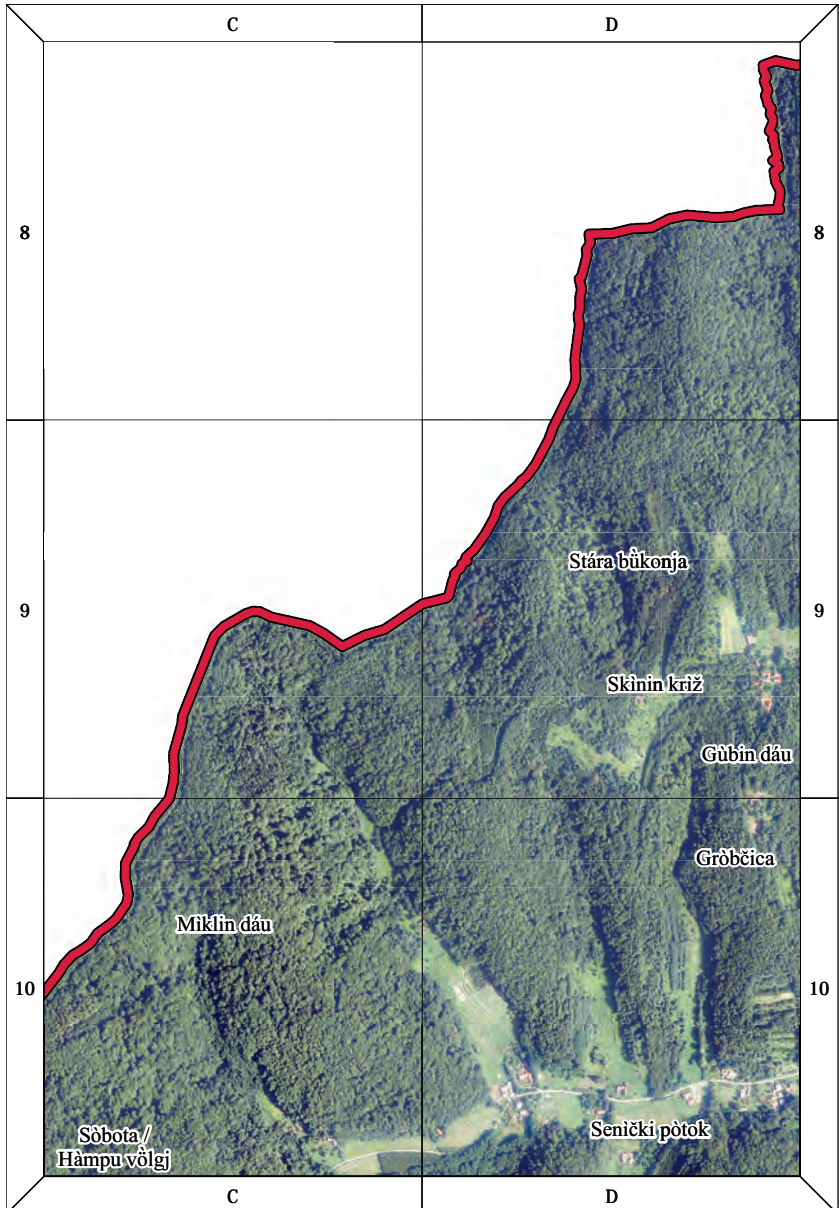

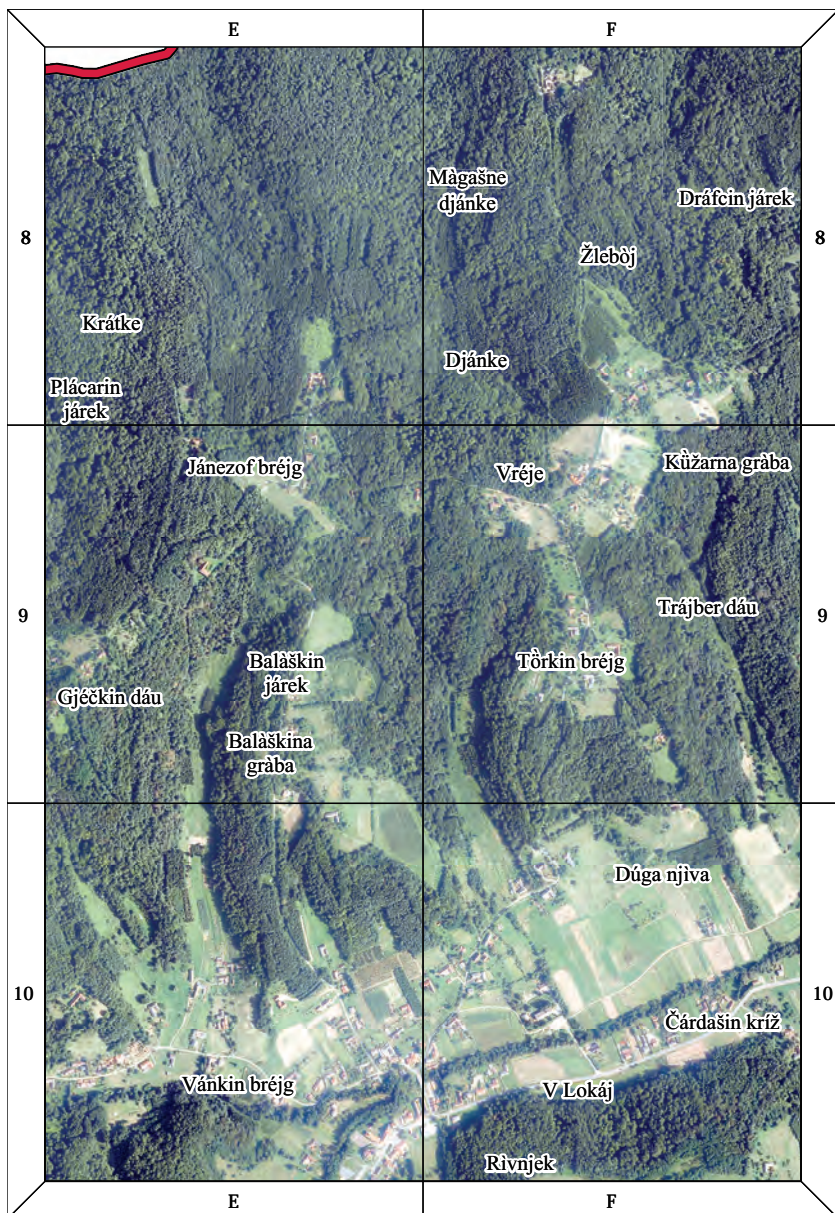

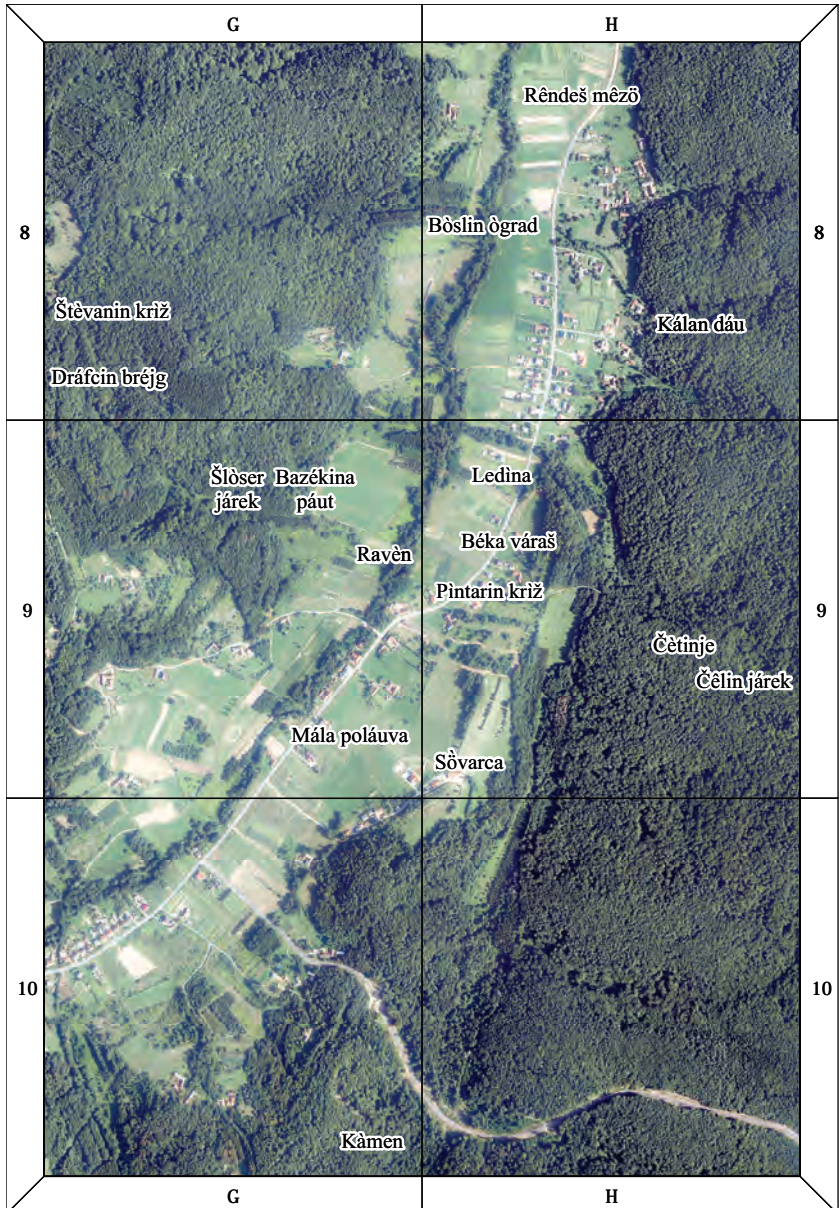

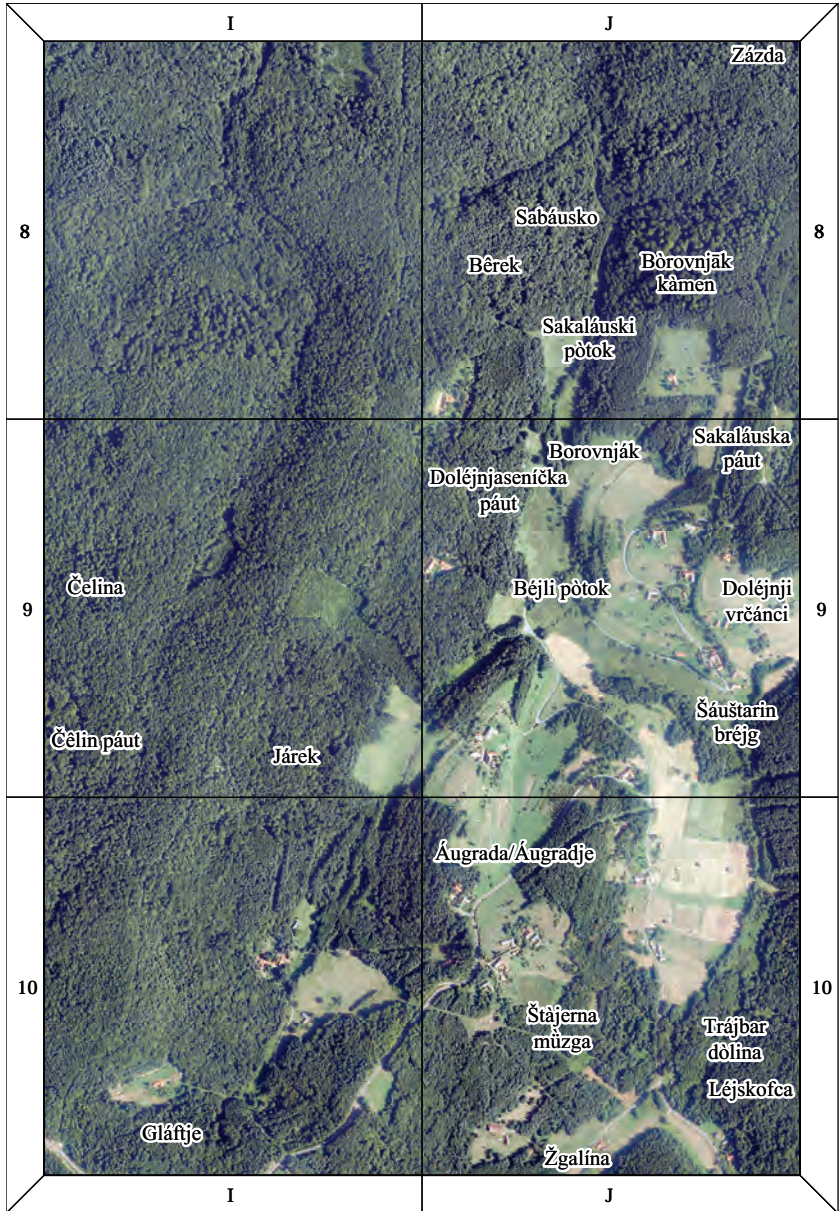

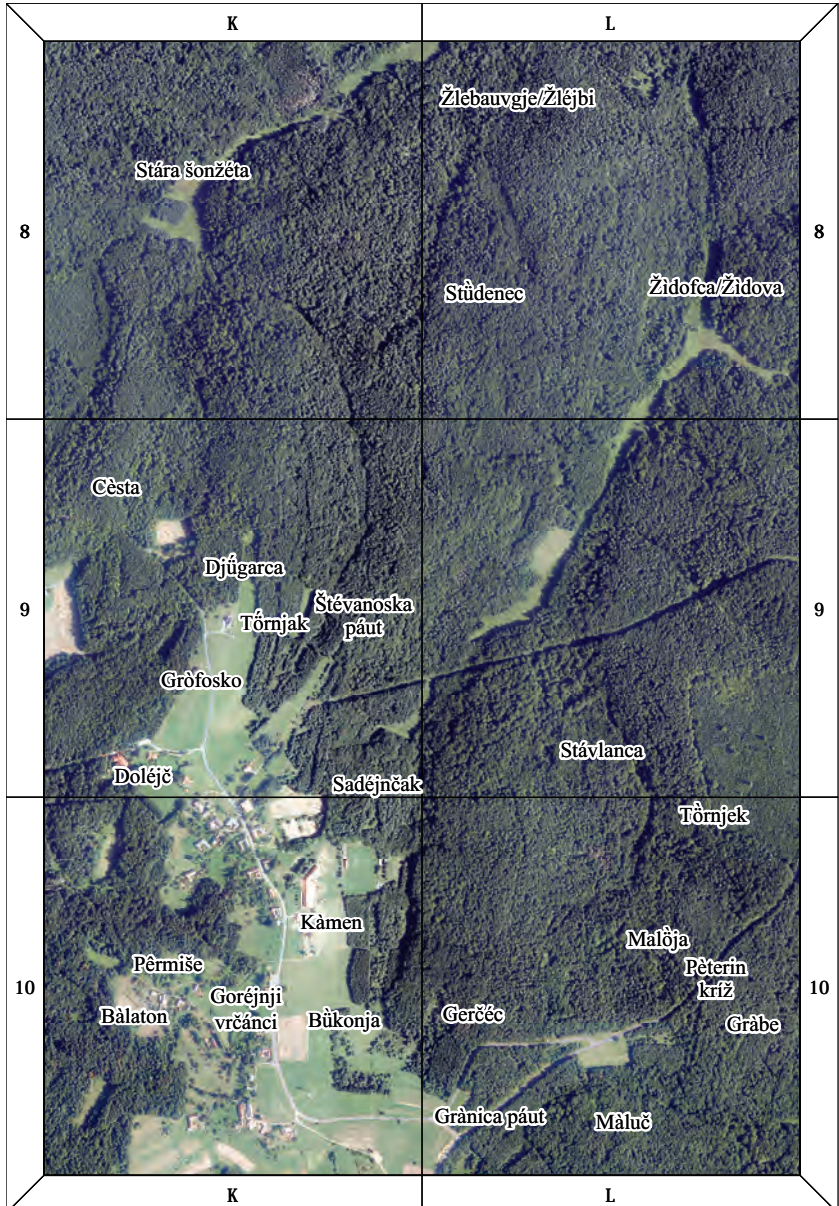

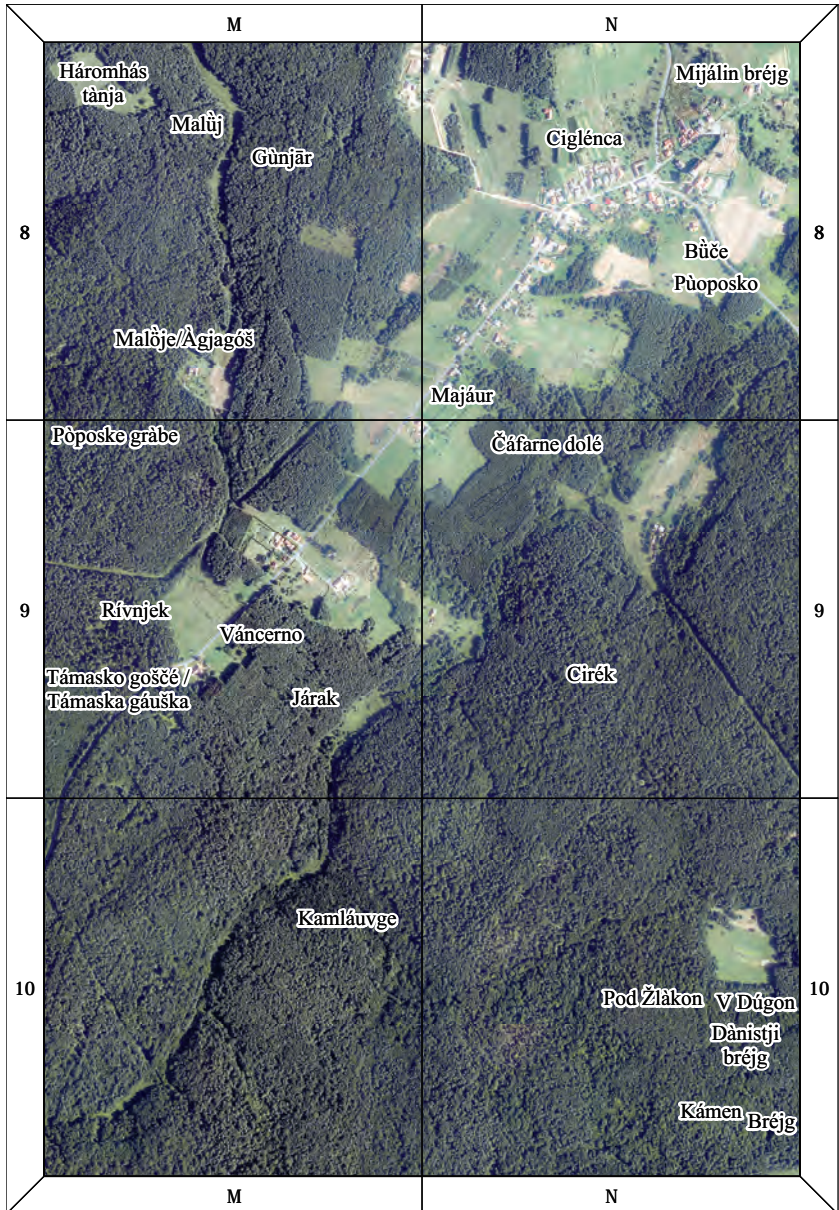

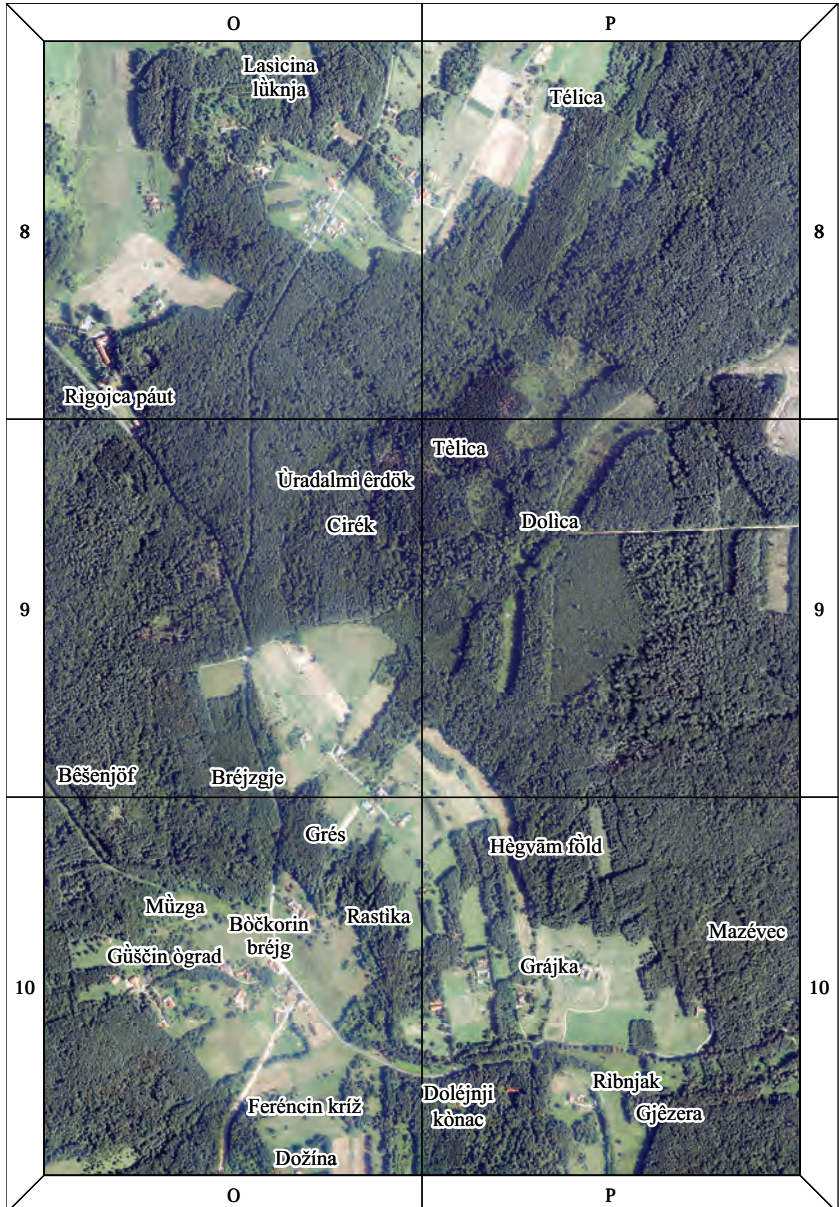

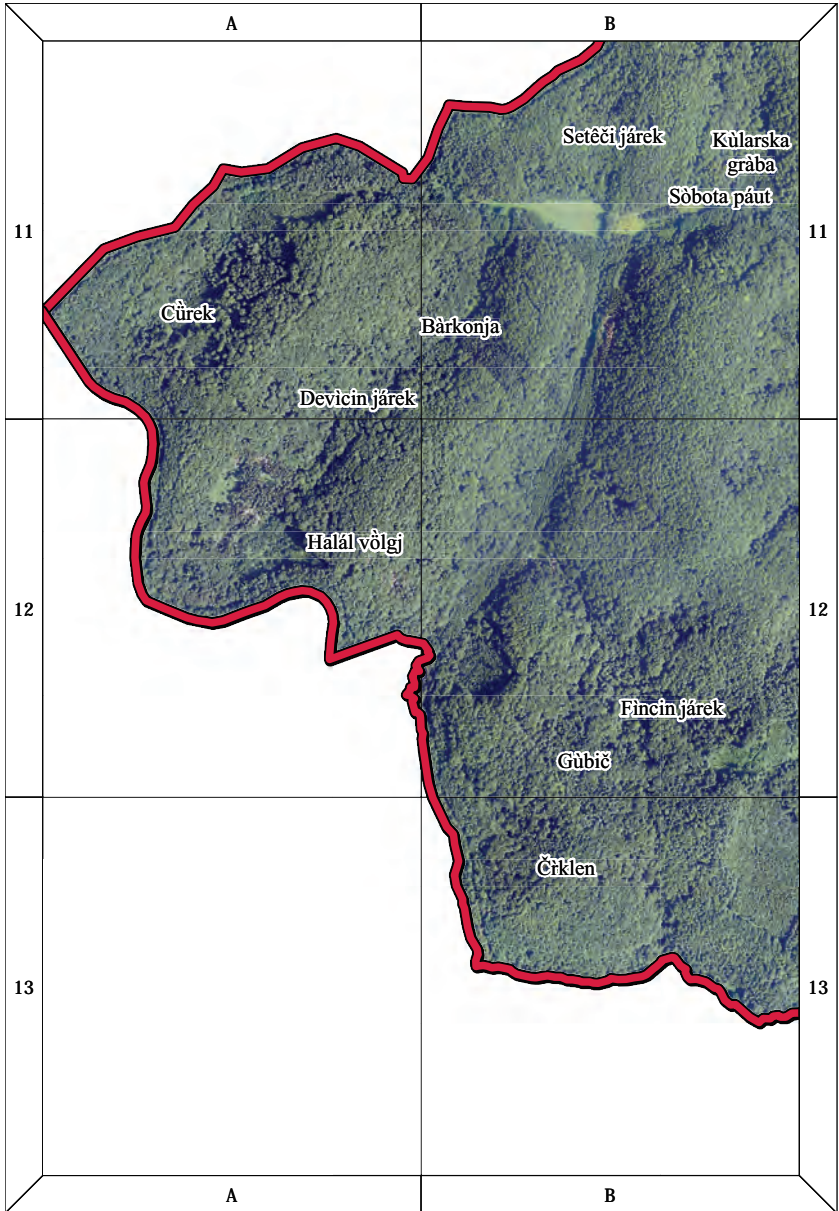

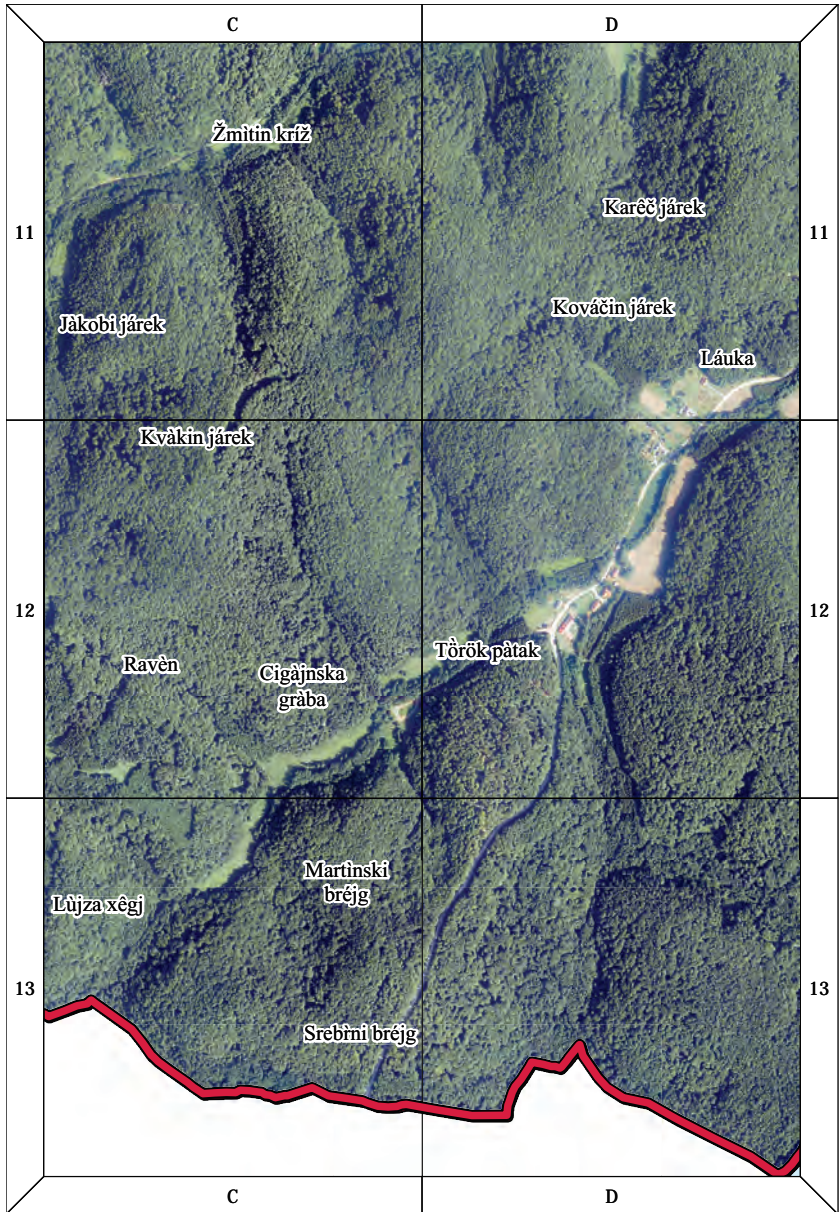

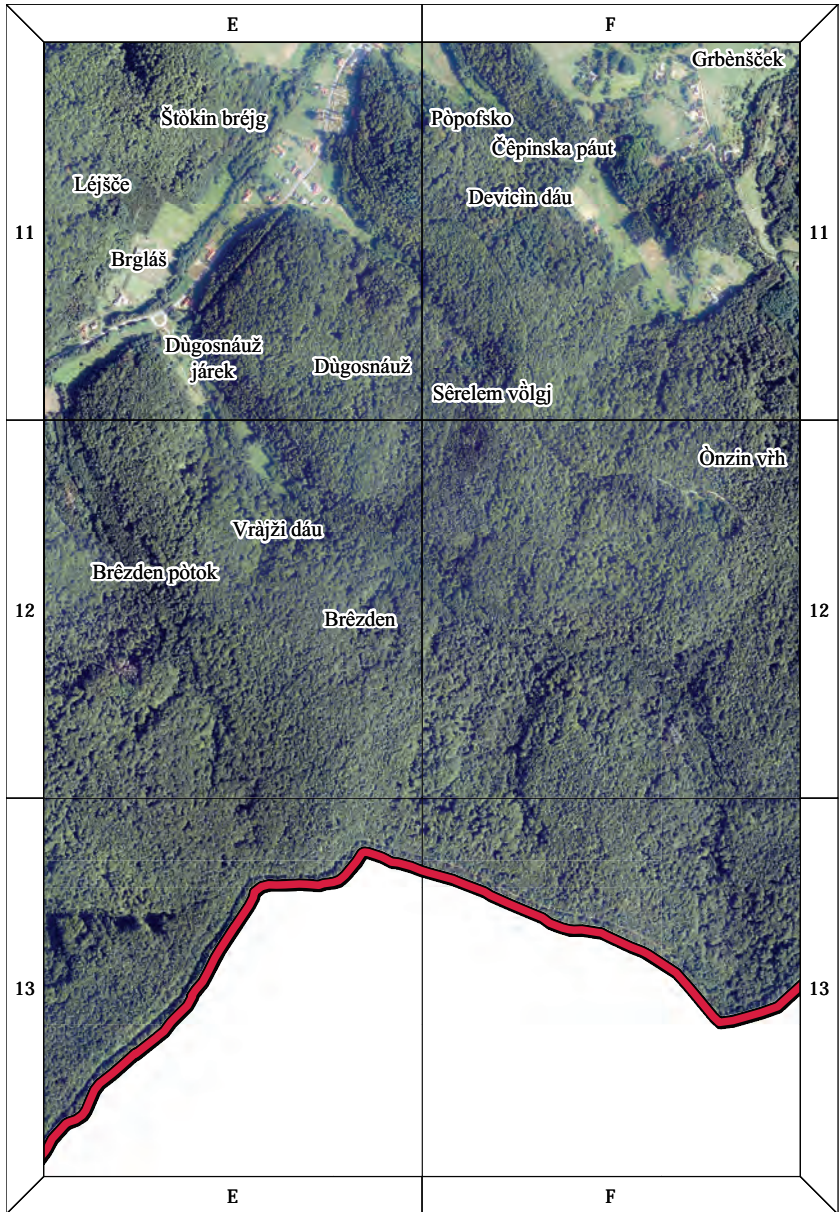

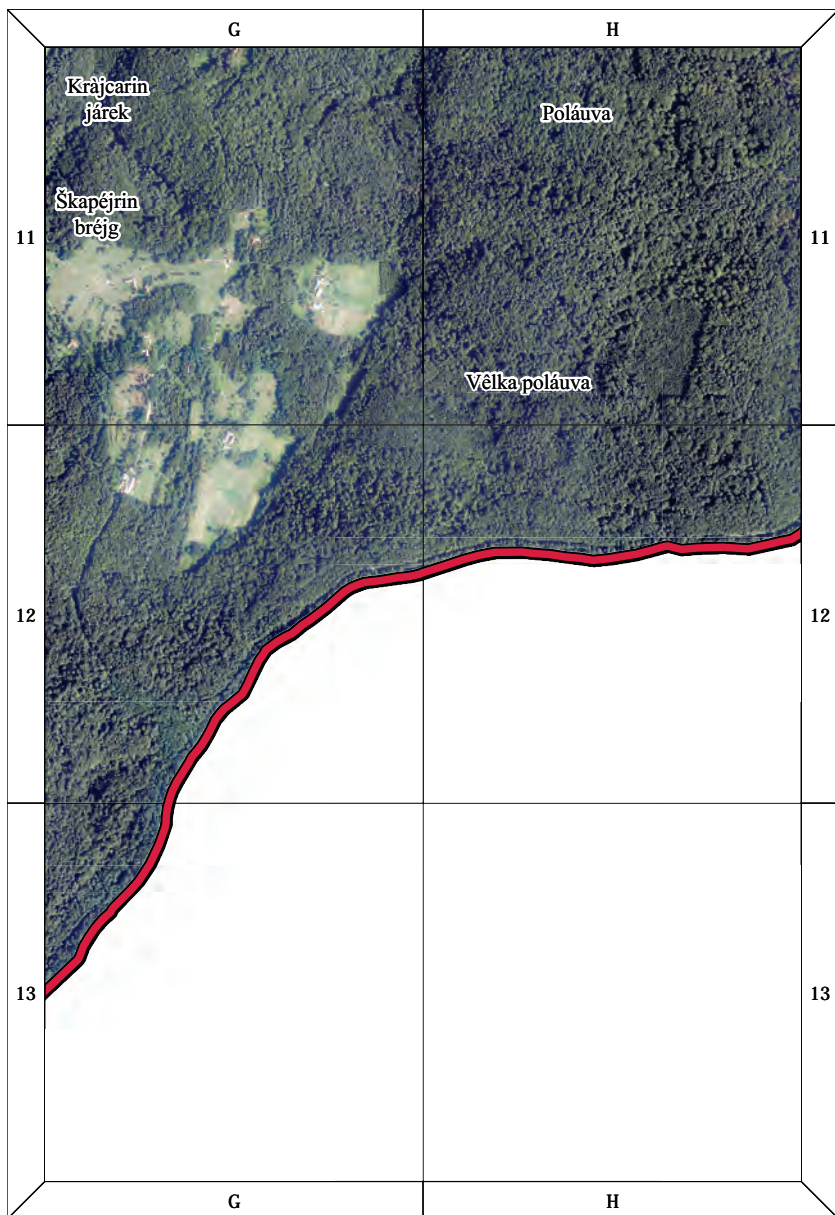

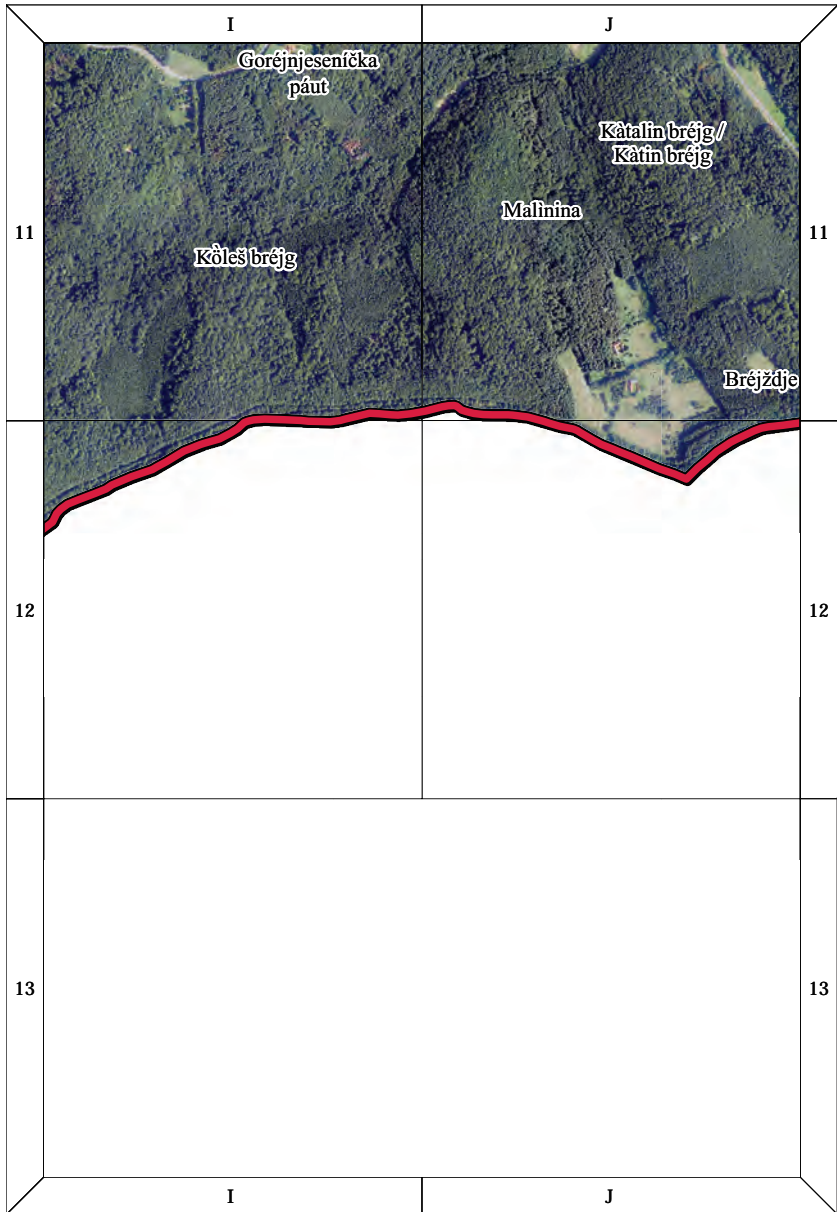

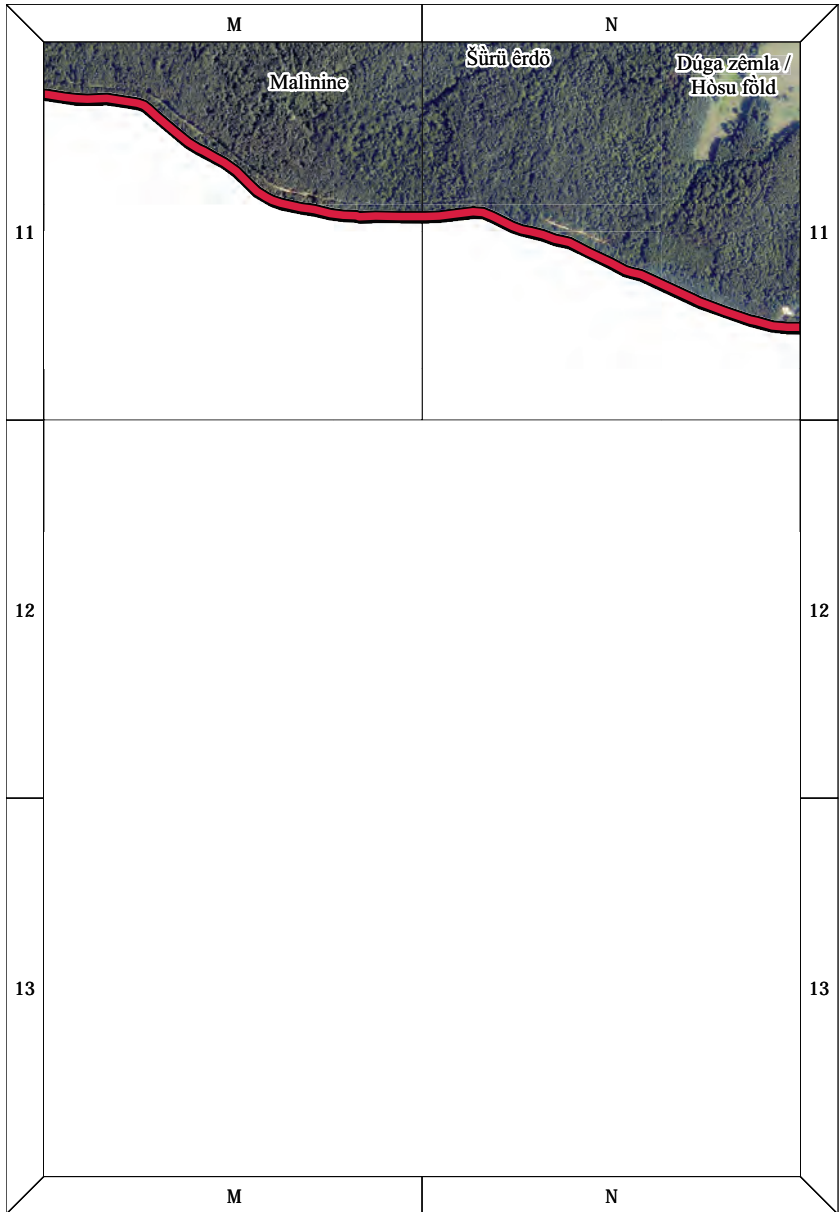

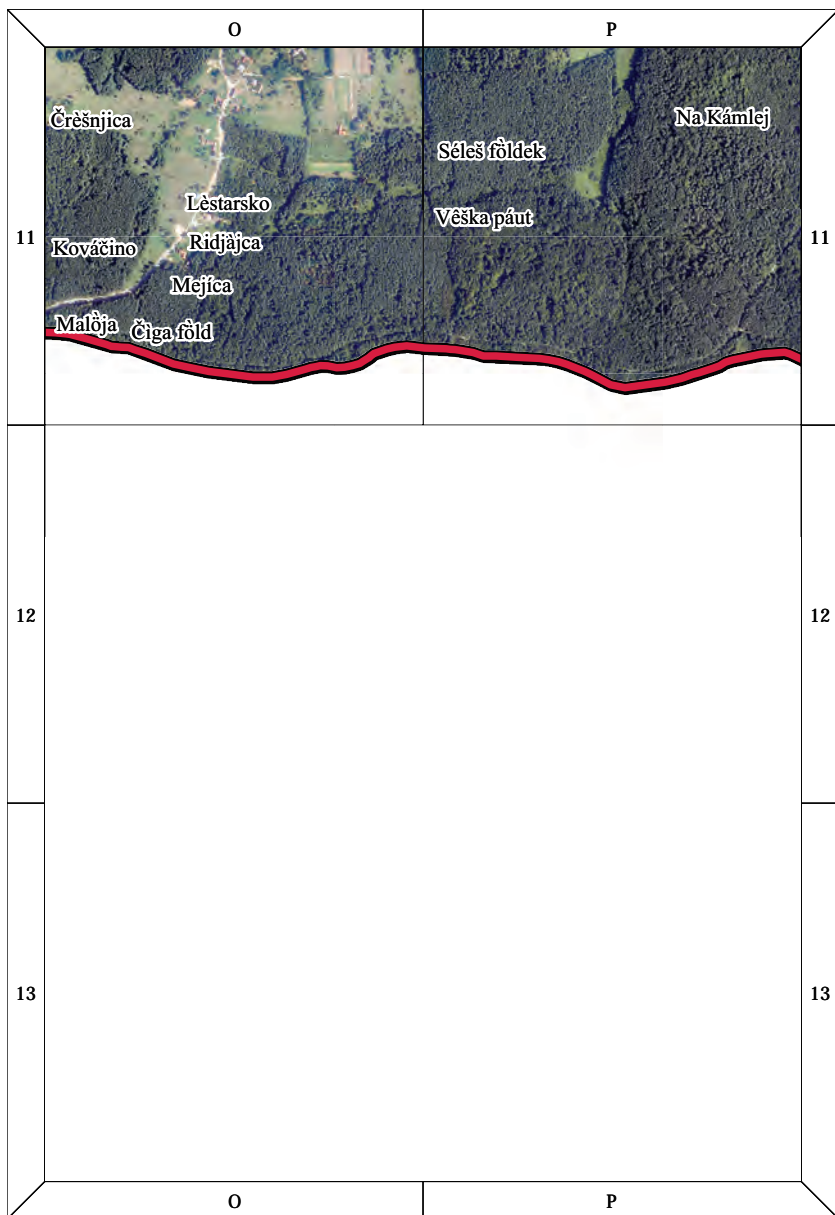

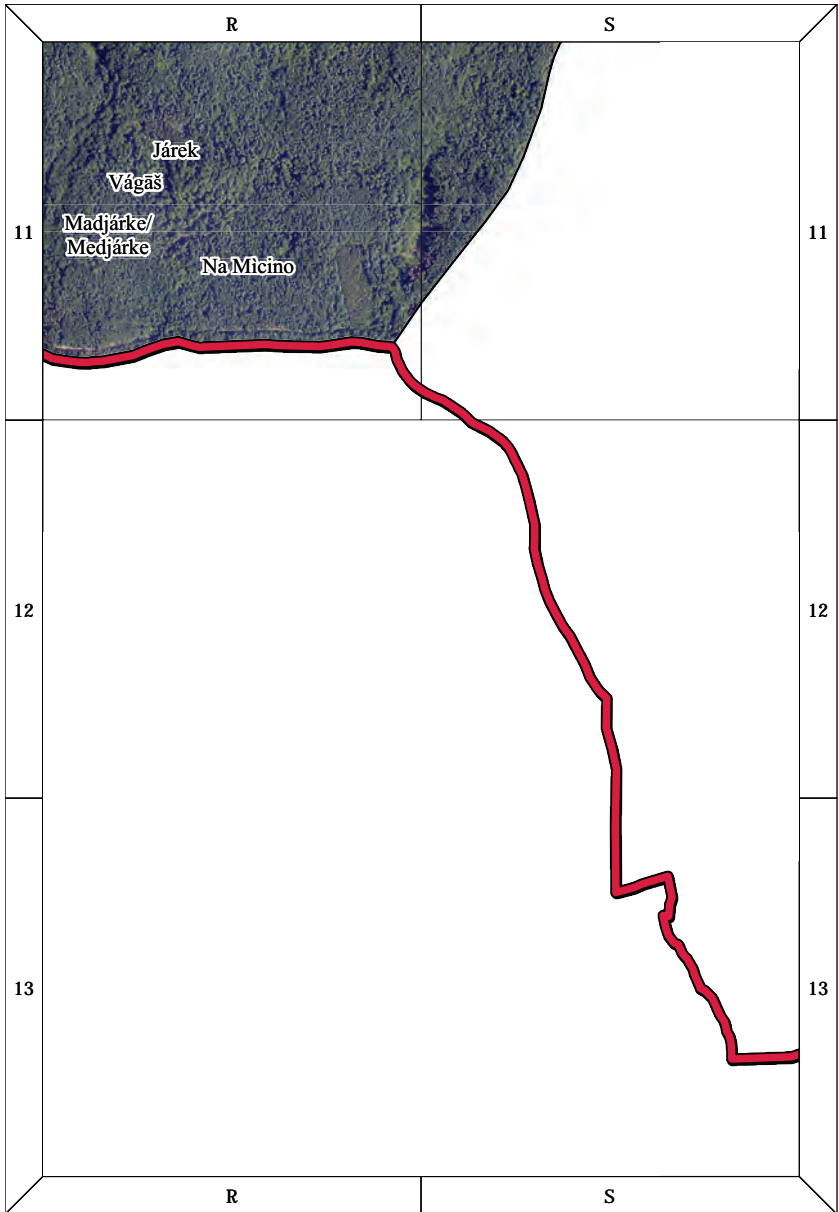

12 Hišna imena Slovenskega Porabja

»Ohranjena hišna imena pomagajo razbirati zgodovinske in družinske razmere, socialno razslojenost in medsebojne stike, ter upravno in politično strukturo. Zelo pomemben vidik socialne kulture so priseljevanja in preseljevanja, ki so pustila v žirovskih hišnih imenih močno sled« (Zorko 2005 v Stanonik 2005, zalist).

Kratek in jedrnat oris hišnih imen, ki ga je podala Zinka Zorko, nam daje slutiti njihovo veliko sporočilno vrednost, pomembnost njihove znanstvene obravnave ter nujnost zbiranja in ohranjanja tovrstne kulturne dediščine.

V imenoslovni klasifikaciji spadajo hišna imena med vzdevke (Keber 2002). Tako jih lahko razumemo le, kadar z njimi poimenujemo prebivalce posamezne domačije, če pa domačijo s pripadajočo posestjo, pa jih umeščamo med zemljepisna imena. Gre za imena, ki se držijo hiše, kmetije oziroma domačije. Na slovenskem podeželju so hišna imena kot pomemben del naše kulturne dediščine večinoma še vedno živa (Keber 2002; Kotnik Šipec 2004). Hišno ali domače ime praviloma nastane takrat, ko na kmetiji zagospodari človek, čigar priimek se razlikuje od priimka prejšnjega gospodarja, hiša pa obdrži staro ime (Zorko 2004). Po stari navadi so hišo poimenovali sosedje in ne lastniki sami (Kotnik 2011). Hišna imena so nastala zaradi potrebe po natančnejšem razločevanju ljudi, saj zaradi družbenega razvoja in napredka za ta namen osebna imena niso več zadoščala. Pojemovna motivacija za nastanek hišnih imen je zelo raznovrstna, pogosto odraža tudi obdobje nastanka domačije. Nema lokrat so nastala iz rojstnih oziroma krstnih imen gospodarjev ali drugih članov gospodinjstva, ki so različnega izvora, tako moških kot ženskih. Njihova sodobna podoba vsebuje sledi glasovnega in naglasnega razvoja imena v določenem narečju. Pomembna okoliščina za nastanek hišnih imen so dejavnosti oziroma poklici človeka. Gre predvsem za rokodelce. Najstarejša hišna imena so se razvila iz topografskih razmer. Lahko gre za ledinska, krajevna, pokrajinska ali vodna imena, pogosti so tudi apelativi za vzpetine (hrib, breg, planina). Številna imena odražajo določene lastnosti terena (pustost, rodovitnost, sušnost, mokrotinjst, zatišnost, hribovitost, osončenost, vetrovnost) ali izhajajo iz drugih naravnih pojavov. Možni vir hišnih imen so tudi etnonimi (na primer Lah, Oger, Čič) ter nazivi prebivalcev slovenskih dežel in pokrajin (na primer Korošec, Kranjec, Dolenjec, Gorenjec, Ziljan). Zelo raznolika hišna imena izhajajo tudi iz različnih vzdevkov (imena živali, barva kože ali las ter druge telesne ali duševne posebnosti, po rastlinah, jedeh in pijači, obleki in obutvi, denarju in merah, starostnih oznakah, časovna določila rojstva, sorodstvene vezi, obrtniški izdelki, orodje in snovi). Hišno ime je lahko nastalo tudi iz statusa domačije v vasi ali funkcije objekta, iz katerega je domačija nastala. Kot pomembno motivacijo nastanka hišnih imen naj omenimo še cerkvene in upravne funkcije (na primer mežnar, župan, dacar). Pogosta motivacija nastanka mlajših hišnih imen so priimki prvotnih gospodarjev (Štukl 1997; Škofic 2001; Kotnik Šipec 2004; Zorko 2004; Hawlina 2008; Klinar 2011).

Prve razprave o hišnih imenih v slovenskem jeziku najdemo v Kmetijskih in rokodelskih novicah iz leta 1856, kjer Janez Bleiweis opisuje različno besedišče v slovenskih pokrajinah. Ob tem navaja, da so na vprašanje: »Kako se pri tej hiši reče?« na Notranjskem odgovarjali: »S zmerjanjem ...«, ravno tako tudi na Štajerskem in ponekod na Dolenjskem, medtem ko so na Gorenjskem odgovarjali »Pri hiši«. Poleg tega se je uporabljal izraz *Vulgarname*, ki ga je Bleiweis poslovenil v prikladek. Dejstvo je, da med obema izrazoma ni jasne pomenske ločnice. Ponekod, na primer v okolici Kamnika, so *Vulgarname* enačili s priimkom, *Spotname* pa s samostalnikom percovnik ali pricovnik (Stanonik 2005). Keber (2002) kot sopomenke navaja tudi zdevek, pritiklej, zdeto, priloženo ime, gerdo ime, prišvarek in prišvrk. Očitno je torej, da se je uporaba izrazja v posameznih slovenskih krajih razlikovala, kar nakazuje močno krajevno komponento.

Med najstarejše temeljne vire za raziskovanje hišnih imen spadajo urbarji (Tajnšek 2007). V 16. in 17. stoletju so nastale matične knjige, ki so jih vodili duhovniki. V 18. stoletju so na ozemlju zdajšnje Slovenije začeli duhovniki voditi tudi tako imenovane dušne zapisnike v latinščini, imenovane *Libri de statu animarum* ali kratko status animarum, v istem obdobju pa so po uvedbi katastra nastale tudi zemljiške knjige, kjer je bilo pri lastniku zemljišča poleg imena in priimka pripisano tudi hišno ime z oznako »*vulgo*« (Kotnik Šipec 2004; Klinar 2011). Med sekundarnimi viri velja omeniti kartoteko hišnih imen, ki jo je uredil Božo Otorepec in jo hrani Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU (Keber 2002).

Zbiranje in raziskovanje hišnih imen je večinoma potekalo nesistematično, prostorsko razpršeno in z različno znanstveno metodologijo. Glede na profil lahko ugotovimo, da je tovrstna tematika v središču zanimanja tako strokovnjakov z različnih znanstvenih področij kot tudi posameznih amaterskih raziskovalcev. Med najmlajše zbiratelje hišnih imen moremo šteti nekatere osnovnošolce, ki pri zbiranju in raziskovanju hišnih imen sodelujejo na različne načine (raziskovalni tabori, raziskovalne naloge) (Gliha Komac 1999; Osnovna šola Preserje 2000; Klinar 2011). Hišna imena so zanimiva kot tematika diplomskih nalog (na primer Grivec 2010 in Gumilar 2012), so pa tudi predmet raziskovanj na najvišjih znanstvenih ravneh. Avtorji temeljnih znanstvenih prispevkov s področja hišnih imen so Zinka Zorko z razpravo *Hišna imena na Koroškem* (Zorko 2004), Marija Stanonik z delom *Hišna imena v Žireh* (Stanonik 2005), Mirko Ramovš z razpravo *Hišna imena v vaseh Ježica, Savlje, Kleče, Mala vas in Stožice* (Ramovš 1999), v zadnjem času pa predvsem dialektologa Jožica Škofic z deli *Hišna imena v Kropi* (Škofic 2001), *Zasnova slovarja gorenjskih hišnih imen* (Škofic 2011) in *Hišna imena kot gradivo za dialektološko raziskovanje* (Škofic 2005) ter Matej Šekli z delom *Hišna imena v Ovčji vasi* (Šekli 2005). Dialektologi lahko z zbiranjem in analiziranjem hišnih imen raziskujejo jezikovne prvine posameznega narečja (Škofic 2005). Pomemben metodološki in vsebinski prispevek k raziskovanju hišnih imen je delo geografa Klemena Klinarja, ki je rezultate

svojega dela objavil v seriji publikacij (skupno 55 knjižic) z naslovi »Kako se pri vas reče?«, »Kako se par vaš hiš prav?« in »Kako se pri vaši hiši reče?« (na primer Klinar 2011). Na podlagi tovrstnih raziskav na Gorenjskem je mogoče glede na glasovno podobo hišnih imen zamejiti tudi različice posameznih krajevnih govorov znotraj gorenjskega narečja (Škofic 2012).

Posamezni znanstveni prispevki s krajevnega vidika običajno obsegajo posamezno naselje, krajevno skupnost, župnijo, prazupnijo, občino, pa tudi širše geografsko območje, na primer dolino, planoto. Na območju Gorenjske je bilo doslej sistematično zbranih več kot 13.000 hišnih imen v preko 400 naseljih v 24 občinah. Preko 7500 domačij je bilo označenih s keramično tablico s hišnim imenom.

V slovenskem zamejstvu so tematiki hišnih imen največ pozornosti namenili v Ziljski dolini, Podjuni in Rožu v Avstriji, kjer je na primer pater Bertrand Kotnik v zbirki petnajstih knjig z naslovom *Zgodovina hiš južne Koroške* natančno popisal hišna imena tega dela slovenskega etničnega ozemlja v Avstriji (Kotnik 2011). Različni avtorji so obravnavali tudi hišna imena na slovenskem etničnem ozemlju v Italiji (Tržaška pokrajina, Kanalska dolina, Beneška Slovenija), nanje pa se ni pozabilo niti v slovenskih naseljih na Madžarskem.

Zanimivo je, da so hišna imena značilna le za s Slovenci poseljena naselja, medtem ko večinsko madžarska naselja tega fenomena ne poznajo.

Prvo študijo o hišnih imenih v Porabju z naslovom *Nevek Felsőszölnökön* je v madžarščini objavil Jánosné Mayer leta 1980. V svojem delu *Felsőszölnök-Gornji Senik* jo povzema Kozar-Mukič (1988). Seznam (preglednica 8) obsega 144 hišnih imen, dodane so jim tudi hišne številke za lažjo orientacijo. Zanimivo je, da se nekatera hišna imena pojavljajo pri več hišah hkrati, ki pa so precej oddaljene. Kozar-Mukič (1988) meni, da so nekatera hišna imena migrirala skupaj z ljudmi. Pri Gornjem Seniku avtorica dodaja tudi hišna imena v zaselku Dolnji Senik.

Leta 1994 je študijo o hišnih imenih v naselju Verica-Ritkarovci objavila Katalin Szövényi (1994) z naslovom *Háznevek a Vendvidéken* (Hišna imena v Porabju). Avtorica se zaveda pomanjkljivosti terenskega dela, saj ne govori slovenskega jezika. Terensko delo je bilo opravljeno v letih 1991 in 1992. Avtorica identificira 42 hišnih imen domačij, ki so naseljene, in dodatnih 11 hišnih imen, ki so vezana na nenaseljene oziroma porušene domačije. Med hišnimi imeni prevladujejo slovenska imena (dve imeni sta izjemi). Glede poimenovalne motivacije večinoma izvirajo iz imen; v 21 primerih iz lastnih, v 5 primerih pa iz občil. Med lastnimi imeni prevladujejo osebna imena nekdanjih lastnikov, priimki in vzdevki. Tako kot izhaja iz raziskav na Slovenskem, tudi v Porabju hišna imena označujejo domačijo, skupaj s posestvom in prebivalce posamezne domačije. Kot primer je navedeno hišno ime Kovácsiné, gospodar je Kovácsin Feri, gospodarica pa Kovácsina Anika (Szövényi 1994). Pri izbranem primeru se zdi, da je v izvoru verjetno v rabi črka č namesto dvočrkja cs.

Avtorica navaja, da so hišna imena poznana tudi v drugih naseljih, kjer so nekdaj živeli Slovenci v županiji Zala. Dodaja tudi, da se poleg slovenskih hišnih imen pojavljajo tudi madžarska, kar pripisuje širjenju rabe madžarskega jezika. Kot primer navaja dvojnico Kaminé/Simon. Vendar gre v teh primerih za novejšo imenske oblike. Obstajajo pa tudi hiše z izključno madžarskimi imeni, na primer Tisztiház.

V koliko je imelo več hišo isto ime, so dodajali pridevnike, na primer Szpaudnyi ali Doléjnyi. Razlog v istem imenu je lahko dejstvo, da je bila to nekdaj skupna posest ene hiše, potem pa se je razdelila – v takšnih hišah pogosto živijo sorodniki. Isto hišno ime se pojavlja v več različnih vaseh v Porabju. Razlog je lahko ta, da je posameznik, ki se je iz določene hiše odselil, s seboj »nesel« tudi hišno ime. Če je temu tako, je to očitna razlika s situacijo na primer na Gorenjskem, razen če je prišlek zgradil novo domačijo.

Nekaj primerov izvora imen:

- po osebnem imenu graditelja hiše ali lastnika: Gyerglisztje - iz imena Gergely
- po poklicu: Kovácsini - tam je živel kovač
- po naravnih značilnostih območja: Brejznyatyiné - okoli hiše so bile breze
- po značilni zgradbi: Styegynyersztýé – nekdaj je tam stal skedenj

Za nekatera hišna imena je avtorica dokazala, da so se skozi zgodovino spreminila, na primer z nakupom ali dedovanjem. Otroci so dobili hišno ime po hiši, kjer so odrasli, ne glede na to, ali je to rojstna hiša mame ali očeta. Tudi posvojeni otroci so ohranili hišno ime po rojstni hiši in ne po posvojiteljih. Priženjenih Madžarov ali primoženih Madžark v slovenske družine sosedje ne kličejo po hišnem imenu, kamor so se priselili. Če prazno hišo naselijo Madžari, hišno ime sicer ostane, a z njim ne nazivajo novega lastnika. Fenom pojava hišnih imen med Slovenci avtorica pojasnjuje kot posledico velikega števila istih priimkov, kar je oteževalo komunikacijo ozirom razločevanje. Avtorica ugotavlja, da so v naselju Andovci in zaselku Ritkarovci hišna imena še vedno živa, zlasti v spominu in uporabi imen pri starejših, vendar je njihovo preživetje vprašljivo.

Obstaja bojazen, da bo v nekaj desetletjih z izumiranjem Slovencev (ki jih avtorica označuje z imenom Vendi), njihovim izseljevanjem, uničevanjem njihovih hiš, njihovim spreminjanjem v počitniška bivališča, prihodom tujcev in vse večjo uporabo madžarskega jezika slovenščina vse bolj izginjala, z asimilacijo pa bodo hišna imena, ki jih je mestoma že v času raziskave težko razumeti, popolnoma izgubila svoj pomen in funkcijo ter morda odstopila mesto drugim, lažje zapomnljivim madžarskim imenom in sistemom poimenovanj, ki so običajni v drugih majhnih vaseh (Szövényi 1994).

Hišna imena v vseh porabskih vaseh, naseljenih s Slovenci, je s pomočjo lokalnih informantov zbrala Marija Kozar-Mukič (1999). Izjema so hišna imena na Gornjem Seniku, ki jih je objavila že leta 1988. Seznam iz leta 1999 je s prostorskega vidika najpopolnejši pregled hišnih imen v Porabju.

Najnatančnejšo študijo o hišnih imenih v Porabju pa objavil Akoš Anton Dončec (2018). Svoje raziskovalno delo je posvetil Verici in Ritkarovcem. Njegovo delo temelji na analizi arhivskih virov in terenskem delu.

Dončec ugotavlja, da so hišna imena prisotna tudi v sosednjih madžarskih krajih, ki mejijo s Prekmurjem, vendar gre za hišna imena, izpeljana iz priimkov. Kadar so pri več hišah uporabili isto hišno ime, so mu dodali pridevnike spaugnji, vrnji, gorejnji, dolejnji, nauvi, stari) ali pa krstno oziroma ljubkovalno ime za stanovalca. Hišna imena so se selila tudi med posameznimi naselji, skupaj s prebivalci. Če so naselili neko hišo, ki je že prej imela hišno ime, so ga zamenjali s svojim (Dončec 2018). Klinar in Geršič (2014) ugotavljata, da na Gorenjskem takih primerov ni bilo. Hišno ime je ostalo pri hiši in se ni selilo. Dončecovo raziskavo je podprla tudi lokalna skupnost in financirala izdelavo hišnih tablic s hišnimi imeni (slika 33).

Glede zgodovinskih virov za hišna imena v Porabju Dončec (2018) ugotavlja, da so zelo redki. Med najbolj izčrpnimi je urbar iz leta 1767 za Andovce, ki je poleg imena in priimka slovenskih podložnikov vseboval še njihovo hišno ime. Leta 1766 so na Ogrskem uvedli enoten urbar v katerem so zapisali tudi odgovore

Slika 33: Tablica s hišnim imenom na Verici.

Slika 34: Urbar naselja Andovci iz leta 1767 vsebuje tudi hišna imena podložnikov (Vas megyei Levéltár, Nr.41 DSG Orfalu 02 302). ► str. 181

3. tábla
Clapis Orfalu

Kereszt és Vezeték Nevek.	Jobbágy Helynek Mímétfője.	Jobbágy Helynek		Ezfizendőbbeli Szolgálat vagy Robot.	Kilenczed.	Adózáfok.							
		Belső	Külfő			Ezfizendőbbeli Arenda.	Tízre való Fa.	Fonyás.	Ki főzött Vay.	Kappany.	Céferke.	Tojás.	
		Mivolta.											
		Pótolni Mértére való.	Számló Föld Hold.										Rék Szekérre való.
No.	Nap.	Flor.	Sly.	Funs.	Iczé.	No.							
1. Zsidék János	2 ^o	4 40 18	107 208	8		1	2	12	2	4	7	27	
2. Necsesi János	2 ^o	1 1/2	10 1/2	6 2/3	78	9		1	2 1/2	1 1/2	2	2	5
3. Tallabér János Ferenc	2 ^o	1 1/2	10 1/2	6 2/3	78	9		1	2 1/2	1 1/2	2	2	5
4. Magyarics János Károly	2 ^o	1 1/2	10 1/2	6 2/3	78	9		1	2 1/2	1 1/2	2	2	5
5. Tallabér Ferenc Mihály	2 ^o	1 1/4	12 1/4	5 2/3	85	2 50		1	2 1/2	1 1/2	2	1	8
6. Danesesi Gyula György	2 ^o	1 11	4 26	52	2			1	1 1/2	9 1/2	1	1	8
7. Necsesi János György	2 ^o	1 11	4 26	52	2			1	1 1/2	9 1/2	1	1	8
8. Danesesi János György	2 ^o	1 11	4 26	52	2			1	1 1/2	9 1/2	1	1	8
9. Harba Gusztó	2 ^o	1 11	4 26	52	2			1	1 1/2	9 1/2	1	1	8
10. Bedics Jankó	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9
11. Németh János Roboz	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9
12. Bedics Mihály Mihály	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9
13. Danesesi Ferencné Gusztó	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9
14. Danesesi István Gusztó	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9
15. Necsesi Ferenc Péter	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9
16. Birtosi János Péter	2 ^o	2 1/2	8 1/2	9 17 1/2	29	1 50		1	2 1/2	2 1/2	1	1	9

302

na 9 standardiziranih vprašanj. V 10 naseljih so zapisi v prekmurščini, med njimi v Verici. Tod so zapisana hišna imena Veričanov, medtem ko v sosednjih Ritkarovcih hišna imena niso omenjena. Nekatera hišna imena so ohranjena tudi v zapiskih duhovnika Janoša Lutarja, ki so nastali med letoma 1810 in 1835. Nekaj hišnih imen v Gornjem Seniku je navedenih tudi v prisegi Franca Čerpnjaka iz leta 1897.

Na podlagi raziskave Dončeca, pa tudi ostale literature, lahko ugotovimo, da sistematičnih arhivskih virov, kot jih poznamo za avstrijski del monarhije, v Ogrskem delu žal ni. Raziskave hišnih imen so zato precej otežene. Prav tako je mestoma oteženo določiti lokacijo hišnega imena z vira in ga primerjati s sodobnim stanjem.

Nesistematičnost virov in parcialnost raziskav nam zato onemogočata vpogled v neko splošno podobo hišnih imen v Porabju. V nadaljevanju v preglednicah navajamo hišna imena, povzeta po literaturi.

Preglednica 8: Hišna imena v zaselku Verica (Szövényi 1994, 32–39; Kozar 1999, 169; Dončec 2018, 376–382).

Szövényi (1994)	Kozar (1999)	Dončec (2018)	opomba
Batyiné	Batjini	Batjini	Iz priimka Bouti.
Bejbersztyi	Bejberstji		
Borovnyátyiné	Borovnjátjini	Borovnjatjini	Iz priimka Borovnjak, v urbarju Borovnyák.
Dájcs			
Darnyejcsiné		Drnječini/ Drnječovi*	Verjetno po priimku.
Döjné	Döjni/Döjnini	Döjni ran/ Döjnini	Iz priimka Düh, v veriškem urbarju Dühni.
Dolejnyi Sabgyáné/ Sabgyané	Dolenji Šabdjáni		
Drancosztyé*			
Ercátyiné*		Ercejdjini	V urbarju ime Hercze gin. Morda ime izhaja na podlagi stanu oziroma družbenega položaja, saj so pri družini imeli konje in se ponosno vozili kot princi oziroma grofje. Herceg v madžarščini pomeni princ.

Szövényi (1994)	Kozar (1999)	Dončec (2018)	opomba
Gorejnyi Sabgyáné/ Sabgyané	Gorenji Šabdjáni/ Šubdjanini		
Grofosztyé*		Grofovstji*	Lahko po priimku Gróff ali pa iz samostalnika grof.
Gunyersztyi	Gunjerstji	Gunjerstji	Morda iz samostalnika gaunar, kar pomeni vaški veljak.
Gyaminé*			
Gyauklené/ Gyaukléné	Djouklini	Djauklini	V Čerpnjakovi prisegi kot Jokli. Morda iz »djoklavi« v pomenu jokav.
Gyirejsiné	Djirejšini	Djirejšini	Morda iz besede ejrašnji, ki v veriškem govoru pomeni znameniti (v madžarščini híres, v stari prekmurščini pa hirešni).
Iskola			
Katiné*	a Katarina.		
Leposa*		Lepoštji*	Iz priimka Lepoša.
Liberciné Libriczi.	Libercini	Librecini	V urbarju iz leta 1767 je ime Libriczi omenjeno na Verici.
Lovenyákosztyé	Lovenjakostji	Lovenjakovstji	Staro ime je bilo Čirečini, novega je prinesel semkaj Jožef Vindiš, ki je bil sirota.
Majkovi	Majkovi	Majkovi	Iz ljubkovalne oblike osebnega imena Matjaž (Majko), v urbarju se pojavi hišno ime Matko, a Dončec meni, da to ni podlaga za to hišno ime.
Mankostye	Mankoštji	Mankoštji	Iz priimka Mankoš.
Micsiné	Mičini	Mičini	Morda po ljubkovalni obliki imena Miči, kar v slovenščini pomeni Míci.
Nájercosztyé	Nájarcostji/Májercostji		Najercostji/Najerc

Zemljepisna imena Slovenskega Porabja

Szövényi (1994)	Kozar (1999)	Dončec (2018)	opomba
Nániné	Nánini/Dernjičini	Nanini/Poštaš	Iz ljubkovalne različice imena Ana, porabska različica Nana, Nanec. Drugo ime izhaja iz dejstva, da je bila hči lastnika včasih poštarka.
Pájcsiné	Pájčini	Pajčini	V urbarju je ime Pápics.
Polgármester háza			
Simon-ház		Nakamlani	Hiša je nenaseljena, ime po kamnitem zemljišču. Gre za porabsko sklanjatev kamen, kamla. Včasih hišno ime Šimon ran.
Styegynyer Sety	Stjednjner/ Štjinjerski	Štjenjerstji	Verjetno po veriški besedi štjedjen.
Szpalidnyi Zsöliné	Spoudnji Žöjlini	Spaugnji Žöjlini	Iz prekmurske besede žüu oziroma porabske žou v pomenu žulj. Ime pa verjetno izhaja iz značaja človeka, ki je ošaben.
Szpaudnyi Ferenciné	Spoudnji Ferencini	Spaugnji Ferencini	
Szpaudnyi Gyancsiné	Spoudnji Djančini	Spaugnji Djančini	Iz ljubkovalne različice imena Janez, madžarsko Jancsi, v porabskem govoru Djanči.
Szpaudnyi Szabatiné	Spoudnji Sabatini		
Vejcsiné Franci	Vijčini Franci		
Vejcsiné Guszli	Vijčini Gusli		
Vrnye Zsöjliné	Vrnji Žöjlini	Vrnji Žöjlini	
Vrnyi Ferenciné	Vrnji Ferencini	Vrnji Ferencini	
Vrnyi Gyancsiné*		Vrnji Djančini	
Vrnyi Szabatini/ Szabatni*			
Zsagyerciné*			

Szövényi (1994)	Kozar (1999)	Dončec (2018)	opomba
Zsámpárné*			
Zslárin	Žlárin	Žralini	Iz madžarske besede zsellér, kar pomeni težak.
	Djerglistji/ Djirglivini		
		Djerglstji	Iz imena Gregor, v madžarščini Gergely, v porabskem govoru Djergl, hišno ime v veriškem urbarju je Gergő.
		Šubdjanji	Dve hiši, hišno ime v urbarju je Sabján.
		Sabatini	V veriškem urbarju je oblika Sobotin. Verjetno iz priimka Sabat oziroma Szabat.
		Vrnji Veijčini	V veriškem urbarju zapis Vedics.
		Spaugnji Veijčini/ Runci, Runcajs	Imeni Runci, Runcajs je po risanki Rumcajsovi.
		Nauvi Veijčini	Novejša hiša.
		Kulmani*	Iz imena Kolman.
		Rövcini	Iz priimka Oreovec.
		Söjčin ran/ Söjčini/Söjčko	Veriški urbar omenja hišno ime Szű. Verjetno izhaja iz priimka Šü ali Sü.
		Ždjercini	V veriškem urbarju je hišno ime Gercz.
		Báh	Hišno ime omenjeno le v veriškem urbarju.

*hiše ni več

Preglednica 9: Hišna imena v zaselku Ritkarovci Kozar (1999, 169) in Dončec (2018, 383–389).

Kozar	Dončec	opomba
	Afi*	Iz lastnega imena Alfonz.
Apátjini	Apatjini (dve hiši)	
	Bejnklarstji*	Iz priimka Winkler.
	Bazejtini	Iz priimka Bajzek, lahko pa je povezano z bezgom.
	Boslini*	Iz nemškega priimka.
	Brejnatzjini*	Bo brezah.
Casarni (dve hiši)	Casarni/ Czafzar (dve hiši)	Morda po samostalniku cesar ali priimku Cseszar.
	Čajtini/Čajta	Tudi Csaita v viru (Dončec).
	Djartja	Iz samostalnika djarek za jarek.
	Djürvini	Gyűrívona (Lutar 1822). Iz krstnega imena Djüri (Jure, Jurij).
	Ejvicini*	Iz imena Eva, narečno Ejva.
Emánstji	Emanstji (dve hiši)	Verjetno iz nemškega priimka.
	Spaugnji in Nauvi, Vrnji*	
	Filpini (2 hiši)/Štejzli ran	
	Goslarni*	Verjetno iz priimka Goslar.
Gospoudini	Gospaudini	Iz samostalnika gospaud, ki naznanja bogato družino.
	Kaucini	Iz samostalnika kauca, kar je porabska beseda za del pluga.
	Kovačini (2 hiši)	Iz priimka Kovač ali pa iz poklica.
	Kreijžin ran/Kreijžini*	
	Kujserstji*	Iz samostalnika kujsek, kujsi v pomenu psiček, kuža.
	Lauba*	Lauba je vzdevek in pomeni pridanič.
	Lovenjakovstji*	
	Lujzetjini*	Iz imena Alojzija.
	Petrajnini	
	Malenjini*	

Kozar 1999	Dončec (2018)	opomba
Mécini	Meijcini*	Iz imena Mici, iz Marija.
	Mijautjini	Mihokini je hi v andovskem urbarju.
	Palko*	Iz imena Pavel.
	Petrostji*	
Rovátini	Rovatini (2 hiši)	Iz priimka Horvat.
	Rüštjini* (dve hiši)	Iz priimka Rüšič.
	Štajerni	Iz priimka Štajer.
Trájberni (2 hiši)	Trajberni* (2 hiši)	Iz priimka Trajber.
	Tučtjini	Iz besede tuček, ki v porabščini pomeni storž.
Vdjárdjini		
Vojnini Spoudnji	Vojnini	
Vojnini Vrnji	Vojnini	
Štajerni		
Žádjacini	Žadjacini	Po ledini Žgalina, kar nakazuje na trebljenje gozda s požigom.
	Žamparca*	Hišno ime iz priimka.

*hiše ni več

Preglednica 10: Hišna imena v naselju Andovci (Kozar 1999, 169).

Bödrastji	Karbini (2 hiši)	Spoudnji Sabouvini	Šafarni/Djánosini
Djišárini	Klošini - Mrtijninitjini	Svéciní (2 hiši)	Šouštarstji
Djürvini	Kmetustji	Tupini	Šumajniki
Dužijnarstji	Kovačini	Vrnji	Zétjini (2 hiši)
Frouncini	Mliéjnarni	Vučtjini	Ercedjini*

*Dončec 2018

Preglednica 11: Hišna imena v zaselku Slovenska ves (Kozar 1999, 168).

Aladejni (2 hiši)	Fruc	Podlouštji	Vrnji (2 hiši)
Ámpini	Gabruvcini	Popustji	Vrnji Adani
Ánvtjti	Gazdini	Pubini	Vrnji Dütjini
Ánzlini	Glažojncini	Pušujcini	Vrnji Gajžini
Aučtjini	Gracuštji (2 hiši)	Čalatjini ram	Vrnji Kovačini
Babini (3 hiše)	Groubuštji	Čánini	Vrnji Šklouštjini
Babini Črni	Gunjerni	Čütjini	Vukučini (2 hiši)
Bajztjini	Husárini	Réctjini (3 hiše)	Šajbuštji
Balájžini (2 hiši)	Ivancini	Ričini	Šatjini
Batjini	Kalcini	Ruvátini	Šklouštjini
Blinc (2 hiši)	Körini	Saboulini	Šklouštjini Karči
Bokana ram	Kuváčini	Spoudnji Adani	Šouštarni
Boutini (4 hiše)	Kuvini	Spoudnji Boutini	Šoušterni (2 hiši)
Brejznjak	Lájčurski	Spoudnji Dütjini	Šouštrstji
Burduš (3 hiše)	Lučarni	Spoudnji Gajžini	Šouštrstji Tibi
Burdušini (2 hiši)	Matanrni	Spoudnji Kovačini	Štejkarni
Bücoštji v lesej (2 hiši)	Matijini	Spoudnji Vučtjini (2 hiši)	Štévacini
Bücuštji (2 hiši)	Miklini	Spoudnji Šklouštjini	Števani
Djantjini (3 hiše)	Miškuva Ána	Spoudnji Špajni	Štortjini
Doula Babini	Mlinarstji	Svátjini	Štotjini

Aladejni (2 hiši)	Fruc	Podlouštji	Vrnji (2 hiši)
Doulašini (2 hiši)	Ogrdini	Tjörni	Štufatjini (3 hiše)
Doulini	Oulacini	Tolovini	Žlarni
Dravcini (5 hiš)	Patričtjini	Tomajšini (2 hiši)	Zidárini
Érišini (2 hiši)	Pejpi	Ūcini (2 hiši)	Zvunarni (2 hiši)
Fértjini (2 hiši)	Pepkošini	Vajdini	
Ficinoga Peka sin	Pjetrni	Vernji	
Földini	Plejvcini (2 hiši)	Vörnji Vučtjini	

Preglednica 12: Hišna imena v naselju Števanovci (Kozar 1999, 168).

Ájdani	Grabarna Ana	Ōcini	Sodójtjin
Bákarstji (2 hiši)	Kálcini Kmétina	Petarin	Tótostji
Bédini	Kolarstji	Pétarin Karči	Trarcin
Bejbarstji Aniko	Koméarstji	Pétarni (2 hiši)	Trnjárina (2 hiši)
Bejbarstji Pišti	Kondarni	Pétrin	Vučtjin Karči
Bödraštji (2 hiši)	Koucina Rejza	Petrin Mariš	Šafarcin
Brgancin (2 hiši)	Koucini	Pétrini	Šalostji (2 hiši)
Brgancin Mariš	Kováčcin	Pincatjini	Šandorstji
Broužin Edit	Kovačini	Pincatyina	Šándorstji
Broužin Iluš	Kozalina Ana	Pintar	Šatjini
Broužin Karči	Kozalini	Pöjštja Jóška	Šébarstji
Broužini	Kráncin	Pöknjasti	Šoulin Kalmič
Brožin	Kúrdin	Prejšarna Rejza	Šoulin Zoli
Djuratjini	Kurči	Prejšarni	Šoustigi
Djúrca	Lóšin	Prolin	Šouštarin
Dolejnina Irinka	Lujini	Margit	Špóran
Dórin (2 hiši)	Lújzatjin	Prolini	Špórani
Énaš	Madjarna Ana	Púfarin	Štótjin
Énin	Madjarni Mátivi	Čúbina	Štotjina
Erži	Mijalin	Roubajnjin	Štotjini Drinaš

Ájdani	Grabarna Ana	Öcini	Sodöjtyin
Farejnščin	Mijalini	Röfcin	Šumistji
Farejnščini	Mindaš	Rúglastji	Šumistji Iluš
Fiškáliš	Milarna Ana	Rúmin	Žužini
Fourdjanin	Milarna Mariška	Satkarin	Zidára Mari
Laci	Milnarni Karči	Sejčár	Zidára Mariška
Fourdjanini (5 hiš)	Móndistji	Sodöjok	Zvejrin Joži
Grabarin Jenő	Öcina	Sodöjtjin (3 hiše)	Zvejrin Vendi

Dončec (2018) navaja tudi hišno ime Matjašini.

Preglednica 13: Hišna imena v naselju Dolnji Senik (Kozar 1999, 168).

Ánzošni	Fuksina Méca	Köles Blinc	Vegmajherovi
Babini	Fuksini	Prodarski	Vincekni
Bajčovi	Gauserni	Launovi	Vogrinjini
Bažúrini	Gmandlini	Lazkini	Vrablini
Bedašovi	Gredliški	Maksini	Vrnjini
Blažini	Gričerski	Mali Fidlerski	Šaniččivi Šani
Breznjek	Gross Francli	Margecini	Šnepovski
Deker	Gubini	Melmauerovi	Šoušterni – Marčinkini
Djágerski	Gumilarski	Milikini	Štaricini
Djerguš	Heiflemoher	Miška šusta	Števakni
Djoušovski	Höla Hanz	Palencko – Šina – Ferenčkovi	Števljevski – Neupaurski
Djúka (3 hiše)	Hugovi - Bajčovge	Pašičnjek	Štumliški
Djúlaš	Jakobski	Reinekovi	Šujsterni
Djürini	Kadlini	Sabojlini	Šüterni
Douč Kočav	Kadliski (2 hiši)	Sigli	Švejcer
Douverni	Kiverski	Špodnjini	Žebini - Žebašni
Eizištanovi	Kmondlini	Strük	
Flísarski	Konc	Tišlerovi	
Franklini	Kočav	Vankašni	

Preglednica 14: Hišna imena v zaselku Dolnji Senik (Kozar 1988, 177).

Djauklini	Mijaokini	Štêjvekin (2 hiši)	Vánkaški
Kaucini (2 hiši)	Mlínarski	Tóšini	Víncekini (2 hiši)
Lázrski			

Preglednica 15: Hišna imena v naselju Sakalovci (Kozar 1999, 167).

Ádarni (2 hiši)	Gratjini	Paltjini – Ricovi	Skrbicini
Balagastjini	Imarni	Pelejstjirni	Trežini
Balaudjini	Ivani	Pisanjini (2 hiši)	Trčovi
Balaštjini	Karbini	Polákova	Vutjini - Šoustarni
Dinatjini	Karvi (3 hiše)	Potajtjini	Šantani (2 hiši)
Djerini	Kováčini	Potoutjini	Šervi (3 hiše)
Djirgoni (2 hiši)	Kovačtji	Pufarni	Šougarni
Djouklini	Kruklistji	Pusnarstji	Šouštarni
Djurani (2 hiši)	Ladinani	Pušnarstji	Štejljini (3 hiše)
Djüdjini	Lasovi	Časarstji	Štjetovi
Dolejnji	Ločárini	Réckovi	Žuščini
Dolejnjin	Majcani (2 hiši)	Rectjini (4 hiše)	Žuštjini
Ertani (2 hiši)	Mákošni (3 hiše)	Ricovi	Zaflančini
Fetlištji (2 hiši)	Mačtjini	Risanjini	Zavcovi
Fourgani	Mašnatjini	Sejrini	
Gaborstji (2 hiši)	Nemičtjini	Seksarstji	
Gomajdistji	Paltjini (2 hiši)	Siditjini	

Preglednica 16: Hišna imena v naselju Gornji Senik (Kozar 1999, 166).

Ándrini	Fístarni	Lónkini	Saucarni (3 hiše)
Ánškini (4 hiše)	Fórgošni	Lújzkini	Skínini (3 hiše)
Bakini (2 hiši)	Gašparni	Lújzlini	Súlcarini
Balaškini (3 hiše)	Gérglini	Magašni (3 hiše)	Šafarni
Bazékini (3 hiše)	Glauzarni (3 hiše)	Málekini	Šalaknjákini (2 hiši)

Zemljepisna imena Slovenskega Porabja

Ándrini	Fístarni	Lónkini	Saucarni (3 hiše)
Bábalni (2 hiši)	Grabašni	Másarini (3 hiše)	Šauštarni (3 hiše)
Bédekni	Grabini (2 hiši)	Maucekini	Šáloski (2 hiši)
Bénarski	Grájkarni	Markini (3 hiše)	Šérini (2 hiši)
Bikašni	Grófoski	Marčínkini (2 hiši)	Šiníčini (4 hiše)
Bóslini (5 hiš)	Gúbíči	Mánkošni	Škapèjrnini (3 hiše)
Búrski	Gúbini	Mijaukini (7 hiš)	Špórani (2 hiši)
Bükašni (2 hiši)	Íncekovi	Mijaukecini (2 hiši)	Števanékini (3 hiše)
Cífoski	Ívánski	Miklaušini	Štévani
Cigütini (2 hiši)	Kaucini	Mlínarski	Štèjfarmi
Čárdašni (2 hiši)	Kautnarski (2 hiši)	Néjskini	Švórcini
Čátrini (2 hiši)	Kálcini (3 hiše)	Nématni (3 hiše)	Talánini (2 hiši)
Čemeštarni (5 hiš)	Klèjtini	Núsarski	Tínikovi
Čúkini (4 hiše)	Klèncini (3 hiše)	Ofčarski	Tíšlarski (2 hiši)
Divícini (4 hiše)	Klúbarni	Ónzini (4 hiše)	Tónikini
Dónkarni	Kódlini (2 hiši)	Palkini (2 hiši)	Tóšini (2 hiši)
Dóričnjekovi	Kólmani (5 hiš)	Pancúrašni	Törkini (2 hiši)
Dórini (2 hiši)	Kolárin (2 hiši)	Paulini	Törökovi
Drávcini	Kováčini (4 hiše)	Paušarni (2 hiši)	Trnjašini
Drejnini (7 hiš)	Kólešni (2 hiši)	Pétarni	Túčkini (2 hiši)
Djauklini (6 hiš)	Kmétini	Pékini (2 hiši)	Túrekin
Djágarski	Krajcarni (2 hiši)	Pékoski (3 hiše)	Úpkašni (2 hiši)
Djámarini	Kújsarni (5 hiš)	Píntarni (3 hiše)	Úrbanski
Djánčkini (2 hiši)	Kúlarni (2 hiši)	Póštojski	Váncarni
Djéčkini	Kútini (2 hiši)	Praudarni	Vánkini
Djújzlini	Küzarni	Prájzini	Vúkini (2 hiši)
Djúřini (4 hiše)	Lajošni	Pülcini (3 hiše)	Závcini
Ernösovi	Lázarni	Raudašni (2 hiši)	Znückini
Férbarovi	Lázarski	Rovátini	Zvonárski
Fíckini	Licüvini	Rúgolski (2 hiši)	Žipanini (5 hiš)
Filáksovi	Lénkini (4 hiše)	Sabaulini	Žnínarni
	Ločárin	Sabauski	Žúžkini

13 Krošelj

Edinstveni zemljepisnoimenoslovni pojav slovenskega naselitvenega prostora v Porabju je poimenovanje skupine hiš. Ta skupina hiš se imenuje krošelj (*króše*, tudi *króše*), v pomenu krog, okrožje. Pojav je bil značilen za naselja z razpršeno poselitvijo, vendar se je ohranil le na Gornjem Seniku (Kozar Mukič 1999). To je potrdilo tudi naše terensko delo. Zanimivo je, da informanti v ostalih naseljih tega pojava ne poznajo. Edino delo, ki obravnava ta pojav, je monografija Gornji Senik, ki je del zbirke Način življenja Slovencev v dvajsetem stoletju (Kozar-Mukič 1988). Avtorica ugotavlja, da so prebivalci v določeni skupini hiš običajno v sorodstvenem razmerju. Lastniki posamezne hiše so si jo običajno zgradili na posestvu svojih staršev, pozneje pa jo je podedoval kdo od ožjega sorodstva. Tudi obdelovalne površine posestva se razprostirajo v okolici te skupine hiš. Oddaljene so le tiste parcele, ki so bile kupljene pozneje. Praviloma je skupina hiš poimenovana po prvem lastniku (na primer Čameštarin kroše, tudi Čêmešterin kroše). V primeru izumrtja družine ali upada števila sorodnih družin, skupino hiš preimenujejo po tisti družini, ki ima največ hiš v tej skupini (na primer nekdanj Vancarin kroše je bil preimenovan v Anškin kroše) (Kozar-Mukič 1988; 1999).

S pomočjo geografskih informacijskih sistemov smo podatke o poimenovanjih skupin hiš, ki jih je pripravila Kozar-Mukič (1988, 166–167), prenesli na sodobno kartografsko podlago (slika 35) ter pri imenskih dvojnicah, ki jih navaja Kozar-Mukič, na zemljevid zapisali le tisto različico, ki je med krajevnim prebivalstvom v uporabi.

14 Sklep

Slovensko Porabje je najmanjše območje avtohtone naselitve Slovencev zunaj matične domovine. Kljub rahlemu pozitivnemu trendu števila pripadnikov manjšine glede na zadnji popis prebivalstva je raba slovenskega jezika na tem območju ogrožena. Zato je skrb za jezik manjšine toliko bolj pomembna. Zemljepisna imena so pomemben del jezikovnega korpusa in zaradi javnih napisov prvi simbol prisotnosti manjšine v javnem prostoru. Ker imajo nekatera zemljepisna imena, na primer imena naselij, tudi status uradnosti, bodo po vsej verjetnosti tudi zadnji spomenik slovenstva na tem prostoru. Poleg imen naselij pa so v prostoru prisotni tudi drugi tipi imen. Monografija obravnava predvsem ledinska imena. Ugotovili smo, da nekatera, ki smo jih identificirali v primarnih virih, med krajevnim prebivalstvom niso več poznana oziroma v uporabi, večina pa še vedno. So pa zaradi različnih procesov spreminjanja podežlja močno ogrožena, saj modernizacija kmetijstva, urbanizacija, depopulacija in drugi pojavi zmanjšujejo njihovo vlogo. Upamo, da bo identifikacija imen, njihova jezikoslovna analiza in kartografska upodobitev prispevala k njihovemu ohranjanju tako v živi rabi kot tudi kot prvina nesnovne kulturne dediščine.

Slika 35: Imena krošljev na Gornjem Seniku.

15 Viri in literatura

- Ahačič, K. (ur.) 2023: Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana. Medmrežje: <http://www.fran.si>. (20. 11. 2023).
- Backus Borshi, O. 2015: Formal Expression of Definiteness in Albanian. Doktorsko delo, Karlova univerza. Praga.
- Bajzek Lukač, M. 2017: Slovenska zemljepisna lastna imena na Gornjem Seniku in v Porabju. Nexus Linguarum Köszöntő kötet a 80 éves Nyomárkay István akadémikus tiszteletére. ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék. Budimpešta. Medmrežje: <http://real.mtak.hu/102434/1/Bajzek.pdf> (20. 11. 2023).
- Bajzek Lukač, M. 2019: Magyar-szlovén nagyszótár. Akadémiai kiadó. Medmrežje: <http://www.szotar.net> (20. 11. 2023).
- Balogh, L., Barbalics, I., Bárdosi, J., Bokor, J., Guttmann, M., Gyarmathy, M., Hajdú, M., Laky, R., Ördög, F., Pomogyi, J., Szabó, L., Vörös, O. 1982: Vas megye földrajzi nevei. Szombathely.
- Bauman, Z. 2002: Tekoča moderna. Ljubljana.
- Bellosics, V. 2016: Onstran Donave: Vendi v Zalski in Železni županiji. Avstro-ogrška monarhija v besedi in podobi: Slovenci. 1, Štajerska, Porabje in Prekmurje, Koroška. Ljubljana.
- Bezljaj, F. 1956: Slovenska vodna imena I. Ljubljana.
- Bezljaj, F. 1965: Slovenski imenotvorni proces. Jezik in slovstvo 10, 4–5.
- Bezljaj, F. 1969: Onomastika in leksikologija. Onomastica Jugoslavica 1.
- Bezljaj, F., Snoj, M., Furlan, M. 2005: Etimološki slovar slovenskega jezika IV: Š–Ž. Ljubljana.
- Bijak, U. 2019: The Development of Polish Toponomastic Terminology. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska sectio FF, Philologiae 37-1. DOI: <https://doi.org/10.17951/ff.2019.37.1.91-103>
- Brozović, M. 2013: Ledinska in hišna imena v vasi Selšček. Ljubljana.
- Čačinovič, R. 1992: Madžarsko-slovenski odnosi. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Čop, D. 1983: Imenoslovje zgornjesavskih dolin. Doktorska disertacija, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Detailed Gazetteer of Hungary, 2023. Medmrežje: https://www.ksh.hu/apps/hntr.main?p_lang=EN (22. 8. 2023).
- Dobrovoljc, H. 2013: Predgovor. Slovenska imena držav. Geografija Slovenije 25. Ljubljana.
- Dončec, A. 2018: Hiša imena Verice-Ritkarovcev v Porabju in njihova zgodovina. Arhivi 41-2.
- Državna slovenska samouprava. Gornji Senik, 2015.
- Fabčič, T. 2010: Pripoved izročila talov. Lozice.
- Folklorna skupina Zveze Slovencev na Madžarskem Sakalovci. Medmrežje: https://www.zveza.hu/sl/kulturne_skupine/folklorna_skupina_zveze_slovencev_na_madzarskem_sakalovci/ (30. 5. 2023).

- Fujs, M. 1992: Madžarsko-slovenski odnosi. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Furlan, M. 2002: Predslovanska substratna imena v slovenščini. Jezikoslovni zapski 8-2.
- Furlan, M., Gložančev, A., Kladnik, D., Perko, D., Šivic-Dular, A. 2008: Imenik zemljepisnih imen Državne pregledne karte Republike Slovenije v merilu 1 : 250.000. Državna pregledna karta Republike Slovenije 1 : 250.000: standardizirana slovenska zemljepisna imena. Ljubljana.
- Furlan, M., Gložančev, A., Šivic-Dular, A. 2000: Pravopisna ustreznost zapisa lastnoimenskega gradiva v registru zemljepisnih imen in registru prostorskih enot. Geografski vestnik 72-1.
- Furlan, M., Gložančev, A., Šivic-Dular, A. 2001: Pravopisno ustrezen zapis zemljepisnih in stvarnih lastnih imen v Registru zemljepisnih imen in Registru prostorskih enot. Ljubljana.
- Geršič, M., Ciglič, R., Perko, D. 2018: Pokrajinska in zemljepisnoimenska raznolikost v Sloveniji. Pokrajina v visoki ločljivosti, GIS v Sloveniji 14. Ljubljana.
- Geršič, M., Kumin Horvat, M., Pipan, P., Ropoš, M. 2024: Ledinska imena Slovenskega Porabja. Ljubljana.
- Geršič, M., Perko, D. 2022: Slovenski endonimi v dvojezičnih zemljepisnih imenih v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. Geografski vestnik 94-1.
- Gliha Komac, N. 1999: Drugi otroški etimološki raziskovalni tabor Stara hišna imena v Kanalski dolini:Žabnice. Hišna imena v Žabnicah – otroški raziskovalni tabor Kanalska dolina 1999. Ukve.
- Golob, J. 2007: Mejni prehod Hodoš od odprtja do zaprtja. Glasilo Őrség - Őrségi hírlap 8-23.
- Goriški, M. 1933: Naš narod med Rabo in Donavo. Naši onstran meje. Ljubljana.
- Gostenčnik, J. 2009: Ledinska imena v k. o. Ribnica. Diplomsko delo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Gradišnik, J. 1997: Nemško-slovenski, slovensko-nemški slovar. Maribor.
- Grafenauer, B. 1994: Ogrski Slovenci. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Grivec, B. 2010: Ledinska in hišna imena v izbranih naseljih občine Ormož. Diplomsko delo, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru. Maribor.
- Gumilar, N. 2012: Ledinska in hišna imena v izbranih naseljih občine Grad. Diplomsko delo, Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru. Maribor.
- Gundacker, R. 2014: The Significance of Foreign Toponyms and Ethnonyms in Old Kingdom. The Late Third Millennium in the Ancient Near East. Oriental institute seminars 11. Chicago.
- Halbwachs, M. 2001: Kolektivni spomin. Ljubljana.
- Hawlina, P. 2008: Hišna imena. Drevesa – bilten slovenskih rodoslovcev 15-2.
- Hetési Falvak, 2023. Medmrežje: <https://hetesifalvak.hu/> (22. 3. 2023).
- Hirnök, J. 1998: Slovensko Porabje. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.

- Hirnök, J. 2001: Zveza Slovencev na Madžarskem. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Ingolič, B. 1969: Gibanje števila prebivalstva po k. o. slovenskega Porabja od leta 1869 do 1960. Priloga 4. Geografsko proučevanje slovenskega Porabja na Madžarskem. Nekateri elementi socialno geografskega razvoja in strukture slovenskega Porabja. Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Jakopin, F. 1990: Imenoslovje. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Jánosné Mayer, J. 1980: Nevek Felsőszölnökön. Szentgotthárd.
- Jarc, V. 2004: Ledinska imena pod Stolom, Begunjščico in Dobrčo. Žirovnica, Bled, Radovljica.
- Josipovič, D. 2016: Porabski Prekmurci in meje Prekmurja. ANALI PAZU HD 1-2.
- Keber, J. 2002: Rojstna imena, hišna imena, vzdevki, psevdonimi v Sloveniji. Jezikoslovni zapiski 8-2
- Kladnik, D. 1999: Leksikon geografije podeželja. Ljubljana.
- Kladnik, D., Geršič, M., Perko, D. 2020: Slovenian geographical names. Acta geographica Slovenica 61-1. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS.9394>
- Klemencič, V., Medved, J., Pak, M., Jeršič, M., Ingolič, B., Olas, L. 1969: Geografsko proučevanje Porabja na Madžarskem: nekateri elementi socialno geografskega razvoja in strukture slovenskega Porabja. Ljubljana.
- Klinar, K. 2011: Kako se pri vas reče? Hišna imena v naseljih Grabče, Krnica, Perniki, Radovna, SpodnjeLaze in Zgornje Laze. Zgornje Gorje.
- Klinar, K. 2012: Zbiranja hišnih in ledinskih imen na Gorenjskem in njihov prispevek k jezikoslovju.2. Slovenski dialektološki posvet. Ljubljana.
- Klinar, K., Geršič, M. 2014: Traditional house names as part of cultural heritage. Acta geographica Slovenia 54-2. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS54409>
- Klinar, K., Škofic, J., Šekli, M., Piko-Rustia, M. 2012: Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen : projekt FLU-LED v okviru Operativnega programa Slovenija – Avstrija 2007-2013. Jesenice.
- Koletnik, M. 2008a: Panonsko lončarsko in kmetijsko izrazje ter druge dialektološke razprave. Maribor.
- Koletnik, M. 2008b: O prekmurskih mikrotoponimih. Zbornik referatov za štirinajsti mednarodni slavistični kongres, Ohrid, 2008. Ljubljana.
- Koletnik, M., Holsedl Pertoci, Z. 2009: Zemljepisna lastna imena v Večeslavcih. Jezikoslovni zapiski 15, 1–2.
- Korm. rendelet a magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról 303/2007(XI. 14.), 2007. Medmrežje: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700303.kor> (2. 3. 2021).
- Kotnik Šipec, M. 2004: Stara hišna imena na Polzeli. Polzela.
- Kotnik, B. 2011: Zgodovina hiš južne Koroške. Celovec
- Kozar, M. 1999: Slovenska hišna imena = Szlovén háznevek. Etnologija Slovencev na Madžarskem = A Magyarországi szlovének néprajza 2.

- Kozar-Mukič, M. 1983: Slovensko Porabje. Ljubljana.
- Kozar-Mukič, M. 1984: Slovensko Porabje / Szlovénvidék. Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje. Ljubljana, Szombathely.
- Kozar-Mukič, M. 1988: Gornji Senik. Ljubljana.
- Kozar-Mukič, M. 1993: Slovenski muzej na Madžarskem.
- Kozar-Mukič, M. 1996: Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem = A Magyarországi Szlovének néprajzi szótára. Monošter, Szombathely.
- Kozar-Mukič, M. 1997: Kdo smo? (o identiteti Slovencev med Muro in Rabo). Traditiones 26.
- Kozar-Mukič, M. 1998: Dve desetletji sombotelskih Slovencev: 1998-2018 = A szombathelyi szlovének két évtizede: 1998-2018. Sombotel/Szombathely.
- Kozar-Mukič, M. 2018: Dve desetletji sombotelskih Slovencev. Szombathely.
- Kozar-Mukič, M. 2021: Album obletnic Avgusta Pavla. Szombathely.
- Kulcsár, H. 2015: Földrajzi névanyag feltárása a magyar–szlovén határvidéken. Budapest.
- Kunaver, J. 1988: Zemljepisna imena v visokogorskem svetu in njihova uporaba na primeru Rombonain Goričice. Pokrajina in ljudje na Bovškem. Ljubljana.
- Lefebvre, H. 2013: Produkcija prostora. Ljubljana.
- Majdič, V. 2002: Imena vasi in mest v Sloveniji. Jezikoslovni zapiski 8-2.
- Maučec, J., Novak, V. 1945: Slovensko Porabje. Ljubljana.
- Medmrežje 1: Imre Nagy. <https://www.britannica.com/biography/Imre-Nagy> (14. 8. 2023).
- Medmrežje 2: Imre Nagy. <https://www.nagyimreemlekhaz.hu/en/imre-nagy.html> (14. 8. 2023).
- Medmrežje 3: Mátyás Rákosi. <https://www.britannica.com/biography/Matyas-Rakosi> (14. 8. 2023).
- Medvešek, M. 2003: Trendi medgeneracijske etnične kontinuitete na narodno mešanih območjih ob slovenski meji. Doktorska disertacija, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Melik, A. 1946: Prirodno – gospodarska sestava Slovenije. Geografski vestnik 18, 1-4.
- Melik, A. 1957: Štajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino. Ljubljana.
- Mikesy, G. 2023: Osebni vir.
- Mukics, D. 2006: Oblikoslovje gornjeseniškega govora v Porabju. Diplomsko delo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana
- Mukič, F., Kozar, M. 1982. Slovensko Porabje. Celje.
- Munda Hirnök, K. 2007: Metodološka izhodišča k raziskavi »Položaj Slovencev zunaj območja avtohtone poselitve« = A »Szlovének helyzete az autochton területen kívül« c. kutatás metodológiai alapjai. Etnologija Slovencev na Madžarskem = A Magyarországi szlovének néprajza. Budimpešta.
- Munda Hirnök, K. 2013: Represija nad Slovenci v Porabju v času Rákosisjevega režima (1948-1956). Prispjevki za novejšo zgodovino 53-1.

- Munda Hirnök, K. 2016: Analiza položaja slovenskega jezika v Porabju na Madžarskem. Ljubljana.
- Munda Hirnök, K. 2023: Slovensko Porabje. Zamejska Štajerska in Porabje. Vodniki Ljubljanskega geografskega društva. Ljubljana.
- Munda Hirnök, K., Medvešek, M. 2016: Čezmejna mobilnost porabskih Slovencev. *Traditiones* 45. DOI: <https://doi.org/10.3986/Traditio2016450305>
- Munda Hirnök, K., Medvešek, M. 2017: Vloga katoliške cerkve pri ohranjanju slovenskega jezika v Porabju v preteklosti in danes. *Bogoslovni vestnik* 77, 3-4.
- Muzejska zbirka madžarskega državnega muzeja mejne straže 2021. *Stražarji ob meji – muzejska zbirka o Železni zavesi. Határőr Emlékhely. Števanovci, Apátistvánfalva.*
- Narodni park Órség, 2023. *Medmrežje*: <https://www.orseginemzetipark.hu/sn/info/ohranjanje-narave/nacionalni-park-orseg/> (30. 5. 2023).
- Novak, V. 1948: *Etnografski značaj Slovenskega Porabja*. Ljubljana.
- Novak, V. 2006: *Slovar stare knjižne prekmurščine*. Ljubljana.
- NUTS, 2023. *Medmrežje*: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background> (22. 8. 2023).
- Olas, L. 1973: Slovensko Porabje. *Geografski obzornik* 20-3/4. *Medmrežje*: https://zgs.zrc-sazu.si/Portals/8/Geografski_obzornik/go_1973_3_4.pdf
- Olas, L. 1995: *Porabski Slovenci*. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Osnova šola Preserje 2000. *Hišna imena v krajevni skupnosti Podpeč-Preserje in krajevni skupnosti Rakitna*. Preserje.
- Pahor, D. 1976: *Porabski Slovenci. Jadranski koledar*. Trst.
- Pavlovič, P. (ur.) 1933: *Naši onstran Mure*. Ljubljana.
- Penko Seidl, N. 2008: Significance of toponyms, with emphasis on field names, for studying culturallandscape. *Acta geographica Slovenica* 48-1. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS48102>
- Penko Seidl, N. 2011: *Ledinska imena v prostoru in času*. *Annales* 21-2.
- Perko, D. 2001: *Zgošчени imenik zemljepisnih imen Slovenije. Zbirki državnih imenikov zemljepisnih imen Združenih narodov: Slovenija*. Ljubljana.
- Perko, D. 2022: *Standardizirana zemljepisna imena v slovenskem jeziku. Pravopis na zrnu graha*. Ljubljana.
- Perko, D. 2023: The first world atlas in Slovenian, and Slovenian territory in some early world atlases. *Acta geographica Slovenica* 63-2. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS.13067>
- Perko, D., Ciglič, R. 2020: *Slovenia's landscapes. The Geography of Slovenia: Small but Diverse*. Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-14066-3_14
- Perko, D., Ciglič, R., Hrvatín, M. 2021: *Landscape macrotypologies and microtypologies of Slovenia*. *Acta geographica Slovenica* 61-3. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS.10384>

- Perko, D., Ciglič, R., Zorn, M. 2020: Slovenia: A European landscape hotspot. The Geography of Slovenia: Small but Diverse. Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-14066-3_1
- Perko, D., Geršič, M. 2021: Sporna imena naselij v Sloveniji. Georitem 32. Ljubljana. DOI: <https://doi.org/10.3986/9789610505365>
- Perko, D., Geršič, M., Zorn, M. 2023: Standardization of geographical names on land and sea in Slovenia. Place Naming, Identities and Geography: Critical Perspectives in a Globalizing and Standardizing World, Key Challenges in Geography. Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-21510-0_9
- Perko, D., Jordan, P., Komac, B. 2017: Exonyms and other geographical names. Acta geographica Slovenica 57-1. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS.4891>
- Perko, D., Kladnik, D. 2019: Slovenski eksonimi v sosedstvu Slovenije. Geografski vestnik 91-2. DOI: <https://doi.org/10.3986/GV91208>
- Perko, D., Orožen Adamič, M. (ur.) 1998: Slovenija – pokrajine in ljudje. Ljubljana.
- Perko, D., Tičar, J., Geršič, M. 2022: Standardizacija hidronimov v Sloveniji in geografski informacijski sistemi. Preteklost in prihodnost, GIS v Sloveniji 16. Ljubljana.
- Pipan, P. 2007: Terenski dnevnik.
- Peršolja, B. 2002: Zgoščeni imenik zemljepisnih imen. Dela 18.
- Peršolja, B. 2003: Pot zemljepisnega imena od nastanka do uporabe. Geografski vestnik 75-2.
- Piko-Rustia, M. 2010: Slovenska ledinska in hišna imena sprejeta v Unescov seznam nesnovne dediščine v Avstriji. Glasnik SED 50, 1-2.
- Pleteršnik, M. 2014: Slovensko-nemški slovar. Ljubljana.
- Pogorelčnik, E. 1999: Zemljepisna imena – od zajema do standardizacije. Geodetski vestnik 43-2.
- Pšajd, J. 2007: Če klonkaš, sa ti opre: življenske zgodbe iz Porabja. Murska Sobota.
- Rainer, J. M. 2009: Imre Nagy: A Biography (Communist Lives). London, New York.
- Ramovš, F. 1922: Slovensko Celje. Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino 3.
- Ramovš, F. 1953: Ljubljana – iz slovenske toponomastike. Zgodovinski časopis 5-7.
- Ramovš, M. 1999: Hišna imena v vaseh Ježica, Savlje, Kleče, Mala vas in Stožice. Traditiones 28-1.
- Raper, P. E. 1996: United Nations Documents on Geographical Names. Pretoria.
- Razvojna agencija Slovenska krajina, 2023. Medmrežje: <http://www.szlovenvidek.hu/sl/naselje/sakalovci/> (30. 5. 2023).
- Ribnikar, P. 1982: Zemljiški kataster kot vir za zgodovino. Zgodovinski časopis 26-4.
- Rode, F. 2022: Vse je dar. Celje.
- Ropoš, M. 2015: Državna slovenska samouprava 1995–2015. Gornji Senik/ Felsoszolnok. Munda-Hirnök 1995
- Rus, J. 1938: Vaške table in vaška imena. Ljubljana.

- Ružič, E. 2008: Meja. Meja danes, nekoč in v prihodnosti ... meja v glavah. Porabje 18-7.
- Sasi, A. 2019: A nemzetiségi helységnevek hivatalos használatá Magyarországon. Geodézia és Kartográfia 71-4. DOI: <https://doi.org/10.30921/GK.71.2019.4.4>
- Silič, V. 2011: Čez osamelce in ledine blejske kotline. Bled.
- Silič, V. 2012: Ledinska imena – naša bogata kulturna dediščina. Razgledi Muzejskega društva Bled 4.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika, 2014. Ljubljana.
- Slovenci na Madžarskem, 2021. Medmrežje: <https://www.gov.si/teme/slovenci-na-madzarskem/> (26. 2. 2021).
- Slovensko Porabje, 2023. Medmrežje: https://sl.wikipedia.org/wiki/Slovensko_Porabje (22. 8. 2023).
- Snoj, M. 1997: Slovenski etimološki slovar. Ljubljana.
- Snoj, M. 2002a: O etimologiji osebnih in zemljepisnih imen na Slovenskem. Jezikoslovni zapiski 8-2.
- Snoj, M. 2002b: Adstratni in superstratni vplivi na slovensko imensko leksiko. Jezikoslovni zapiski 8-2.
- Snoj, M. 2009: Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen. Ljubljana.
- Sola, 2023. Medmrežje: https://sl.wikipedia.org/wiki/Sola,_Mad%C5%BEarska (22. 8. 2023).
- Spomini z obeh strani železne zavese. Medmrežje: <https://www.delo.si/magazin/zanimivosti/spomini-z-obe-strani-zelezne-zavese/> (31. 5. 2023).
- Stanonik, M. 2005: Hišna imena v Žireh. Maribor.
- Stipkovits, F. 1994: Porabski Slovenci: Dodatki k zgodovini porabskih Slovencev 1945–1949. Zgodovinski časopis 48-3.
- Stražarji ob meji – muzejska zbirka o Železni zavesi. Medmrežje: <https://www.pisanezgodbe.si/strazarji-ob-meji-muzejska-zbirka-o-zelezni-zavesi/> (31. 5. 2023).
- Stražna krajina, 2023. Medmrežje: <https://visithungary.com/sl/clanki/dogodivscine-v-najbolj-oddaljenih-pokrajinah-drzave-strazna-krajina-in-slovensko-porabje> (22. 3. 2023).
- Szövényi, K. 1994: Háznevek a Vendvidéken. Budapest.
- Šebjanič, F. 1988: Demokratična zveza južnih Slovanov. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Šebjanič, F. 1992: Madžarsko-slovenski odnosi. Enciklopedija Slovenije. Ljubljana.
- Šekli, M. 2005: Hišna imena v Ovčji vasi. Ovčja vas in njena slovenska govorica. Ukve, Ljubljana.
- Šekli, M. 2006: Ledinska imena v kraju Livek in njegovi okolici. Doktorska disertacija, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Šekli, M. 2008: Zemljepisna in osebna lastna imena v kraju Livek in njegovi okolici. Ljubljana.

- Šivic-Dular, A. 1988: K normiranju slovenskih zemljepisnih imen. XXIV. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ljubljana.
- Šivic-Dular, A. 2015: Ljubljana, Slovenija, osebni vir.
- Šivic-Dular, A. 2016: Ljubljana, Slovenija, osebni vir.
- Škofic, J. 2001: Hišna i mena v Kropi. Simpozij Slovenska lastnoimenskost: zbornik s simpozija '99v Pišecah. Novo mesto.
- Škofic, J. 2005: Hišna imena kot gradivo za dialektološko raziskovanje. Riječ – časopis za filologiju 11-1.
- Škofic, J. 2011: Zasnova slovarja gorenjskih hišnih imen. Mednarodni znanstveni sestanek Slovenski dialekti v stiku. Koper.
- Škofic, J. 2012: Gorenjsko narečje kot kulturna dediščina. Gorenjska: etnologija in pokrajine na Slovenskem na primeru Gorenjske ali kaj lahko etnologi in kulturni antropologi doprinesemo h kulturni podobi in razumevanju pokrajin na Slovenskem. Ljubljana.
- Škofic, J. 2014: Zasnova vseslovenskega slovarja narečnih hišnih in ledinskih imen. Annales 24-2.
- Šooš, T., Lautar, K., Urbančič, H., Kobe Logonder, N., Kmet Zupančič, R., Fajić, L., Čokl, A., Gantar, J., Lenarčič, M., Culpa, N. 2017: Strategija razvoja Slovenije 2030. Ljubljana.
- Šovegeš Lipovšek, G. 2008: Anton Trstenjak, Slovenci na Ogrskem, Narodopisna in književna črtica, Pokrajinski arhiv Maribor, Viri 5, Maribor 2006. Arhivi 31-1.
- Štukl, F. 1997: Prispevki k poznavanju domačih imen v zvezi z upravnimi funkcijami. Drevesa – bilten slovenskih rodoslovcev 4-1.
- Tajnšek, R. 2007: Ledinska in hišna imena v okolici Gornjega Grada po urbarju iz leta 1426. Kronika – časopis za slovensko krajevno zgodovino 55-3.
- Titl, J. 2000: Toponimi Koprškega primorja in njegovega zaledja. Koper.
- Titl, J. 2006: Kraški toponimi. Koper.
- Törvény a nemzetiségek jogairól, 2011. Medmrežje: [https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100179.tv\(2.3.2021\)](https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100179.tv(2.3.2021)).
- Trideželni park Goričko-Raab-Örség. Medmrežje: [https://www.park-goricko.org/go/1149\(31.5.2023\)](https://www.park-goricko.org/go/1149(31.5.2023)).
- Trstenjak, A. 2006: Slovenci na Ogrskem : narodopisna in književna črtica : objava arhivskih virov. Maribor.
- Ulice v Mestni občini Ljubljana, 2015. Medmrežje: [https://srv3dgis.ljubljana.si/LjubljanskeUlice/\(22.8.2023\)](https://srv3dgis.ljubljana.si/LjubljanskeUlice/(22.8.2023)).
- Urazmetova, A. V., Shamsutdinova, J. H. 2017: Principles of place names classifications. XLinguae 10-4. DOI: <https://doi.org/10.18355/XL.2017.10.04.03>
- Urbanc, M., Gabrovec, M. 2002: Krajevna imena: poligon za dokazovanje moči in odraz lokalne identitete. Geografski vestnik 77-2.
- Visit Hungary. Medmrežje: [https://visithungary.com/sl/clanki/dogodivscine-v-najbolj-oddaljenih-pokrajinah-drzave-strazna-krajina-in-slovensko-porabje\(30.5.2023\)](https://visithungary.com/sl/clanki/dogodivscine-v-najbolj-oddaljenih-pokrajinah-drzave-strazna-krajina-in-slovensko-porabje(30.5.2023)).

- Zakon o ratifikaciji sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji. Uradni list Republike Slovenije 23/1993. Ljubljana.
- Zelko, I. 1996: Zgodovina Prekmurja: Izbrane razprave in članki. Murska Sobota.
- Zorko, Z. 1998: Prekmursko narečje v Porabju na Madžarskem. Haloško narečje in druge dialektološke študije. Maribor.
- Zorko, Z. 2004: Hišna imena na Koroškem (ob Miklošičevem imenoslovju). Besedoslovje v delih Frana Miklošiča. Maribor.
- Zorko, Z. 2005: Hišna imena v Žireh. Zora 37.
- Zupančič, J. 2000: Slovenci na Madžarskem. Razprave in gradivo 36-37. Medmrežje: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-GEJSETP7/1638a80d-b5b0-4006-8da9-f439fe87d11f/PDF>
- Zupančič, J. 2022: Slovenske manjšine v sosednjih državah. Ljubljana.

16 Seznam slik

- Slika 1: Naslovnica knjige Zobrizani Szloven i Szlovenka med Mürov i Rábov. 14
- Slika 2: Zemljevid Prekmurje in Porabje (Maučec in Novak 1945). 16
- Slika 3: Upravna razdelitev območja, kjer živijo Slovenci na Madžarskem. 19
- Slika 4: Katastrske občine v Porabju med letoma 1857 in 1858. 21
- Slika 5: Prvi list katastrske mape Zgornji Senik iz leta 1858 (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára S 78–249. téka – Alsószölnök – 1). 22
- Slika 6: Zemljevid Porabja. 24
- Slika 7: Delež opredeljenih za Slovence v popisu leta 2022. 26
- Slika 8: Tromejn timer med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo. Slovenski del mejnega kamna ima vpisana dva datuma: 10. 9. 1919 – senžermenska pogodba; razpustitev Avstro-Ogrske, 4. 6. 1920 – trianonska pogodba; določene meje Madžarske. 31
- Slika 9: Spominska plošča v Modincih prikazuje bitko pri Monoštru s položajem obeh armad ob reki Rabi. 35
- Slika 10: Spominski kompleks v Modincih v spomin na bitko pri Monoštru. 35
- Slika 11: Zemljevid delegacije Federativne Ljudske Republike Jugoslavije na pariški mirovni konferenci iz leta 1946 prikazuje, da so takrat v Tržiču vzhodno od Monoštra še živeli Slovenci, v Židovi je bilo 16 % Slovencev, 36 % Nemcev in 48 % Madžarov, v Dolnjem Seniku je bilo Nemcev še več kot 25 %, večina prebivalcev Otkovcev pa je bilo Slovencev. 39
- Slika 12: Hodulje z jelenjimi nogami, s kakršnimi so hoteli prebežniki pretentati madžarske graničarje, ki so preverjali varovalni pas, preoran in na fino pobranan, da bi se poznale sledi morebitnih prebežnikov. 40

- Slika 13: Spomenik slovenskim pregnancem iz Porabja v delovna taborišča na Hortobágy 1950–1953 stoji pred slovenskim kulturnim centrom Lipa v Monoštru. 44
- Slika 14: Spominska plošča ob srečanju predstavnikov treh dežel na tromejniku 27. 5. 1989. 47
- Slika 15: Kopija vabila na Panevropski piknik 19. 8. 1989, ki je odprl vrata v železni zavesi. 47
- Slika 16: Mejni prehod Čepinci–Verica (Ketvolgy), odprt 28. 3. 2002, in smerokaz za novo cesto med Verico in Gornjim Senikom. 48
- Slika 17: Spomenik živim v Andovcih iz leta 2000. 49
- Slika 18: Porabski Triglav v Andovcih. 49
- Slika 19: Temeljne vrste zemljepisnih imen. 59
- Slika 20: Izsek Državne pregledne karte Republike Slovenije v merilu 1 : 1.000.000, na katerem je standardiziranih 464 zemljepisnih imen v Sloveniji in 22 slovenskih eksonimov zunaj Slovenije. Na zemljevidu so tudi 4 slovenska imena v Slovenskem Porabju (© Geodetska uprava Republike Slovenije). 63
- Slika 21: Izsek Državne pregledne karte Republike Slovenije v merilu 1 : 250 000, na katerem je standardiziranih 4273 zemljepisnih imen v Sloveniji in 26 slovenskih eksonimov zunaj Slovenije. Na zemljevidu so tudi 4 slovenska imena v Slovenskem Porabju. (© Geodetska uprava Republike Slovenije) 64
- Slika 22: Izsek zemljevida Avstrija v merilu 1 : 3.300.000 iz Atlanta, prvega atlasa sveta v slovenskem jeziku. V današnjem Slovenskem Porabju sta na zemljevidu zapisani dve slovenski zemljepisni imeni: reka Raba in naselje Monoštur. 65
- Slika 23: Izsek zemljevida Slovenija v merilu 1 : 1.452.400 iz Atlasa sveta iz leta 1972, drugega atlasa sveta v slovenskem jeziku. V današnjem Slovenskem Porabju je na zemljevidu zapisano le eno slovensko zemljepisno ime: naselje Monošter. 65
- Slika 24: Izsek zapisov zemljepisnih imen v Registru zemljepisnih imen Geodetske uprave Republike Slovenije za raven merila 1 : 1.000.000 (hidronimi so modri, zapisi ostalih zemljepisnih imen pa črni). 67
- Slika 25: Območja avtohtone poselitve Slovencev v zamejstvu. 72
- Slika 26: Izrez iz Kozlerjevega zemljevida z nekaterimi slovenskimi imeni v Porabju. 74
- Slika 27: Tabla dobrodošlice s pokrajinskim imenom. 75
- Slika 28: Pogostnost rabe imen Porabje in Slovensko Porabje 77
- Slika 29: Star dvojezični napis v Gornjem Seniku. Slovenski napis je večji kot madžarski. Fotografija je nastala pred letom 1982. 80

Slika 30: Trojezični krajevni napis v Porabju.	81
Slika 31: Smerokaz z ledinskim imenom.	123
Slika 32: Zemljevid z ledinskimi imeni iz slovarja.	140–175
Slika 33: Tablica s hišnim imenom na Verici.	180
Slika 34: Urbar naselja Andovci iz leta 1767 vsebuje tudi hišna imena podložnikov (Vas megyei Levéltár, Nr.41 DSG Orfalu 02 302).	181
Slika 35: Imena krošljev na Gornjem Seniku.	194

17 Seznam preglednic

Preglednica 1: Število naselij na Madžarskem po tipih (Detailed Gazetteer of Hungary 2023).	18
Preglednica 2: Število naselij s priznano živečo narodnostjo (Detailed Gazetteer of Hungary 2023).	20
Preglednica 3: Število in delež (v %) zemljepisnih imen v imenikih zemljevidov v merilu 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000 ter zapisov zemljepisnih imen v Registru zemljepisnih imen po vrstah glede na merilo.	68
Preglednica 4: Število in delež (v %) zapisov zemljepisnih imen v Registru zemljepisnih imen glede na jezike in države.	69
Preglednica 5: Seznam uradnih dvojezičnih krajevnih imen na Madžarskem.	82
Preglednica 6: Katastrske občine z letnico izmere.	86
Preglednica 7: Naselja in informanti.	87
Preglednica 8: Hišna imena v zaselku Verica (Szövényi 1994, 32–39; Kozar 1999, 169; Dončec 2018, 376–382).	182–185
Preglednica 9: Hišna imena v zaselku Ritkarovci (Kozar 1999, 169; Dončec 2018, 383–389).	186–187
Preglednica 10: Hišna imena v naselju Andovci (Kozar 1999, 169).	188
Preglednica 11: Hišna imena v zaselku Slovenska ves (Kozar 1999, 168).	188–189
Preglednica 12: Hišna imena v naselju Števanovci (Kozar 1999, 168).	189–190
Preglednica 13: Hišna imena v naselju Dolnji Senik (Kozar 1999, 168).	190
Preglednica 14: Hišna imena v zaselku Dolnji Senik (Kozar 1988, 177).	191
Preglednica 15: Hišna imena v naselju Sakalovci (Kozar 1999, 167).	191
Preglednica 16: Hišna imena v naselju Gornji Senik (Kozar 1999, 166).	191–192

Zemljepisna imena so pomembna kulturna dediščina vsakega naroda. So temeljni gradnik vseh civilizacij oziroma kultur, saj prostor polnijo s pomeni in razvijajo prostorske identitete. Zemljepisna imena v jezikih z malo govorci, kakršna je slovenščina, so pogosto ogrožena, še bolj pa to velja za zemljepisna imena narodnih manjšin, kamor spadajo tudi porabski Slovenci, najmanjša slovenska manjšina v zamejstvu. Skrajni zahodni rob Madžarske, umeščen med Slovenijo in Avstrijo, imenujemo Slovensko Porabje. Obsega 7 naselij, kjer je prisotna uradna dvojezičnost. Zunanji simbol te dvojezičnosti so dvojezične obcestne table z imeni naselij. Osrednji predmet naše raziskave pa so bila ledinska imena. Rezultat raziskave, monografija z zemljevidom in slovarjem, temelji na obsežnem terenskem delu in pregledu arhivskih virov. Upamo, da bodo rezultati prispevali k ohranitvi ledinskih imen v zavesti ljudi.

GEORITEM 33

Založba ZRC

15 EUR

ISSN 1855-1963

9 789610 508137